DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Rocznik 1915 i 1916.

WE LWOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO KRAJOWEGO.
Z DRUKARNI WŁADYSŁAWA ŁOZIŃSKIEGO
1917.

Chronologiczny spis rozporządzeń i okólników,

wydanych w roku 1915 i 1916.

Alfabetyczny spis rozporządzeń i okólników,

wydanych w roku 1915 i 1916.

Organizacya szkół.

Szkoły prywatne:

Biała, gimnazyum realne Towarzystwa Szkoły ludowej 106.

Biała, seminaryum naczycielskie żeńskie im. św. Hildegardy 107

Biała, szkoły handlowe 113.

Bochnia, seminaryum nauczycielskie żeńskie 124.

Brody, szkoła handlowa 113.

Brzesko, gimnazyum 113.

Chrzanów, gimnazyum realne 105.

Dolina, gimnazyum z ruskim językiem wykładowym 113.

Horodenka, gimnazyum z ruskim językiem wykładowym 124.

Jarosław, gimnazyum realne żeńskie 83.

Jasło, gimnazyum realne żeńskie 71.

Jaworów, gimnazyum z polskim i ruskim językiem wykładowym 124.

Kołomyja, gimnazyum realne żeńskie i liceum żeńskie SS. Urszulanek 105.

Kołomyja, seminaryum nauczycielskie żeńskie im. św. Bronisławy 113.

Kraków, gimnazyum żeńskie im. król. Jadwigi 106.

Kraków, gimnazyum żeńskie dr. Józefa Lewickiego i dr. Maryi Lewickiej (przedtem H. Strażyńskiej) 105.

Kraków, gimnazyum żeńskie „Towarzystwa szkoły gimnazyalnej żeńskiej“ 106.

Kraków, gimnazyum realne żeńskie prof. Stanisława Jaworskiego 106.

Kraków, gimnazyum realne żeńskie SS. Urszulanek 106.

Kraków, gimnazyum realne żeńskie im. Kaplińskiej 235.

Kraków, liceum żeńskie Heleny Kaplińskiej 105.

Kraków, seminaryum nauczycielskie żeńskie Sebaldy Münnichowej 106.

Leżajsk, miejskie gimnazyum realne 124.

Lwów, gimnazyum dr. Karola Petelenza 83.

Lwów, gimnazyum żeńskie SS. Bazylianek 113.

Lwów, gimnazyum żeńskie im. Juliusza Słowackiego 137.

Lwów, gimnazyum żeńskie Zofii Strzałkowskiej 83.

Lwów, gimnazyum realne dr. Jana Niemca 71.

Lwów, gimnazyum realne żeńskie i liceum żeńskie SS. Urszulanek 19 z r. 1915, 82, 106.

Lwów, gimnazyum realne im. Henryka Jordana 83.

Lwów, gimnazyum realne żeńskie Olgi Filippi-Żychowiczowej 82.

Lwów, gimnazyum realne żeńskie SS. Nazaretanek 71.

Lwów, gimnazyum realne żeńskie im. Wiktoryi Niedziałkowskiej 105.

Lwów, reformowane gimnazyum realne żeńskie Maryi Fränklówny 106.

Lwów, miejskie gimnazyum realne żeńskie im. król. Jadwigi 39.

Lwów, liceum żeńskie „Polskiego Muzeum szkolnego“ (dawniej Olgi Filippi) 82.

Lwów, liceum żeńskie im. Wiktoryi Niedziałkowskiej 137.

Przemyśl, gimnazyum żeńskie Anny Rachalskiej 83.

Przemyśl, liceum żeńskie „Ruski Instytut dla dziewcząt“ 82.

Przemyśl, szkoła handlowa 113.

Rzeszów, gimnazyum realne żeńskie 113.

Sambor, gimnazyum realne żeńskie im. M. Konopnickiej 105.
Stanisławów, gimnazyum żeńskie 105.
Stanisławów, gimnazyum realne żeńskie i liceum żeńskie SS. Urszulanek 105.
Stanisławów, seminaryum nauczycielskie żeńskie z polskim językiem wykładowym 113.
Stryj, gimnazyum żeńskie Heleny Krzywkowej 105.
Stryj, seminaryum nauczycielskie żeńskie z polskim językiem wykładowym 106.
Stryj, szkoła wydziałowa żeńska SS. Nazaretanek 113.
Strzyżów, miejskie gimnazyum realne 71.
Tarnów, II. gimnazyum realne żeńskie 105.
Tarnów, gimnazyum realne i liceum żeńskie SS. Urszulanek 71.
Tarnów, szkoła handlowa 113.
Unterwalden, szkoła ludowa ewangelicka 60.
Zakopane, gimnazyum realne 105.

Książki szkolne, naukowe i przybory naukowe.

Aliśkiewicz-Hałuszkiewicz. Gramatyka niemiecka. Część I. (Німецка граматика I. Часть) 191.
Aliśkiewicz-Hamczykiewicz. Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy szkół średnich (Німецкі вправи для I. кляси шкіл середних) 51 z r. 1915.
Aliśkiewicz-Hamczykiewicz. Ćwiczenia niemieckie dla drugiej klasy szkół średnich. (Німецкі вправи для другої кляси шкіл середних) 51 z r. 1915.
Bałaban Majer dr. Historya i literatura żydowska ze szczególnem uwzględnieniem historyi Żydów w Polsce. Tom I. dla klas IV—VI. szkół średnich 20.
Boczar Józef ks. Metodyka nauczania religii katolickiej dla użytku seminaryów nauczycielskich 11.
Czajkowski-Kuczer. Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi goniometrycznych 124.
Duchowicz Bronisław. Chemia dla klas wyższych 59 z r. 1915.
Finkel-Głąbiński. Historya Monarchii austryacko-węgierskiej oraz wiadomości polityczne i społeczne 83.
Gabesam-Kostal. Phraseologisches Lehrbuch der deutschen Handelskorrespondenz für kaufmännische Lehranstalten 139.
Gustawicz Bronisław. Mapa ścienna Palestyny 125.
Janelli-Szelągowski Dzieje powszechne. Podręcznik do nauki historyi na stopniu wyższym szkół średnich 59 z r. 1915.
Kranz Ignacy. Geometrya poglądowa. Podręcznik na klasę drugą gimnazyów i szkół realnych 59 z r. 1915.
Mazanowski Antoni. Wypisy polskie na VII. i VIII. klasę gimnazyalną 72.
Mihułowicz Jerzy dr. Podręcznik arytmetyki dla klasy VII. szkół średnich 59 z r. 1915.

Książki do bibliotek i na nagrody.

Wiadomości statystyczne.

Rozmaitości.

Alfabetyczny spis nazwisk osób.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

N.

O.

P.

R.

T.

U.

V.

W.

Z.

Rok XX. Nr. 1.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 17. stycznia 1916.

L. 26.646/IV. Kr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich państwowych i prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności w kraju w sprawie ulg dla uczniów powołanych do czynnej służby wojskowej.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty rozporządzeniem z dnia 10. listopada 1915 L. 30.571 uzupełnił postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. września 1915 L. 26.857. w sprawie wyjątkowych ulg dla uczniów powołanych do czynnej służby wojskowej w następujący sposób:

Do wcześniejszego złożenia egzaminu dojrzałości po myśli ustępu czwartego wspomnianego reskryptu można na ich prośbę obok uczniów klas najwyższych, urodzonych w roku 1897 dopuszczać także:

a) uczniów urodzonych w roku 1898, którzy w roku szkolnym 1914/15 uzyskali świadectwo roczne z przedostatniej klasy, a obecnie wskutek dobrowolnego wstąpienia rozpoczęli czynną służbę w c. i k. armii lub też w formacyach ochotniczych (n. p. legionach polskich i t. p.);

b) tych uczniów należących do roczników aż do r. 1896 włącznie, którzy w roku 1914/15 otrzymali świadectwo roczne z przedostatniej klasy szkoły średniej, a obecnie wskutek wyniku nowego przeglądu albo po upływie czasowego urlopu wojskowego mają rozpocząć służbę wojskową lub do niej ponownie wstąpić.

We wszystkich wypadkach przypuszczenie do wcześniejszego egzaminu dojrzałości jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli dany uczeń w roku 1915/16 został rzeczywiście przyjęty do klasy najwyższej jako uczeń prywatny lub publiczny, lub jeżeli już pełni służbę wojskową, o ile uzyska na swą prośbę od odnośnej Komendy wojskowej potrzebny urlop w celu uczęszczania do najwyższej klasy szkoły średniej i złożenia wcześniejszego egzaminu dojrzałości.

Nie wolno natomiast przyznawać świadectw dojrzałości uczniom nieobecnym, którzy wskutek pełnienia czynnej służby wojskowej nie mogą uczęszczać do ostatniej klasy szkoły średniej.

Do tych uczniów odnoszą się postanowienia ustępu pierwszego i piątego reskryptu z dnia 17. września 1915 L. 26.857. Uczniom klasy ostatniej, urodzonym w roku 1898, nie można zezwalać obecnie na wcześniejsze przystąpienie do egzaminu dojrzałości z tytułu zamierzonego dobrowolnego wstąpienia do służby wojskowej; uczniowie ci mają nadal uczęszczać do szkoły.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 16. listopada 1915.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 29.314/IV. Kr.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich państwowych i prywatnych gimnazyów (gimnazyów realnych) męskich z prawem publiczności tudzież do Dyrekcyi wszystkich seminaryów nauczycielskich męskich w kraju w sprawie ulg dla uczniów powołanych do czynnej służby wojskowej.

W ślad okólnika z 16. listopada 1915 L. 26.646/IV, którym udzielono Dyrekcyom reskrypt c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 10. listopada 1915 L. 30.571, w sprawie ulg wyjątkowych dla uczniów powołanych do czynnej służby wojskowej, oznajmia się, że według reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 4. grudnia 1915 L. 36.222, c. i k. Ministerstwo Wojny wydało w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Obrony krajowej reskryptem z dnia 27. listopada 1915 L. 21.792, Abt. 2/W., następujące zarządzenia:

Uczniowie wymienieni w przytoczonym tutejszym okólniku pod a) i b) t. j. urodzeni w roku 1898 i należący do roczników aż do roku 1896, którzy w roku 1914/15 otrzymali świadectwo roczne z przedostatniej klasy szkoły średniej, pragnący obecnie uczęszczać do najwyższej klasy szkoły średniej i poddać się wcześniejszemu egzaminowi dojrzałości, otrzymają w tym celu czterotygodniowy urlop. Urlop liczy się od dnia, w którym uczeń przybył do miejscowości, gdzie ma uczęszczać do szkoły.

Uczeń który otrzymał urlop, winien po wpisaniu się do zakładu przesłać natychmiast do Komendy formacyi zapasowej swego oddziału broni poświadczenie, o które ma prosić Dyrekcyę odnośnego zakładu, że do szkoły rzeczywiście uczęszcza. Uczniowie jednak, którzy w roku szkolnym 1915/16 uczęszczali do ostatniej klasy szkoły średniej przez najmniej cztery tygodnie, będą celem poddania się wcześniejszemu egzaminowi dojrzałości otrzymywać urlop tylko na czas niezbędnie w tym celu potrzebny (trzy do sześciu dni).

Prośby o udzielenie urlopu celem uczęszczania do szkoły lub wcześniejszego zdawania egzaminu dojrzałości, wnoszone przez żołnierzy znajdujących się już na froncie (z wyjątkiem formacyi ochotniczych) nie będą uwzględniane.

Poleca się zatem Dyrekcyom, aby przyjmowały bez przeszkód do najwyższej klasy szkoły średniej uczniów, którzy uzyskali potrzebny urlop i przypuszczały ich po upływie czterech tygodni nauki do wcześniejszego egzaminu dojrzałości, przyznając im ulgi przewidziane dla kandydatów wojskowych, nadto na ich prośbę wydawały im poświadczenia, o których wyżej mowa.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. grudnia 1915.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 2206/V. Kr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich państwowych szkół przemysłowych i zawodowych w Galicyi, w sprawie tekstów naukowych i innych środków pomocniczych.

Konieczność obniżenia kosztów nauki w szkołach przemysłowych celem umożliwienia wstępu do nich najliczniejszym kręgom młodzieży

pracującej w przemyśle, oraz dążenie do tego, aby absolwent szkoły po należytem zaznajomieniu się ze wszystkimi działami obranego zawodu mógł w młodym jeszcze wieku rozpocząć samoistne wykonywanie przemysłu, sprawia, że nauka w szkole przemysłowej obejmuje w porównaniu z dużym zasobem niezbędnych wiadomości technicznych, handlowych i społecznych, jakie uczeń musi sobie w szkole przyswoić, stosunkowo krótki tylko okres czasu.

Tok nauki w szkole przemysłowej wymaga zatem w szczególnej mierze stosowania wszystkich środków pedagogicznych i dydaktycznych jakie są do rozporządzenia, aby uczniowi w krótkim czasie udzielić jak najwięcej wiadomości a mimo to utrzymać jego umysł bez znużenia w takiem napięciu, jakiego potrzeba do przyjmowania nowych wrażeń.

Jednym ze środków służących do osiągnięcia powyższego celu w szkołach przemysłowych są obok podręczników szkolnych teksty naukowe, układane przez nauczycieli, zazwyczaj w tej formie, że nauczyciel spisuje swoje wykłady, zostawiając w tekście miejsca wolne na rysunki i obliczenia. Powielone teksty otrzymują następnie uczniowie celem uzupełnienia ich wrysowaniem szkiców podług rysunków nauczyciela na tablicy i przeprowadzeniem obliczeń.

Teksty te są przeznaczone, aby zwolnić uczniów od dosłownego notowania wykładu nauczyciela. W braku takiego tekstu zdarza się, że uczeń usiłujący równocześnie notować wykład i szkicować, nie może nadążyć w tej pracy, skutkiem czego przeważnie i notatki bywają niedokładne i szkice wadliwe.

Nadto spisując mechanicznie wykład, uczeń któremu chodzi tylko o uchwycenie słów nauczyciela gorączkuje się i nuży, a nie mając czasu zastanowić się nad treścią wykładu, tej czynności myślowej musi dokonać dodatkowo poza szkołą przy odczytywaniu notatek, podczas samego wykładu zaś odzwyczaja się od myślenia, co na jego rozwój umysłowy i wyniki nauki najgorszy wpływ wywiera.

Zapobiegają temu w znacznej mierze wspomniane teksty naukowe, gdyż uwalniając ucznia od mechanicznego notowania, umożliwiają mu swobodne przeprowadzenie obliczeń i sprawne wykonanie szkiców, oraz pozwalają zastanowić się nad treścią wykładu, śledząc jego wątek z zajęciem i należytem skupieniem uwagi.

Teksty naukowe ułatwiają nadto i nauczycielowi wykład, gdyż nie krępowany wątpliwością, czy uczeń zdążył w notowaniu jego słów i rysowaniu, a mając przed sobą uczniów ze skupioną uwagą, może on znacznie więcej materyału objąć jednym wykładem.

C. k. Rada szkolna krajowa zwracając uwagę Dyrekcyi i nauczycieli na wielką wartość takich „tekstów naukowych“ wyraża nadzieję, że nauczyciele a zwłaszcza ci, którzy skutkiem czasowego ograniczenia programu nauki w niektórych szkołach przemysłowych i zawodowych uczą w zmniejszonej liczbie godzin lub w ogóle nie są na razie zajęci, spożytkują wolny od zajęć szkolnych czas na przygotowanie materyałów do nauki i opracowanie tekstów naukowych, tudzież szkiców do projektów konstrukcyi mechanicznych lub budowlanych, jako przedmiotów ćwiczeń w salach rysunkowych, w warsztatach i pracowniach szkolnych. Wskazanemby było, aby wspomniani nauczyciele zajęli się także zestawieniem zadań wziętych z obecnej praktyki zawodowej, lub sporządzeniem dyapozytywów do aparatów projekcyjnych, wykonaniem modeli i w ogóle pracami, zmierzającemi do możliwego skoncentrowania nauki celem zapewnienia jak najwydatniejszych jej wyników.

Powyższy okólnik Dyrekcye zechcą poddać szczegółowym obradom konferencyi nauczycielskiej, zachęcą nauczycieli do prac w okólniku wskazanych, a z końcem roku szkolnego zdadzą Radzie szkolnej krajowej sprawę z osiągniętych w tym względzie wyników.

Równocześnie poleca się Dyrekcyom, aby wszelkimi środkami jakimi we własnym zakresie działania rozporządzają, ułatwiały prace grona nauczycielskiego, a zwłaszcza starały się o potrzebne aparaty i możność powielania w zakładzie samym tekstów naukowych, szkiców, rysunków i t. p. a zarazem umożliwiały uczniom nabywanie tych pomocniczych środków naukowych jeżeli już nie bezpłatnie, to co najwyżej po cenie własnej produkcyi.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 2. grudnia 1915.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z 26. grudnia 1915 nadać najmiłościwiej Augustowi Mroczkowskiemu, profesorowi gimnazyum w Sanoku i Józefowi Przybylskiemu, profesorowi gimnazyum V. w Krakowie, przy sposobności przeniesienia ich w stały stan spoczynku, tytuł radcy szkolnego.

Na podstawie Najwyższego upoważnienia wyraził J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty Maryi Piechockiej, nauczycielce szkoły wydziałowej żeńskiej im. św.

Scholastyki w Krakowie, Najwyższe podziękowanie za wybitne zasługi położone w szkole około patryotycznego dzieła sporządzania ciepłych ubrań dla naszych żołnierzy będących w polu.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał VII. klasę rangi następującym profesorom szkół średnich:

Leonowi Dolnickiemu i Leoncyuszowi Kuźmie w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Kołomyi; Janowi Śnieżkowi w gimnazyum św. Anny w Krakowie; dr. Aleksandrowi Czuczyńskiemu i Albinowi Schreyerowi w gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Włodzimierzowi Służewskiemu w gimnazyum III. w Krakowie; dr. Ludwikowi Boratyńskiemu w gimnazyum realnem (IV.) w Krakowie; Wojciechowi Cachlowi i Feliksowi Gątkiewiczowi w gimnazyum V. w Krakowie; ks. Janowi Turkiewiczowi w filii gimnazyum I. we Lwowie; Gustawowi Lettnerowi, dr. Teodorowi Nacherowi i Antoniemu Zubczewskiemu w gimnazyum II. we Lwowie; Emanuelowi Roszko w gimn. III. we Lwowie; ks. Damianowi Łopatyńskiemu w gimnazyum V. we Lwowie; dr. Wiktorowi Hahnowi w gimn. VIII. we Lwowie; ks. dr. Janowi Trznadlowi w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu; Adamowi Pytlowi w gimnazyum w Sanoku; dr. Majerowi Weisbergowi w gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Ludwikowi Brylińskiemu w szkole realnej w Stanisławowie i dr. Samuelowi Taubelesowi w szkole realnej w Tarnopolu.

VIII. klasę rangi: Edmundowi Łasińskiemu w gimnazyum Bochni; dr. Abrahamowi Nadlowi w gimnazyum w Brodach; Romanowi Holuce i Antoniemu Kruszelnickiemu w gimnazyum w Brzeżanach; dr. Janowi Milanowi w gimnazyum w Brzozowie; Michałowi Kalitowskiemu w gimnazyum w Dębicy; Mieczysławowi Dąbrowskiemu i Eugeniuszowi Flisowi w gimnazyum w Jarosławiu; Klemensowi Hammerowi w gimnazyum w Jaśle; Henrykowi Krzyżanowskiemu w gimnazyum w Kamionce Strumiłowej; Stanisławowi Bieńkiewiczowi i Franciszkowi Bojarskiemu w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Kołomyi; Niceforowi Danyszowi w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Kołomyi; ks. dr. Stanisławowi Rospondowi w gimnazyum św. Anny w Krakowie; Franciszkowi Jachimczakowi w filii gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Mikołajowi Melnykowi w filii gimnazyum akademickiego we Lwowie; dr. Adamowi Maksymowiczowi i ks. dr. Antoniemu Ratusznemu w gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie; ks. Kazimierzowi Dziurzyńskiemu w gimnazyum IV. we Lwowie; Bonawenturze Graszyńskiemu i dr. Sydonowi Maciejowi Loretowi w filii gimnazyum IV. we Lwowie; Ludwikowi Petryńskiemu w gimnazyum V. we Lwowie; Zdzisławowi Kultysowi i dr. Janowi Piątkowi w gimnazyum VI. we Lwowie; dr. Majerowi Balabanowi w gimnazyum VII. we Lwowie; dr. Ludwikowi Koerberowi i ks. Bazylemu Łycyniakowi w filii gimnazyum VII. we Lwowie; Stanisławowi Matzkemu w gimnazyum VIII. we Lwowie; ks. Michałowi Klamutowi w gimazyum II. w Nowym Sączu; Stanisławowi Riessowi, Teodorowi Stachowi i dr. Janowi Walczakowi w gimnazyum w Podgórzu; Bolesławowi Błażkowi, Apolinaremu Garlickiemu i Józefowi Machowskiemu w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu; ks. dr. Maurycemu Turkowskiemu w I. gimnazyum w Rzeszowie; Michałowi Krzecz-

kowskiemu w gimnazyum II. w Rzeszowie; Stanisławowi Bartkiewiczowi w gimn. w Samborze; Stanisławowi Borowiczce w gimnazyum w Sanoku; dr. Janowi Demiańczukowi, Danielowi Dżerdziowi i Leonowi Gawańskiemu w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Julianowi Kubrakiewiczowi w gimnazyum w Stryju; Hilaremu Brykowiczowi w gimnazyum Ces. Franciszka Józefa w Tarnopolu; Stanisławowi Gołębiowi w gimnazyum I. w Tarnowie; Franciszkowi Penkali w gimnazyum II. w Tarnowie; Alfredowi Beerowi w gimnazyum w Wadowicach; Bronisławowi Popielowi w gimnazyum w Żółkwi; Bolesławowi Kielskiemu w I. szkole realnej w Krakowie; dr. Adamowi Kłodzińskiemu w II. szkole realnej w Krakowie; Piotrowi Kalinowskiemu i Włodzimierzowi Kowalskiemu w szkole realnej w Krośnie; dr. Ludwikowi Hordyńskiemu, Władysławowi Rembaczowi i dr. Janowi Stockowi w II. szkole realnej we Lwowie; ks. Michałowi Borowemu i Janowi Gduli w szkole realnej w Śniatynie; dr. Joachimowi Frenklowi, ks. Andrzejowi Nogajowi i Aleksandrowi Wieleżyńskiemu w szkole realnej w Stanisławowie; dr. Zygmuntowi Tarlińskiemu w szkole realnej w Tarnowie; Janowi Feli, Szczęsnemu Gizowskiemu i ks. Janowi Sadowskiemu w szkole realnej w Żywcu.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał dr. Janowi Bielawskiemu rzeczywistemu nauczycielowi gimnastyki w gimnazyum św. Anny w Krakowie IX. klasę rangi.

J. E. Pan Minister robót publicznych nadał Maryanowi Kwiecińskiemu, nauczycielowi w IX. klasie rangi c. k. szkoły zawodowej ślusarstwa w Świątnikach, przy sposobności zatwierdzenia go w zawodzie nauczycielskim tytuł profesora.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty zamianowało lekarza powiatowego dr. Ludwika Sobieszczańskiego członkiem c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych w Samborze na resztę bieżącego okresu funkcyjnego.

Ordynaryat biskupi gr. kat. w Przemyślu wyznaczył ks. Michała Artemowicza na egzaminatora a ks. Jana Mudroho na komisarza do nauki religii gr. kat. w c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych w Krośnie.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli szkół średnich:

Władysława Brydę w gimnazyum w Samborze; Adolfa Kamińskiego w gimnazyum w Nowym Targu i Jana Weimera w gimnazyum II. w Nowym Sączu.

C. k. Rada szkolna krajowa nadała ks. dr. Kazimierzowi Kotuli, zastępcy nauczyciela religii rzym. kat. w gimnazyum w Przemyślu na Zasaniu, posadę nauczyciela w tym zakładzie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała uchwałą z 25. sierpnia 1914 Maryę Bazańską nauczycielką kierującą 6-klasowej szkoły żeńskiej w Jaworznie.

Zmarli:

Marya Baranówna, tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Równi w okręgu kałuskim, zmarła dnia 27. listopada 1915 w 28. roku życia;

Władysław Breitmayer, stały nauczyciel 4-klasowej szkoły ludowej w Sąsiadowicach w okręgu samborskim, zmarł dnia 14. listopada 1915 w 25. roku życia a w 6. roku służby;

Marya Czajkowska, stała nauczycielka 4-klasowej szkoły w Kutach starych w okręgu kosowskim, zmarła 22. grudnia 1915 w 38. roku życia a w 14. roku służby;

Jan Czornysz, stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Hruszowie w okręgu jaworowskim, zmarł dnia 4. grudnia 1915 w 29. roku życia a w 9. roku służby;

Zygmunt Drozdowicz, tymczasowy nauczyciel szkoły wydziałowej im. Adama Mickiewicza w Rzeszowie, zmarł w lutym 1915 roku w 34. roku życia a w 14. roku służby;

Marcin Dydak, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Woli jasienickiej w okręgu brzozowskim, zmarł dnia 21. lipca 1915;

Jan Durbas, stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Kasince małej w okręgu limanowskim, zmarł dnia 2. listopada 1915 w 48. roku życia;

Wojciech Galant, kierownik 4-klasowej szkoły im. Ces. Franciszka Józefa I. w Rzeszowie, zmarł w sierpniu 1914 roku w 61. roku życia a w 38. roku służby;

Józef Gniewek, nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Dąbrowie w okręgu rzeszowskim, zmarł w listopadzie 1914 roku w 34. roku życia a w 14. roku służby;

Marya Gorączkówna, tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Gromcu w okręgu chrzanowskim, zmarła dnia 21. października 1915 w 24. roku życia a w 5. roku służby;

Szczepan Jurkiewicz, stały nauczyciel szkoły 4-klasowej w Jaworniku polskim w okręgu rzeszowskim, zmarł w lutym 1915 roku w 48. r. życia a w 21. roku służby;

Julia Kamińska, stała nauczycielka 4-klasowej szkoły w Tłustem w okręgu zaleszczyckim, zmarła dnia 7. lipca 1915 w 40. roku życia a w 10. roku służby;

S. Marya Krzyworączka, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Uhnowie w okręgu rawskim, zmarła dnia 7. grudnia 1915;

Jadwiga Kogerówna, tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Luszowicach w okręgu chrzanowskim, zmarła dnia 27. sierpnia 1915 w 26. roku życia a w 6. roku służby;

Mikołaj Kuderewko, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Krynicy w okręgu drohobyckim, zmarł dnia 9. grudnia 1915 w 55. roku życia a w 33. roku służby;

Stefania Kurzweilówna, stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Kutkorzu w okręgu złoczowskim, zmarła dnia 10. listopada 1915;

Andrzej Lach, nauczyciel 4-klasowej szkoły im. Ces. Franciszka Józefa I. w Rzeszowie, zmarł w grudniu 1914 r. w 54. roku życia a w 35. roku służby;

Sylwester Łącki, stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Królówce w okręgu bocheńskim, zmarł dnia 21. listopada 1915 w 44. roku życia a w 17. roku służby;

Wilhelmina Łozińska, stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Myszkowie w okręgu zaleszczyckim, zmarła dnia 15. sierpnia 1915 w 53. roku życia a w 23. roku służby;

Marya Machalska, tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły ludowej im. Ces. Franciszka Józefa I. w Rzeszowie, zmarła w sierpniu 1915 w 30. roku życia a w 10. roku służby;

Wanda Matuszowa, stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Izdebkach w okręgu brzozowskim, zmarła dnia 8. października 1915 w 33. roku życia a w 13. roku służby;

Tekla Nawrocka, nauczycielka kierująca 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Krasińskiego w Stanisławowie, zmarła dnia 20. sierpnia 1914 w 64. roku życia;

Karolina Oberhardowa, dyrektorka szkoły wydziałowej żeńskiej im. Czackiego we Lwowie, zmarła dnia 6. sierpnia 1915 w 52. roku życia;

Paweł Panaś, stały nauczyciel 5-klasowej szkoły w Peczeniżynie, zmarł dnia 20. listopada 1915 w 45. roku życia;

Józefa Petryszynowa, stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Pletenicach w okręgu przemyślańskim, zmarła 16. września 1915 w 40. roku życia;

Helena Śmidorowiczowa, stała nauczycielka 5-klasowej szkoły w Szczercu w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarła dnia 27. grudnia 1914 w 13. roku służby;

Jadwiga Szybowiczówna, tymczasowa nauczycielka szkoły wydziałowej im. św. Scholastyki w Rzeszowie, zmarła w grudniu 1914 r. w 27. roku życia a w 6. roku służby;

Bronisława Schandlerowa, tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Snowidowie, w okręgu buczackim, zmarła dnia 12. października 1915;

Edward Unicki, tymczasowy nauczyciel szkoły XXXV. na Łobzowie w Krakowie, zmarł 18. sierpnia 1915;

Władysław Worek, tymczasowy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej w Chrzanowie, zmarł dnia 17. listopada 1915 w 24. roku życia a w 4. roku służby;

Julian Zacharyasiewicz, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Żeliborach w okręgu rohatyńskim, zmarł dnia 17. września 1915 w 52. roku życia;

Mikołaj Zankiewicz, stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Czerniejowie w okręgu stanisławowskim, zmarł dnia 30. listopada 1915 w 47. roku życia.

Rudolf Zmarzły, tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Podlipiu w okręgu dąbrowskim, zmarł 1. listopada 1914.

Patryotyczna zbiórka metali.

L. 12.138/III.

Wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 16. grudnia 1915 l. 4149 Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem podziękowanie c. i k. Ministerstwa wojny i c. k. Ministerstwa Obrony krajowej dla nauczycielstwa i młodzieży szkolnej za ich udział w dokonanej w ubiegłym roku patryotycznej zbiórce metali.

Dyrekcyom i Zarządom szkół wszelkich kategoryi, których grona nauczycielskie i uczniowie wzięli udział we wspomnianej zbiórce poleca się to pismo dziękczynne podać do wiadomości nauczycieli i młodzieży szkolnej.

Oba wspomniane Ministerstwa zapowiedziały, że odezwę do młodzieży szkolnej w postaci pięknych arkuszy wręczy się każdemu dziecku, które brało udział w akcyi

składkowej jako pamiątkę na całe życie. Odezwa ta, skoro tylko druk jej będzie ukończony, zostanie zaraz rozesłaną.

„Jakkolwiek patryotyczna zbiórka metali na cele wojenne nie jest jeszcze całkiem ukończona, wynik jej da się już dzisiaj o tyle przewidzieć, iż powiedzieć można: zbiórka metali dała wspaniałe świadectwo bezgranicznej ofiarności naszej ludności. Wszystko współdziałało tutaj, aby osiągnąć zamierzony wynik, a to szerokie warstwy społeczne swą hojnością, nauczycielstwo jako główny czynnik stworzonej w tym celu organizacyi, a w nader wzruszający sposób dzieci szkolne tą ochotną gorliwością, z jaką wykonywały poruczoną im pracę zbierania darów. Tym wszystkim należy się ze strony Ministra wojny i Ministra obrony krajowej, stojących na czele akcyi składkowej w Austryi, serdeczne uznanie, które znalazło swój wyraz w następujących odezwach dziękczynnych:

Do nauczycieli!

Do wspaniałego wyniku patryotycznej zbiórki metali na cele wojenne przyczyniło się nauczycielstwo w nader czynny sposób. Wam należy się podzięka za to, że młodzież szkół naszych, której poruczono czynność składkową, pojęła trafnie cel i znaczenie swego zadania i spełniła je z gorliwością i poświęceniem, które będzie dla dorosłego pokolenia w tym roku wojny niezapomniane do końca życia. Austryacki i węgierski nauczyciel okazał się przez to godnym i jednakiej wartości kolegą zawodowym pedagoga pruskiego, któremu często przytaczane słowa przypisują w pierwszym rzędzie zwycięstwa pod Metzem i Sedanem. Dzielnym nauczycielom należy się od nas wszystkich serdeczne podziękowanie: podziękowanie ludności, która znajduje w nich zawsze chętnych organizatorów przedsiębiorstw publicznemu dobru poświęconych, podziękowanie armii, która dzięki działalności nauczycielstwa widzi swe zapasy materyałów wojennych znacznie powiększone, podziękowanie inwalidów, gdyż oni nie zapomną nigdy tych mężów, którzy położyli kamień węgielny dla ich zaopatrzenia, podziękowanie Ojczyzny za tak wspaniale ujawnione wpajanie w młodzież szkolną prawdziwego, skorego do czynów patryotyzmu. Schylamy czoło przed olbrzymią pracą naszego nauczycielstwa i zapewniamy je, że wdzięczność nas wszystkich zbuduje mu w Panteonie obecnej wojny wiekuisty pomnik.

Georgi, *G. d. I. m. p.*
c. k. Minister obrony krajowej.

Krobatin, *F. Z. M. m p.*
c. i k. Minister wojny.

Kochane dzieci!

Spieszymy dzisiaj złożyć Wam serdeczne podziękowanie. Naszą prośbę, byście uczestniczyły w zbiórce metali na cele wojenne spełniłyście z tak bezprzykładną gotowością, żeśmy wszyscy byli głęboko wzruszeni Waszem poświęceniem. Waszem poczuciem obowiązku w spełnieniu przyjętych zadań, a przedewszystkiem okazaną w ten sposób miłością naszej pięknej i pełnej chwały Ojczyzny. Wy jesteście w tych dniach, pełnych ciężkich ofiar, naszą wielką pociechą i naszą najmilszą nadzieją. W tym czasie, kiedy Wasi ojcowie i bracia stoją w polu przeciw zewnętrznemu wrogowi, uważamy Was za kwiecie na drzewie ojczyzny i wobec tej ochoty, z jaką w grani-

cach Waszych słabych jeszcze sił stanęłyście do pracy publicznej, mamy nadzieję, że kwiat młodzieży dojrzeje kiedyś na owoc wspaniały.

Zarazem dziękujemy Wam jeszcze raz także w imieniu tych dzielnych żołnierzy, którzy kiedyś, gdy ranni i do pracy niezdolni powrócą z wojny do domu, mają z dochodów Waszej zbiórki znaleść zaopatrzenie.

Bądźcie dobremi dziećmi, dobremi w nauce, dobremi w miłości dla Domu panującego i dla Ojczyzny, aby spełniły się te oczekiwania radosne jakie w Was pokładamy.

Georgi, *G. d. I. m. p.*
c. k. Minister obrony krajowej.

Krobatin, *F. Z. M. m. p.*
c. i k. Minister wojny.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 10. stycznia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

W okręgu szkolnym tłumackim, który w skutek inwazyi nieprzyjacielskiej został w znacznej części zniszczony, zebrała młodzież szkolna pod dozorem nauczycielstwa przeszło 1.000 worów rzeczy wełnianych, około 100 worów liści ostrężyn i poziomek, 5 cetnarów metrycznych mosiądzu i miedzi i 400 koron z drobnych składek na cele „Czerwonego Krzyża“. Wskutek energicznych zabiegów nauczycielstwa tego okręgu złożyła ludność 746.000 koron na trzecią pożyczkę wojenną.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraża nauczycielstwu okręgu tłumackiego uznanie i podziękowanie.

Książki szkolne.

Po myśli reskryptu Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 10. grudnia 1915 l. 37.175, zaleca się członkom gron nauczycielskich szkół średnich, seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich, szkół handlowych, ludowych i wydziałowych tudzież do bibliotek szkolnych oraz okręgowych dzieło p. t. „Viribus unitis. Oesterreich-Ungarn und der Weltkrieg 1914/15. Unter dem Protektorate Seiner k. u. k. Hoheit des durchlauchtigsten Herrn Erzherzog-Thronfolgers Karl Franz Josef von Oesterreich - Este“ wydane nakładem biura pomocy wojennej c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych (Wien I. Hoher Markt 5.). Cena całego dzieła, spłacalna na życzenie abonentów w 3. ratach miesięcznych wynosi 15 K.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Metodyka nauczania religii katolickiej dla użytku seminaryów nauczycielskich. Napisał ks. Józef Boczar. Kraków 1914“ w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich seminaryach nauczycielskich. Cena egzemplarza 70 h.

Ogłoszenia.

L. 1339. W obwodzie krasnostawskim gubernii lubelskiej jest do obsadzenia znaczniejsza liczba posad nauczycielskich, o które mogą się ubiegać kandydaci i kandydatki c. k. seminaryów nauczycielskich.

Płaca 900 koron rocznie, wolne mieszkanie, a w braku tegoż 20 proc. dodatek na mieszkanie. Nadto może być przyznany dodatek drożyźniany w wysokości 25 proc. powyższej płacy.

Język wykładowy polski.

Połączenie kolejowe z Krasnostawem ze Lwowa przez Bełzec-Tomaszów, a z Krakowa przez Lublin do Trawnik, skąd prowadzi kolejka wązkotorowa do Krasnostawu. Podróż bezpłatna.

Podania zaopatrzone w odpisy świadectw należy wnosić bezzwłocznie do c. i k. Komendy obwodowej w Krasnostawie.

Krasnostaw, dnia 8. grudnia 1915.

Ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej zauważa się, że powyższe ogłoszenie odnosi się do kandydatów i kandydatek nauczycielskich, którzy nie zajmują obecnie posady. Nauczyciele i nauczycielki publicznych szkół ludowych w kraju, którzyby zamierzali ubiegać się o posadę na podstawie powyższego konkursu, winni wnieść prośbę przepisaną drogą służbową, to jest za pośrednictwem swej Rady szkolnej okręgowej.

Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych rozpoczną się przed c. k. Komisyami egzaminacyjnemi:

W Jaśle 14. lutego, termin wnoszenia podań do 7. lutego.

W Krośnie 3. lutego, termin wnoszenia podań do 31. stycznia.

W Kołomyi 16. lutego, termin wnoszenia podań do 10. lutego.

W Przemyślu 21. lutego, termin wnoszenia podań do 15. lutego.

Termin wnoszenia podań o przypuszczenie do egzaminu kwalifikacyjnego przed c. k. Komisyą egzaminacyjną w Tarnowie przedłużono do końca stycznia b. r.

Komitet „Polskiego Domu sierot po nauczycielach ludowych“ zwraca się z uprzejmą prośbą do c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół, by zechciały podać:

1. Wykazy sierót po nauczycielach ludowych poległych w obecnej wojnie;
2. Adresy ich opiekunów;
3. Stan majątkowy pozostałych sierot.

Wykazy uprasza się nadsyłać pod adresem: Komitet, Biała, Komorowicka 23.

Wykazy te ułatwią komitetowi szybsze zaopiekowanie się sierotami, które w czasach tak ciężkich czekają może pomocy od nauczycielstwa.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 2.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 15. lutego 1916.

L. 12.024/III. Kr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie wydawania duplikatów świadectw i zawiadomień szkolnych.

Z powodu stwierdzonego w znacznej części okręgów szkolnych zniszczenia wskutek najazdu nieprzyjacielskiego aktów urzędowych, będących w przechowaniu Dyrekcyi i Zarządów szkół, jakoteż z powodu zaginięcia dokumentów wydanych na ich podstawie uprawnionym osobom, okazuje się w licznych przypadkach niemożność wydania stronom zgłaszającym się duplikatów zawiadomień i świadectw szkolnych. C. k. Rada szkolna krajowa zarządza zatem, celem uniknięcia możliwych nieformalności lub nadużyć, co następuje:

C. k. Rady szkolne okręgowe, do których zakresu działania należy wydanie duplikatu po myśli § 101 regulaminu szkolnego, mają w razie wniesienia przez osoby poszkodowane prośby o wydanie duplikatu zawiadomienia lub świadectwa szkolnego, przeprowadzić przedewszystkiem dochodzenie, czy podane okoliczności, wśród jakich oryginalne świadectwo zaginęło, tudzież daty uczęszczania do szkoły są prawdziwe lub co najmniej prawdopodobne.

W takim razie a po stwierdzeniu, że odnośne katalogi szkolne istotnie uległy zniszczeniu, winni c. k. okręgowi inspektorowie szkolni prze-

słuchać w urzędzie do protokołu urzędującego obecnie dyrektora względnie nauczyciela kierującego tej szkoły o którą chodzi, oraz jednego lub dwóch członków grona nauczycielskiego, którzy uczyli w danej klasie w czasie uczęszczania do szkoły osoby interesowanej, celem stwierdzenia w sposób niepozostawiający żadnej wątpliwości, czy osoba ta ukończyła istotnie tę klasę, którą podaje i z jakim postępem.

Po zbadaniu w ten sposób prawdziwości twierdzenia osoby, starającej się o duplikat, wyda c. k. Rada szkolna okręgowa poświadczenie według załączonego wzoru, zaopatrzonego podpisem Pana Przewodniczącego urzędu i pieczęcią urzędową, oraz marką stemplową na 1 koronę, której dostarczy strona.

Jeżeli dochodzenie nie potwierdzi prawdziwości podanych przez petenta okoliczności, wyda c. k. Rada szkolna okręgowa rezolucyę odmowną z klauzulą rekursową w myśl przepisów ustawy.

O ile szkoła do której petent uczęszczał znajduje się poza siedzibą c. k. Rady szkolnej okręgowej, przeprowadzi c. k. inspektor szkolny okręgowy wskazane dochodzenie urzędowe na miejscu przy sposobności najbliższej wizytacyi szkoły lub innej czynności urzędowej; gdyby natomiast strona domagała się bezzwłocznego wydania poświadczenia podając ważne powody, wolno c. k. Radzie szkolnej okręgowej wezwać wyjątkowo stronę interesowaną i przesłuchać się mających nauczycieli do urzędu na dzień wolny od nauki szkolnej, jeżeli strona interesowana poniesie z własnych funduszów koszta przyjazdu osób, które będą przesłuchane i potrzebną w tym celu kwotę z góry w urzędzie uiści.

Jeżeli wreszcie strona interesowana powoływać się będzie na świadectwo nauczycieli zatrudnionych obecnie w innym okręgu szkolnym lub będących już w stanie spoczynku a zamieszkałych w innym okręgu, należy odnieść się do właściwej c. k. Rady szkolnej okręgowej celem zarządzenia przesłuchania nauczycieli w myśl niniejszego rozporządzenia.

Przed każdem rozpoczęciem przesłuchania i przyjmowania zeznań od dyrektorów, kierowników lub nauczycieli należy przypomnieć im ważność złożonej przysięgi służbowej i tę okoliczność zaznaczyć w protokole.

Potrzebne daty urodzenia powziąć należy z metryki urodzenia petenta lub petentki, którą ma bezwarunkowo okazać.

W wątpliwych przypadkach należy odnieść się o decyzyę do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Wszystkie c. k. Rady szkolne okręgowe założą i prowadzić będą wykaz urzędowy, do którego należy wpisywać w porządku chronologicznym, według liczb protokołu, wydane poświadczenia.

O każdem wydanem poświadczeniu należy zawiadamiać odnośne Dyrekcye lub Zarządy szkół wydziałowych względnie ludowych, które obowiązane są założyć również i utrzymywać kataster poświadczeń wydanych byłym uczniom i uczenicom własnej szkoły.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 13. stycznia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

POŚWIADCZENIE URZĘDOWE.

Na podstawie urzędowego dochodzenia przeprowadzonego w myśl rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 13. stycznia 1916 l. 12.024/III. z r. 1915, Rada szkolna okręgowa w . . . . poświadcza niniejszem, że N. N. . . . . urodzony . . . . w . . . . ukończył w roku . . . . klasę . . . . klasowej szkoły wydziałowej (ludowej męskiej, żeńskiej) w . . . . z postępem . . . .
Oryginalne świadectwo szkolne zaginęło a katalogi główne wymienionej szkoły zniszczały z powodu wypadków wojennych (pożaru).

W . . . . dnia . . . . 191 . .

Podpis
c. k. okręgowego inspektora
szkolnego.

Podpis
Pana przewodniczącego
c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Pieczęć urzędowa.

L. 12.110/III. Kr.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich państwowych seminaryów nauczycielskich w sprawie nadzwyczajnego terminu egzaminu dojrzałości.

C. k. Ministerstwo Wyznan i Oświaty reskryptem z dnia 15. grudnia 1915 L. 37.142, upoważniło c. k. Radę szkolną krajową, by przypuścić wyjątkowo w nadzwyczajnym terminie w miesiącu lutym 1916 do poprawczego względnie całego egzaminu dojrzałości w c. k. seminaryach nauczycielskich wszystkich kandydatów (kandydatki) stanu nauczycielskiego, reprobowanych w terminie jesiennym 1915 przy egzaminie dojrzałości z jednego przedmiotu, tudzież wszystkie inne osoby zgłasza-

łące się do całego egzaminu, które w normalnych stosunkach miały już warunki do przystąpienia do egzaminu dojrzałości z początkiem roku szkolnego 1915/16.

O tem zawiadamia się Dyrekcye zarządzając co następuje:

a) podania osób, zgłaszających się do egzaminu poprawczego mają być wnoszone bezpośrednio do c. k. Rady szkolnej krajowej, a o ileby wpłynęły na ręce Dyrekcyi, należy po dołączeniu odpisu protokołu egzaminu dojrzałości i przedstawieniu umotywowanego wniosku, natychmiast przedkładać je Radzie szkolnej krajowej do decyzyi;

b) podania osób starających się o przypuszczenie do całego egzaminu dojrzałości w tym wyjątkowym terminie, mają być wnoszone do Dyrekcyi seminaryów nauczycielskich, które załatwią je we własnym zakresie działania po myśli § 90. statutu organizacyjnego, a w razach pod jakimkolwiek względem wątpliwych, przedłożą je natychmiast c. k. Radzie szkolnej krajowej do postanowienia;

c) termin wnoszenia podań ustanawia się do dnia 25. stycznia 1916, a po jego upływie winny Dyrekcye przedłożyć Radzie szkolnej krajowej liczebny wykaz zgłoszonych kandydatów i kandydatek jednej i drugiej kategoryi najpóźniej do dnia 1. lutego 1916;

d) tematy do wypracowań piśmiennych przedłożą Dyrekcye w sposób przepisany równocześnie w tym samym terminie.

Zarządzenie niniejsze odnosi się także do prywatnych seminaryów nauczycielskich z tym jednak wyjątkiem, że pełne egzamina dojrzałości odbędą się w lutym 1916 tylko w seminaryach państwowych.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 31. grudnia 1915.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 12.122/III. Kr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie egzaminów nadzwyczajnych.

C. k. Rada szkolna krajowa uczyniła spostrzeżenie, że w ostatnich miesiącach zgłasza się do egzaminów nadzwyczajnych z ukończonej szkoły

ludowej pospolitej bardzo znaczna ilość osób, a przedewszystkiem starszych wiekiem mężczyzn, którzy nie pobierając przedtem żadnej w ogóle nauki elementarnej, pragną uzyskać świadectwo z ukończonej więcejklasowej szkoły ludowej pospolitej lub wydziałowej bądź celem uzyskania wstępu do rozmaitych zawodów, bądź prawa do pewnych ulg w dopełnieniu powszechnej powinności wojskowej.

Tego rodzaju kandydaci poddają się egzaminowi niejednokrotnie po krótkiem i pobieżnem przygotowaniu, a temsamem nie dają gwarancyi, aby przyswoili sobie należycie wymagane wiadomości z zakresu szkoły ludowej.

C. k. Rada szkolna krajowa przypomina przeto c. k. Radom szkolnym okręgowym tak ze względu na interes publiczny, jak i ze względu na powagę i dobro szkolnictwa ludowego, przepisy tutejszego rozporządzenia z dnia 16. maja 1902 L. 5689. Nr. 19 „Dziennika Urzędowego", uzupełnionego rozporządzeniem z dnia 13. stycznia 1904 L. 44.655/903, Nr. 30. „Dziennika Urzędowego" a zarazem poleca, aby egzamina nadzwyczajne odbywały się z jak największą ścisłością, a świadectwa z pomyślnego wyniku egzaminu przyznawano tylko takim osobom, które przyswoiły sobie w całej pełni zasób wiadomości podawanych w odpowiedniej kategoryi szkół.

Zarazem przypomina się, że w myśl § 9. pierwszego z przytoczonych rozporządzeń winien przy egzaminach nadzwyczajnych ze szkół 4-, 5- i 6-klasowych pospolitych, jakoteż ze szkół wydziałowych przewodniczyć osobiście c. k. inspektor szkolny okręgowy, jak niemniej przewodniczyć przy konferencyi klasyfikacyjnej i podpisać odnośny protokół.

O ileby zaś c. k. Rada szkolna krajowa zezwoliła była w niektórych okręgach szkolnych na delegowanie do tych egzaminów jednego z dyrektorów lub kierowników szkół w zastępstwie c. k. inspektora szkolnego okręgowego, odwołuje na razie te wyjątki tak, iż na przyszłość egzamina nadzwyczajne w przypadkach, w których orzeka c. k. Rada szkolna krajowa, odbywać się mają aż do dalszego zarządzenia wyłącznie pod przewodnictwem c. k. inspektorów szkolnych okręgowych.

Zwraca się też uwagę, że według § 2. przytoczonego poprzednio rozporządzenia egzamina te mają się odbywać w dwóch stałych terminach, to jest między 1. a 15. listopada i między 1. a 15. maja każdego roku; terminów tych mają c. k. Rady szkolne okręgowe ściśle przestrzegać, natomiast zezwalanie na termina nadzwyczajne należy wyłącznie do kompetencyi c. k. Rady szkolnej krajowej. Jeżeli zgłosi się większa ilość kandydatów, należy stosować się do przepisu § 10. tego rozporządzenia.

C. k. Rady szkolne okręgowe udzielą niniejszy okólnik do wiadomości Dyrekcyom i Zarządom szkół we własnym okręgu, a zarazem wezwą je, tudzież grona nauczycielskie, aby przy przeprowadzaniu egzaminów takich postępowały z całą ścisłością i trzymały się przepisanych planów naukowych i wymagań tak w części piśmiennej egzaminu jak i w ustnej, nie dopuszczając do pobłażliwości w ocenie wyniku egzaminu, nie kierując się żadnymi względami ubocznymi na wiek lub stosunki i przyszłość kandydatów, składających egzamin.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 5. stycznia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

JE. Pan Minister robót publicznych nadał Michałowi Kolbuszowskiemu, nauczycielowi w VIII. klasie rangi c. k. szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Kołomyi, z okazyi zatwierdzenia go w zawodzie nauczycielskim tytuł profesora.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa przyznało Michałowi Dymkowi, nauczycielowi kierującemu 5-klasowej szkoły męskiej w Kętach, za 40 letnią wierną służbę medal honorowy ustanowiony z okazyi 50-letniego jubileuszu najmiłościwszych rządów Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór Józefa Śliwińskiego na delegata Rady powiatowej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Podgórzu.

C. k. Rada szkolna krajowa wyznaczyła Stefana Górawskiego, nauczyciela kierującego 5-klasowej szkoły męskiej w Kosowie, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Kosowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli szkół średnich:

Wilhelma Stopowego w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie: ks. Józefa Procia w szkole realnej w Śniatynie; Stanisława Kordyla w szkole realnej w Tarnobrzegu; Franciszka Kurzawę w gimnazyum w Sanoku; Erwina Schlinglera w gimnazyum w Drohobyczu; Stanisława Jakuba w gimnazyum w Sanoku.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała Konstantego Paczowskiego zastępcą nauczyciela w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Kołomyi.

Zmarli:

Emanuel Dworski radca Dworu, c. k. krajowy inspektor szkół, kawaler orderu Żelaznej Korony III. klasy, zmarł dnia 16. stycznia b. r. w Wiedniu w 66. roku życia.

Na wiadomość o zgonie radcy Dworu Dworskiego, Rada szkolna krajowa wystosowała do wdowy następującą depeszę:

„Racz Pani przyjąć od Rady szkolnej krajowej wyrazy najgłębszego współczucia z powodu zgonu Jej czcigodnego małżonka.

Zasługi jego około szkolnictwa krajowego zapewniają mu trwałą pamięć u ogółu, a w szczególności u jego towarzyszy w urzędzie, którzy będą zawsze boleśnie odczuwać brak tak światłego doradcy i wzoru idealnego pojmowania obowiązków".

Ksenofon Ochrymowicz, radca rachunkowy c. k. Namiestnictwa, pełniący obowiązki zarządcy c. k. Wydawnictwa ruskich książek szkolnych, były poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy, zmarł dnia 4. stycznia b. r. w 70. roku życia;

Helena Czyżewska, stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hrebennem w okręgu rawskim, zmarła dnia 22. sierpnia 1914;

Piotr Fedun, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Kowenicach w okręgu samborskim, zmarł dnia 30. maja 1915 w 30. roku życia;

Julia Haraszczakówna, stała nauczycielka 4-klasowej szkoły żeńskiej w Rożniatowie w okręgu dolińskim, zmarła dnia 15. listopada 1914 w 47. roku życia, a w 21. roku służby;

Mikołaj Korol, stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Mołodyńczu w okręgu bobreckim, zmarł dnia 27. sierpnia 1915 w 42. roku życia a w 20. roku służby;

Stefan Lubieniec, stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Szołomyi w okręgu bobreckim, zmarł dnia 5. stycznia 1916 w 53. roku życia a w 33. roku służby;

Stefania Neuwirthówna, stała nauczycielka 5-klasowej szkoły żeńskiej w Przeworsku, zmarła dnia 16. stycznia 1916 w 44. roku życia, a w 25. roku służby;

Władysław Stałowczyk, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Makowie pod Suchą w okręgu myślenickim, zmarł dnia 5. stycznia b. r. w 51. roku życia, a w 32. roku służby;

Józef Staniszewski, tymczasowy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej w Nadwórnej, zmarł 14. grudnia 1915 w 32. roku życia;

Kazimierz Tarkowski, stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Przegorzałach w okręgu krakowskim zamiejskim, zmarł dnia 13. stycznia 1916 w 52. roku życia a w 19. roku służby;

Karolina Wasylukówna, tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Jagiele w okręgu przeworskim, zmarła dnia 27. października 1915 w 28. roku życia a w 7. roku służby.

Książki szkolne i do bibliotek.

Profesor c. k. gimnazyum w Jarosławiu Adam Wilusz wydał broszurę p. t. „Przemysł domowy w przełomowej chwili zniszczenia kraju“. Praca odznaczona I. nagrodą na konkursie „Nauczycielki“. Cena 50 halerzy. Cały dochód przeznaczony na Bursę dla sierót po poległych nauczycielach im. Dr. Ignacego Dembowskiego. Kraków 1915. Nakładem autora“.

Na tę broszurę opartą na doświadczeniach autora, który był organizatorem licznych kursów przemysłowo-handlowych dla uchodźców wojennych w Wiedniu, a zawierającą cenne wskazówki o potrzebie i możności współudziału nauczycielstwa w pracy około organizowania i rozwijania przemysłu domowego dla gospodarczej odbudowy kraju, zwraca się uwagę nauczycielstwa i c. k. Rad szkolnych okręgowych, zalecając zakupienie jej do bibliotek szkolnych i okręgowych bibliotek nauczycielskich.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręczniki pod tytułem: „Witołd Skalski, profesor Akademii handlowej w Krakowie. Podręcznik księgowości pojedynczej, do użytku w uzupełniających szkołach handlowych. Kraków 1914. Nakładem Akademii handlowej w Krakowie. Cena egzemplarza 1 K. 50 h.“, tudzież „Witołd Skalski, profesor Akademii handlowej w Krakowie. Zwięzły podręcznik księgowości pojedynczej i podwójnej. Kraków 1914. Nakładem Akademii handlowej w Krakowie. Cena egzemplarza 3 K. 50 h.“ w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach handlowych uzupełniających i na jednorocznych kursach handlowych.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręcznik p. t. „Dr. Majer Balaban. Historya i literatura żydowska ze szczególnem uwzględnieniem historyi Żydów w Polsce. Tom I. dla klas IV.—VI. szkół średnich. Od niewoli babilońskiej do upadku świata starożytnego. 1916. Nakładem c. k. Wydawnictwa książek szkolnych Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie“ w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawionego 3 K. 40 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę na książkę p. t „Naturgemässer Zeichen- und Kunstunterricht. Ein Wegweiser in das Gebiet der künstlerischen Erziehung mit besonderer Berücksichtigung der neuen Lehrpläne Instruktionen für den Zeichenunterricht unter Mitwirkung hervorragender Fachmänner, verfasst von Alois Kunzfeld, Professor an der Lehrerinnenbildungsanstalt des k. u. k. Offizierstöchter-Erziehungsinstitutes zu Hernals, Wien — und Oskar Rainer, Professor am k. k. Franz-Josef-Realgymnasium in Wien I. 6 Teil, Oberstufe, für die oberen Klassen höher organisierter Volksschulen, für die Bürgerschulen und die vier unteren Klassen der Mittelschulen; mit 21 Farbentafeln und 238 Abbildungen im Text. Wien 1915; Gerlach und Wiedling; Buch- und Kunstverlag“.

Książka powyższa jest zakończeniem wydanych poprzednio pięciu części tego samego dzieła, które było już zalecone do użytku nauczycieli rysunku w szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych oraz w seminaryach nauczycielskich. Obecna część szósta i ostatnia, uwzględniając także potrzeby nauki rysunku w czterech niższych klasach szkół średnich, może być przewodnikiem i dla tych nauczycieli, którzy istotę i zdolność samodzielnego wyrażania się dzieci rysunkiem także na wyższych stopniach nauki zrozumieć i sposoby rozwijania tej zdolności poznać i opanować pragną. Z tych powodów poleca się tę książkę do bibliotek szkół wydziałowych, seminaryów nauczycielskich i szkół średnich, oraz do okręgowych bibliotek nauczycielskich.

C. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę na książkę p. t. „Das Freihandzeichnen. Seine Technik und Zweigswissenschaften. Ein Hilfsbuch für Lehramtskandidaten, von Schulrat Karl Langer k. k. Fachinspektor. Mit 427 Abbildungen im Text. Preis, gebunden, 5 K. Wien 1915. Verlag von F. Tempsky“.

Książka ta, obejmująca pewną zwięzłą całość wiadomości wchodzących w zakres nauki rysunku, a mająca głównie na celu ułatwienie kandydatom na nauczycieli rysunku w szkołach wydziałowych przygotowania się do egzaminu zawodowego, nadaje się do zbiorów środków naukowych, względnie do bibliotek w szkołach średnich, seminaryach nauczycielskich i w szkołach wydziałowych, tudzież do okręgowych bibliotek nauczycielskich.

Nakładem obywatelskiego Komitetu odbudowy wsi i miast w Krakowie pojawiło się wydawnictwo zeszytowe p. t. „Odbudowa polskiej wsi. Projekty chat i zagród włościańskich, opracowane przez grono architektów polskich pod redakcyą Władysława Ekielskiego“.

Na to wydawnictwo, jako nadające się do bibliotek szkolnych c. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę Dyrekcyi wszystkich szkół przemysłowych, których program naukowy obejmuje oddziały budowlane, tudzież kierownictw szkół przemysłowych uzupełniających. Pożądane jest także nabycie tego wydawnictwa do szkół realnych i okręgowych bibliotek nauczycielskich.

C. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę na wydawnictwo zeszytowe p. t. „Cieśla polski. Wzory i przykłady polskiego budownictwa drewnianego dla odbudowy kraju. Dr. Jan Sas Zubrzycki, profesor Politechniki“.

To wydawnictwo, którego zeszyt pierwszy opuścił już prasę, nadaje się do bibliotek państwowych szkół przemysłowych, szkół zawodowych przemysłu drzewnego, szkół rzemiosł budowlanych i szkół przemysłowych uzupełniających. Pożądane jest także nabycie go do bibliotek szkół realnych i okręgowych bibliotek nauczycielskich.

Wiadomości statystyczne.

Wynik frekwencyi seminaryów nauczycielskich w roku szkolnym 1915/16.

Seminarya nauczycielskie męskie.

Seminaryum	Ilość zapisanych uczniów (uczenic) na rok					Razem
	do klasy przygot.	I.	II.	III.	IV.	
w Krakowie	30	47	38	34	24	173
w Tarnowie	13	32	22	11	8	86
w Rzeszowie	37	18	15	16	9	95
we Lwowie	19	15	33	21	13	101
w Stanisławowie	26	30	16	21	12	105
w Tarnopolu	—	—	—	—	—	—
w Samborze	23	27	23	18	12	103
w Krośnie	13	17	17	13	12	72
w Sokalu	—	—	—	—	—	—
w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—
w Starym Sączu	37	14	29	14	7	101
w Kętach	8	19	9	10	2	48
w Rudniku	22	9	10	14	8	63
w Czortkowie	—	—	—	—	—	—
Razem . . .	228	228	212	172	107	947

Seminarya nauczycielskie żeńskie.

Seminaryum	I.	II.	III.	IV.	Razem
w Krakowie	63	68	67	64	262
w Przemyślu	60	73	82	83	298
we Lwowie	97	92	91	103	383
w Brzeżanach	—	—	—	—	—
Razem . . .	220	233	240	250	943

Prywatne seminarya nauczycielskie.

Seminaryum	Ilość zapisanych uczniów (uczenic) na rok				Razem
	I.	II.	III.	IV.	
a) męskie:					
Towarzystwa Szkoły ludowej w Białej	8	6	10	4	28
b) żeńskie:					
S. S. św. Hildegardy w Białej . . .	40	—	35	—	75
w Bochni	—	35	—	54	89
S. S. Bazylianek w Jaworowie . .	16	14	4	—	34
im. św. Bronisławy w Kołomyi . .	37	30	35	37	139
im. św. Rodziny w Krakowie . . .	22	24	34	38	118
Towarzystwa Szkoły ludowej w Krakowie	38	30	45	53	166
Córek Bożej Miłości w Krakowie . .	9	—	20	—	29
Sebaldy Münnichowej w Krakowie	33	34	39	49	155
Zofii Strzałkowskiej we Lwowie . .	14	16	34	55	119
Anny Rychnowskiej we Lwowie .	20	19	18	29	86
P. P. Benedyktynek w Przemyślu .	—	—	—	—	—
w Samborze	44	28	40	39	151
w Stanisławowie z polskim językiem wykładowym	52	33	34	34	153
w Stryju	49	36	35	—	120
w Tarnopolu	—	—	—	—	—

Seminaryum	Ilość zapisanych uczniów (uczenic) na rok				Razem
	I.	II.	III.	IV.	
Ruskiego Tow. pedag. w Kołomyi .	43	36	25	25	129
Ruskiego Tow. pedag we Lwowie .	20	21	30	29	100
w Krośnie	—	43	—	46	89
w Nowym Sączu	57	26	27	24	134
w Rzeszowie	21	16	17	—	54
S. S. Bazylianek w Stanisławowie .	34	29	29	35	127
Razem . . .	557	476	511	551	2095

Ogłoszenia.

Egzamina kwalifikacyjne przed c. k. Komisyą egzaminacyjną dla nauczycieli szkół wydziałowych we Lwowie rozpoczną się dnia 20. marca 1916.

Termin wnoszenia podań do 28. lutego b. r.

Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych rozpoczną się przed c. k. Komisyami egzaminacyjnemi:

We Lwowie 28. lutego; termin wnoszenia podań do 22. lutego.
W Krakowie 9. marca; termin wnoszenia podań do 5. marca.
W Samborze 28. lutego; termin wnoszenia podań do 20. lutego.
W Stanisławowie 6. marca; termin wnoszenia podań do 26. lutego.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 3.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 15. marca 1916.

L. 1121/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich państwowych szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych, oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie popierania Stowarzyszenia »Czerwonego Krzyża«.

Reskryptem Prezydyum c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 16. lutego 1915 l. 37, wydanym na podstawie reskryptu J. E. Pana Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 6. lutego 1915 l. 158, zwrócono uwagę kilkunastu urzędujących wówczas c. k. Rad szkolnych okręgowych, tudzież Dyrekcyi nielicznych czynnych szkół średnich i innych pokrewnych szkół państwowych na wielką pożyteczność Stowarzyszenia „Czerwonego Krzyża“ oraz na potrzebę zasilania funduszów tego, szczytne a w obecnych czasach ciężkie zadanie pełniącego Towarzystwa funduszami i polecono dołożyć usiłowań, aby młodzież pospieszyła ze skromnymi chociażby datkami na rzecz „Czerwonego Krzyża“.

Reskryptem z dnia 29. stycznia 1916 l. 29.857/1915 c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty zakomunikowało Radzie szkolnej krajowej wniosek, który otrzymał „Zarząd związkowy austr. Towarzystwa „Czerwonego Krzyża“ mianowicie, aby dla ożywienia oraz polepszenia wyniku składek szkolnych powtarzać je w szkołach co tygodnia, jednak tak, by każdy uczeń przyczyniał się drobnym tylko datkiem n. p. po 1 halerzu. Wsku-

tek tego Rada szkolna krajowa poleca, aby Dyrekcye szkół i Rady szkolne okręgowe zarządziły we wszystkich szkołach na rzecz „Czerwonego Krzyża“ składki tygodniowe, a to zawsze w ten sam dzień tygodnia np. każdego piątku, przy udziale gospodarzy klas i pod nadzorem kierowników szkół, jednakże bez wywierania jakiegokolwiek bezpośredniego lub pośredniego przymusu. Aby umożliwić wzięcie udziału jak najliczniejszym rzeszom młodzieży szkolnej w tych składkach, oznacza się wysokość jednorazowego datku na 1 halerz, względnie najwyżej na 2 halerze. Przytem wyklucza się powierzanie zbierania składek samym uczniom lecz winien zbierać je nauczyciel klasy względnie kierownik szkoły. Zebrane co tygodnia kwoty mają być co drugi tydzień odsyłane na ręce właściwego c. k. Starosty, który pieniądze odeszle do biura krajowego Stowarzyszenia „Czerwonego Krzyża“ przy c. k. Namiestnictwie w Białej.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraża nadzieję, że nauczycielstwo całego kraju wywiąże się z powierzonej mu misyi z należytym pożytkiem dla sprawy i z takiem poświęceniem, jakiego w czasie obecnej wojny niejednokrotnie złożyło dowody, oraz że skorzysta z tej sposobności, aby przez współdziałanie także z domem rodzicielskim przyczynić się do wychowania współczujących z niedolą członków społeczeństwa.

Reskrypt, o którym na wstępie mowa, przytacza się w dosłownem brzmieniu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. lutego 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Reskrypt Prezydyum Rady szkolnej krajowej z 16. lutego 1915 l. 37/pr.

Wybitne osobistości Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej podjęły starania celem zjednywania młodzieży szkół wszystkich kategoryi, słuchaczów uniwersytetów i innych wyższych zakładów naukowych, do współudziału w świadczeniach na cele „Czerwonego Krzyża“, aby temu dziełu miłosierdzia ludzkiego dostarczyć jak najwięcej środków na wspomaganie w najszerszej mierze wszystkich europejskich Towarzystw tej instytucyi.

Wymaga się zatem od młodzieży, aby każdy uczeń czy słuchacz i każda uczenica w jednym dniu miesiąca, zaoszczędzony przez wyrzeczenie się osobiste grosz ofiarowali na ołtarzu miłości bliźniego.

I my winniśmy pójść za tym pięknym przykładem.

Winniśmy mianowicie wskazać młodzieży straszną grozę wojny, bezmiar szerzonego przez nią zniszczenia, nieszczęść i klęsk, gnębiących szczególnie nasz kraj, wzbudzić przez to w tkliwych sercach głęboką litość i poczucie obowiązku niesienia co sił ratunku, ulgi, pomocy i pociechy niezliczonym szeregom żołnierzy, któ-

rzy porzuciwszy dom i rodzinę poszli w obronie Państwa i jego mieszkańców walczyć z wrogiem, znosić nieopisane trudy i narażać się na rany, kalectwo i śmierć w straszliwej nieraz męce — winniśmy przedstawić, że Towarzystwo „Czerwonego Krzyża“ służy najszczytniej pojętemu miłosierdziu opiekując się rannymi i w tym celu z datków dobroczynnych zbiera fundusze na opędzanie ogromnych kosztów, łożonych na utrzymanie szpitali, że przeto każdy, kto tę instytucyę wspiera, staje się czynnym uczestnikiem wzniosłego dzieła miłości.

W myśl rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 6. lutego 1915 L. 158/K. U. M. poleca się przeto Dyrekcyom i Zarządom szkół, z pomocą członków grona nauczycielskiego dołożyć szczerych usiłowań celem wywarcia wpływu na młodzież w wytkniętym kierunku, a należy spodziewać się, że młodzież ta pójdzie za głosem swych przewodników, zrozumie konieczność ofiary i chętnie pospieszy ze skromnymi chociażby datkami na rzecz „Czerwonego Krzyża“.

Dzień zbierania datków wyznaczą Dyrekcye (Zarządy) według własnego uznania, obmyślą sposób doprowadzenia ich do właściwego miejsca przeznaczenia, a o wyniku swych zarządzeń doniosą c. k. Radzie szkolnej krajowej najpóźniej do 15. maja 1915.

Za c. k. Namiestnika
Dembowski.

L. 1334/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich gimnazyów, szkół realnych, seminaryów nauczycielskich państwowych i prywatnych z prawem publiczności, oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie ubezpieczenia na wypadek śmierci w czasie wojny.

C. k. Namiestnictwo okólnikiem z dnia 12. listopada 1915 l. 32.681/pr. i z dnia 28. stycznia 1916 l. 2086/Z. A. O. podało do wiadomości publicznej za pośrednictwem Władz politycznych wszczętą przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych akcyę ubezpieczenia oficerów i żołnierzy na wypadek śmierci w czasie wojny.

Polega ono w krótkim zarysie na następujących zasadach:

Ponieważ rodziny żołnierzy powołanych do czynnej służby w armii lub w pospolitem ruszeniu mogą znaleźć się na wypadek śmierci ojca, syna lub innego członka i żywiciela rodziny w bardzo krytycznem położeniu materyalnem, zwłaszcza w pierwszej chwili po jego stracie, przeto aby temu zapobiedz wprowadzono w życie ubezpieczenie wojenne. Różni

się ono od dotychczas praktykowanego ubezpieczenia na życie tem, że mogą uskutecznić je, nawet w razie nieobecności pełniącego służbę wojskową, członkowie jego rodziny pozostali w domu a także obce osoby z pobudek humanitarnych, a to niewielkim kosztem pod bardzo przystępnymi i dogodnymi warunkami. Tak np. premia od ubezpieczenia w stosunku do kapitału 1000 K od żołnierza należącego do wojska, rezerwy lub obrony krajowej wynosi 70 K, od żołnierza należącego do trenu i do oddziałów sanitarnych i lekarzy wojskowych 55 K a od żołnierza służącego w pospolitem ruszeniu lub legionach wynosi 45 K rocznie. Ubezpieczający oprócz premii nie opłaca żadnych należytości stemplowych lub innych. Nadto rodziny, które pobierają zasiłek na utrzymanie z kas państwowych, mogą opłacić premię z zaliczki, której w tym celu udzieli im Fundusz wdów i sierót wspólnej siły zbrojnej, a ściągnie potem z pobieranego zasiłku w 10. ratach półmiesięcznych po 7 K, 5 K 50 h i 4 K 50 h. Wypłata ubezpieczonej sumy następuje w każdym wypadku jeśli ubezpieczony umrze w ciągu roku od dnia ubezpieczenia, czyto wskutek ran lub choroby, których nabawił się na wojnie, czy umrze w niewoli lub zaginie, czy wreszcie umrze po powrocie z wojny do domu śmiercią naturalną p r z e d u p ł y w e m r o k u od zgłoszenia ubezpieczenia. Jedynie w razie samobójstwa ubezpieczonego przepada suma ubezpieczona. Można wreszcie pod dogodnymi warunkami zamienić ubezpieczenie wojenne na ubezpieczenie zwyczajne na życie.

Niedawno utworzył c. k. austryacki Fundusz wojskowy dla wdów i sierót biura ubezpieczeń wojennych w Krakowie w budynku c. k. Starostwa i we Lwowie w budynku c. k. Namiestnictwa.

Co do bliższych szczegółów udzielają wszelkich potrzebnych wyjaśnień wspomniane biura i c. k. Starostwa, a nadto celem wdrożenia akcyi ubezpieczeń wojennych będą kierownicy obu biur objeżdżać w najbliższym czasie powiaty, udzielać potrzebnych wskazówek i ewentualnie przyjmować zgłoszenia ubezpieczeniowe.

C. k. Rada szkolna krajowa poleca Dyrekcyom szkół średnich i seminaryów nauczycielskich podać niniejszy okólnik do wiadomości członków Gron nauczycielskich oraz stałej i pomocniczej służby zakładów, wreszcie rodzin nauczycieli i sług pełniących obecnie służbę wojskową. Również wzywa się c. k. Rady szkolne okręgowe, aby o ile nie uwiadomiły już podwładnego nauczycielstwa wskutek wyraźnego polecenia udzielonego c. k. Starostwom przez c. k. Namiestnictwo w okólniku z 28. stycznia 1916 l. 2086/Z. A. O. w tej sprawie, bezzwłocznie to uczyniły,

zalecając rozpowszechnianie wiadomości o tym tak doniosłym sposobie poprawy bytu wśród ludności miejscowej.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 24. lutego 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 29.464/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich gimnazyów i szkół realnych w sprawie wydawania świadectw uczniom, którzy nie przedłożyli przy wpisie wymaganych dokumentów.

Ponieważ z początkiem bieżącego roku szkolnego zgłosiło się do zapisu do szkół średnich wielu uczniów nie posiadających wymaganych dokumentów, przeto w sprawie wydawania takim uczniom świadectw szkolnych zarządza się co następuje:

Przedewszystkiem należy dążyć do tego, by wszystkie daty i okoliczności decydujące o uprawnieniu uczniów do wpisu lub uzyskania świadectw klasowych i t. p. były udowodnione przepisanymi autentycznymi dokumentami.

O ile uczeń ich nie przedłoży, należy jeszcze rozróżniać przypadki, w których czy to ze względu na stałe zamieszkanie ucznia w okolicach kraju będących jeszcze pod inwazyą nieprzyjacielską, czy na zniszczenie jego domostwa lub aktów odnośnej szkoły (zakładu) względnie aktów stanu cywilnego (metryk) niemożliwość dostarczenia potrzebnych dokumentów jest niewątpliwa, od przypadków, w których wydarzenia wojenne mogłyby być tylko wygodnym płaszczykiem bądź dla nadużyć, bądź dla wygody ucznia względnie jego nadzoru domowego, celem oszczędzenia zachodu około uzyskania potrzebnych dokumentów. Stosowanie więc ulg, o których niżej mowa, wymaga wielkiej ostrożności i czujności ze strony Dyrekcyi, które o ile niemożność dostarczenia dokumentów nie jest odrazu oczywistą, winny badać przez korespondencyę urzędową, czy podane przez stronę interesowaną przeszkody w dostarczeniu dokumentów rzeczywiście istnieją.

1. Z tem zastrzeżeniem upoważnia się Dyrekcye, aby uczniom klasy pierwszej, względnie klasy pierwszej skombinowanej, których przypuszczono do egzaminu wstępnego a następnie przyjęto do zakładu bez przedłożenia przez nich metryki urodzin, z końcem pierwszego półrocza b. r. szkolnego wydano zamiast półrocznych wykazów cenzur, względnie świadectw rocznych, niestemplowane poświadczenia na zwykłych blankietach i w zwykłej formie z tą różnicą, że przed słowami „świadectwo roczne“, względnie „półroczny wykaz cenzur“, należy w sposób wpadający w oko wpisać słowa: „Poświadczenie tymczasowe zamiast...“. Nadto należy na poświadczeniu umieścić uwagę, że będzie ono wymienione na świadectwo z pełną ważnością względnie na takiż wykaz cenzur, dopiero gdy uczeń przedłoży metrykę urodzin. W odpowiedniej rubryce katalogu głównego, względnie klasowego, należy uwidocznić, że uczniowi wydano tylko poświadczenie tymczasowe. Po przedłożeniu metryki należy wydać uczniowi świadectwo oryginalne za zwrotem poświadczenia tymczasowego, uwidoczniając i tę okoliczność w katalogach zakładu.

2. Analogicznie postąpią Dyrekcye z tymi uczniami klas wyższych, których przyjęto do zakładu bez świadectw z poprzednich studyów względnie innych dokumentów, należy ich jednak wezwać, by o odpowiednie poświadczenia starali się u profesorów lub dyrektorów swoich poprzednich zakładów. Uczniowie, którzy posiadają tylko poświadczenie jednego z profesorów, a nie mogą otrzymać świadectwa ze swej Dyrekcyi, mają się starać o poświadczenie Rady szkolnej krajowej. Poświadczenie Rady szkolnej krajowej lub urzędowe a stanowcze poświadczenie właściwej Dyrekcyi muszą z konieczności zastąpić świadectwa wydane przez zakład aż do czasu przedłożenia tych ostatnich.

3. Niemożliwość stwierdzenia daty urodzenia u uczniów, którzy udowodnili w sposób wyżej wskazany, że klasę poprzednią pomyślnie ukończyli, nie stanowi przeszkody w wydaniu im świadectwa rocznego. W tych przypadkach wolno umieścić datę urodzenia podaną przez ucznia, względnie rodziców, umieszczając w nawiasie uwagę: „według podania (rodziców) ucznia“. Uwaga ta będzie w przyszłości wskazówką dla Dyrekcyi, że od ucznia należy zażądać okazania metryki urodzin, gdy stosunki na to już zezwolą.

4. Dyrekcye założą osobny wykaz imienny uczniów, którzy z tego rodzaju dyspenzą (od przedłożenia metryki urodzenia lub innych dokumentów) bądźto zostali do zakładu wpisani, bądź uzyskali świadectwo szkolne względnie poświadczenie i na tej podstawie będą obowiązane w przyszłości ponaglać z urzędu uczniów względnie ich rodziców lub

opiekunów o dodatkowe przedłożenie oryginalnych dokumentów, nie dopuszczając aby sprawa poszła w niepamięć.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 8. stycznia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 7. lutego b. r. nadać najmiłościwiej:

Order Żelaznej Korony III. klasy:

radcy Rządu dr. Ernestowi Bandrowskiemu dyrektorowi państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie;
radcy Rządu Antoniemu Pawlowskiemu dyrektorowi Akademii handlowej we Lwowie
dr. Leonowi Sternbachowi profesorowi Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Członkowi c. k. Rady szkolnej krajowej.

Krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa:

Władysławowi Ekielskiemu profesorowi państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie;
Wojciechowi Grzegorzewiczowi dyrektorowi gimnazyum w Tłumaczu;
radcy szkolnemu Michałowi Nowosielskiemu c. k. okręgowemu inspektorowi szkolnemu dla okręgu miejskiego we Lwowie;
Stanisławowi Sobińskiemu dyrektorowi szkoły realnej w Tarnobrzegu.

Tytuł radcy Rządu:

Janowi Dziurzyńskiemu dyrektorowi I. szkoły realnej w Krakowie;
Waleryanowi Heckowi dyrektorowi gimnazyum w Trembowli;
Eliaszowi Kokorudzowi dyrektorowi gimnazyum akademickiego we Lwowie;
Arturowi Passendorferowi dyrektorowi II. szkoły realnej we Lwowie;
Franciszkowi Smereczyńskiemu dyrektorowi c. k. szkoły zawodowej przemysłu żelaznego w Sułkowicach;
dr. Wincentemu Śmiałkowi dyrektorowi IV. gimnazyum we Lwowie.

Tytuł radcy budownictwa:

Józefowi Pokutyńskiemu profesorowi państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie;
Adolfowi Weissowi profesorowi państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie.

Tytuł Radcy szkolnego:

Alojzemu Bunschowi profesorowi państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie;
Julianowi Dobrzańskiemu c. k. okręgowemu inspektorowi szkolnemu dla okręgu miejskiego w Krakowie;

Romanowi Hamczykiewiczowi profesorowi w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu;
Juliuszowi Ippoldtowi profesorowi Akademii handlowej w Krakowie;
dr. Janowi Kreinerowi dyrektorowi gimnazyum w Gródku Jagiellońskim;
Grzegorzowi Nalewajce profesorowi gimnazyum akademickiego we Lwowie;
Adamowi Pytlowi profesorowi gimnazyum w Sanoku;
Waleryanowi Siczyńskiemu profesorowi gimnazyum I. w Tarnowie.

Złoty Krzyż zasługi z koroną:

dr. Zygmuntowi Zagórowskiemu profesorowi gimnazyum I. w Nowym Sączu, przydzielonemu do służby w c. k. Radzie szkolnej krajowej;
Henrykowi Bromilskiemu c. k. okręgowemu inspektorowi szkolnemu w Gródku Jagiellońskim;
Aleksandrowi Dreżepolskiemu nauczycielowi szkoły ćwiczeń w seminaryum nauczycielskiem męskiem we Lwowie;
Kazimierzowi Mazurkiewiczowi nauczycielowi szkoły ćwiczeń w seminaryum nauczycielskiem męskiem w Rzeszowie;
Stefanowi Skorobohatemu nauczycielowi szkoły ćwiczeń w seminaryum nauczycielskiem męskiem we Lwowie;
Maryi Strzeleckiej nauczycielce szkoły ćwiczeń w seminaryum nauczycielskiem żeńskiem we Lwowie.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 10. lutego b. r. nadać najmiłościwiej profesorowi państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, Juliuszowi Głowackiemu, przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, tytuł radcy szkolnego.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem pismem odręcznem z 31. stycznia b. r. raczył najmiłościwiej nadać Stanisławowi Łukaszkiewiczowi, nauczycielowi kierującemu 4-klasowej szkoły ludowej w Świrzu w okręgu przemyślańskim, w uznaniu wybitnie patryotycznego i pełnego poświęcenia zachowania się wobec nieprzyjaciela, złoty krzyż zasługi na wstędze medalu waleczności.

Jego Ces. i Król. Wysokość Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Salwator jako Zastępca Protektora „Czerwonego Krzyża“ w Monarchii, raczył Wyższem postanowieniem z dnia 23. września 1915 nadać w poruczonym Mu Najwyżej przez Jego Ces. i Król. Apostolską Mość zakresie działania, odznakę honorową II. klasy „Czerwonego Krzyża“ z dekoracyą wojenną Helenie Szczerbiance nauczycielce 6-klasowej szkoły ludowej żeńskiej w Nowym Targu, a Wyższem postanowieniem z 17. września 1915 srebrny medal honorowy „Czerwonego Krzyża“ z dekoracyą wojenną Izabeli Liberakowej, nauczycielce kierującej tej samej szkoły.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał VII. klasę rangi profesorom: ks. Bohdanowi Bodiańskiemu w seminaryum nauczycielskiem męskiem we Lwowie, ks. Michałowi Ortyńskiemu i Ignacemu Suskiemu w seminaryum nauczycielskiem męskiem w Samborze. VIII. klasę rangi ks. dr. Szymonowi Hanuszkowi w seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krakowie i ks. dr. Wojciechowi Tomace w seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Przemyślu.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał VIII. klasę rangi nauczycielom szkół ćwiczeń c. k. seminaryów nauczycielskich:

Janowi Motakowi w Krakowie, Franciszkowi Kaiserowi w Sokalu, Władysławowi Ścieżyńskiemu i Ignacemu Sekurze w Samborze, Feliksowi Długoszewskiemu w Starym Sączu, Antoniemu Adamusowi, Michałowi Dewosserowi i Aleksandrowi Saloniemu w Stanisławowie, tudzież Barbarze Lityńskiej nauczycielce szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskiem we Lwowie.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał IX. klasę rangi nauczycielom szkół ćwiczeń c. k. seminaryów nauczycielskich:

Aleksandrowi Bilutowi w Krośnie, Andrzejowi Krochmalukowi w Stanisławowie, Edmundowi Łuczyńskiemu w Stanisławowie, Stefanowi Patockiemu w Tarnowie i Henryce Chrzanowskiej nauczycielce szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Krakowie, tudzież Karolowi Streitowi nauczycielowi muzyki w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Samborze i Julii Baranowskiej nauczycielce muzyki w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Krakowie.

JE. Pan Minister robót publicznych przyznał Marcinowi Sosze, nauczycielowi c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie, z okazyi zatwierdzenia go w zawodzie nauczycielskim, tytuł profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała Tadeusza Czaykowskiego, radcę szkolnego i kierownika c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krośnie, dyrektorem c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycielek robót ręcznych kobiecych w szkołach ludowych pospolitych, ustanowionej przy tym zakładzie.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich:

dr. Brunona Kozłowskiego w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu; Piotra Hodowańca i Eugeniusza Forostynę w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; Jana Sierosławskiego w gimnazyum w Nowym Targu; Feliksa Szpunara w gimnazyum III. w Krakowie; Jana Solaka i Teofila Klinga w filii gimnazyum w Samborze; Jana Stokłosę w gimnazyum w Wadowicach; Władysława Traunfellnera w gimnazyum w Samborze.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała zastępcami nauczycieli w szkołach średnich:

Pawła Wolańskiego w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; Michała Strutyńskiego w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Jana Andrószowskiego w I. szkole realnej we Lwowie; ks. Juliana Tatomira zastępcą nauczyciela religii gr. kat. w filii gimnazyum w Samborze.

C. k. Rada szkolna krajowa wykonując swe uchwały z roku 1914 zamianowała w szkołach ludowych:

Teodora Szypułę dyrektorem 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. Kopernika w Tarnowie;

Wilhelminę Zadorecką nauczycielką 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Brzeżanach;

Jana Blaickego nauczycielem 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową im. Kordeckiego we Lwowie;

Włodzimierza Tomczyńskiego nauczy ielem 4-klasowej szkoły w Trzebini mieście;

Stanisława Gąsiorowskiego nauczycielem 1-klasowej szkoły w Dębie.

Zmarli:

Józef Duszkiewicz stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Rzochowie w okręgu mieleckim, zmarł dnia 19. listopada 1915 w 51. roku życia a w 29. roku służby;

Alfred Jackowski stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Nowosiółkach oparskich w okręgu rudeckim;

S. Cecylia Kaczmarek stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Zazulach w okręgu złoczowskim, zmarła w czerwcu 1915 w 15. roku służby,

Anna Kiełbówna stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Alfredówce w okręgu tarnobrzeskim, zmarła dnia 9. stycznia 1916 w 31. roku życia a w 7. roku służby;

Jan Koczerhan stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Mszańcu w okręgu starosamborskim, zmarł dnia 18. grudnia 1914;

Adolf Marynowicz tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Bednarówce w okręgu nadwórniańskim, zmarł dnia 10. marca 1915 w 4. roku służby;

Józef Ogorzały stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Słopnicach królewskich w okręgu limanowskim, zmarł dnia 1. sierpnia 1914 w 43. roku życia a w 23. roku służby;

Aniela Petrykowska stała nauczycielka 5-klasowej szkoły w Starej Soli w okręgu starosamborskim, zmarła dnia 29. stycznia 1915 w 31. roku życia;

Włodzimierz Rusyniak stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Hańczowej w okręgu gorlickim;

Jan Serafin stały nauczyciel kierujący 6-klasowej szkoły żeńskiej w Horodence, zmarł dnia 25. stycznia b. r. w 60. roku życia a w 37. roku służby;

Józef Sikora stały nauczyciel kierujący 5-klasowej szkoły w Limanowej, zmarł dnia 19. sierpnia 1914 w 53. roku życia a w 33. roku służby;

Marya Topiłkówna stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hucisku w okręgu żółkiewskim, zmarła dnia 6. stycznia 1916 w 40. roku życia a w 15. roku służby;

Kazimiera ze Szymańskich Wawrzaszkowa tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wydrzy w okręgu łańcuckim, zmarła dnia 22. stycznia 1916;

Antonina z Gordijczuków Wełyhorska tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły w Korszowie w okręgu kołomyjskim, zmarła dnia 14. stycznia 1916 w 32. roku życia a w 10. roku służby;

Helena z Bednarskich Wiatrowa stała nauczycielka 5-klasowej szkoły mieszanej w Kańczudze w okręgu przeworskim, zmarła dnia 11. lutego 1916 w 39. roku życia a w 19. roku służby.

Ogłoszenia.

C. k. Rada szkolna krajowa postanowiła wznowić dalsze wydawnictwo „Czasopisma pedagogicznego". w którego normalnym toku nastąpiła dłuższa przerwa spowodowana wypadkami wojny i poruczyła redakcyę c. k. krajowemu inspektorowi szkół Kazimierzowi Bruchnalskiemu, do którego w sprawach redakcyjnych należy bezpośrednio się odnosić. (Adres: Biała, c. k. Rada szkolna krajowa).

W celu oszczędzenia kosztów pocztowych mogą członkowie gron nauczycielskich nadsyłać manuskrypty i korespondencye do redaktora za pośrednictwem Dyrekcyi, które pism do c. k. krajowego inspektora szkół wysyłanych nie potrzebują opłacać.

L. 2954/IV. Na podstawie zezwolenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 7. października 1915 l. 27.826 (reskrypt c. k. dolno-austryackiej Rady szkolnej krajowej z dnia 21. października 1915 l. 3065/1), istnieją w bieżącym roku szkolnym (1915/16) w Wiedniu dla uchodźczej młodzieży szkół średnich z Galicyi trzy kursy kształcące, a to dwa z polskim językiem wykładowym 1) przy Vereinsgasse 21 (Wien II.) i 2) przy Sophienbrückengasse 22 (Wien III.), jeden zaś z ruskim językiem wykładowym przy Radetzkystrasse 2 (Wien III.). — Na kursach przy Sophienbrückengasse 22 urządzono osobno także naukę tych przedmiotów, które należą do programu nauki wyłącznie w szkołach realnych względnie w gimnazyach realnych. — Przy kursach istnieją po myśli powołanego rozporządzenia ministeryalnego także Komisye dla egzaminów rocznych i maturalnych w języku polskim i ruskim, urzędujące pod przewodnictwem przebywającego obecnie w Wiedniu c. k. krajowego inspektora szkół Dr. Alfreda Jahnera. (Adres: Wien I., Hotel Graben).

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 21. lutego 1916.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

[36]

Rok XX. Nr. 4.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 3. kwietnia 1916.

Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej **Dr. Ignacy Dembowski,** który z końcem ubiegłego roku zaniemógł, nie powróciwszy mimo dłuższego leczenia i wypoczynku do zdrowia o tyle, by módz ponownie objąć urzędowanie, zniewolony był wnieść prośbę o przeniesienie w czasowy stan spoczynku.

Reskryptem z dnia 16. marca 1916 l. 829/K. U. M. Pan Minister Wyznań i Oświaty do prośby tej się przychylił i przy tej sposobności wyraził mu najgorętszą podziękę i najzupełniejsze uznanie za pełną poświęcenia i świecącą wzorem gorliwość, którą dla dobra szkolnictwa galicyjskiego rozwijał zawsze, a w szczególności także wśród ciężkich warunków epoki wojennej, tudzież za pełną niepospolitych zasług działalność w dziedzinie administracyi oświaty.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem pismem odręcznem z 2. marca b. r. raczył najmiłościwiej nadać Józefowi Ciembroniewiczowi, c. k. inspektorowi szkolnemu okręgowemu z Rzęszowa, pełniącemu obowiązki w gubernii wojskowej w Lublinie, w uznaniu jego znakomitej służby w specyalnem zatrudnieniu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył najmiłościwiej nadać Stanisławowi Niedzielskiemu, dyrektorowi szkoły wydziałowej męskiej i kierownikowi Magistratu w Sanoku, w uznaniu wybitnie patryotycznego i ofiarnego zachowania się wobec nieprzyjaciela, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 8. lutego b. r. raczył najmiłościwiej nadać katechecie gimnazyum w Żółkwi, ks. Karolowi Zwolińskiemu, kapelanowi pospolitego ruszenia przy 129. brygadzie piechoty, za dodatnią działalność w służbie wojskowej, srebrny krzyż zasługi dla duchownych.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał radcy szkolnemu Juliuszowi Ippoldtowi, profesorowi akademii handlowej w Krakowie, VII. klasę rangi.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał Tomaszowi Dutkiewiczowi, profesorowi gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu i Piotrowi Niebieszczańskiemu, profesorowi gimnazyum w Buczaczu, VII. klasę rangi; a profesorom dr. Oserowi Oziaszowi Frostowi w gimnazyum w Brodach, dr. Julianowi Tokarskiemu w gimnazyum VI. we Lwowie, dr. Maryanowi Janellemu w gimnazyum VIII. we Lwowie i Janowi Pollnerowi w gimnazyum w Wadowicach, VIII. klasę rangi.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa przyznało Grzegorzowi Zarzyckiemu, nauczycielowi szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Stanisławowie, za 40-letnią wierną służbę medal honorowy ustanowiony z okazyi 50-letniego jubileuszu najmiłościwszych rządów Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraziła Wiktoryi Schwarzowej, nauczycielce kierującej 6-klasowej szkoły żeńskiej w Rohatynie, przy sposobności przeniesienia jej na własną prośbę w stały stan spoczynku, gorące podziękowanie za przeszło 40-letnią sumienną i wydatną pracę w zawodzie nauczycielskim.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich:

Józefa Kaniaka w szkole realnej w Jarosławiu; Ludwika Czecha w gimnazyum w Nowym Targu; Antoniego Krzanowskiego w gimnazyum w Gródku Jagiellońskim; Adolfa Jaślara w szkole realnej w Tarnobrzegu.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała zastępcami nauczycieli w szkołach średnich:

dr. Ludwika Stolarzewicza w filii gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Adama Znamirowskiego w gimnazyum w Bochni; Jana Mazura w gimnazyum II. w Rzeszowie; Romana Kozickiego w gimnazyum w Jaśle; Zdzisława Babiarza-Londoń-

skiego w gimnazyum w Myślenicach; Edmunda Gorzejewskiego w gimnazyum I. w Tarnowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła zastępcę nauczyciela Leona Płoszewskiego z gimnazyum rea'nego w Krakowie do szkoły realnej w Żywcu.

Zmarli:

Kazimiera z Filińskich Aleksandrowiczowa stała nauczycielka 4-klasowej szkoły żeńskiej im. król. Elżbiety w Buczaczu, zmarła dnia 29. maja 1915 w 43. roku życia a w 23. roku służby;

Eufrozyna z Hubickich Antonowowa tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Dobrohostowie w okręgu drohobyckim, zmarła dnia 22. lipca 1915 w 24. roku życia a w 5. roku służby;

Sewervna Boehlke stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Skniłowie w okręgu złoczowskim, zmarła dnia 23. lutego 1916 w 27. roku służby:

Jan Bojarski stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Parchaczu w okręgu sokalskim, zmarł dnia 8. lutego 1916 w 48. roku życia a w 28. roku służby;

Marya Jacejkowa stała nauczycielka 4-klasowej szkoły w Nowosiółce w okręgu podhajeckim, zmarła dnia 12. listopada 1914 w 31. roku życia;

Adam Małkowiak tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Mirocinie w okręgu przeworskim, zmarł dnia 28. lutego 1916 w 26. roku życia a w 5. roku służby;

Antonina Mazurkiewiczówna tymczasowa nauczycielka szkoły wydziałowej żeńskiej w Buczaczu, zmarła dnia 11. października 1915 w 33. roku życia a w 13. roku służby;

Władysław Mułka tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Skrzypnem w okręgu nowotarskim, zmarł dnia 8. października 1915 w 27 roku życia a w 5. roku służby;

Franciszek Rysiewicz nauczyciel szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krośnie, zmarł dnia 9. marca 1916 w 47. roku życia:

Adam Słomka stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Tartakowie w okręgu sokalskim, zmarł dnia 1. lutego 1916 w 49. roku życia a w 30. roku służby.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 3. marca 1916 l. 4850 nadał klasom I. do VI. miejskiego realnego gimnazyum żeńskiego im. król. Jadwigi we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

Książki szkolne.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręcznik p. t. „Józef Steiner, Dr. August Scheindler, Zygmunt Samolewicz. Ćwiczenia łacińskie dla klasy II. Wydanie siódme na podstawie wydania piątego, opracowanego wspólnie z Franciszkiem Próchnickim, przygotował Aleksander Frączkiewicz. We Lwowie, nakładem Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych 1916“ w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawnego 2 K 40 h.

Wiadomości statystyczne.

Wynik egzaminów kwalifikacyjnych odbytych w roku 1915.

a) *Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół ludowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin pełny składało			Otrzymało patenta nauczycielskie			Reprobowano		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Bochni	egzamin nie odbył się								
w Brzeżanach	„ „ „ „								
w Buczaczu	„ „ „ „								
w Jaśle	„ „ „ „								
w Kołomyi	1	11	12	1	11	12	—	—	—
w Krakowie	28	187	215	26	172	198	2	15	17
w Krośnie	5	7	12	5	7	12	—	—	—
we Lwowie	2	32	34	2	32	34	—	—	—
w Przemyślu	4	24	28	4	20	24	—	4	4
w Rzeszowie	2	7	9	2	7	9	—	—	—
w Samborze	4	6	10	4	6	10	—	—	—
w Sokalu	egzamin nie odbył się								
w Stanisławowie . .	4	12	16	3	12	15	1	—	1
w Tarnopolu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w Tarnowie	egzamin nie odbył się								
w Zaleszczykach	„ „ „ „								
Razem . . .	50	286	336	47	267	314	3	19	22
b) *Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół wydziałowych:*									
w Krakowie	5	18	23	3	13	16	2	5	7
we Lwowie	1	4	5	1	4	5	—	—	—
Razem . . .	6	22	28	4	17	21	2	5	7

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Ustąpienie Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej Dr. Ignacego Dembowskiego.

Wiceprezydent Dr. Ignacy Dembowski wystosował z powodu swego przeniesienia w czasowy stan spoczynku następujące pisma:

Do Członków i urzędników Rady szkolnej krajowej.

Po wieloletniej pracy w Radzie szkolnej krajowej zniewolony jestem oderwać się czasowo od obowiązków, które były umiłowanem zadaniem mego życia.

W ostatnich czasach wojennej grozy i niedoli, co kraj nasz przygniotła, a wśród rzeszy uchodzących z niego przed wrogiem zapędziła w obczyznę liczne zastępy nauczycielstwa i uczącej się młodzieży, praca ta była osobliwie żmudna, odpowiedzialność z nią złączona szczególnie ciężka a sprostanie jej wymagało od władzy powołanej do opieki nad sprawami żywotnemi i dobrem duchowem tych tłumów najwyższego napięcia woli i wytężenia sił wszystkich.

Nie mając sobie do wyrzucenia większych win rozmyślnego zaniedbania jestem przecież aż nadto świadom, ile było nieuniknionych braków i niedomagań w tem gorączkowem urzędowaniu najświeższej doby, kiedy ściśle licząca i obmyślająca rozwaga nie zawsze mogła nadążyć głosowi serca wzruszonego bezmiarem klęski, jak dalece szczere chęci nie dosięgały poziomu widniejącego przed niemi celu, jak bardzo niedostatecznie zdołałem wywiązać się z zadania, którem nas chwila historyczna obarczyła.

Jeżeli jednak mimo spiętrzenia niebywałych trudności udało nam się coś dobrego zdziałać, nie jedno złe odwrócić lub zmniejszyć, rozprószonych skupić i dźwignąć, odbudowę nauki i wychowania w kraju podjąć, jeżeli te zabiegi mimo skromnego wyniku spotkały się z tylu pięknymi objawami przychylnego uznania a nawet gorącej wdzięczności — wiem dobrze, komu to powodzenie przypisać się godzi.

Uznania tego i podzięki część przeważna należy się moim szanownym i dzielnym Współpracownikom, którzy rozumiejąc ogromną wagę i naglące potrzeby chwili a pojmując swój obowiązek idealnie, oddawali na jego usługę całą swą energię, zdolności i wiedzę, ofiarowali mu czas swój cały, gorliwością, zdwojoną w miarę rosnących trudności i wyłaniających się nowych zagadnień wyprzedzali moje myśli i wezwania, wspierali mnie niezmordowanie radą, czynem, poświęceniem.

Nie dziw też, że bezpośrednie wrażenie ostatniego okresu naszej działalności występuje w tej chwili szczególnie wybitnie, nie może jednak oczywiście przyćmić wspomnienia lat poprzednich, w których wśród zwyczajnych, prawidłowych warunków toczyła się i rozwijała dla dobra naszej szkoły i ojczyzny wspólna praca ze wszystkimi szanownymi Panami, którzy byli powołani do uczestniczenia w niej jako członkowie Rady, oraz jako urzędnicy i funkcyonaryusze spełniający zadanie przypadłe im z mocy przepisów i powziętych uchwał.

Pamięć tej wspólnej pracy oraz żywa wdzięczność za doznaną życzliwość i wydatną pomoc potęgują mój żal przy obecnem rozłączeniu. Łagodzi go wszakże nadzieja, że życzliwość nie ustanie, że się węzeł wspólnych usiłowań, dążeń i celów nie rozerwie, że prędzej czy później, w tych lub w innych warunkach, dano mi będzie, szanowni i kochani Panowie, zetknąć się lub złączyć z Wami w służbie tej samej drogiej nam sprawy a w każdym razie cieszyć się pomyślnymi jej wynikami, cieszyć Waszem powodzeniem.

Gorącej mej podzięki i życzeń serdecznych lepiej streścić nie zdołam, jak w prostych, przez wieki uświęconych słowach, które z serca płyną: Bóg Wam zapłać, a na drodze dalszego życia we wszystkiem szczęść!

Ignacy Dembowski.

W Krakowie, 23. marca 1916.

Do Dyrektorów szkół średnich, przemysłowych, Akademii handlowych i seminaryów nauczycielskich oraz do Przewodniczących Rad szkolnych okręgowych i Inspektorów szkolnych okręgowych.

Przekonawszy się, że stan mego zdrowia mimo dłuższej przerwy w pełnieniu obowiązków nie pozwoliłby mi na podjęcie ich z taką usilnością i wytężeniem, jakich nasze szkolnictwo teraz więcej niż kiedykolwiek nieodzownie wymaga, zniewolony byłem prosić o czasowe zwolnienie ze służby.

Wobec uwzględnienia tej prośby przychodzi mi lubo z ciężkiem sercem oderwać się od umiłowanego pola pracy, rozstać z licznym zastępem towarzyszy, którzy je ze mną uprawiali a między którymi tyle sił dzielnych i zasłużonych zdobyło sobie chlubne stanowisko w szkole i społeczeństwie, u mnie zaś zaskarbiło sobie szczerą wdzięczność i poważanie.

Pragnę w tej chwili tą drogą przynajmniej złożyć Tym przedewszystkiem, którzy w szkolnictwie przodujące zajmują stanowisko, gorącą podziękę za gorliwą i skuteczną pomoc, jakiej od nich doznawałem w czasie mego urzędowania w Radzie szkolnej krajowej.

Pragnę ich samych a za ich pośrednictwem wszystkich pracujących pod ich sterem, zapewnić, że nie zrywając i nie mogąc zerwać drogich mi węzłów łączących mnie ze sprawą oświaty i wychowania nie zdołałbym też żadną miarą rozerwać duchowej spójni z pracownikami, którzy tej wielkiej sprawie służą poczciwie i pożytecznie.

Pragnę ich zapewnić, że ich dola, jak dotychczas, tak też nadal najżywiej obchodzić mnie będzie, że na sercu będzie mi zawsze cześć i dobre imię Nauczycielstwa naszego.

Pragnę wyrazić niezłomną nadzieję, że jak dotąd, w ostatnich czasach zwłaszcza, nie ugięło się i nie zachwiało w poczuciu obowiązku wśród najcięższych dopustów wojennych i najtwardszych warunków bytu, tak i w przyszłości zapałem, wytrwałością, cnotą okaże się godnem swego szczytnego posłannictwa, godnem zaufania, które odradzający się kraj pokłada w przewodnikach młodego pokolenia, godnem zadania, które wraz z nadzieją zwycięskiego kresu obecnych srogich zapasów rozszerza się i wzrasta.

Pragnę wszystkim przesłać wyrazy wiernej pamięci, przyjazne pozdrowienie i życzenia serdeczne szczęścia własnego i rodzinnego a powodzenia w tej zacnej i przed innemi doniosłej pracy, której się poświęcili.

Niech z nią i z Nimi będzie zawsze błogosławieństwo Boże!

Ignacy Dembowski.

W Krakowie, 25. marca 1916.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 25. kwietnia 1916.

✝

Herman von Colard

c. i k. Generał piechoty, c. k. Namiestnik, Prezydent c. k. Rady szkolnej krajowej,

zmarł w Białej dnia 8. kwietnia 1916.

C. k. Rada szkolna krajowa pod wrażeniem straty jaką wraz z całym krajem ponosi szkolnictwo, dała wyraz uczuciom żalu, składając u trumny wieniec i przesyłając na ręce pozostałej Wdowy pismo kondolencyjne.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 21. kwietnia 1916 raczył najmiłościwiej zamianować c. i k. Generał-majora, Tajnego Radcę **Eryka barona Dillera,** generalnego Gubernatora dla okupowanych przez Austro-Węgry części Królestwa Polskiego, c. k. Namiestnikiem Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

L. 6283/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów, gimnazyów realnych, prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności i c. k. szkól realnych w sprawie ulg dla uczniów obowiązanych do służby wojskowej.

Ze względu na rozpoczynający się z dniem 14. kwietnia b. r. przegląd obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, urodzonych w roku 1898, rozszerzyło Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 15. marca 1916 l. 1001/K. U. M. ulgi, przysługujące na podstawie rozporządzeń ministeryalnych z roku 1915 rocznikom poprzednim, także na tych uczniów szkół średnich, należących do rocznika 1898, którzy przy przeglądzie zostaną uznani za uzdolnionych i mają obecnie rozpocząć czynną służbę wojskową. Ulgi te odnoszą się tak do wcześniejszego wydawania świadectw rocznych z tej klasy, do której uczniowie ci uczęszczają w roku szkolnym 1915/16, jak i do wcześniejszego przypuszczenia uczniów klasy najwyższej do egzaminu dojrzałości.

Ze względu na to, że wiele szkół średnich nie było czynnych w chwili ogłoszenia odnośnych rozporządzeń ministeryalnych, które obecnie otrzymują ważność także dla rocznika 1898, c. k. Rada szkolna krajowa podaje w streszczeniu wszystkie te rozporządzenia ministeryalne, które nadal zachowują swą ważność.

I. Reskryptem z dnia 8. października 1914 l. 2988/K. U. M. intymowanym reskryptem Rady szkolnej krajowej z 13. października 1914 l. 2030/IV, zezwoliło Ministerstwo Wyznań i Oświaty, by uczniów publicznych i prawidłowo zapisanych prywatystów najwyższej klasy szkoły średniej przypuszczano bezzwłocznie na ich prośbę do egzaminu dojrzałości, jeżeli są uznani za uzdolnionych do pełnienia służby wojskowej i jeżeli rozpoczęli już służbę wojskową lub też są obowiązani do natychmiastowego jej rozpoczęcia.

Przy tych egzaminach dojrzałości, które bez względu na przepisane terminy mają się odbyć jak najrychlej po zgłoszeniu i dopuszczeniu kandydatów, należy ściśle przestrzegać postanowień § 20. przepisów o egzaminach dojrzałości, po myśli którego należy kłaść główny nacisk nie na poszczególne wiadomości, lecz na osiągnięte ogólne wykształcenie. Pozostawia się więc uznaniu Komisyi, aby po wysłuchaniu opinii nauczyciela fachowego uchwalały nawet większością głosów zaniechanie egzaminu

pisemnego, o ile go wymaga dany przedmiot nauki, a nawet zupełne zaniechanie ustnego egzaminu jeżeli na podstawie spostrzeżeń, poczynionych co do abituryenta w ostatnim półroczu nauki, dojrzałość jego do studyów uniwersyteckich jest niewątpliwa.

O ile więc istotnie zachodzą powyższe okoliczności, może Komisya decydować o dojrzałości abituryenta bez przedsiębrania jakiegokolwiek egzaminu i przyznać mu bezzwłocznie świadectwo dojrzałości. Jeżeliby jednak większość Komisyi miała powziąć wątpliwości co do bezzwłocznego przyznania świadectwa dojrzałości bez egzaminu, to ma oznaczyć z których przedmiotów ma kandydat poddać się egzaminowi.

Pisemny i ustny egzamin ma w tym przypadku odbyć się w jak najszybciej po sobie następujących terminach a obejmować jedynie materyał faktycznie do czasu egzaminu przerobiony i powinien unikać wszelkich wymagań, którym można odpowiedzieć tylko na podstawie pamięciowego przygotowania się do egzaminu.

Świadectwa dojrzałości należy wydawać na zwykłych formularzach, atoli z tą uwagą, że kandydat poddał się egzaminowi po myśli rozporządzenia ministeryalnego z 29. lutego 1908 l. 10.051 (względnie dla gimnazyów realnych z 12. listopada 1910 l. 48.077), jakoteż przytoczonego na wstępie ministeryalnego reskryptu z dnia 15. marca 1916 l. 1091/K. U. M. Eksternistom oprócz wcześniejszego terminu nie przysługują żadne dyspenzy.

II. Reskryptem z dnia 23. października 1914 l. 3195, intymowanym reskryptem Rady szkolnej krajowej z 30. października 1914 l. 2784/IV, określiło Ministerstwo Wyznań i Oświaty warunki, pod którymi można dopuszczać do wcześniejszych egzaminów dojrzałości także i tych uczniów najwyższej klasy, którzy zgłaszają się dobrowolnie do wstąpienia do armii. Uczniowie ci winni wykazać się, że ukończyli ośmnasty rok życia i że posiadają poświadczenie Komendy uzupełniającej, stwierdzające, że przy wojskowo-lekarskiem badaniu celem dobrowolnego wstąpienia do armii uznani zostali za uzdolnionych.

III. Reskrypt ministeryalny z dnia 30. stycznia 1915 l. 279/K. U. M., intymowany reskryptem Rady szkolnej krajowej z 26. lutego 1916 l. 3642/IV, postanawia w sprawie egzaminów dojrzałości, że uczniowie reprobowani przy egzaminie dojrzałości i powtarzający najwyższą klasę szkoły średniej mogą przystąpić bezzwłocznie do egzaminu dojrzałości po myśli reskryptu z dnia 8. października 1914 l. 2988 (porównaj punkt I. niniejszego okólnika), o ile zostaną uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej.

Do bezzwłocznego egzaminu dojrzałości mogą przystąpić także i obowiązani do czynnej służby wojskowej absolwenci szkół średnich, których reprobowano na rok w terminie letnim lub jesiennym.

W sprawie wcześniejszego wydawania świadectw rocznych postanawia przytoczony reskrypt co następuje:

1. Uczniom przedostatniej lub jednej z niższych klas szkół średnich, państwowych lub prywatnych z prawem publiczności, którzy należąc włącznie do rocznika 1896 (obecnie zatem aż do rocznika 1898 włącznie), uznani zostali za uzdolnionych do służby z bronią w pospolitem ruszeniu i wskutek tego albo już rozpoczęli czynną służbę wojskową, albo są obowiązani do bezzwłocznego wstąpienia do tej służby, należy na ich prośbę natychmiast wydać świadectwo roczne z klasy, do której obecnie uczęszczają, jeżeli na podstawie spostrzeżeń ich nauczycieli mieli widoki otrzymania przy końcu półrocza świadectwa z wynikiem pomyślnym.

2. Prywatyści wyżej wymienionych szkół i klas mogą na własną prośbę, celem uzyskania świadectwa rocznego, być bezzwłocznie dopuszczeni do egzaminu z zakresu materyału naukowego, przerobionego w nauce szkolnej do pory, w której składać mają egzamina.

3. Uczniom obowiązanym do służby w pospolitem ruszeniu, a ubiegającym się o wydanie wcześniejsze świadectw rocznych, wyda Dyrekcya przed ich przeglądem wojskowym poświadczenie, że są uczniami publicznymi lub prywatnymi odpowiedniej klasy szkoły średniej; po ich przeglądzie mają się oni wykazać kartą legitymacyjną pospolitego ruszenia na dowód, że przy badaniu wojskowo-lekarskiem uznano ich za uzdolnionych i że mają wstąpić w terminie oznaczonym do czynnej służby wojskowej.

4. O wydanie świadectw rocznych mają uczniowie wnosić do swoich Dyrekcyi w cztery tygodnie po rozpoczęciu służby wojskowej pisemne podanie, potwierdzone przez przełożone Komendy wojskowe. Komendy zaś potwierdzą je tylko wówczas, jeśli petenci są rzeczywiście w czynnej służbie, nie zaś, jeżeli przy ponownem badaniu zostali uznani za niezdolnych. Późniejsze uwolnienie ich przy superarbitryum nie przeszkadza poświadczeniu podania.

5. Wymienione ulgi nie mają jednak zastosowania do kandydatów obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, którzy ubiegają się o dopuszczenie do egzaminu nadzwyczajnego z materyału pewnej liczby klas szkoły średniej (np. I.—VI.).

IV. Reskrypt ministeryalny z dnia 30. stycznia 1915 l. 53.135/14, intymowany reskryptem Rady szkolnej krajowej z 11. marca 1915

l. 4177/IV postanawia, że świadectwa dojrzałości z wcześniejszych egzaminów, o ile kandydaci po maturze nie wstąpili zaraz do czynnej służby wojskowej, mają być unieważnione.

Dyrekcye są obowiązane przedkładać właściwym Komendom wojskowym wykazy kandydatów aprobowanych przy wcześniejszych egzaminach dojrzałości z prośbą o uwiadomienie, czy wymienieni tam abituryenci istotnie wstąpili do czynnej służby wojskowej i czy ją pełnią, ewentualnie, czy wskutek dodatkowego superarbitryum uwolniono ich z czynnej służby. O dokonanem cofnięciu świadectw dojrzałości należy uwiadomić abituryentów z uwagą, że wolno im po ewentualnem ponownem wstąpieniu do swego dawnego zakładu naukowego poddać się normalnemu egzaminowi celem uzyskania ważnego świadectwa dojrzałości.

O wyniku takich dochodzeń należy uwiadamiać Radę szkolną krajową.

V. W sprawie wydawania świadectw z przedwczesnych egzaminów dojrzałości zarządziło Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 30. stycznia 1915 l. 53.579/14, intymowanym reskryptem Rady szkolnej krajowej z 10. lutego 1915 l. 2731/IV, że tym uczniom, którzy po myśli przytoczonych rozporządzeń zostali przypuszczeni do egzaminu dojrzałości przed właściwym terminem i których uznano za dojrzałych, ma przewodniczący Komisyi egzaminacyjnej ustnie ogłosić wynik egzaminu. Natomiast nie należy kandydatowi wręczać świadectwa, lecz Komisya egzaminacyjna winna przesłać je bezzwłocznie do właściwej kompetentnej władzy wojskowej (uzupełniającej Komendy powiatowej). Władzę wojskową należy przytem prosić, aby świadectwo to doręczyła kandydatowi tylko w razie faktycznego wstąpienia do służby wojskowej, by natomiast zwróciła je Komisyi egzaminacyjnej, gdyby egzaminowany nie wstąpił do wojska albo wstąpił później.

Dlatego też przewodniczący Komisyi powinni pouczać kandydatów, aby zgłaszali się o te świadectwa dojrzałości u właściwej władzy wojskowej po faktycznem wstąpieniu do wojska.

Według przytoczonego na wstępie reskryptu ministeryalnego wszystkie powyżej wymienione rozporządzenia zachowują swą ważność także i w stosunku do tych uczniów, którzy z powodu wypadków wojennych nie mogli uczęszczać w bieżącym roku szkolnym do galicyjskich szkół średnich, lecz są obecnie uczestnikami zorganizowanych dla nich poza granicami kraju kursów kształcących, albo którzy po myśli odnośnych rozporządzeń ministeryalnych hospitują inne szkoły średnie, gdzie mogą przed specyalnemi komisyami zdawać egzamina roczne, względnie dojrzałości.

W sprawie przyznania uczniom urodzonym w roku 1898 warunkowego prawa służby jednorocznej wyda c. k. Ministerstwo Obrony krajowej odpowiednie zarządzenia.

Uczniów, którzy pragną poddać się przepisanemu egzaminowi uzupełniającemu, aby uzyskać prawo służby jednorocznej, można celem przygotowania się do tego egzaminu zwolnić od obowiązku dalszego uczęszczania do szkoły, lecz świadectwo roczne należy im wydać dopiero równocześnie z innymi uczniami, powołanymi do czynnej służby w pospolitem ruszeniu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 24. marca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 6283/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi c. k. Akademii handlowych w Krakowie i we Lwowie, oraz szkół handlowych męskich w kraju w sprawie ulg dla uczniów obowiązanych do służby wojskowej.

Ze względu na rozpoczynający się z dniem 14. kwietnia b. r. przegląd obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, urodzonych w roku 1898, rozszerzyło Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 15. marca 1916 l. 1091/K. U. M. ulgi przysługujące na podstawie rozporządzeń ministeryalnych z r. 1915 rocznikom poprzednim, także na tych uczniów szkół handlowych, należących do rocznika 1898, którzy przy przeglądzie zostaną uznani za uzdolnionych i mają obecnie rozpocząć czynną służbę wojskową. Ulgi te odnoszą się tak do wcześniejszego wydawania świadectw z tego roku nauki, na który uczniowie uczęszczają w bieżącym roku szkolnym 1915/16, jak i do wcześniejszego wydawania świadectw odejścia uczniom dwuklasowych lub wyższych szkół handlowych.

W szczególności zachowują swą ważność, odnośnie do uczniów z tego rocznika, reskrypt ministeryalny z 30. stycznia 1915 l. 281/K. U. M., intymowany tut. reskryptem z 28. lutego 1915 l. 316/V. wystosowanym do Akademii handlowej w Krakowie i z 26. lutego 1915 l. 6067, intymowany tutejszym reskryptem z dnia 2. marca 1915 l. 370/V, odnoszący się tylko do Akademii handlowych, a nadto reskrypt ministeryalny z 27. lutego 1915 l. 6274.

W sprawie przyznania uczniom urodzonym w roku 1898 warunkowego prawa służby jednorocznej wyda c. k. Ministerstwo Obrony krajo-

wej odpowiednie zarządzenia. Uczniów, którzy pragną poddać się przepisanemu egzaminowi uzupełniającemu, aby uzyskać prawo służby jednorocznej, można celem przygotowania się do tego egzaminu, zwolnić od obowiązku dalszego uczęszczania do szkoły, lecz świadectwo roczne należy im wydać dopiero równocześnie z innymi uczniami, powołanymi do czynnej służby w pospolitem ruszeniu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 24. marca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 2871/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich seminaryów nauczycielskich męskich, państwowych i prywatnych z prawem publiczności, w sprawie ulg dla uczniów obowiązanych do służby wojskowej.

Z powodu rozpoczynającego się w dniu 14. kwietnia b. r. przeglądu osób obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, które należą do rocznika 1898, rozszerzył J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty rozporządzeniem z dnia 15. marca 1916 l. 1091 wyjątkowe postanowienia, wydane dla uczniów seminaryów nauczycielskich reskryptami z dnia 8. października 1914 l. 3018 i z dnia 30. stycznia 1915 l. 280, a mające dotąd zastosowanie do wszystkich roczników pospolitego ruszenia aż do r. 1897 włącznie, także na tych wychowanków seminaryów nauczycielskich urodzonych w roku 1898, których komisya uzna przy przeglądzie za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu i którzy wskutek tego będą mieli obowiązek wstąpić do czynnej służby wojskowej. Rozporządzenia te dotyczą sprawy przedwczesnego wydawania świadectw rocznych za rok szkolny 1915/16 oraz wcześniejszego przypuszczenia do egzaminu dojrzałości uczniów uczęszczających w bieżącym roku szkolnym na kurs czwarty.

Z tych wyjątkowych postanowień mają prawo korzystać także ci uczniowie, którzy w roku szkolnym 1915/16 nie mogli z powodu wypadków wojennych uczęszczać do seminaryów nauczycielskich w Galicyi, lecz byli przedtem uczniami tych zakładów, a uczęszczają obecnie na urządzone dla nich kursa zajęć lub są hospitantami innych t. j. pozakrajowych seminaryów nauczycielskich. Egzamina roczne względnie egzamina dojrzałości mogą tacy uczniowie składać przed c. k. Komisyą specyalnie w tym celu w Wiedniu ustanowioną.

W sprawie warunkowego przyznania prawa służby jednorocznej kandydatom należącym do rocznika 1898, wyda c. k. Ministerstwo Obrony krajowej stosowne zarządzenia. Tych zaś uczniów, którzy celem ostatecznego uzyskania prawa służby jednorocznej chcieliby się poddać przepisanemu dla tego celu egzaminowi uzupełniającemu, mogą Dyrekcye na czas potrzebny do przygotowania się uwolnić od nauki szkolnej, lecz świadectwo roczne z danej klasy należy im wydać dopiero w tym czasie, w którym otrzymają świadectwa inni uczniowie powołani do pełnienia służby w pospolitem ruszeniu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 31. marca 1916.

W zastępstwie
Czerny.

L. 3679/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi c. k. gimnazyów i prywatnych gimnazyów męskich w sprawie egzaminu uprzedniego uczniów, którzy powrócili ze służby wojskowej.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 13. lutego 1916 l. 2403, przy sposobności konkretnego zapytania jednej z Rad szkolnych krajowych oznajmiło, że uczniowie, którzy powrócili ze służby wojskowej i po myśli reskryptu ministeryalnego z dnia 5. listopada 1915 l. 31.784, (intymowanego tutejszym reskryptem z dnia 11. listopada 1915 l. 26.286/IV), zostali w ciągu roku szkolnego 1915/16 przyjęci do klasy wyższej chociaż nie otrzymali świadectwa z klasy poprzedniej, ani nie zdali egzaminu wstępnego, o ile później zostaną przypuszczeni do egzaminu dojrzałości, nie potrzebują zdawać egzaminu uprzedniego z materyału naukowego historyi naturalnej V. i VI. klasy gimnazyalnej, gdyż postanowienia § 17. przepisów maturalnych, odnoszące się do egzaminów uprzednich z poszczególnych przedmiotów, stosują się tylko do eksternistów. Uczniowie ci mają być tak traktowani, jakby prawidłowo i z pomyślnym wynikiem korzystali z nauki historyi naturalnej także podczas tego czasu, w którym faktycznie z powodu odbywania służby wojskowej nie uczęszczali do zakładu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 31. marca 1916.

W zastępstwie
Czerny.

L. 62/pr.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi państwowych i prywatnych szkół średnich, przemysłowych i handlowych, seminaryów nauczycielskich państwowych i prywatnych, oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie »Tygodnia Czerwonego Krzyża«.

Reskryptem z 17. marca 1916 l. 7272 oznajmiło c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty co następuje:

Wojna światowa trwająca już rok drugi wkłada na rozmaite organizacye opieki wojennej nadzwyczajne zadania. Ogrom prac i starań w tym kierunku spada przedewszystkiem na „Austryackie Stowarzyszenie Czerwonego Krzyża“ i Biuro opieki wojennej przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, a leczenie rannych i chorych żołnierzy, troska o los pozostałych rodzin naszych żołnierzy wymagają wielkich funduszów, które do kas tych stowarzyszeń nie wpływają w takiej mierze, by można w zupełności odpowiedzieć zadaniu i dostosować się do potrzeb obecnej chwili.

W innych państwach kwestya pieniężna nie napotyka na takie trudności. Wielka liczba członków „Czerwonego Krzyża“ (dwa miliony w Niemczech wobec zaledwie 270.000 w Austryi) daje wkładkami swojemi możność rozwinięcia wszechstronnej działalności humanitarnej tego Stowarzyszenia. Dla zasilenia zatem naszych organizacyi potrzebnymi funduszami postanowił Zarząd Związku austryackiego „Czerwonego Krzyża“ urządzić we wszystkich miastach i miejscowościach Państwa w czasie od 30. kwietnia do 7. maja 1916 tak nazwany *„Tydzień Czerwonego Krzyża“* pod protektoratem Jego Cesarsko i Królewskiej Wysokości Najdostojniejszego Arcyksięcia Franciszka Salwatora.

W czasie tym zamierzone jest przy pomocy i współdziałaniu wszystkich mieszkańców: zbieranie składek, jednanie jak największej ilości nowych członków dla poszczególnych oddziałów względnie dla krajowego Stowarzyszenia „Czerwonego Krzyża“, sprzedaż oficyalnych odznak, kart pamiątkowych, urządzanie na cele dobroczynne przedstawień teatralnych koncertów i t. p.

Czysty zysk osiągnięty z datków dobrowolnych, których cel nie będzie ściśle określony i z rozsprzedaży odznak przypadnie w $^1/_3$ części Biuru opieki wojennej w celach „o c h r o n y d z i e c k a“, a w $^2/_3$ częściach na bezpośrednie cele „Czerwonego Krzyża“.

Potrzebne wskazówki co do urządzenia i przeprowadzenia tego „Tygodnia Czerwonego Krzyża“ wydało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrz-

nych rekryptem z 15. marca 1916 l. 4986 wszystkim Władzom administracyjnym za pośrednictwem krajowych władz politycznych.

Według tych wskazówek praca przygotowawcza całej akcyi przypadnie w udziale i tym razem głównie istniejącym już komitetom miejscowym, zawiązanym z okazyi zeszłorocznej patryotycznej zbiórki metali, wełny i kauczuku; by jednak to doniosłe dzieło dobroczynne wydało jak najlepsze rezultaty, konieczny jest bezwarunkowo żywy i ofiarny współudział wszystkich sfer szkolnych, tak nauczycieli jak i młodzieży szkolnej. Zadaniem nauczycielstwa będzie praca w komitetach lokalnych, nieustanne pouczanie w szkole o szczytnem i pięknem zadaniu „Czerwonego Krzyża" i jego nadzwyczajnej działalności w obecnej wojnie, wpływanie przez dzieci na rodziców, a w końcu bezpośredni nadzór młodzieży podczas kwesty publicznej.

Dojrzalsza młodzież szkolna szkół wszelkiej kategoryi (szkoły ludowe, wydziałowe, średnie, seminarya nauczycielskie, przemysłowe, handlowe) miałaby według ułożonego już programu — w dniu 1. maja 1916, jako w przededniu rocznicy sławnego przełamania przez nasze bohaterskie wojska frontu nieprzyjacielskiego pod Gorlicami — rozdawać po mieszkaniach odezwy „Czerwonego Krzyża", z końcem tygodnia zaś, to jest w sobotę 6. maja, zebrać zgłoszenia nowych członków i w obu tych dniach zbierać do puszek dobrowolne datki pieniężne, oraz sprzedawać odznaki „Czerwonego Krzyża".

Wskutek przytoczonego na wstępie rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 17. marca 1916 l. 7272, zawiadamia c. k. Rada szkolna krajowa wszystkie Rady szkolne okręgowe, Dyrekcye i Zarządy szkół o tej patryotycznej akcyi, celem wydania potrzebnych zarządzeń na miejscu a zarazem wzywa wszystkich członków gron nauczycielskich, by popierali t r w a l e i w s z e l k i e m i s i ł a m i to dzieło, oraz by wzięli udział jak najliczniej w tem przedsięwzięciu i swą szczerą pracą i przykładem, a w ścisłej łączności z miejscowymi komitetami, przyczynili się do osiągnięcia jak najpiękniejszych wyników.

Nauczyciele winni nadto pouczać młodzież szkolną o celu i sposobie przeprowadzenia zbiórki i wezwać ją do zainteresowania sprawą tą także swych rodzin i znajomych. Podobnie jak podczas poprzednich zbiórek należy wysyłać młodzież szkolną tylko grupami po dwóch lub po trzech i pod nadzorem osób dorosłych; gdzie jest więcej szkół, będzie każda szkoła zbierała zgłoszenia i składki w swoim okręgu, a Dyrekcye i Zarządy szkół porozdzielają między poszczególne klasy ulice względnie dzielnice gminy, przydzielając każdej grupie pewną ilość domów.

Nastąpić to ma wszędzie w porozumieniu z miejscowym komitetem.

W szczególności należy w łączności z organami sanitarnymi w sposób sumienny dbać o to, aby młodzież szkolna nie wchodziła do domów i wogóle miejsc podejrzanych pod względem zdrowotnym, by wykluczyć przez to nawet możliwość narażenia zdrowia. Tak samo nie należy przeznaczać do zbiórki dzieci, których rodzice na to nie zezwolą.

Wszyscy zbierający będą obowiązani kierować się przy tej akcyi w stosunku do publiczności jak największą uprzejmością.

W akcyi tej może wziąć udział także młodzież żeńska zwłaszcza starsza, jednak osobno i z zastrzeżeniem, aby tak w obchodzeniu domów jak i w zbiórce po ulicach znajdowała się stale pod opieką nauczycielek lub pań z komitetu miejscowego względnie z grona ich rodzin.

Dla umożliwienia młodzieży szkolnej oraz nauczycielstwu wzięcia bezpośredniego udziału w zbiórce, postanowiło c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty przeznaczyć dwa dni w tym „Tygodniu Czerwonego Krzyża“, a mianowicie poniedziałek 1. maja i sobotę 6. maja, jako wolne od nauki szkolnej. W pierwszym dniu poroznosi młodzież odezwy po mieszkaniach, drugiego dnia zbierze wypełnione zgłoszenia na członków Stowarzyszenia.

Bliższe szczegóły tej zbiórki podaje odezwa „Czerwonego Krzyża“ i Instrukcya dla komitetów miejscowych.

Potrzebną ilość instrukcyi, plakatów i odezw otrzymają komitety miejscowe bezpłatnie z drukarni państwowej (K. k. Staatsdruckerei) w Wiedniu za pośrednictwem c. k. Starostw. Na odwrotnej stronie każdej odezwy znajduje się formularz do zgłaszania na członków Stowarzyszenia „Czerwonego Krzyża“. C. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych udzieliło przytoczonym reskryptem zezwolenia na kwestę publiczną na rzecz „Czerwonego Krzyża“ od domu do domu i po ulicach w niedzielę 30. kwietnia, poniedziałek 1. maja, sobotę 6. maja i ewentualnie także w niedzielę 7. maja b. r.

Ze względu na bliski termin „Tygodnia“ należy wydać wszystkie zarządzenia i ukończyć prace przygotowawcze z największym pośpiechem.

C. k. Rada szkolna krajowa opierając się na dotychczasowych doświadczeniach, które zebrała przy sposobności współdziałania szkoły przy podobnych dziełach miłości ojczyzny i dobroczynnych, wyraża oczekiwanie, że tak nauczyciele jak i młodzież szkolna przyczynią się do pomyślnego wyniku tego patryotycznego dzieła.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 27. marca 1916.

W zastępstwie

Okęcki.

L. 2597/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w sprawie robót wiosennych w polu w roku 1916.

Niekorzystne stosunki atmosferyczne w jesieni roku 1915 uniemożliwiły w wielu okolicach kraju uprawę roli w tym stopniu jak po inne lata. Wskutek tego z wiosną bieżącego roku pozostaje do pokonania dla rolnika o wiele większe zadanie niż w normalnych latach w porze wiosennej, a niestety brak do niej rąk, zatrudnionych obroną państwa.

Ponieważ uprawa roli w możliwie najszerszych rozmiarach jest w czasie obecnym pierwszorzędnej doniosłości, przeto na mocy reskryptu J. E. Pana Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 10. marca 1916 l. 6158 upoważnia się Zarządy szkół i Rady szkolne miejscowe do czynienia wszelkich potrzebnych i możliwych ustępstw co do frekwencyi szkolnej w czasie najpilniejszych robót polnych, o ile młodzież szkolna do ich wykonania jest fizycznie zdolną, sposobną i rzeczywiście je wykona. W razie konieczności można nawet naukę dla dzieci starszych na czas nieodpartej konieczności zupełnie zawiesić, stosując się przy tem do wskazówek § 56. Regulaminu szkolnego.

Szczegółowe zarządzenia, przystosowane do rozlicznych potrzeb miejscowych, wydadzą Rady szkolne okręgowe mając na oku z jednej strony dobro młodzieży szkolnej, z drugiej bezwarunkową konieczność uprawy ziemi. C. k. Rada szkolna krajowa spodziewa się, że nauczycielstwo z całą gotowością zajmie się organizacyą pracy rolnej przy pomocy młodzieży szkolnej, pouczy ludność wiejską o potrzebie największych wysiłków, aby ziemię uprawić i służyć jej będzie wszelką możliwą radą i pomocą.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 26. marca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 122/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w sprawie zbierania pokrzywy dla celów armii.

C. i k. Ministerstwo wojny w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Obrony krajowej i król. węg. Ministerstwem Obrony krajowej wdrożyło akcyę celem zbierania pokrzywy do wyrobu włókien na przędzę. W myśl odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 19. grudnia 1915 l. 166.122/XVI a,

poleca się Zarządom szkół, aby zachęcały młodzież szkolną do zbierania pokrzyw w interesie armii i by zajęły się odbiorem wysuszonych pokrzyw i wysyłką ich do właściwych Komend wojskowych. Za 100 kg. łodyg pokrzywy płacić będzie c. i k. Ministerstwo wojny po 1 K.

W celu należytego przeprowadzenia akcyi dołącza się następujące pouczenie.

Pokrzywy rosną: 1. w pobliżu gnojowisk. 2. przy płotach po wsiach. 3. na brzegach i w zagłębieniach rzek, 4. na krajach lasów i na wyrębach, 5. po niwach, 6. wszędzie, gdzie leżą większe ilości odpadków, na rumowiskach i t. p.

Rodzaje pokrzyw: Są dwa rodzaje pokrzyw: jedno i dwuroczne. Dwuroczne wyrastają na cienistych i wilgotnych miejscach i bywają wyższe niż człowiek. jednoroczne zaś nie są wyższe niż $1/_2$ m. Poszukiwaną jest pokrzywa dwuroczna. szczególnie o wysokości człowieka i wyższa ale i jednoroczne oraz nie wyrosłe pokrzywy dwuroczne nadają się do użytku.

Parzenie pokrzywy: Włoski pokrzywy wywołują pryszcze. do czego się jednak skóra ludzka łatwo przyzwyczaja, a zresztą stare rękawiczki albo owinięcie ręki suknem dają przeciw temu dostateczną ochronę.

Czas zbioru: Pokrzywy można zbierać nietylko w lecie lecz i w późnej jesieni. Nawet pokrzywy wystające z śniegu i zmarznięte nadają się jeszcze do wyrobu włókna jeżeli się nie powaliły. Natomiast niema pokrzywa wartości jeśli wskutek mrozu lub gnicia złamie się, powali i leży na ziemi z innemi gnijącemi roślinami. Takie nieużyteczne pokrzywy poznaje się po tem, że kora z nich da się zdjąć paznokciem a nawet palcem i że dadzą się w palcach rozgnieść.

Cel i sposób zbierania pokrzyw: W korze łodygi pokrzywy znajdują się długie włókna podobne do włókien lnu. które można zużytkować. Im dłuższa łodyga. tem ma więcej takich włókien, a im jest smuklejsza i mniej ma gałązek, tem łatwiej wyrobić z niej włókno. Trzeba zatem wycinać pokrzywy jak najniżej.

Ponieważ dzika pokrzywa jest rośliną pożyteczną, nie należy jej wyrywać z ziemi. aby nie niszczyć korzeni, które ciągle na nowo odradzają.

Pokrzywy trzeba żąć a nie wyrywać. Odcinanie czubków jest zbyteczne.

Narzędzia do żęcia pokrzyw: 1. scyzoryk, 2. sierpy, które się przedewszystkiem do tego nadają, 3. kosy. których jednak tam tylko można używać. gdzie pokrzywy rosną na polach.

Obrywanie liści pokrzyw: Ponieważ włókna są w korze łodygi, więc liście są niepotrzebne i tylko nieużytecznym ciężarem. nato-

miast można je użyć jako dobrej karmy dla bydła. Po ścięciu trzeba zatem pokrzywy obrać z liści przyczem nie ma obawy oparzenia. gdyż skoro pokrzywy po ścięciu nieco zwiędną, parzące włoski opadają i tracą zdolność parzenia.

Przechowywanie nasienia: Nasiona odpadające przy obieraniu z liści, czarne. wielkości główki szpilki, suszy się na powietrzu i zachowuje po wysuszeniu do użycia do zasiewu w razie potrzeby.

Suszenie łodyg pokrzywy: Świeże pokrzywy złożone w większych ilościach, zaparzają się w 2 do 3 dniach, przyczem włókno niszczeje i zupełnie traci wartość. Także dłuższe leżenie w wilgoci szkodzi włóknom. Należy zatem unikać składania w stosach większych ilości świeżych pokrzyw i pozostawiania tychże na wilgoci. Obrane z liści łodygi pokrzyw należy suszyć w cegielniach, w których wyrób cegieł zastanowiono, w pustych szopach. na przewiewnych strychach albo w suszarniach pod dachem. W takich miejscach schną pokrzywy bez względu na stan powietrza w 7 do 10 dniach i są zdolne do wysyłki. W lecie rozściela się pokrzywy na ściernisku. łące lub jakiem innem miejscu i postępuje się z nimi tak jak z sianem.

Składanie zapasów pokrzywy: Wysuszone łodygi pokrzywy. o ile natychmiastowa ich wysyłka nie jest możliwą, należy przechowywać w przewiewnych, suchych, niezadusznych miejscach.

Ponieważ wysuszone łodygi nie gniją. mogą być składane w takich miejscach w wielkich ilościach.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej. dnia 1. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Czerny.

L. 2405/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi i Zarządów szkól ludowych, średnich i handlowych oraz seminaryów nauczycielskich w kraju, tak publicznych jak i prywatnych, w sprawie oszczędzania zapasów mąki i chleba.

Gdy w ubiegłym roku wyłoniła się troska. czy przy istniejących zapasach zboża mogą okazać się trudności w wyżywieniu ludności państwa aż do czasu nowych żniw, wydały władze dla unicestwienia zamiaru naszych nieprzyjaciół wygłodzenia nas. szereg zarządzeń. które wszystkie warstwy ludności poparły stwierdzonym zmysłem oszczędnościowym w sposób godny zaznaczenia i podziękowania.

Szczególniejszą zasługę około rozbudzenia i podtrzymania tego zmysłu zdobyło duchowieństwo i nauczycielstwo, które w sposób przekonywujący zwracało zawsze uwagę ludności względnie młodzieży szkolnej nietylko na konieczność prowadzenia oszczędnego gospodarstwa istniejącymi zapasami mąki i chleba, ale także na niebezpieczeństwo ich marnowania.

Podobne postępowanie zaleca się według reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 3. marca 1916 l. 6657 także i w roku bieżącym. Należy więc przykładać szczególniejszą wagę do pouczenia ludności i młodzieży szkolnej, że każda jednostka powinna zadowolnić się wyznaczoną przez władzę ilością chleba i mąki i nie uważać jej jako minimalnego wymiaru, który musi spożytkować, lecz usiłować wedle możności obniżyć swoje zapotrzebowanie, a ujmując sobie część, zaoszczędzić resztę na rzecz dobra ogólnego.

Jak najszersze rozpowszechnienie tych uwag leży w interesie sprawy, gdyż tylko współdziałanie całej ludności może doprowadzić do zamierzonego celu, a obowiązek starania się o osiągnięcie takiego skutku spada także na grona nauczycielskie, które winne zająć się tą doniosłą sprawą osobiście i z całą gorliwością.

Nauczycielstwo naszego kraju, działając w tym duchu tak w kole ludności, wśród której żyje i wśród młodzieży szkolnej powierzonej jego pieczy, przyczyni się skutecznie do tego, że niegodny plan wygłodzenia nas przez wroga zawiedzie w zupełności.

C. k. Rada szkolna krajowa wzywa więc nauczycieli i nauczycielki szkół wszelkiej kategoryi w kraju, by mając na względzie dobro tak państwa jak i ludności, działali przy każdej sposobności po myśli tych uwag i pouczali młodzież o potrzebie oszczędnego obchodzenia się ze środkami żywności, a zarazem wyraża nadzieję, że godnie odpowiedzą zadaniu jakie wkłada na nich interes ogólny: obrona przed wspólnym nieprzyjacielem i temsamem przyczynią się także do zwycięskiego zakończenia tej światowej walki.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Czerny.

Wiadomości osobiste.

JE. Pan Minister robót publicznych przyznał Leonardowi Freudensonowi, rzeczywistemu nauczycielowi w IX. klasie rangi c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, z okazyi zatwierdzenia go w zawodzie nauczycielskim, tytuł profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, rzeczywistych nauczycieli: dr. Bartłomieja Gofrona w gimnazyum w Bochni i Teodora Korostila w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała zastępcami nauczycieli w szkołach średnich:

ks. Łucyana Tokarskiego w gimnazyum w Stryju; Maryana Goliasa w gimnazyum III. we Lwowie; Tadeusza Semelkę w gimnazyum w Wadowicach; dr. Stefana Glixellego w II. szkole realnej we Lwowie.

Zmarli:

Jan Tralka dyrektor c. k. gimnazyum w Stryju, zmarł dnia 3. kwietnia 1916 w 59. roku życia a w 30. roku służby;

Stefan Zaleski nauczyciel szkoły ćwiczeń c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie, zmarł dnia 2. kwietnia 1916 w 56. roku życia;

Leon Baczak stały nauczyciel w Straconce w okręgu bialskim zmarł dnia 16. grudnia 1914 roku;

Wacław Durakta stały nauczyciel w Sierszy w okręgu chrzanowskim zmarł w listopadzie 1914 roku;

Bronisław Frank tymczasowy nauczyciel w Zbarażu zmarł dnia 23. listopada 1914 roku;

Józef Jędryjas tymczasowy nauczyciel w Jagiele w okręgu przeworskim zmarł dnia 15. maja 1915 roku;

Tymoteusz Kinasiewicz tymczasowy nauczyciel w Wierzbowie w okręgu podhajeckim zmarł dnia 2. stycznia 1916 w 25. roku życia a w 5. roku służby;

Jan Kochanek tymczasowy nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Przegini duchownej w okręgu krakowskim zamiejskim zmarł w listopadzie 1914 roku;

Jadwiga Przesmycka stała nauczycielka szkoły wydziałowej żeńskiej w Gorlicach zmarła 4. marca 1916 w 55. roku życia a w 26. roku służby;

Józefa Wiżniurowa tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Strupkowie w okręgu tłumackim zmarła dnia 29. marca 1916.

Organizacya szkół.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 18. marca 1916 l. 38.393/1915 nadał 1-klasowej prywatnej szkole ludowej ewangelickiej w Unterwalden w okręgu przemyślańskim w myśl § 72. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 62 prawo publiczności oraz prawo wydawania własnym uczniom świadectw mających ważność publiczną.

Ogłoszenie.

Czwarty zeszyt III. rocznika „Czasopisma pedagogicznego“ wyjdzie z pod prasy w drugiej połowie kwietnia b. r. i będzie rozesłany, podobnie jak „Dziennik Urzędowy“, Radom szkolnym okręgowym, które doręczą to czasopismo wszystkim szkołom i zakładom naukowym znajdującym się w każdym okręgu.

Reklamacye należy przeto wnosić wprost do właściwej Rady szkolnej okręgowej.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 6.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 25. maja 1916.

L. 6480/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów z prawem publiczności, c. k. szkół realnych, c. k. seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych, akademii handlowych, szkół przemysłowych, c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół ludowych w sprawie uczczenia odznaczonych i poległych.

Reskryptem z 17. marca 1916 l. 406/K. U. M. oznajmiło c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty co następuje:

Tocząca się wojna wykazała, jak ważną rolę w obecnych walkach odgrywają czynniki moralne.

Okoliczność ta skłoniła c. i k. Naczelną Komendę Armii do rozważania pytania, w jaki sposób możnaby oddziałać na wzmocnienie czynników moralnych w armii i na zwiększenie zainteresowania się ludności kwestyą siły zbrojnej Państwa także i po zawarciu pokoju. W odnośnem piśmie c. i k. Naczelnej Komendy Armii z dnia 25. stycznia 1916 L. k. Nr. 621 wskazano na to, że o ile akcya w tym kierunku ma wywrzeć wpływ na najszersze warstwy ludności, powinna być w ten sposób zorganizowana, aby łatwo dotarła do najszerszych kół społeczeństwa. Odzna-

czanie dzielnych bojowników widomym znakiem uznania ich zasług dla ojczyzny i ogłaszanie ich nazwisk wywiera z pewnością w tym względzie pomyślny wpływ i zdolne jest nawet ludzi prostych zagrzać do najwznioślejszych czynów. W tym celu należałoby dążyć do tego, aby wiadomość o uczczeniu poległych bohaterów i odznaczonych dzielnych bojownikach dotarła zwłaszcza do tych miejscowości, z których oni pochodzą i ożywiała ofiarną myślą patryotyczną zbliżone do nich koło rodzimej ludności.

Ponieważ szkoła jako budzicielka ducha patryotycznego może oddać w tym względzie znakomite usługi, zwłaszcza, że rozszerzony obowiązek służby w pospolitem ruszeniu objął znaczną część sił nauczycielskich, oraz młodzieży, która dopiero co szkołę opuściła, przeto Rada szkolna krajowa po myśli przytoczonego reskryptu Ministerstwa Wyznań i Oświaty wydaje następujące zarządzenia:

W razie otrzymania wiadomości o odznaczeniu w obliczu nieprzyjaciela jednego z obecnych lub dawnych nauczycieli albo uczniów zakładu, należy to w sposób uroczysty podać do wiadomości całego zakładu, przez co oddziała się nietylko na ducha wszystkich tych, dziś ze szkołą związanych jednostek, które w najbliższym czasie mogą rozpocząć służbę wojskową, ale ze względu na ścisły związek pomiędzy szkołą a rodziną wywrze się silny wpływ także na najszersze sfery ludności.

O ile chodzi o podanie odznaczeń do wiadomości gron nauczycielskich, można połączyć to z okresowemi konferencyami, albo też poświęcić na nie osobną chwilę, by wobec zgromadzonej młodzieży w sposób uroczysty i podniosły uczcić zasługi odznaczonych. Współdziałać mają w tym względzie i księża katecheci, którzy podczas egzort szkolnych winni wymieniać nazwiska odznaczonych nauczycieli i uczniów i podnosić ich zasługi.

Dalszym środkiem prowadzącym do tego celu mają być sprawozdania roczne, wydawane przez poszczególne zakłady z końcem każdego roku. Przypominając rozporządzenie Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 23. listopada 1915 l. 32.043 (intymowane tutejszym reskryptem z dnia 31. grudnia 1915 l. 28.310/IV) w sprawie ograniczenia wydatków na druk sprawozdania i umieszczania w niem wojennych „kart pamiątkowych" poleca się Dyrekcyom, aby umieszczały w sprawozdaniach rocznych zamiast rozprawy naukowej lub obok niej, k r o n i k ę u d z i a ł u z a k ł a d u w w o j n i e ś w i a t o w e j z wymienieniem wszystkich służących wojskowo nauczycieli i uczniów a ze szczególnem wyróżnieniem odznaczonych.

O wiadomość o udzielonych odznaczeniach winny Dyrekcye, o ile nie dowiedzą się o nich z urzędowych ogłoszeń, postarać się albo przez odniesienie się do Komend uzupełniających, albo też wreszcie drogą prywatną od odznaczonych lub ich rodzin. W tym przypadku jednak należy stwierdzić dowodnie prawdziwość uzyskanych informacyi. Także i Rada szkolna krajowa nie omieszka zawiadamiać Dyrekcye o każdem odznaczeniu nauczyciela, które dojdzie do jej wiadomości.

Zarządzenia powyższe zechcą Dyrekcye ściśle wykonać, starać się wszystkimi sposobami przyczynić się do spełnienia celów, wskazanych w przytoczonym reskrypcie c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty, a podnosząc poczucie łączności odznaczonych z ich rodzimem otoczeniem, dążyć do wzmocnienia i pogłębienia uczuć patryotycznych w szkole i w kołach z nią związanych.

Zanim c. k. Rada szkolna krajowa z drukowanych sprawozdań rocznych przekona się o usiłowaniach Dyrekcyi w tym względzie, poleca się, aby po zgromadzeniu odpowiedniego materyału osobnem sprawozdaniem doniosły o zarządzeniach wydanych po myśli niniejszego reskryptu i przedłożyły Radzie szkolnej krajowej wykaz nauczycieli i uczniów odznaczonych dotychczas od początku obecnej wojny, w przyszłości zaś donosiły o każdym przypadku takim, który dojdzie do ich wiadomości.

Radom szkolnym okręgowym udziela się niniejszy okólnik do wiadomości celem wydania odpowiednich poleceń Zarządom wszystkich szkół ludowych pospolitych i wydziałowych.

W szczególności winni nauczyciele o każdym przypadku odznaczenia nauczyciela danej szkoły lub nauczycieli dawniejszych a dzieciom jeszcze znanych, nadto żołnierzy pochodzących z danej miejscowości zawiadomić zwłaszcza starsze dzieci, biorąc fakt ten za punkt wyjścia do wykładu o cnotach wojennych i zasługach, jakie ponoszą bojownicy dla kraju, a więc i dla ludności.

Rady szkolne okręgowe wzywa się, aby w sposób zalecony dyrektorom szkół średnich zbierały wiadomości o odznaczeniach wojennych nauczycieli swego okręgu i zawiadamiały o nich interesowane Zarządy szkół.

Nadto wzywa się Rady szkolne okręgowe, aby po zgromadzeniu odpowiedniego materyału osobnem sprawozdaniem doniosły o zarządzeniach wydanych po myśli niniejszego reskryptu i przedłożyły Radzie szkolnej krajowej wykaz nauczycieli odznaczonych dotychczas od początku

obecnej wojny, w przyszłości zaś donosiły o każdym takim przypadku, który dojdzie do ich wiadomości.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 28. marca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 85/pr.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi szkół średnich i innych zakładów naukowych, c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół wszelkiej kategoryi, w sprawie wprowadzenia tak zwanego czasu letniego w roku 1916.

W Nr. 111 Dziennika ustaw państwa z dnia 21. kwietnia 1916 ogłoszono rozporządzenie całego Ministerstwa mające za przedmiot wprowadzenie tak zwanego czasu letniego w roku 1916.

Ażeby mianowicie umożliwić racyonalne wykorzystanie światła dziennego i oszczędzić pozostające do dyspozycyi dla celów oświetlenia materyały opałowe, będzie w austryacko-węgierskiej Monarchii, w okupowanych przez naszą Armię obszarach Królestwa Polskiego i Bałkanu oraz w państwie niemieckiem i obsadzonych przez nie nieprzyjacielskich obszarach przesunięty czas w porze letniej o jedną godzinę.

Wobec tego dzień 1. maja 1916 rozpocznie się dnia 30. kwietnia 1916 wieczór o godzinie 11. podług dotychczasowego liczenia czasu, dzień 30. września 1916 skończy się w myśl tego przepisu w godzinę po północy.

O tem zawiadamia się Dyrekcye i Zarządy wszystkich zakładów naukowych tudzież Rady szkolne okręgowe i poleca, aby nietylko w życiu szkolnem przestrzegały nowego zegara lecz także dołożyły starań celem jak najszerszego rozpowszechnienia wiadomości o zmianie czasu między ludnością, by uchronić ją od ewentualnych szkód, jakieby wyniknąć dla niej mogły wskutek spóźnienia terminów w urzędach, nieświadomości zmiany godzin ruchu kolejowego, pocztowego i t. d.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 27. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 3058/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych, c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie zbierania przedmiotów złotych w szkołach.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 10. marca 1916 l. 4878 wezwało c. k. Radę szkolną krajową do współudziału w akcyi zbierania znajdujących się w prywatnem posiadaniu zbędnych przedmiotów ze złota, srebra i platyny przy pomocy młodzieży szkolnej.

Hasło „Dałem złoto za żelazo“, pod którem „Biuro pomocy wojennej“ w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych od wybuchu wojny prowadzi z wydatnym skutkiem akcyę mającą na celu wzmocnić podkład złota austro-węgierskiego banku i dostarczyć środków na inne cele pomocy wojennej, powinno znaleźć jak największy odgłos wśród młodzieży szkolnej a przez nią wśród szerokich kół społeczeństwa.

Aby ułatwić zadanie szkołom, które w akcyi wezmą udział, oznajmiło Kierownictwo „Pomocy wojennej“ c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświaty, że na żądanie dostarczy bezpłatnie każdej szkole potrzebnych druków, materyału informacyjnego oraz książeczek zbiorkowych w tym języku, w jakim szkoła tego zażąda.

O sposobie przeprowadzenia zbiórki poucza wydana drukiem informacya p. t. Die Schule im Dienste der offiziellen Kriegshilfsaktion „Gold gab ich für Eisen“.

W myśl tej informacyi należy w każdej szkole wyznaczyć jedną z sił nauczycielskich jako kierownika (kierowniczkę) całej akcyi. Jej obowiązkiem będzie rozdzielić nadesłane przez Kierownictwo „Pomocy wojennej“ druki pomiędzy młodzież, pouczać o ważności akcyi, zbierać wpływające dary, wpisywać je do książeczki zbiorkowej (bloczkowej), wydawać poświadczenia odbioru po zamknięciu akcyi, która zajmie trzy do cztery tygodnie, wręczyć cały zebrany materyał kierownikowi zakładu do skontrolowania i odesłania.

Każde dziecko, które darowało przedmiot złoty wartości najmniej 3 K, otrzyma pamiątkowy pierścień żelazny, a jeżeli dar przedstawiać będzie wartość dziesięciu gramów złota, oprócz pierścienia arkusz pamiątkowy.

Celem uzyskania potrzebnych wskazówek i druków, należy się zwrócić wprost za pomocą urzędowej kartki korespondencyjnej do kierownictwa akcyi (Leitung der Kriegs-Hilfs-Aktion „Gold gab ich für Eisen“ Wien I., Bäckerstrasse 8) i podać dokładny adres szkoły, nazwę miejscowości, kraju, powiatu, ilość klas i liczbę uczniów, oraz język wykładowy.

Po ukończeniu akcyi, którą należy rozpocząć bezzwłocznie, przedłożą Dyrekcye szkół średnich, seminaryów nauczycielskich i szkół handlowych oraz c. k. Rady szkolne okręgowe Radzie szkolnej krajowej sprawozdanie w terminie nieprzekraczalnym do końca czerwca b. r. Dyrekcye i Zarządy szkół ludowych pospolitych i wydziałowych przedłożą c. k. Radom szkolnym okręgowym sprawozdanie przed upływem tego terminu.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 7. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11.344/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół w sprawie odbywania praktyk religijnych przez katolicką młodzież szkolną obrządku rzym. katol.

Według przepisów dotyczących praktyk religijnych religii katolickiej obrządku rzym. katol. z 24. lutego 1896 § 4. w szkołach, mających osobnych katechetów obowiązana jest młodzież szkolna także w dnie powszednie, począwszy od 1. do 30. września i od 1. maja do końca roku szkolnego uczęszczać pod nadzorem nauczycieli szkoły na nabożeństwo.

Obecnie jednak wykonanie tego przepisu natrafia na niemałe trudności, bo zaprowadzona w wielu szkołach nauka jednorazowa zmusza dzieci do przebywania w szkole przez kilka godzin bez przerwy i zbyt wytęża ich siły tak, że nie można żądać, aby wstawały wcześnie i po godzinie siódmej rano spieszyły na mszę św. do kościoła.

Uwzględniając te okoliczności. Episkopat galicyjski obrządku rzym. katol. postanowił, że dopóki nie nastąpi zniesienie nauki jednorazowej. należy uwolnić dzieci szkolne od obowiązku uczęszczania na msze św. w dnie powszednie. Wystarczy, jeżeli księża katecheci zachęcą dzieci, aby przed nauką choć na krótką modlitwę wstępowały do kościoła o ile to będzie możebne.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej. dnia 13. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 3442/III. Kr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi państwowych i prywatnych szkół średnich, przemysłowych, handlowych, seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych w sprawie akcyi na rzecz »Czerwonego Krzyża«.

W ślad okólnika z dnia 27. marca 1916 l. 62/pr. zaleca c. k. Rada szkolna krajowa Dyrekcyom i Radom szkolnym okręgowym dla skutecznego popierania zadania austryackiego Towarzystwa „Czerwonego Krzyża“, aby dołożyły wszelkich usiłowań, by nauczycielstwo naszego kraju oprócz czynnego i żywego udziału w samej akcyi urządzenia „Tygodnia Czerwonego Krzyża“ w dniach od 30. kwietnia do 7. maja b. r. także i w późniejszym czasie starało się oświecać młodzież szkolną i ludność o wzniosłych celach Towarzystwa „Czerwonego Krzyża“ przez wygłaszanie popularnych odczytów i urządzanie odpowiednich wykładów a zarazem wpływać na nią, by jak najliczniej wstępowała w szeregi członków tego Towarzystwa i brała udział najruchliwszy w jego szczytnych usiłowaniach i owocnej pracy.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 14. kwietnia 1916.

W zastępstwie
Czerny.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Wysokość Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Salwator, jako Zastępca Protektora „Czerwonego Krzyża“ w Monarchii, raczył Wyższem postanowieniem z dnia 1. grudnia 1915 nadać w poruczonym Mu Najwyżej przez Jego Ces. i Król. Apostolską Mość zakresie działania. Stefanowi Tatuchowi, nauczycielowi 5-klasowej szkoły ludowej w Sądowej Wiszni w okręgu mościskim, bronzowy medal honorowy „Czerwonego Krzyża“.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli:

dr. Zygmunta Czernego w szkole realnej w Rawie ruskiej; Władysława Slebodzińskiego w I. szkole realnej w Krakowie; Stanisława Jurczyńskiego w szkole realnej w Tarnobrzegu; Michała Mrozowskiego w szkole realnej w Krośnie; dr. Maryana Kleczkowskiego w gimnazyum III. w Krakowie; dr. Władysława Chodaczka w oddziale równorzędnym gimnazyum IV. we Lwowie; Witołda Skakalskiego w akademii handlowej w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała Jana Zaćwilichowskiego zastępcą nauczyciela w gimnazyum V. w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa wykonując uchwały z roku 1914 zamianowała: Rudolfa Kozioła nauczycielem kierującym 1-klasowej szkoły w Biliczu; Paulinę Nowakównę nauczycielką kierującą 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Słowackiego w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

ks. Stanisława Dadała nauczyciela religii rz. kat. 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. Hofmanowej w Nowym Sączu;

Władysława Dąbrowskiego nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej w Haliczu;

Eugenię Rosławską nauczycielkę 6-klasowej szkoły żeńskiej w Brzesku;

Bogumiłę Tchórzewską nauczycielkę kierującą 5-klasowej szkoły żeńskiej w Łańcucie;

Jana Rymara nauczyciela 5-klasowej szkoły w Głogowie;

Jerzego Michałowskiego nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły im. Sobieskiego w Stryju;

Michała Bazińskiego nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Zawoi;

Teodora Szarkę nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Kułaczkowcach;

Julię Bugnową nauczycielkę 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową im. Hofmanowej we Lwowie;

Jana Hlawatego nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. św. Anny we Lwowie;

Kazimierę Michalczewską nauczycielkę 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową im. Mickiewicza w Złoczowie;

Grzegorza Onufrowowa nauczyciela 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową im. Kopernika w Tarnowie;

Julię Piramowiczową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Muszynie;

Helenę Nęcką nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Prusach;

Klementynę Kucharską nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Grębowie;

Bronisławę Tylkową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Czyszkach;

Maryę Stobiecką nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Prądniku czerwonym;

Maryę Planecką nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej na Półwsiu zwierzynieckiem w Krakowie;

Helenę Kummerównę nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Słowackiego w Tarnowie;

Wojciecha Czajewskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Trzebosi;

Wiktoryę Siudutównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Białej;

Maryę Wołoszczakową nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Żmijowiskach;

Leopoldynę Iżykiewiczównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Dubiecku;

Annę Chmielewską nauczycielkę 1-klasowej szkoły ludowej w Siennowie;

Oktawię Tomaszewską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Bojanowie;

Stanisława Hupałowskiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Snowiczu.

Zmarli:

Erazm Jasiewicz c. k. inspektor szkolny okręgowy w Brzesku, zmarł dnia 1. maja b. r. w 59. roku życia a w 35. roku służby;

Jan Chełmecki stały nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej w Gorlicach, zmarł 12. listopada 1914 w 34. roku służby;

Bronisława Dobrowolska stała nauczycielka szkoły wydziałowej żeńskiej im. Ces. Elżbiety w Krakowie, zmarła dnia 31. marca b. r. w 52. roku życia a w 28. roku służby;

Jan Dmyterko tymczasowy nauczyciel 2-klasowej szkoły w Czyżykowie w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarł dnia 26. marca b. r. w 26. roku życia a w 5. roku służby;

Julia Dudykowa tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Ispasie w okręgu kołomyjskim, zmarła dnia 15. kwietnia b. r. w 32. roku życia a w 7. roku służby;

Matylda Ekertówna stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Solcu w okręgu drohobyckim, zmarła dnia 30. kwietnia 1915 w 28. roku życia;

Michał Hryszczyszyn tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Grzybowicach małych w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarł dnia 25. marca b. r.;

Marya Kaczorówna tymczasowa nauczycielka w Hańczowej w okręgu gorlickim, zmarła dnia 4. czerwca 1915;

Wiktorya Łukasiewiczówna tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły ludowej połączonej z wydziałową im. Kopernika w Kołomyi, zmarła dnia 13. kwietnia b. r. w 28. roku życia a w 7. roku służby;

Julian Michalec tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Olszynach w okręgu gorlickim, zmarł dnia 9. października 1914 w 3. roku służby;

Leon Michałowski stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Rykowie w okręgu złoczowskim, zmarł dnia 10. marca b. r. w 30. roku życia;

Marya Mogilnicka tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły w Kułaczkowcach w okręgu kołomyjskim, zmarła dnia 24. kwietnia b. r. w 31. roku życia a w 5. roku służby;

Leopold Ochwat stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Rzepienniku biskupim w okręgu gorlickim, zmarł dnia 11. czerwca 1915;

Genowefa Ottówna tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Grabownicy w okręgu brzozowskim, zmarła dnia 30. marca b. r. w 24. roku życia a w 3. roku służby;

Franciszek Pagacz stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Leszczynie w okręgu bocheńskim, zmarł dnia 19. grudnia 1915 w Samarkandzie na Syberyi;

Jadwiga Przesmycka stała nauczycielka 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Gorlicach, zmarła dnia 4. marca b. r. w 36. roku służby;

Stanisława Rybotycka tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hurczu w okręgu cieszanowskim, zmarła dnia 29. marca b. r. w 23. roku życia a w 1. roku służby;

Marya Włodarczykówna stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Woli cewkowskiej w okręgu cieszanowskim, zmarła dnia 12. maja 1915 w 28. roku życia;

Józef Welk stały nauczyciel kierujący 6-klasowej szkoły męskiej w Żółkwi, zmarł dnia 23. kwietnia b. r. w 57. roku życia a w 37. roku służby;

Ryszard Znacki tymczasowy nauczyciel 4-klasowej szkoły męskiej połączonej z wydziałową w Białej, zmarł dnia 2. kwietnia b. r. w 27. roku życia a w 7. roku służby;

Jan Zborowski stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Sarnkach górnych w okręgu rohatyńskim, zmarł dnia 22. marca b r. w 71. roku życia a w 50. roku służby.

WYKAZ

c. k. inspektorów szkolnych okręgowych przydzielonych do służby w Królestwie Polskiem.

Na żądanie c. i k. Naczelnej Komendy Armii, a za zezwoleniem Rady szkolnej krajowej, następujący c. k. inspektorowie szkolni okręgowi pełnią obowiązki w okupowanej przez wojska austro-węgierskie części Królestwa Polskiego:

Komenda obwodowa Biłgoraj, Stangenberg Karol z Husiatyna; komenda obwodowa Dąbrowa, Kościelny Jan z Podhajec; komenda obwodowa Iłża. Stopiński Andrzej z Jasła; komenda obwodowa Janów, Podhalicz Józef z Bohorodczan; komenda obwodowa Jędrzejów, Kaczorowski Bolesław z Sanoka; komenda obwodowa Kielce, Kamiński Jan ze Lwowa: komenda obwodowa Końskie, Jasiński Ludwik z Doliny; komenda obwodowa Krasnostaw, Łogiński Jan ze Skolego; komenda obwodowa Lubartów, Bober Józef z Gorlic; komenda obwodowa Lublin. Łopuszański Tadeusz z Krakowa; komenda obwodowa Miechów, Jasiński Leon z Drohoby-

cza; komenda obwodowa Puławy (Nowo Aleksandrya), Decker Józef ze Sokala; komenda obwodowa Nowo Radomsk, Skowroński Jan z Przemyśla; komenda obwodowa Olkusz, Peszkowski Jan z Horodenki; komenda obwodowa Opatów, Zajączkowski Wacław z Oświęcimia; komenda obwodowa Opoczno, Pietrzykowski Józef z Bochni; komenda obwodowa Pinczów, Taras Ludwik z Żydaczowa; komenda obwodowa Piotrków, Korol Edward z Jarosławia; komenda obwodowa Radom, Paczosa Franciszek ze Lwowa; komenda obwodowa Sandomierz, Skalecki Teodor z Liska; komenda obwodowa Stopnica, Krzemieniecki Franciszek z Mościsk; komenda obwodowa Tomaszów, Niedźwiecki Mikołaj ze Lwowa; komenda obwodowa Włoszczowa, Wojnarowski Leonard z Żółkwi; komenda obwodowa Zamość, Mandyczewski Eugeniusz z Kamionki. Nadto do generalnej Gubernii w Lublinie przydzielony Ciembroniewicz Józef inspektor szkolny okręgowy z Rzeszowa.

Organizacya szkół.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 3. kwietnia b. r. l. 8502 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu S. S. Urszulanek w Tarnowie, prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 3. kwietnia b. r. l. 8758 przedłużył nadane prywatnemu liceum żeńskiemu S. S. Urszulanek w Tarnowie prawo publiczności oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną, na przeciąg lat szkolnych 1915/16 do 1917/18.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 6. kwietnia b. r. l. 9236 nadał prywatnemu miejskiemu gimnazyum realnemu w Strzyżowie prawo publiczności na rok szkolny 1915/16 i 1916/17.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 13. kwietnia b. r. l. 9632 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu w Jaśle prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 27. kwietnia b. r. l. 11.726 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu dr. Jana Niemca we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 28. kwietnia b. r. l. 11.712 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu S. S. Nazaretanek we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 włącznie, oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

Książki szkolne i do bibliotek.

L. 7833/IV. C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręczniki p. t.: „Antoni Mazanowski. Wypisy polskie na VII. klasę gimnazyalną. Kraków. Skład główny w księgarni Spółki wydawniczej. W drukarni Eugeniusza i dr. Kazimierza Koziańskich. 1914";

„Antoni Mazanowski. Wypisy polskie na VIII. klasę gimnazyalną. Kraków. Skład główny w księgarni Spółki wydawniczej. W drukarni Eugeniusza i dr. Kazimierza Koziańskich. 1914" w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich.

Cena każdego tomu oprawnego 4 korony.

L. 7132/IV. Po myśli reskryptu Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 25. marca 1916 l. 7380 zaleca się członkom gron nauczycielskich szkół średnich, liceów żeńskich, seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich, szkół handlowych, ludowych i wydziałowych, tudzież do bibliotek szkolnych i okręgowych dzieło p. t.: „Kriegsalmanach, herausgegeben vom Kriegshilfsbureau" nakładem własnym Urzędu opieki wojennej. Cena 7 koron. Dzieło to wydane przy współudziale wielu wybitnych pisarzy, uczonych, poetów, artystów i muzyków, odznacza się bogatą i patryotyczną treścią, oraz artystycznem wykonaniem.

L. 3129/III. C. k. Rada szkolna krajowa zaleca książkę p. t.: „Zagadki w 22 rodzajach i 620 przykładach. Zebrał, uzupełnił i do wymagań pedagogiki zastosował Stefan Zaleski. Kraków 1916. Nakładem Składnicy pedagogicznej. Cena egzemplarza kartonowego 2 korony, oprawnego w płótno 3 korony" na nagrody oraz do bibliotek dla młodzieży szkół ludowych.

Konkursa.

L. 9453/IV. C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 28. kwietnia 1916 l. 5119 upoważniło c. k. Radę szkolną krajową do obsadzenia na razie 31 prowizorycznych posad nauczycielskich w galicyjskich szkołach średnich z polskim językiem wykładowym, oraz 7 prowizorycznych posad nauczycielskich w galicyjskich szkołach średnich z ruskim językiem wykładowym.

Z tem mianowaniem przenoszenie mianowanych już rzeczywistych albo prowizorycznych nauczycieli do innych zakładów nie będzie połączone.

O powyższe posady ubiegać się mogą wyłącznie zastępcy nauczycieli (asystenci) z pełną kwalifikacyą nauczycielską, którzy co najmniej od dwóch lat przed rozpoczęciem wojny pełnili obowiązki nauczycielskie w zakładach rządowych albo prywatnych z prawem publiczności.

Zastępcy nauczycieli (asystenci) mianowani będą z uwzględnieniem w pierwszym rzędzie ich dotychczasowej aplikacyi nauczycielskiej na razie prowizorycznymi nauczycielami z płacą roczną 2400 koron oraz z dodatkiem aktywalnym ich obecnego miejsca służbowego, jeżeli obecnie pełnią czynności nauczycielskie, lub z dodatkiem aktywalnym najniższej klasy, jeżeli pełnią służbę wojskową.

Mianowanie nastąpi z wyraźnem zastrzeżeniem, że we właściwej porze zostanie im wyznaczone stałe miejsce służbowe, ewentualnie z równoczesnem mianowaniem ich rzeczywistymi nauczycielami. Koszta przesiedlenia w przypadkach takiego przeniesienia nie będą przyznawane.

Kandydaci ubiegający się o nadanie prowizorycznych posad na powyższych warunkach mają przedłożyć c. k. Radzie szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 15. czerwca 1916 podania, w których wolno wymienić także życzenia co do miejsca służbowego.

Kandydaci pełniący obecnie służbę wojskową mogą zgłosić się w formie najprostszej (ewentualnie także kartką polową) z dokładnem podaniem nazwiska, obecnego miejsca służbowego w zawodzie nauczycielskim i grupy egzaminacyjnej. W tym celu c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty postarało się o rozpowszechnienie niniejszego konkursu w c. i k. Armii za pośrednictwem c. i k. Ministerstwa wojny, c. k. Ministerstwa obrony krajowej i c. i k. Naczelnej Komendy Armii.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 8. maja 1916.

L. 14.722/I. Wskutek prośby c. i k. Komendy obwodowej w Biłgoraju z 19. kwietnia b. r. l. 1827 podaje się do wiadomości, że w szkołach ludowych położonych w obwodzie biłgorajskim może znaleść umieszczenie 25. do 30. kandydatów stanu nauczycielskiego.

Uwzględnieni będą przedewszystkiem abituryenci seminaryów nauczycielskich, którzy w bieżącym roku złożą egzamin dojrzałości.

Podania zaopatrzone w świadectwo dojrzałości, świadectwo moralności i zdrowia, oraz w krótki opis przebiegu życia należy wnosić do c. i k. Komendy obwodowej w Biłgoraju (k. u. k. Kreiskommando Biłgoraj in Polen).

Do posad tych przywiązana jest płaca 900 koron rocznie i wolne mieszkanie względnie 20% dodatek na mieszkanie.

Konkurs ten nie odnosi się do nauczycieli, którzy zajmują już posady w Galicyi.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, 10. maja 1916.

Ogłoszenia.

C. k. Rada szkolna krajowa pragnąc, aby doroczne drukowane sprawozdania szkół średnich dały jak najdokładniejszy obraz udziału naszej młodzieży w toczącej się obecnie walce światowej, wzywa byłych uczniów szkół średnich, względnie ich rodziny, aby podały do wiadomości Dyrekcyom szkół średnich nazwiska tych byłych uczniów: 1. którzy zginęli na polu bitwy lub zmarli wskutek trudów wojennych; 2. tych, którzy za dzielność lub usługi oddane sprawie obrony Państwa uzyskali odznaczenia.

Pożądane są tylko wiadomości ścisłe i jak najdokładniejsze.

L. 2878/III. Austryackie Towarzystwo flotowe w Wiedniu wydało odznaki celem wsparcia akcyi budowy łodzi podwodnych.

Nabywać je można po cenie 2 koron za sztukę w Centrali Towarzystwa (Vereinszentralle) w Wiedniu IX. Schwarzspanierstrasse 15.

C. i k. Urząd pomocy wojennej przy c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych wydał oficyalnie wstęgi wojenne, uwieczniające odniesione zwycięstwo przez jeden z pułków Legionów polskich na dochód „Czerwonego Krzyża", żołnierzy walczących w polu, wdów i sierót po żołnierzach poległych i rodzin żołnierzy powołanych do służby wojskowej.

Wstęgi te, które mogą służyć także jako zakładki do książek, sprzedaje po cenie 80 hal. za sztukę Oficyalna składnica c. i k. Urzędu opieki wojennej we Lwowie.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 20. marca b. r. l. 1117 podaje się do wiadomości, że c. k. Starostwo w Morawskiej Trzebowie, na podstawie przeprowadzonych dochodzeń stwierdziło, iż nazwa niektórych miejscowości położonych w tym powiecie brzmi właściwie jak następuje:

Vorder Ehrnsdorf, po czesku Arnoštov Přední; Moligsdorf, po czesku Malikov; Hinter-Ehrnsdorf, po czesku Arnoštov Zadni; Kornitz, po czesku Chornice (nie Kornice); Raubanin, po czesku Roubanina; Selsen, po czesku Želivsko (nie Želevsko); Ober Stefanau, po czesku Horni Štěpánov; Swietly, po czesku Světlá (nie Světlé); Mährisch-Chrostau, po czesku Moravská Chrastová; Mährisch-Hermersdorf, po czesku Kamenná Chora; Zwittau, po czesku Svitavy.

Nakładem c. k. Nadwornej i państwowej drukarni w Wiedniu wyszedł z druku Skorowidz gmin i miejscowości austryackich według wyniku spisu ludności z 31. grudnia 1910.

Cena tego dzieła obejmującego wszystkie gminy i miejscowości, a w Galicyi także obszary dworskie, wynosi tak w c. k. Nadwornej i państwowej drukarni jak w księgarniach 10 koron, w oprawie 12 koron, przyczem urzędom i władzom nie przyznano cen wyjątkowych.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 7.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 15. czerwca 1916.

L. 3967/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w sprawie zakończenia roku szkolnego 1915/16.

Wskutek wypadków wojennych rozpoczęła się nauka w szkołach ludowych w roku szkolnym 1915/16 w najrozmaitszych terminach. Ponieważ więc zachodzi trudność, by jednem rozporządzeniem unormować terminy, w których nauka ma się zakończyć w poszczególnych szkołach w różnych stronach kraju, Rada szkolna krajowa postanawia w tym względzie jak następuje:

1. O ile nauka rozpoczęła się normalnie w myśl § 56. Regulaminu szkolnego t. j. między 1. września a 1. października, ustali koniec roku szkolnego c. k. Rada szkolna okręgowa po wysłuchaniu Rady szkolnej miejscowej i konferencyi nauczycielskiej w myśl wymienionego paragrafu Regulaminu z uwzględnieniem brzmienia § 54. tegoż Regulaminu co do trwania roku szkolnego przez 10 względnie 10 i pół miesięcy.

2. W szkołach w których nauka rozpoczęła się w ciągu feryi głównych ubiegłego roku szkolnego 1914/15 lub wcześniej, bezpośrednio

po wyparciu nieprzyjaciela z danej okolicy, rok szkolny bieżący zakończy się z końcem czerwca 1916.

3. We wszystkich szkołach, w których nauka rozpoczęła się po 1. października 1915 zakończy się rok szkolny z końcem lipca 1916.

4. W obec powyższych zarządzeń nie będzie miał wyjątkowo w bieżącym roku bezwarunkowego zastosowania § 55. Regulaminu szkolnego. Szkoły średnie bowiem kończą z nielicznymi wyjątkami rok szkolny 1915/16 z końcem lipca 1916, podczas gdy szkoły ludowe, w których nauka odbywała się w myśl tutejszego okólnika z 11. września 1915 l. 8124/III, będą mogły zakończyć rok szkolny ewentualnie wcześniej w myśl punktu 1. i 2. niniejszego rozporządzenia.

O wydanych na podstawie niniejszego okólnika zarządzeniach doniesie Rada szkolna okręgowa w każdym razie do 15. czerwca b. r.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 15. maja 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem pismem Odręcznem z 11. maja b. r. nadać najmiłościwiej c. k. inspektorowi szkolnemu okręgowemu z Sanoka Bolesławowi Kaczorowskiemu, przydzielonemu do służby w c. i k. Komendzie obwodowej w Jędrzejowie, w uznaniu znakomitej służby w specyalnem zajęciu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności, a uczniowi gimnazyalnemu w Brzeżanach Maryanowi Bilińskiemu, w uznaniu ofiarnej i nieustraszonej działalności w wojnie srebrny krzyż zasługi na wstędze medalu waleczności.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem pismem Odręcznem z dnia 12. maja b. r. nadać najmiłościwiej c. k. inspektorowi szkolnemu okręgowemu z Przemyśla Janowi Skowrońskiemu, przydzielonemu do służby w c. i k. Komendzie w Noworadomsku, w uznaniu znakomitej służby w specyalnem zajęciu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności, oraz Karolinie Pielównie nauczycielce szkoły ludowej w Ostrowach w okręgu kolbuszowskim, w uznaniu wybitnie patryotycznego i ofiarnego zachowania się wobec nieprzyjaciela, srebrny krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim nadając im tytuł c. k. profesora rzeczywistych nauczycieli szkół średnich: Zygmunta Irzabka w gimnazyum w Nowym Targu i Erazma Iszkowskiego w gimnazyum II. w Nowym Sączu.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Franciszka Walitzę nauczyciela 3-klasowej szkoły wydział. męskiej w Białej;

Janinę Tarkowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły żeńskiej w Ropczycach;

Ludwika Kołodziejczyka nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły ludowej na Nowej Wsi w Krakowie;

Józefa Geronisa nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Czerniawie;

Waleryę Chruniównę nauczycielkę 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową w Samborze;

Waleryę Groelową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Przecławiu;

Mieczysława Lenartowicza nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Libuszy;

Maryę Jetlównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Zagórniku;

Eleonorę Przepiórską nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Tyliczu;

Maryę Walewską nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Stubnie;

Michalinę Ancutową nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Uhrynowie górnym;

Janinę Machnicką nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Cikowicach;

Olgę Skowrońską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Woli wielkiej;

Wandę Gellenową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Ujkowicach;

Józefę Witoszyńską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Oryszkowcach;

Zofię Rusinową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Sierakowie.

Zmarli:

Józef Bernaś stały nauczyciel 2-klasowej szkoły w Piotrkowicach w okręgu tarnowskim, zmarł dnia 22. kwietnia 1916 w 67. roku życia a 17. roku służby;

Emilia Bernasiówna stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Porębie radlnej w okręgu tarnowskim, zmarła dnia 4. maja b. r. w 36. roku życia a w 12. roku służby;

Włodzimierz Buczacki stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły im. Ces. Elżbiety w Drohobyczu, zmarł dnia 11. maja b. r. w 61. roku życia a w 38. roku służby;

Mieczysław Dąbrowski profesor gimnazyum w Jarosławiu, zmarł 13. kwietnia b. r. w 43. roku życia a w 15. roku służby;

Emil Hudyma stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Niemiaczu w okręgu brodzkim, zmarł 12. maja 1916;

Tadeusz Jordan tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Tokarni w okręgu myślenickim, zmarł dnia 8. kwietnia b. r. w 24. roku życia w 5. roku służby;

Jan Józefowicz nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Krościenku wyżnem w okręgu krośnieńskim, zmarł dnia 13. maja 1916 w 65. roku życia a w 40. roku służby;

Anna Kamińska tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Kupnie w okręgu przemyskim, zmarła dnia 20. kwietnia b. r. w 27. roku życia a w 7 roku służby;

Jan Karpiel stały nauczyciel 2-klasowej szkoły w Jadachach w okręgu tarnobrzeskim, zmarł dnia 9. maja b. r. w 45. roku życia a w 19. roku służby;

Paweł Kirczów stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Kurnikach w okręgu jaworowskim, zmarł 13. kwietnia b. r. w 55. roku życia a w 33. roku służby;

Jan Kozakiewicz stały nauczyciel 2-klasowej szkoły w Dobrej w okręgu limanowskim, zmarł dnia 27. marca b. r. w 63. roku życia a w 21. roku służby;

Emilia Laskowska stała nauczycielka szkoły żeńskiej im. ks. Kordeckiego we Lwowie, zmarła dnia 28. kwietnia 1916;

Mikołaj Lewicki stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Dubryniowie w okręgu rohatyńskim, zmarł dnia 3. kwietnia b. r. w 63. roku życia a w 37. roku służby;

Tytus Micał stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Rudnie małej w okręgu rzeszowskim, zmarł dnia 1. maja 1916 w 36. roku życia a w 8. roku służby;

Franciszek Moroń stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Podgrodziu w okręgu ropczyckim, zmarł dnia 2. maja b. r. w 35. roku życia a w 12. roku służby;

Helena Pilecka tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wacowicach w okręgu drohobyckim, zmarła dnia 14. kwietnia 1916 w 24. roku życia a w 5. roku służby;

Klemens Skimina stały nauczyciel 4-klasowej szkoły ludowej męskiej Nr. LII. w Krakowie, zmarł dnia 29. kwietnia 1916 w 60. roku życia a w 35. roku służby;

Anna Stankowa tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Drogini w okręgu myślenickim, zmarła dnia 27. kwietnia 1916 w 28. roku życia a w 8. roku służby;

Jan Tomaszewski stały nauczyciel 5-klasowej szkoły męskiej w Chodorowie w okręgu bobreckim, zmarł dnia 19. marca 1916 w 26. roku życia a w 6. roku służby;

Teofil Tryczyński stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Miłocinie w okręgu rzeszowskim, zmarł dnia 29. kwietnia 1916 w 47. roku życia a w 18. roku służby;

Jan Waga stały nauczyciel 4-klasowej szkoły w Przeciszowie w okręgu oświęcimskim, zmarł dnia 3. stycznia 1916;

Prokop Wojtków stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Mycowie w okręgu sokalskim, zmarł dnia 14. marca b. r. w 35. roku życia;

Stanisław Zduń tymczasowy nauczyciel 2-klasowej szkoły w Skawie w okręgu myślenickim, zmarł dnia 9. września 1915 w 22. roku życia a w 2. roku służby;

Marya Ziembowa stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Panasówce w okręgu zborowskim, zmarła dnia 7. maja 1915 w 36. roku życia a w 11. roku służby.

Ustne egzaminy dojrzałości w galicyjskich szkołach średnich rozpoczną się w następujących terminach:

w gimnażyach:

1. w Bochni dnia 13. czerwca; 2. w Dębicy 1. lipca; 3. w Drohobyczu 3. lipca; 4. w Gorlicach 3. lipca; 5. w Jarosławiu 17. lipca; 6. w Jaśle 3. lipca; 7. (polskie) w Kołomyi 1. lipca; 8. (ruskie) w Kołomyi 1. lipca; 9. I. (św. Anny) w Krakowie 14. czerwca; 10. II. (św. Jacka) w Krakowie 5. czerwca; 11. II. (filia) w Krakowie 5. czerwca; 12. III. w Krakowie 8. czerwca; 13. IV. w Krakowie 23. czerwca; 14. V. w Krakowie 5 czerwca; 15. VI. w Krakowie 5. czerwca; 16. I. (akademickie) we Lwowie 19. czerwca; 17. I. (filia) we Lwowie 19. czerwca; 18. II. we

Lwowie 19. czerwca; 19. III. we Lwowie 23. czerwca; 20. IV. we Lwowie 19. czerwca; 21. IV. (filia) we Lwowie 19. czerwca; 22. V. we Lwowie 19. czerwca; 23. VI. we Lwowie 19. czerwca; 24. VII. we Lwowie 26. czerwca: 25. VII. we Lwowie (filia) 19. czerwca; 26. VIII. we Lwowie 28. czerwca; 27. realnem w Łańcucie 3. lipca; 28. w Mielcu 3. lipca: 29. w Myślenicach 19. czerwca; 30. I. w Nowym Sączu 9. czerwca; 31. II. w Nowym Sączu 15. czerwca; 32. w Nowym Targu 13. czerwca; 33. I. (polskie) w Przemyślu 3. lipca; 34. II. (polskie) w Przemyślu na Zasaniu 3. lipca; 35. III. (ruskie) w Przemyślu 5. lipca; 36. II. w Rzeszowie 26. czerwca; 37. w Samborze 3. lipca; 38. (filia) w Samborze 3. lipca; 39. w Sanoku 3. lipca; 40. I. (polskie) w Stanisławowie 3. lipca; 41. II. (polskie) w Stanisławowie 5. lipca; 42. III. (ruskie) w Stanisławowie 1. lipca; 43. w Stryju 3. lipca; 44. (filia) w Stryju 6. lipca; 45. I. w Tarnowie 13. lipca; 46. II. w Tarnowie 13. lipca; 47. w Wadowicach 16. czerwca; 48. w Żółkwi 11. lipca.

W szkołach realnych:

49. w Jarosławiu 10. lipca; 50. I. w Krakowie 14. czerwca; 51. II. w Krakowie 19. czerwca; 52. w Krośnie 6. lipca; 53. I. we Lwowie 3. lipca; 54. II. we Lwowie 3. lipca; 55. w Stanisławowie 3. lipca; 56. w Śniatynie 12. lipca; 57. w Tarnobrzegu 12. lipca; 58. w Tarnowie 14. lipca; 59. w Żywcu 3. lipca;

60. w prywatnem gimnazyum OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem 23. czerwca; 61. w pryw. gimnazyum realnem Tow. Szkoły ludowej w Białej 8. czerwca; 62. w pryw. gimnazyum realnem żeńskiem SS. Urszulanek w Kołomyi 1. lipca; 63. w pryw. gimnazyum realnem St. Jaworskiego w Krakowie 3. czerwca; 64. w pryw. gimnazyum żeńskiem I. w Krakowie 13. czerwca; 65. w pryw. gimnazyum król. Jadwigi w Krakowie 21. czerwca; 66. w pryw. gimnazyum Lewickich w Krakowie 26. czerwca; 67. w pryw. gimnazyum męskiem im. Adama Mickiewicza we Lwowie 6. lipca; 68. w pryw. gimnazyum żeńskiem im. J. Słowackiego we Lwowie 16. czerwca; 69. w pryw. gimnazyum żeńskiem im. Niedziałkowskiej we Lwowie 21. czerwca; 70. w pryw. gimnazyum żeńskiem Goldblatt-Kammerling we Lwowie 10. lipca; 71. w pryw. gimnazyum żeńskiem SS. Nazaretanek we Lwowie 20. czerwca; 72. w pryw. gimnazyum Z. Strzałkowskiej we Lwowie 1. lipca; 73. w pryw. gimnazyum żeńskiem SS. Bazylianek we Lwowie 4. lipca; 74. w pryw. gimnazyum żeńskiem w Nowym Sączu 7. czerwca; 75. w pryw. gimnazyum żeńskiem w Stanisławowie 10. lipca; 76. w pryw. gimnazyum i liceum żeńskiem SS. Urszulanek w Stanisławowie 20. czerwca; 77. w pryw. gimnazyum żeńskiem w Stryju 8. lipca; 78. w pryw. liceum żeńskiem SS. Urszulanek w Tarnowie 17. czerwca; 79. w pryw. liceum H. Kaplińskiej w Krakowie 9. czerwca; 80. w pryw. liceum żeńskiem (ruskiem) w Przemyślu 19. czerwca; 81. w pryw. gimnazyum żeńskiem SS. Urszulanek w Krakowie 24. czerwca; 82. w pryw. liceum żeńskiem im. Adama Mickiewicza w Krakowie 23. czerwca.

Ustne egzaminy dojrzałości w seminaryach nauczycielskich rozpoczną się w następujących terminach:

A) w państwowych seminaryach męskich: w Kętach 7. lipca, w Krakowie dla uczniów zakładu 23. czerwca, dla prywatystów 27. czerwca, w Krośnie 3. lipca, we Lwowie 3. lipca, w Rudniku 3. lipca, w Rzeszowie 7. lipca,

w Samborze 3. lipca, w Stanisławowie 10. lipca, w Starym Sączu 17. lipca, w Tarnowie 12. lipca:

B) w państwowych seminaryach żeńskich: w Krakowie w oddziale A. 19. czerwca, w oddziale B. 10. lipca, we Lwowie 10. lipca, w Przemyślu 3. lipca;

C) w prywatnem seminaryum męskiem Tow. Szkoły ludowej w Białej 28. czerwca;

D) w prywatnych seminaryach żeńskich: w Białej im. św. Hildegardy 30. czerwca, w Krakowie Tow. Szkoły ludowej 19. czerwca, w Krakowie im. św. Rodziny 10. lipca, w Krakowie S. Münnichowej 19. czerwca, we Lwowie A. Rychnowskiej 3. lipca, we Lwowie Z. Strzałkowskiej 10. lipca, w Samborze z polskim językiem wykładowym 10. lipca, w Stanisławowie z polskim językiem wykładowym 15. lipca, w Kołomyi z polskim językiem wykładowym 3. lipca;

E) w liceum żeńskiem im. król. Jadwigi we Lwowie 14. czerwca.

Termin egzaminów piśmiennych wyznaczą dyrekcye zakładów.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4. maja b. r. l. 12.509 nadał prywatnemu liceum żeńskiemu utrzymywanemu przez „Polskie Muzeum szkolne" (dawniej Olgi Filippi) we Lwowie, prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4. maja b. r. l. 12.510 nadał prywatnemu gimnazym realnemu żeńskiemu Olgi Filippi-Żychowiczowej we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4. maja b. r. l. 12.563 nadał klasom I. do VI. prywatnego gimnazyum realnego żeńskiego S. S. Urszulanek we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4. maja b. r. l. 12.569 nadał klasom I. do IV. prywatnego liceum żeńskiego S. S. Urszulanek we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4. maja b. r. l. 11.728 nadał prywatnemu liceum żeńskiemu z ruskim językiem wykładowym, utrzymywanemu przez „Ruski Instytut dla dziewcząt" w Przemyślu prawo publiczności na

lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 6. maja b. r. l. 12.123 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu im. Henryka Jordana we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 6. maja b. r. l. 11.711 nadał prywatnemu gimnazyum utrzymywanemu przez emerytowanego dyrektora, radcę szkolnego dr. Karola Petelenza we Lwowie, prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1916/17 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 8. maja b. r. l. 12.225 nadał klasom I. do VI. prywatnego gimnazyum żeńskiego Anny Rachalskiej w Przemyślu prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 15. maja b. r. l. 11.729 przyznał prywatnemu gimnazyum żeńskiemu Zofii Strzałkowskiej we Lwowie nazwę prywatnego wyższego gimnazyum realnego żeńskiego.

Zarazem rozszerzył Pan Minister nadane reskryptem z 28. maja 1914 l. 19.759 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu Zofii Strzałkowskiej we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1913/14 do 1915/16, na oddziały gimnazyum realnego klas III. do VI. na rok 1915/16 a całemu zakładowi nadał prawo publiczności na przeciąg lat szkolnych 1916/17 do 1918/19 włącznie, oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 24. maja b. r. l. 14.692 nadał prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu w Jarosławiu prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

Książki szkolne.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręcznik p. t. „Historya Monarchii austryacko-węgierskiej oraz wiadomości polityczne i społeczne, napisali dr. Ludwik Finkel i dr. Stanisław Głąbiński, profesorowie Uniwersytetu lwowskiego. Wydanie czwarte. We Lwowie. Nakładem Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych. 1915“ w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawnego 2 K 50 h.

Wiadomości statystyczne.

Wynik egzaminów kwalifikacyjnych odbytych w terminie wiosennym 1916.

a) *Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół ludowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin pełny składało			Otrzymało patenta nauczycielskie			Reprobowano		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Bochni	2	20	22	2	20	22	—	—	—
w Brzeżanach	egzamin nie odbył się								
w Buczaczu	„ „ „ „								
w Jaśle	2	11	13	2	11	13	—	—	—
w Kołomyi	5	16	21	4	15	19	1	1	2
w Krakowie	15	72	87	15	65	80	—	7	7
w Krośnie	1	26	27	1	25	26	—	1	1
we Lwowie	3	58	61	1	58	59	2	—	2
w Przemyślu	12	66	78	11	64	75	1	2	3
w Rzeszowie	3	8	11	3	5	8	—	3	3
w Samborze	9	21	30	8	21	29	1	—	1
w Sokalu	egzamin nie odbył się								
w Stanisławowie	3	12	15	3	12	15	—	—	—
w Tarnopolu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w Tarnowie	2	10	12	2	9	11	—	1	1
w Zaleszczykach	egzamin nie odbył się								
Razem	57	320	377	52	305	357	5	15	20

b) *Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół wydziałowych:*

Komisya egzaminacyjna:	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Krakowie	6	19	25	3	16	19	3	3	6
we Lwowie	6	26	32	6	26	32	—	—	—
Razem	12	45	57	9	42	51	3	3	6

Polegli na polu chwały i zmarli wskutek odniesionych ran lub chorób, których nabawili się na polu bitwy:

a) w szkołach średnich:

Chłap Antoni profesor gimnazyum w Bochni;
Dragan Hugo zastępca nauczyciela gimnazyum w Rzeszowie;
Dutkiewicz Adam zastępca nauczyciela gimnazyum V. we Lwowie;
Gawryś Tadeusz zastępca nauczyciela gimnazyum w Dębicy;
Jędrzejowski Jan profesor gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie;
Klimaszewski August rzeczywisty nauczyciel gimnazyum w Jarosławiu;
Klucznyk Mikołaj zastępca nauczyciela gimnazyum w Sokalu;
Kołodziejczyk Edmund zastępca nauczyciela gimnazyum IV. w Krakowie;
Kondrat Antoni zastępca nauczyciela gimnazyum w Sokalu;
Kopacz Władysław zastępca nauczyciela akademii handlowej we Lwowie;
Koszykowski Jan zastępca nauczyciela gimnazyum I. w Stanisławowie;
Krajewski Marceli zastępca nauczyciela gimnazyum V. we Lwowie;
Maluty Stanisław zastępca nauczyciela gimnazyum IV. w Krakowie;
Nowak Stanisław zastępca nauczyciela gimnazyum V. w Krakowie;
Słonina Jan zastępca nauczyciela gimnazyum w Kołomyi;
Szydłowski Mikołaj zastępca nauczyciela gimnazyum św. Anny w Krakowie;
Puk Zenon zastępca nauczyciela szkoły realnej w Krakowie;
Weinert Czesław zastępca nauczyciela gimnazyum I. w Stanisławowie;
Ziemski Józef profesor gimnazyum I. w Tarnowie;

b) w szkołach ludowych:

Abratowski Stanisław tymczasowy nauczyciel w Łubatowej;
Adamski Stefan tymczasowy nauczyciel w Kryspinowie;
Adler Mojżesz stały nauczyciel w Leżajsku;
Babczakiewicz Stanisław tymczasowy nauczyciel w Morawczynie;
Baczak Leon tymczasowy nauczyciel w Straconce;
Batko Franciszek tymczasowy nauczyciel w Wieliczce;
Baziuk Władysław tymczasowy nauczyciel w Czerniejowie;
Burda Andrzej tymczasowy nauczyciel w Staniszewskiem;
Chłap Stanisław tymczasowy nauczyciel w Pisarowcach;
Chruściel Antoni stały nauczyciel w Pewli wielkiej;
Cwynar Ignacy tymczasowy nauczyciel w Przedmieściu dynowskiem;
Diaczyk Bazyli tymczasowy nauczyciel w Wołosiance małej;
Dickmeier Mieczysław stały nauczyciel w Zagórzu;
Drozdowicz Zygmunt tymczasowy nauczyciel w Rzeszowie;
Durakta Wacław tymczasowy nauczyciel w Sierszy;

Dydak Marcin stały nauczyciel w Woli jasienickiej;
Dziedzic Antoni tymczasowy nauczyciel w Jaworznie;
Dziewoński Jacek tymczasowy nauczyciel w Swinnej;
Fecko Jan tymczasowy nauczyciel w Grębowie;
Fiut Władysław tymczasowy nauczyciel w Rzekach;
Floryański Zenon stały nauczyciel w Hrebenowie;
Gabryel Mieczysław tymczasowy nauczyciel we Lwowie;
Gniewek Józef stały nauczyciel w Dąbrowej;
Godowski Władysław stały nauczyciel w Hatowicach;
Gofryk Jan tymczasowy nauczyciel w Krystynopolu;
Gorczyński Piotr tymczasowy nauczyciel w Dachnowie;
Grzyb Zygmunt stały nauczyciel w Połtwi;
Habela Jan stały nauczyciel w Mstowie;
Hałań Łukasz stały nauczyciel w Machnówku;
Hoffmokl Władysław tymczasowy nauczyciel w Kuropatnikach;
Hołejko Michał stały nauczyciel w Brzegach;
Jaglarz Stanisław stały nauczyciel w Kurowie;
Jamróz Franciszek tymczasowy nauczyciel w Wieliczce;
Jarosz Antoni tymczasowy nauczyciel w Bronicy;
Kazalski Władysław stały nauczyciel w Racławicach;
Kobierski Michał stały nauczyciel w Siekierczycach;
Kochanek Jan tymczasowy nauczyciel w Przegini duchownej;
Koczerhan Jan stały nauczyciel w Mszańcu;
Kolanko Franciszek tymczasowy nauczyciel w Krościenku wyżnem;
Korol Mikołaj stały nauczyciel w Mołodyńczach;
Kościółek Karol tymczasowy nauczyciel w Tyczynie;
Kostański Eugeniusz tymczasowy nauczyciel w Letni;
Koszyk Jan stały nauczyciel w Kobylu-Gródku;
Kronenberger Stanisław tymczasowy nauczyciel w Krakowie;
Książkiewicz Feliks tymczasowy nauczyciel w Chrzanowie;
Kulczycki Jan tymczasowy nauczyciel w Felizienthalu;
Kurkowski Tytus tymczasowy nauczyciel w Stryju;
Lagosz August stały nauczyciel w Krasnej;
Lenczewski Henryk stały nauczyciel we Lwowie;
Leonowicz Mieczysław stały nauczyciel w Grybowie;
Lisota Michał stały nauczyciel w Szpilczynie;
Łukaszkiewicz Jan tymczasowy nauczyciel w Wybudowie;
Makotyn Emil stały nauczyciel w Ulanowie;
Małecki Jan stały nauczyciel w Lubaczowie;
Marek Franciszek tymczasowy nauczyciel w Lutczy;
Marszałek Mieczysław tymczasowy nauczyciel w Krakowie;
Maruszczak Paweł stały nauczyciel w Jaworowie;
Marynowicz Rudolf tymczasowy nauczyciel w Bednarówce;
Mazgaj Adam tymczasowy nauczyciel w Woli raniżowskiej;
Młynarski Teofil tymczasowy nauczyciel w Moszczenicy;

Mykitka Eustachy stały nauczyciel w Wierczanach;
Niemczyk Walenty tymczasowy nauczyciel w Krakowie;
Niziński Edward stały nauczyciel w Gliniku polskim;
Nowak Dominik tymczasowy nauczyciel w Pawłosiowie;
Omelanowski Michał tymczasowy nauczyciel w Kutach starych;
Osobliwy Franciszek tymczasowy nauczyciel w Mogile;
Panejko Roman tymczasowy nauczyciel w Stryju;
Patryn Józef tymczasowy nauczyciel w Frysztaku;
Pochroń Józef tymczasowy nauczyciel w Krzeczowicach;
Popiel Michał tymczasowy nauczyciel w Drohobyczu;
Pyrzyński Władysław stały nauczyciel w Kąkolówce;
Radołowicz Tadeusz tymczasowy nauczyciel w Peczeniżynie;
Rojowski Władysław tymczasowy nauczyciel w Krzywej;
Rubacha Stanisław stały nauczyciel w Przemyślanach;
Sadowski Kazimierz stały nauczyciel w Gronkowie;
Sas Michał stały nauczyciel w Suchowoli;
Siemek Bogusław tymczasowy nauczyciel w Antoniowie;
Skibski Antoni tymczasowy nauczyciel w Filipowicach;
Stachurski Maryan tymczasowy nauczyciel w Jarosławiu;
Staniszewski Józef tymczasowy nauczyciel w Nadwórnej;
Steciuk Szymon tymczasowy nauczyciel w Rolowie;
Stępień Kasper stały nauczyciel w Wieprzu;
Strugała Adam stały nauczyciel w Maszkowicach;
Synowiec Bolesław tymczasowy nauczyciel w Dąbrowicy;
Szewczyk Wincenty tymczasowy nauczyciel w Szczawie;
Termer Franciszek tymczasowy nauczyciel w Łętowni;
Tokarczyk Wojciech tymczasowy nauczyciel w Olszówce;
Unicki Edward tymczasowy nauczyciel w Krakowie;
Wczelik Władysław tymczasowy nauczyciel w Brzeżanach;
Wojaczyński Bronisław tymczasowy nauczyciel w Pilźnie;
Wojtowicz Piotr tymczasowy nauczyciel w Piaskach;
Woltyński Jan stały nauczyciel w Baczynie;
Zaleski Antoni tymczasowy nauczyciel w Nowosiółce;
Zmarzły Rudolf tymczasowy nauczyciel w Podlipiu;
Zduń Stanisław tymczasowy nauczyciel w Skawie;
Żurawski Kazimierz tymczasowy nauczyciel w Chodorowie.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 8.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 28. czerwca 1916.

L. 11.356/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, liceów żeńskich, szkół i akademii handlowych, szkół przemysłowych i fachowych, w sprawie odznaczenia uczniów odznakami honorowemi Stowarzyszenia »Czerwonego Krzyża«.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z 25. maja 1916 L. 10.045 oznajmiło, co następuje:

Prezydyum Związku Kierownictwa austryackiego „Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża" podniosło myśl, aby udzielać odznaczeń uczniom i uczenicom szkół średnich i innych zakładów naukowych, którzy przez dobrowolną działalność na różnych polach działania austryackiego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża położyli rzeczywiste zasługi.

C. k. Ministerstwo uważa więc za właściwe, by co do takiej działalności podjętej w czasie wojny dla dobra powszechnego zaniechać wątpliwości, które zresztą stoją na przeszkodzie udzielaniu uczniom widocznych odznak, jakoby orderowych. Aby jednak wskutek odznaczenia uczniów, nie obniżyć znaczenia i wartości odznak honorowych Czerwo-

nego Krzyża, oraz aby uniknąć niepożądanych następstw dla zakładu, do którego należy uczeń mający być odznaczony, muszą — według przytoczonego reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty — spełnione być następujące warunki:

1. do udziału w pracach Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża uczeń musi mieć wyraźne upoważnienie rodziców albo ich zastępców, a Dyrekcya odnośnego zakładu musi być o tem zawiadomiona; natomiast nie może się to dziać bez zgody odpowiedzialnego nadzoru i władzy szkolnej;

2. spełnianie tych obowiązków musi być dobrowolne i bezpłatne;

3. postępy ucznia w nauce i zachowaniu się muszą być tego rodzaju, by można go bezpiecznie uważać za godnego odznaczenia publicznego.

Pod takimi warunkami zezwoliło c. k. Ministerstwo, by uczniów i uczenice szkół średnich i innych zakładów naukowych, którzy w związku z obecnie toczącą się wojną położyli na polu opieki wojennej niezwykłe zasługi, za poprzednią zgodą c. k. Rady szkolnej krajowej proponowano do odznaczenia odznakami honorowemi (medalami) Czerwonego Krzyża, oraz aby uczniowie ci mogli te odznaki publicznie nosić.

Czy istnieją te warunki i inne okoliczności służące do oceny wartości ucznia, mającego być odznaczonym, rozstrzyga c. k. Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu opinii Grona nauczycielskiego odnośnego zakładu.

O powyższych postanowieniach zawiadomiło c. k. Ministerstwo Zarząd Związkowy austryackiego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża upraszając, by w przypadkach, jeśli zamierzałby wyjednać dla uczniów odznaki honorowe, postępowanie swoje stosował do postanowień niniejszego reskryptu.

O tem zawiadamia się Dyrekcye z uwagą, że jak z tego wynika, wnoszenie propozycyi służy jedynie organom Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża, a nie Dyrekcyom szkolnym.

Z. c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11.269/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności i c. k. szkół realnych, w sprawie dodatkowego przyjęcia uczniów powracających ze służby wojskowej do klasy odpowiadającej ich normalnemu tokowi nauki i egzaminów rocznych za rok szkolny 1915/16.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 25. maja 1916 L. 14939 oznajmiło co następuje: W myśl reskryptów c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 17. września 1915 L. 26.857 (punkt I.) i z dnia 5. listopada 1915 L. 31.784, intymowanych tutejszymi reskryptami z dnia 27. września 1915 L. 20.985/IV i z dnia 11. listopada 1915 L. 26.286/IV, uczniowie publiczni i prawidłowo wpisani prywatyści szkół średnich (gimnazyów, gimnazyów realnych i szkół realnych) państwowych i prywatnych z prawem publiczności, którzy po otrzymaniu (normalnych lub ewentualnie wcześniejszych) świadectw rocznych lub też bez nich rozpoczęli w roku szkolnym 1914/15 czynną służbę w c. i k. armii lub w formacyach ochotniczych (jak w legionach polskich i t. p.), a którzy obecnie wskutek zwolnienia od dalszej służby lub z innych powodów powrócili ze służby wojskowej, mogą być w ciągu roku szkolnego 1915/16 dodatkowo przyjęci w poczet uczniów klasy bezpośrednio wyższej t. j. tej, do której uczęszczaliby, gdyby ich studya nie doznały przerwy a były pomyślne, i mogą w pozostałej części roku szkolnego uczęszczać do tej klasy i uzyskać świadectwo roczne.

Powyższe ulgi dla uczniów powracających z czynnej służby wojskowej rozszerza obecnie c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty na liczne prośby w następujący sposób:

1. Zezwoliło, aby uczniowie wyżej oznaczonej kategoryi, którzy nie zostali zupełnie zwolnieni z czynnej służby wojskowej lecz otrzymali od swej władzy wojskowej tylko czasowy urlop, mogli w ciągu roku szkolnego 1915/16 być bezzwłocznie dodatkowo przyjęci w poczet uczniów publicznych klasy bezpośrednio wyższej, odpowiadającej normalnemu tokowi ich studyów, o ile mają możność podczas udzielonego im kilkutygodniowego urlopu aż do czasu powrotu do służby wojskowej faktycznie do szkoły uczęszczać. Uczniom tym należy na ich prośbę wydać poświadczenie, że w roku szkolnym 1915/16 są uczniami publicznymi odnośnej klasy.

W ten sposób zwłaszcza pospolitacy, urodzeni w roku 1898, którzy w roku szkolnym 1914/15 uczęszczali do klasy piątej i wstąpili do czynnej służby wojskowej w formacyi ochotniczej, z powodu jednak powołania do służby w pospolitem ruszeniu z bronią dają się dobrowolnie asenterować do wspólnego c. i k. wojska lub c. k. obrony krajowej, będą mogli być przyjęci na czas udzielonego im przez władzę wojskową kilkutygodniowego urlopu do szóstej klasy szkoły średniej i jako uczniowie publiczni klasy szóstej szkoły średniej w roku szkolnym 1915/16 uzyskają przewidziane w odnośnych reskryptach c. k. Ministerstwa obrony krajowej ulgi warunkowego prawa służby jednorocznej i wcześniejszego przypuszczenia do egzaminu uzupełniającego po myśli § 21. ustawy wojskowej.

2. C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty zezwoliło również, aby uczniowie powracający czasowo z czynnej służby wojskowej, którzy za rok szkolny 1914/15 uzyskali pomyślne (normalne lub wcześniejsze) świadectwo roczne z klasy niższej niż przedostatnia, a po przyjęciu w roku szkolnym 1915/16 w poczet uczniów publicznych do klasy bezpośrednio wyższej okazali wystarczające przyswojenie sobie materyału naukowego tej klasy, mogli przed ponownem rozpoczęciem czynnej służby wojskowej być na swą prośbę przypuszczeni do egzaminu rocznego z materyału naukowego tej klasy.

Egzamin ten należy przeprowadzić na wzór egzaminu prywatnego.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu należy tym uczniom wydać świadectwa roczne z danej klasy za rok szkolny 1915/16. Świadectwa te należy wydawać z powołaniem się na liczbę i datę przytoczonego na wstępie reskryptu ministeryalnego.

3. Do tego rodzaju egzaminów, przeprowadzanych na wzór egzaminów prywatnych, należy z końcem roku szkolnego 1915/16 i podczas feryi szkolnych przypuszczać także i tych uczniów, wracających z czynnej służby wojskowej czyto na stałe wskutek superarbitrowania lub t. p., czy za czasowym urlopem, którzy za rok szkolny 1914/15 uzyskali pomyślne świadectwo roczne z klasy niższej niż przedostatnia i jakkolwiek w roku 1915/16 nawet chwilowo nie uczęszczali do tej klasy, byli w możności przyswoić sobie w wystarczający sposób drogą nauki prywatnej materyał naukowy danej klasy.

Z uczniami powracającymi z czynnej służby wojskowej, którzy wstępując do niej nie uzyskali pomyślnego świadectwa rocznego za rok 1914/15 z klasy niższej aniżeli przedostatnia, mają się odbywać na ich prośbę egzamina roczne, które obejmą materyał naukowy klasy, do któ-

rej uczniowie ci w roku 1914/15 uczęszczali i klasy bezpośrednio wyższej, do której w roku szkolnym 1915/16 nie uczęszczali.

W tych przypadkach należy, jak to już w przytoczonym powyżej reskrypcie ministeryalnym z dnia 5. listopada 1915 L. 31.784 postanowiono, zaniechać wydawania świadectw rocznych za rok szkolny 1914/15.

Uczniowie, którzy otrzymają w ten sposób pomyślne świadectwa roczne za rok szkolny 1915/16, mogą w miarę jak im obowiązek służby wojskowej na to pozwoli, być przyjęci w roku 1916/17 do klasy bezpośrednio wyższej, odpowiadającej normalnemu tokowi ich studyów. Uczniom, którzy nie odpowiedzą wymogom tego egzaminu rocznego, należy wydać za rok 1915/16 niepomyślne świadectwo roczne.

Jeżeli jednak taki niepomyślny egzamin roczny (odbyty po myśli drugiego ustępu trzeciego punktu niniejszego rozporządzenia) obejmował także materyał naukowy roku szkolnego 1914/15, a wypadł za ten okres nauki pomyślnie, można uczniowi wydać pomyślne świadectwo roczne z danej klasy szkoły średniej za rok 1914/15.

4. Dla uczniów, którzy za rok szkolny 1914/15 uzyskali pomyślne świadectwo roczne z klasy przedostatniej szkoły średniej, a którzy z powodu pełnienia służby wojskowej nie mogli po myśli paragrafu czwartego reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 17. września 1915 L. 26.857, intymowanego tutejszym reskryptem z dnia 27. września 1915 L. 20.985/IV, uczęszczać do ostatniej klasy szkoły średniej i zgłosić się do przyspieszonego egzaminu dojrzałości, ukażą się niebawem odpowiednie rozporządzenia wyjątkowe.

O tych postanowieniach uwiadomi się Dyrekcyę upoważniając ją do odbywania wyżej oznaczonych egzaminów we własnym zakresie urzędowania.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11.690/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów z prawem publiczności i c. k. szkół realnych w sprawie nowego formularza świadectw z egzaminów nadzwyczajnych.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z 14. lutego 1916 L. 2.721 zauważyło, że w wielu przypadkach Dyrekcye gimnazyów (gim-

nazyów realnych) i szkół realnych wydają świadectwa z egzaminów nadzwyczajnych, odbywanych po myśli rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 6. kwietnia 1886 L. 3.340 (Dz. rozp. Min. Nr. 25. ustęp końcowy) w formie nieodpowiedniej.

C. k. Ministerstwo przepisało wskutek tego osobny formularz na ten cel i poleciło, by na przyszłość Dyrekcye gimnazyów (wszelkich kategoryi) i szkół realnych wydawały świadectwa z egzaminów nadzwyczajnych tylko na tych nowo przepisanych blankietach.

Blankiety te znajdują się na składzie i są do nabycia w ekonomacie c. k. Namiestnictwa we Lwowie i to w trzech rodzajach:

1. dla gimnazyów z polskim językiem wykładowym, liczba składu 53 h;

2. dla gimnazyów z ruskim językiem wykładowym, liczba składu 53 h;

3. dla szkół realnych, liczba składu 105 g.

Cena jednej libry (24 arkuszy) takich świadectw wynosi 2 korony.

Poleca się zatem Dyrekcyom, by bezwłocznie zaopatrzyły się w odpowiednią ilość przepisanych formularzy i na przyszłość nie wydawały świadectw z egzaminów nadzwyczajnych na żadnych innych blankietach a tem mniej na zwykłym papierze.

Postępy w poszczególnych przedmiotach okazane przy egzaminie nadzwyczajnym, należy po myśli reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 11. czerwca 1908 L. 26.651 (Dz. rozp. min. Nr. 37.) oznaczać zwykłemi notami bez jakichkolwiek dodatków.

Jeżeli komisyi egzaminacyjnej pozostawiono możność uwolnienia kandydata od egzaminu z tych przedmiotów, w których podczas uczęszczania do szkoły średniej uzyskał noty pomyślne, należy do świadectwa z egzaminu nadzwyczajnego wpisać te noty ze świadectwa rocznego, zaznaczając w protokole komisyi egzaminacyjnej, że ucznia uwolniono od egzaminu z tych przedmiotów.

Na świadectwie tej okoliczności uwidaczniać nie należy.

Wreszcie zwraca się Dyrekcyom z naciskiem uwagę na to, że po myśli rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 25. maja 1906 L. 18.646 należy stawiać przy egzaminach nadzwyczajnych dla specyalnego celu pod względem wiadomości i wiedzy kandydata te same wymagania, jak przy egzaminach eksternistów składających egzamin z materyału naukowego odnośnych klas, gdyż jakkolwiek świadectwa z egza-

minów nadzwyczajnych nie uprawniają do przejścia do klasy następnej, to przecież pod względem materyalnym posiadają tę samą wartość co świadectwa ukończenia odnośnej klasy szkoły średniej.

Jakiekolwiek ulgi, ze względu na cel egzaminu, są zatem przy egzaminach nadzwyczajnych niedopuszczalne.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11.267/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów męskich z prawem publiczności, c. k. szkół realnych, c. k. seminaryów nauczycielskich męskich, szkół handlowych, przemysłowych i fachowych w sprawie nieprzypuszczania prywatystów do egzaminu uzupełniającego celem zyskania prawa służby jednorocznej.

Ponieważ okazało się, że publiczność a niejednokrotnie i Dyrekcye szkół średnich i innych zakładów pokrewnych okazują brak zrozumienia odnośnych przepisów wojskowych w sprawie uprawnień uczniów co do przypuszczenia do egzaminu uzupełniającego, poleciło c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty, w porozumieniu z c. k. Ministerstwem obrony krajowej, reskryptem z 22. maja 1916 L. 15171, zwrócić uwagę Dyrekcyi na tę okoliczność, że po myśli § 21. 1., ustępu trzeciego ustawy wojskowej, tylko ci uczniowie mogą być przypuszczeni do egzaminu uzupełniającego celem uzyskania prawa służby jednorocznej, którzy jako uczniowie publiczni ukończyli pomyślnie sześć klas państwowej lub też posiadającej prawo publiczności szkoły średniej (gimnazyum, gimnazyum realnego, szkoły realnej), albo dwa pierwsze kursa seminaryum nauczycielskiego posiadającego prawo publiczności, lub też na podstawie regularnego uczęszczania do innego zakładu średniego mogą wykazać się równoważnem świadectwem szkolnem.

Po myśli tej ustawy nie mogą zatem być przypuszczeni do egzaminu uzupełniającego prywatyści tych samych zakładów, chociażby nawet byli wpisani do szkoły średniej.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11268/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności i c. k. szkół realnych w sprawie wydawania świadectw rocznych uczniom najwyższej klasy szkoły średniej, którzy złożyli wcześniejszy egzamin dojrzałości.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 23. maja 1916 L. 14.912 rozstrzygnęło z powodu wielokrotnych zapytań, że nie należy wydawać świadectw rocznych z najwyższej klasy szkoły średniej abituryentom, którzy przystąpili do wcześniejszego egzaminu dojrzałości po myśli reskryptów c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 8. października 1914 L. 2.988/K. U. M. i z dnia 30. stycznia 1915 L. 279/K. U. M., intymowanych tutejszymi reskryptami z dnia 13. października 1914 L. 2030/IV i z dnia 26. lutego 1915 L. 3642/IV, względnie podanych ponownie do wiadomości Dyrekcyi tutejszym reskryptem z dnia 24. marca 1916 L. 6.283/IV, obejmującym wszystkie obowiązujące dotychczas postanowienia w sprawie wcześniejszych egzaminów dojrzałości.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 12.035/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich gimnazyów i szkół realnych w kraju, w sprawie uzupełnienia nauki w roku szkolnym 1916/17 w razie niemożności wyczerpania w bieżącym roku przepisanego materyału naukowego.

Wskutek stosunków wytworzonych wydarzeniami wojennemi natrafiła nauka szkolna w dobiegającym właśnie do kresu roku szkolnym na nadzwyczajne trudności, które niejednokrotnie będą zapewne stanowić przeszkodę w wyczerpaniu przepisanego materyału naukowego. Przypadki takie zdarzyć się mogą szczególnie w klasach połączonych, w których potrzeba było przerobić w ciągu jednego roku szkolnego

w skróceniu materyał naukowy dwu klas, wskutek czego c. k. Rada szkolna krajowa zwróciła już rozporządzeniem z 31. sierpnia 1915 L. 18.571/IV uwagę gron nauczycielskich na możliwość i potrzebę przełożenia pewnych części materyału naukowego z poszczególnych przedmiotów na następne lata.

Zbliżający się koniec roku szkolnego zniewala do poświęcenia tej sprawie szczególniejszej uwagi, aby zwłaszcza wobec nieuniknionych zmian nauczycieli przy przejściu uczniów do klasy wyższej, tudzież w przypadkach gdy pewien przedmiot w tym roku nie wyczerpany, nie jest objęty planem nauki w klasie następnej, zapobiedz szkodliwym lukom w przygotowaniu do dalszego postępu nauki lub w całokształcie wykształcenia ogólnego, które uczniowie na pewnym stopniu nauki osiągnąć powinni.

Z tego powodu Rada szkolna krajowa wzywa wszystkich nauczycieli, aby wykazując w rocznych sprawozdaniach gospodarzy klas przerobiony w klasie materyał naukowy, wymienili zwięźle przerobione jego działy z uwzględnieniem najważniejszych szczegółów, a nadto w danym razie wyszczególnili dokładnie te części materyału, których przerobić nie było można, które przeto muszą być przełożone do klasy następnej. Panów Dyrektorów zaś rzeczą będzie przy odbieraniu sprawozdań rocznych od gospodarzy klas na konferencyi zamykającej bieżący rok szkolny stwierdzić, czy wszyscy nauczyciele w każdej klasie do tego polecenia się zastosowali, a w przyszłym roku szkolnym dopilnować, aby przerobienie przełożonej części materyału naukowego poprzedziło przystąpienie do nauki przeznaczonej planem dla tej klasy, co też powinno być stwierdzone w sprawozdaniu gospodarza klasy za I. okres naukowy przyszłego roku szkolnego. Nadto przedkładając protokół konferencyi zamykającej bieżący rok szkolny, zechce Pan Dyrektor dołączyć do sprawozdania sumaryczne zestawienie wykazanych zaległości materyału naukowego w dwu egzemplarzach.

O ile pewien przedmiot w bieżącym roku szkolnym nie wyczerpany odpada w następnej klasie jako nienależący do normalnego planu nauki w tejże, jak to zachodzi w gimnazyach w geografii w klasie VI, historyi naturalnej w klasach II. i VI. w chemii i mineralogii w klasie IV, w gimnazyach realnych w geometryi wykreślnej w klasie VI. w historyi naturalnej w klasie II. w chemii i mineralogii w klasie IV. tudzież w chemii w klasie VII., w szkołach realnych zaś w historyi naturalnej w klasie II. w fizyce w klasie IV. i w chemii w klasie VI. zechce Dy-

rekcya sposób, w jaki należałoby w następnej klasie uzupełnić braki nauki w odnośnym przedmiocie, poddać pod obrady grona nauczycielskiego na konferencyi końcowej bieżącego roku szkolnego. Jeśli zadania tego nie będzie można przekazać nauczycielowi przedmiotu pokrewnego i wypadnie przeznaczyć na ten cel osobne godziny, należałoby dążyć do tego, aby uzyskać te godziny przez uszczuplenie czasu przeznaczonego na naukę innych przedmiotów. Gdyby to zaś było bezwarunkowo niemożliwe, będzie potrzeba dodać osobne godziny ponad ustanowiony planem wymiar tygodniowej nauki obowiązkowej. W każdym razie będzie rzeczą wskazaną ograniczyć możliwie ilość tych godzin, a w szkołach realnych zachować na względzie, by przy tej sposobności nie przekroczono w żaden sposób ustawowej granicy dla tygodniowej liczby godzin nauki w poszczególnych klasach.

Ponieważ będące w zwyczaju pozbywanie przez uczniów przy końcu roku książek szkolnych mogłoby w przypadkach zamierzonego uzupełnienia nauki w następnym roku stanowić pewną trudność, przeto należy w tych razach we właściwym czasie zabronić uczniom zbywania podręczników naukowych.

Ewentualna okoliczność, że nie można było w bieżącym roku szkolnym udzielać nauki pewnego przedmiotu dla braku fachowego nauczyciela, nie będzie wprawdzie przeszkodą do wydania uczniom świadectwa uzdolnienia do przejścia do klasy następnej, atoli należy naukę odnośnego przedmiotu uczynić dla tych uczniów obowiązkową w zimowem półroczu w klasie następnej w osobnych godzinach w myśl powyżej przytoczonych uwag z tem zastrzeżeniem, że co do klasyfikacyi z tego przedmiotu i co do wpływu jej na promocyę do klasy wyższej obowiązywać mają te same postanowienia, jakie odnoszą się do innych przedmiotów obowiązkowych (Halma-Schilling str. 232 uw. 3). Na świadectwach jak i w katalogach głównych za rok bieżący należy w tych przypadkach zaznaczyć, że przedmiotu odnośnego nie uczono, przedmiot ten ma być więc dla ucznia obowiązkowym w zimowem półroczu w klasie następnej. W razie przeniesienia się do innego zakładu będzie taki uczeń obowiązany poddać się w tym zakładzie przed klasyfikacyą osobnemu egzaminowi z tego przedmiotu, co należy zaznaczyć na świadectwie wydanem przy odejściu ucznia z zakładu w ciągu I. półrocza szkolnego 1916/17.

W przypadkach przełożenia przedmiotu obowiązkowego do klasy następnej powinno się materyał nauki starannie przebrać i ograniczyć do wiadomości najpotrzebniejszych, a szczegółowy rozkład nauki na po-

szczególne okresy konferencyjne, przygotowany przez nauczyciela tego przedmiotu, przedłożą Dyrekcye Radzie szkolnej krajowej jak najrychlej po rozpoczęciu roku szkolnego osobnem sprawozdaniem.

Wreszcie zauważa się, że obowiązkiem Dyrekcyi i Gron nauczycielskich tych wszystkich zakładów, w których powyższe zarządzenia znajdą zastosowanie, będzie dołożyć wszelkich starań, aby nauka od początku letniego półrocza 1916/17 weszła już na zupełnie normalne tory.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 11.248/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich, c. k. seminaryów nauczycielskich, szkół i akademii handlowych, szkół przemysłowych i fachowych, w sprawie przestrzegania oszczędności w szkole.

C. k. Rada szkolna krajowa przypomina Dyrekcyom konieczność ścisłego przestrzegania wskazówek podanych w tutejszym reskrypcie z dnia 19. października 1915 L. 23.114/IV, w sprawie wprowadzenia jak najdalej idącej oszczędności w szkole.

1. W szczególności przypomina się ponownie z powodu układania wykazu podręczników, których się ma używać w zakładzie w najbliższym roku szkolnym, konieczność unikania zmian podręczników szkolnych bez nieodzownej potrzeby. Jakkolwiek bowiem i obecnie ukazują się nowe podręczniki i uzyskują tutejszą aprobatę, to przecież zaliczenie jakiegoś podręcznika w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach średnich nie oznacza zakazu używania podręcznika dawnego, lecz ma umożliwić nauczycielowi swobodny wybór podręcznika, stosownie do jego uznania i innych warunków.

Należy także i nadal kierować się wyrozumiałością w razie zauważonego braku podręcznika, zwłaszcza u uczniów mniej zamożnych.

2. Zarazem poleca się Dyrekcyom, aby z początkiem najbliższego roku szkolnego pouczyły uczniów o konieczności oszczędzania papieru, którego cena stale wzrasta, a zapasy się zmniejszają. Nauczyciele będą też zważali, by nie mnożyć niepotrzebnie ilości zeszytów i pozwolą uczniom, by o ile to w danych warunkach okaże się praktycznem, mieścili preparacye i ćwiczenia domowe nawet z zakresu różnych przedmiotów w jednym brulionie i starali się nabyte czy też sporządzone zeszyty wykorzystać zupełnie, szanując w ten sposób papier i oszczędzając rodzicom i opiekunom kosztów nabywania nowych zeszytów.

3. Także Rada szkolna krajowa powodować się będzie tymi samymi względami oszczędzania papieru i pracy ludzkiej i zamierza zaniechać osobnego przesyłania Dyrekcyom rozporządzeń, wyjąwszy sprawy terminowe lub wymagające pośpiechu, lecz ograniczać się przeważnie do zamieszczania rozporządzeń tylko w „Dzienniku urzędowym“ c. k. Rady szkolnej krajowej. Z tego więc względu poleca się Dyrekcyom, aby z treścią każdego numeru „Dziennika“ zapoznawała się dokładnie sama i dawała także członkom grona sposobność zapoznania się z nią, gdyż przeoczenie rozporządzeń ogłaszanych w „Dzienniku“ a nie w osobnych odbitkach, w razie jakiejś nieprawidłowości w zakładzie nie będzie przyjęte w Radzie szkolnej krajowej jako okoliczność uniewinniająca.

4. Zwraca się także uwagę Dyrekcyi, że używanie do relacyi całego arkusza papieru potrzebne jest tylko w tych razach, gdy przedkłada lub przesyła się jakieś inne akta (załączniki), zresztą wystarczy pisać na połówkach arkuszy, co nawet zaprowadziło w swem urzędowaniu c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty. Wskazanem jest także, odpowiadając czyto Radzie szkolnej krajowej czy innym władzom lub osobom, o ile otrzymane przez Dyrekcyę pismo nie jest nadal potrzebne dla aktów zakładowych, pisać w dalszym ciągu na tym samym akcie.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie

Okęcki.

L. 1.895/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w sprawie zbierania roślin leczniczych.

Towarzystwo dla popierania uprawy, zbierania i zbytu roślin lekarskich „Nasze Zioła" we Lwowie powierzyło obecnie organizacyę handlową tego działu produkcyi handlowej Syndykatowi ekonomicznemu we Lwowie, ul. Wałowa l. 2. jako instytucyi fachowej, co zapewnia należyty rozwój tej akcyi.

Ażeby jednak usiłowania Syndykatu powiodły się, a temsamem osiągnięto korzyści dla kraju i ludności, okazuje się potrzebne pozyskanie także nauczycielstwa dla tej sprawy, któreby zajęło się na miejscu rozszerzaniem akcyi i zachęcało młodzież szkolną do zbierania ziół leczniczych, a starszych do ich uprawy.

C. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę na powyższą bardzo pożyteczną akcyę i zaleca c. k. Radom szkolnym okręgowym i nauczycielstwu szkół ludowych, aby — o ile na to warunki pozwalają, a stosunki miejscowe nadają się do popierania hodowli i zbierania ziół leczniczych — popierali wszczętą akcyę wedle możności i zachęcali ludność i młodzież szkolną w sposób właściwy, ewentualnie kierowali odnośnemi pracami.

Rozumie się samo przez się, że młodzież szkolna może wyzyskać dla tego zajęcia jedynie czas wakacyjny, względnie dni wolne od nauki i osiągnąć pewne korzyści materyalne za dostawione zioła.

Syndykat ekonomiczny kupuje zioła lecznicze wysuszone w każdej ilości, a po wszelkie informacye należy zwracać się wprost do niego pod podanym adresem.

Na razie byłoby właściwe, aby nauczycielstwo zechciało dla zebrania materyału statystycznego wypełnić podany niżej kwestyonaryusz i przesłać go jak najrychlej Syndykatowi.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Kwestyonaryusz.

Miejscowość: . . . .

Powiat: . . . .

Poczta: . . . .

Stacya kolejowa: . . . .

Imię i nazwisko: . . . .

Dokładny adres: . . . .

1. Które zioła lecznicze są w znacznej ilości w okolicy?

   a) które rosną dziko?

   b) które są w uprawie?

2. Czy w okolicy zajmowano się zbieraniem ziół leczniczych?

3. Czy Pan podejmie się pośrednictwa w zbiórce i wysyłce ziół leczniczych do nas?

4. Czy Pan życzy sobie:

   1. dostarczenia wskazówek do zbiórki i suszenia ziół?

   2. oferty cen za suszone zioła?

L. 4.971/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich, seminaryów nauczycielskich i c. k. Rad szkolnych okręgowych, w sprawie udziału młodzieży szkolnej w zbieraniu nasion traw rosnących dziko.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z 25. maja 1916 L. 14.761. wskutek inicyatywy c. k. Ministerstwa rolnictwa, zauważyło, że uprawa nasion traw pastewnych jest w naszych gospodarstwach rolnych mało rozpowszechniona, wskutek czego zapotrzebowanie tych nasion pokrywano w czasach normalnych z zagranicy.

Ponieważ w bieżącym roku sprowadzanie nasion jest niemożliwe, wypada obecnie zwrócić szczególną uwagę na zbieranie nasion traw rosnących dziko.

W tym celu rozesłało c. k. Ministerstwo rolnictwa wszystkim krajowym Towarzystwom rolniczym publikacye c. k. stacyi kontrolnej nasion w Wiedniu p. t. „Einsammeln von Grassamen und Grassamenbau 1916“ i „Merkblatt betreffend das Einsammeln von Grassamen“ z wezwaniem do rozpoczęcia akcyi zdążającej do usunięcia obecnego braku nasion traw pastewnych.

Ponieważ przypuszczać należy, że Towarzystwa rolnicze zwrócą się do młodzieży szkolnej o współudział w tej akcyi pod kierownictwem względnie za wskazówką nauczycielstwa, dlatego poleca się Dyrekcyom i c. k. Radom szkolnym okręgowym, aby przy sposobności udziału w pracach rolnych młodzieży szkolnej, a szczególnie zbiórki płodów pastewnych zarządzonej tut. reskryptem z 14. maja 1916 L. 4.271/III. uwzględniano także zbiórkę nasion roślin trawiastych.

Dla tej pracy nadają się najbardziej ferye szkolne główne jako właściwe ze względu na dojrzewanie nasion.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 6. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał dr. Maksymilianowi Schoenettowi i Janowi Pliszewskiemu, profesorom akademii handlowej we Lwowie, VII. klasę rangi.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, rzeczywistych nauczycieli dr. Joachima Reinholda w II. szkole realnej w Krakowie i Włodzimierza Sieleckiego w szkole realnej w Śniatyniu.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała Szczepana Grudniewicza zastępcą nauczyciela w c. k. gimnazyum w Brodach.

C. k. Rada szkolna krajowa wykonując uchwałę z roku 1914 zamianowała Kazimierza Kolmana nauczycielem 4-klasowej szkoły w Chełmku.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Teklę Borowiecką nauczycielkę kierującą 6-klas. szkoły żeńskiej w Chrzanowie:

ks. Józefa Szewczyka nauczyciela religii rzym. kat. 6-klasowej szkoły męskiej w Brzesku:

Maryę Elektorowiczową nauczycielkę 5-klasowej szkoły męskiej w Kosowie:

Bogumiłę Szygowską nauczycielkę 4 klasowej szkoły w Szczurowej:

Konstancyę Kalitową nauczycielkę 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową im. św. Jadwigi w Rzeszowie;

Antoninę Krukierkową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Żurawicy:

Franciszka Zarudzkiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Żulicach:

Teklę Trembicką nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Łopuszce wielkiej;

Włodzimierza Kaczorowskiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Sieteszy;

Maryę Liszkową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Stroniu;

Paulinę Gardzielównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Sieklówce:

Stanisława Salika nauczyciela 1-klasowej szkoły w Zaszkowie.

Zmarli:

Mikołaj Bunt stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Dusanowie w okręgu przemyślańskim, zmarł dnia 3. kwietnia 1916 w niewoli rosyjskiej;

Helena Kluzowa tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Zalipiu w okręgu dąbrowskim, zmarła dnia 29. kwietnia b. r.

Anna Łebedowiczowa tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Baszni górnej w okręgu cieszanowskim, zmarła dnia 14. maja 1916 w 26. roku życia, a w 7. roku służby;

Antoni Malicki dyrektor 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej połączonej ze szkołą pospolitą w Jaśle, zmarł dnia 25. maja 1916 w 59. roku życia a w 37. roku służby;

Mieczysław Misiewicz stały nauczyciel kierujący 5-klasowej szkoły w Głogowie w okręgu rzeszowskim, zmarł dnia 1. czerwca b. r. w 52. roku życia a w 31. roku służby;

Józef Pitala stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Stróży w okręgu myślenickim, zmarł dnia 29. maja b. r. w 62. roku życia a w 31. roku służby;

Wilhelmina Różycka stała nauczycielka kierująca 4-klasowej szkoły żeńskiej im. św. Barbary w Nowym Sączu, zmarła dnia 15. maja b. r. w 60. roku życia a w 43. roku służby;

Kazimierz Szefel tymczasowy nauczyciel 2-klasowej szkoły w Jasienowie polnym w okręgu horodeńskim, zmarł 30. kwietnia 1916 w 27. roku życia a w 7. roku służby.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty nadał prawo publiczności:

reskryptem z 24. maja b. r. l. 14.997 prywatnemu gimnazyum realnemu w Zakopanem na rok szkolny 1916/17;

reskryptem z 28. maja b. r. l. 15.422 prywatnemu liceum żeńskiemu Heleny Kaplińskiej w Krakowie na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 włącznie, oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 28. maja b. r. l. 15.631 prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu im. Wiktoryi Niedziałkowskiej we Lwowie na lata szkolne 1915/16 i 1916/17 oraz na rok 1916/17 także prawo odbycia egzaminu dojrzałości i wydania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 28. maja b. r. l. 15.635 klasom I., II., V., VI. i VII. drugiego prywatnego gimnazyum realnego żeńskiego w Tarnowie na rok szkolny 1915/16;

reskryptem z 6. czerwca b. r. l. 16.622 klasom II., III., IV., V. i VII. prywatnego gimnazyum realnego żeńskiego im. M. Konopnickiej w Samborze na rok szkolny 1915/16;

reskrytem z 6. czerwca b. r. l. 16.625 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu w Stanisławowie na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 7. czerwca b. r. 15.986 prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu i prywatnemu liceum żeńskiemu SS. Urszulanek w Kołomyi, tudzież prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu, prywatnemu reformowanemu gimnazyum realnemu żeńskiemu i liceum żeńskiemu utrzymywanym przez ten sam konwent w Stanisławowie, na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 włącznie, jak również tym samym zakładom z wyjątkiem ograniczonemu obecnie na klasy niższe gimnazyum realnemu, prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 17.220 prywatnemu gimnazyum realnemu w Chrzanowie na lata szkolne 1915/16 i 1916/17;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 16.341 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu Heleny Krzywkowej w Stryju na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 16.978 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu dr. Józefa Lewickiego i dr. Maryi Lewickiej (przedtem Heleny Strażyńskiej) w Kra-

kowie na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 15.802 prywatnemu gimnazyum realnemu żeńskiemu SS. Urszulanek w Krakowie do roku szkolnego 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 15.232 prywatnemu gimnazyum realnemu Towarzystwa Szkoły ludowej w Białej na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 15.915 prywatnemu gimnazyum realnemu profesora Stanisława Jaworskiego w Krakowie do roku szkolnego 1916/17 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 15.421 prywatnemu reformowanemu gimnazyum realnemu żeńskiemu Maryi Fränklówny we Lwowie na lata szkolne 1915/16 i 1916/17 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 10. czerwca b. r. l. 16.338 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu im. król. Jadwigi w Krakowie na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną;

reskryptem z 10. czerwca b. r. l. 16.344 prywatnemu gimnazyum żeńskiemu S. S. Urszulanek we Lwowie na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 15.423 rozszerzył nadane prywatnemu gimnazyum żeńskiemu „Towarzystwa szkoły gimnazyalnej żeńskiej“ w Krakowie prawo publiczności oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną, do roku szkolnego 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 7. czerwca b. r. l. 16.130 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu z polskim językiem wykładowym w Stryju, w myśl § 69. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 62 prawo publiczności począwszy od roku szkolnego 1915/16 na przeciąg trzech lat, t. j. do końca roku szkolnego 1917/18.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 9. czerwca b. r. l. 14.785 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu Sebaldy Münnichowej w Krakowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1917/18.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 15. czerwca b. r. l. 11.727 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu im. św. Hildegardy w Białej w myśl § 69. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 62 prawo publiczności na przeciąg trzech lat, to jest do końca roku szkolnego 1917/18.

L. 5264/III.

Ogłoszenie konkursu.

Na mocy upoważnienia Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 3. czerwca 1916 l. 10.026, c. k. Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem konkurs celem obsadzenia 16 posad nauczycieli głównych względnie nauczycielek głównych i 9 posad nauczycieli szkoły ćwiczeń względnie nauczycielek szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich.

Z posadami temi połączone są pobory i prawo do dodatków pięcioletnich, oraz korzyści służbowe w myśl ustaw z dnia 19. września 1898 Nr. 174 Dz. p. p. i z 24. lutego 1907 Nr. 55 Dz. p. p. Mianowanie będzie stosownie od uznania władz stałe lub na razie prowizoryczne i nastąpi w każdym razie z tem zastrzeżeniem, że zamianowanym na podstawie niniejszego konkursu wyznaczy się dopiero w czasie późniejszym stałe miejsce służbowe, ewentualnie także z równoczesnem ich mianowaniem rzeczywistymi nauczycielami względnie nauczycielkami. Koszta przesiedlenia w przypadkach takiego późniejszego przeniesienia nie będą przyznawane. Kandydaci względnie kandydatki, którzy w chwili nominacyi pełnią czynności nauczycielskie, otrzymają przy tej nominacyi dodatek aktywalny przywiązany do ich obecnego miejsca służbowego, a ci, którzy pełnią służbę wojskową dodatek aktywalny najniższej klasy.

O powyższe posady ubiegać się mogą wyłącznie zastępcy nauczycieli względnie zastępczynie nauczycielek, którzy co najmniej od dwóch lat przed rozpoczęciem wojny pełnili obowiązki nauczycielskie w zakładzie rządowym lub prywatnym z prawem publiczności.

Kandydaci i kandydatki ubiegający się o posadę nauczyciela głównego względnie nauczycielki głównej winni wykazać się pełną kwalifikacyą do szkół średnich, a ubiegający się o posadę nauczyciela względnie nauczycielki szkoły ćwiczeń egzaminem do szkół wydziałowych.

Z tem mianowaniem nie będzie połączone przenoszenie mianowanych już rzeczywistych albo prowizorycznych nauczycieli i nauczycielek do innych zakładów.

Podania należycie udokumentowane i o ile możliwe zaopatrzone w tabelę stosunków służbowych, wnosić należy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 25. lipca 1916. Wolno w nich wymienić także życzenia co do miejsca służbowego.

Kandydaci pełniący obecnie służbę wojskową mogą zgłosić się o nadanie posady w formie najprostszej (ewentualnie także kartą polową) z dokładnem podaniem nazwiska, ostatniego miejsca służbowego w zawodzie nauczycielskim i grupy egzaminacyjnej, oraz obecnego miejsca odbywania służby i oddziału wojskowego z oznaczeniem poczty polowej i t. p.

W tym celu c. k. Rada szkolna krajowa postarała się o rozpowszechnienie niniejszego konkursu w c. i k. armii za pośrednictwem c. i k. Ministerstwa wojny, c. k. Ministerstwa obrony krajowej i c. i k. Naczelnej Komendy armii.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 19. czerwca 1916.

Ogłoszenia.

Wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 10. czerwca b. r. l. 911/K. U. M. podaje się do wiadomości Dyrekcyi i Zarządów wszystkich zakładów naukowych, że w korespondencyach urzędowych oraz przy nauce, zwłoszczone nazwy miejscowości albańskich zastępować należy nazwami albańskiemi.

Do czasu oswojenia się ludności z temi nazwami należy obok nowej nazwy w języku albańskim lub przyjętej w języku niemieckim, dodawać w nawiasie dotychczasową nazwę włoską n. p. Schkodra (Scutari), Durz (Durazzo). Dopiero później trzeba te ostatnie zupełnie usuwać.

Najważniejsze wchodzące w rachubę nazwy wyrażone po albańsku i niemiecku są następujące:

Nazwa włoska.	Nazwa albańska.	Nazwa niemiecka.
Scutari	Shkoder-dra	Schkodra
San Giovanni di Medua	Sh'njin-i	Schenjin
Bojana	Bunë-na	Buna
Alessio	Lesh-i	Lesch
Dulcigno	Ulqin-i	Ultschin
Durazzo	Durc-i	Durz
Sasso bianco	Shkâmb i Kavajës	Schkamb v. Kavaja
Valona	Vlorë-ra	Vlora
Saseno	Sasan-i	Sasan
Klementi	Kelmend-i	Kelmend
Ipek (po turecku)	Pejë-ja	Peja

Do tego zarządzenia winni stosować się także autorowie książek szkolnych.

L. 8722. Przy nowo powstających szkołach ludowych obwodu Zamojskiego znajdzie umieszczenie pewna ilość kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego. Podania zaopatrzone w świadectwo dojrzałości, moralności i zdrowia oraz w krótki opis przebiegu życia należy wnosić do c. i k. Komendy obwodowej w Zamościu (k. u. k. Kreiskommando in Zamość).

Do posad tych przywiązana jest płaca 900 koron rocznie i 20 proc. tej kwoty na mieszkanie względnie wolne mieszkanie.

Konkurs ten nie odnosi się do nauczycieli, którzy zajmują już posady przy szkołach w Galicyi.

Z c. i k. Komendy obwodowej.

Zamość 2. czerwca. 1916.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 9.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 10. lipca 1916.

L. 55.36/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, akademii handlowych we Lwowie i w Krakowie, szkół handlowych, szkół przemysłowych i zawodowych państwowych i prywatnych z prawem publiczności, oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych, w sprawie drugiej zbiórki kauczuku i wełny.

W ślad tutejszego okólnika z dnia 20. maja 1916 L. 4504/III, podaje się do wiadomości wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 10. czerwca 1916 L. 17405, że większe przesyłki zebranych materyałów, ważące ponad 50 kg. po myśli przepisów taryfowych Nr. 400 z dnia 14. września 1915 są wolne od opłaty przewozowej i należy je odsyłać pod adresem Urzędu opieki wojennej c. i k. Ministerstwa wojny (K. u. k. Kriegsministerium Kriegsfürsorgeamt) w Vösendorf-Siebenhirten. Na listach przewozowych w rubryce podającej rodzaj przesyłki musi być jednak bezwarunkowo umieszczony napis tej treści: „Spende für die Altmaterialsammlung des k. u. k. Kriegsministeriums Kriegsfürsorgeamt in Wien“.

Pakietowe przesyłki pocztowe aż do najwyższej wagi 20 kg. są również wolne od opłaty, jeśli tak na pakiecie jak i na adresie przesyłkowym jest umieszczona klauzula: „Kriegsfürsorge-Liebesgabe“. Tego

rodzaju przesyłki należy adresować: „An das k. u. k. Kriegsministerium-Kriegsfürsorgeamt in Wien IX. Berggasse 22".

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 26. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 12.910/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów z prawem publiczności, gimnazyów realnych i szkół realnych w kraju, w sprawie egzaminów poprawczych z dwóch lub więcej przedmiotów.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 15. czerwca 1916 l. 18.546 zezwoliło wyjątkowo, podobnie jak w roku ubiegłym reskryptem z dnia 21. lipca 1915 l. 22.507, intymowanym tutejszym reskryptem z dnia 29. lipca 1915 l. 14.741/IV, aby uczniów tych gimnazyów, gimnazyów realnych i szkół realnych, w których rok szkolny 1915/16 zamknięto przedwcześnie nie wyczerpawszy materyału naukowego, a świadectwa roczne musiały być przedwcześnie wydane, lub w których w poszczególnych klasach częstsze zmiany nauczycieli lub chwilowa przerwa w nauce wywołały dla uczniów szczególne trudności. dopuszczono z początkiem najbliższego roku szkolnego do ponownego egzaminu i klasyfikacyi nawet w tym przypadku. jeżeli z końcem roku szkolnego 1915/16 otrzymali postęp niedostateczny z dwóch lub więcej przedmiotów jednak pod warunkiem, że zresztą praca, pilność i zachowanie się tych uczniów usprawiedliwiają to wyjątkowe traktowanie.

W takich wypadkach należy od ucznia zażądać zwrotu odnośnego świadectwa, a na podstawie ponownego egzaminu wydać nowe.

Postanowienie niniejsze stosuje się także do uczniów, którzy uzyskali świadectwo roczne na podstawie egzaminu odbytego przed jedną z c. k. komisyi egzaminacyjnych. ustanowionych na czas wojny przez c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty dla uczniów z Galicyi, Bukowiny i południowych krajów Monarchii.

W sprawie przypuszczenia do egzaminu poprawczego rozstrzyga w każdym przypadku z osobna Dyrektor zakładu (ewentualnie Kierownik,

względnie Przewodniczący komisyi) po porozumieniu się i wysłuchaniu wniosku grona nauczycieli uczących w danej klasie, przestrzegając ściśle warunków wyżej podanych. Radzie szkolnej krajowej należy odnośne prośby przedkładać tylko w tym przypadku, jeżeli zachodzą wątpliwości.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 30. czerwca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 5.981/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi szkół wydziałowych i Zarządów szkół ludowych w sprawie szczepienia ospy.

Epidemia ospy, która rozszalała w całym kraju, została chwilowo zażegnana tylko przez przymusowe szczepienie ospą ochronną. Dzięki temu szczepieniu uszły śmierci tysiące ludzi, tysiące rodzin ochroniło się od bolesnych strat i tysiące dzieci ocaliło się przed sieroctwem.

Niebezpieczeństwo epidemii nie zostało jednak stale usunięte i jak długo wojna trwa, zagraża ciągle ludności zwłaszcza ze zbliżającą się gorącą porą lata.

Na ospę zapadają przedewszystkiem ci, którzy dotąd wcale się nie szczepili albo szczepili się jeszcze przed sześciu laty. Szczególniej zapadają na tę straszną chorobę nieszczepione dzieci nawet poniżej jednego roku życia.

Odwołując się do tut. okólnika z 23. października 1915 l. 9377/III c. k. Rada szkolna krajowa wzywa przeto w imię powszechnego dobra nauczycielstwo całego kraju, aby nakłaniało ludność do szczepienia dzieci, które dotychczas szczepione nie były, od najmłodszego wieku począwszy, oraz takich, które poddały się szczepieniu jeszcze przed sześciu laty.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 7. lipca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 28. kwietnia b. r. raczył najmiłościwiej polecić, aby nadporucznikowi w stanie pozasłużbowym Henrykowi Gąsiorowskiemu, inspektorowi szkolnemu okręgowemu

z Peczeniżyna, wyrażono Najwyższe uznanie pochwalne za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela.

Jego Ces. i Król. Wysokość Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Salwator jako zastępca Protektora „Czerwonego Krzyża“ w Monarchii raczył nadać w poruczonym Mu Najwyżej zakresie działania Eleonorze Arłamowskiej, nauczycielce szkoły żeńskiej im. król. Zofii w Stanisławowie i Mieczysławie Malskiej nauczycielce w Ponikwie w okręgu brodzkim medal bronzowy z dekoracyą wojenną.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór:

ks. Emiliana Mecińskiego na duchownego członka obrządku gr. kat. do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Gorlicach;

ks. Jana Gwoździewicza na duchownego członka obrządku łać. do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Żywcu.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli szkół średnich:

Piotra Zasowskiego w gimnazyum w Trembowli (obecnie w gimnazyum w Jarosławiu); Longina Lama w szkole realnej w Stanisławowie; Antoniego Glodta w filii gimnazyum w Samborze; Antoniego Olberka w gimnazyum w Brzeżanach; Jana Popowskiego w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; Maryana Kosiaka w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Adama Ryłkę nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Choczni;

Emila Lewickiego nauczyciela 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej im. Kordeckiego we Lwowie;

Teofilę Kobylańską nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Sienkiewicza we Lwowie;

Maryę Chrzanowską nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. św. Antoniego we Lwowie;

Karolinę Rzeszowską nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Trzebini wsi;

Jakóba Baumgartena nauczyciela religii izrael. 4-klasowej szkoły męskiej im. Konarskiego w Przemyślu;

Olgę Hoffmanównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Łukowej;

Helenę Raciborską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Stanisławczyku;

Józefa Pardyaka nauczyciela 1-klasowej szkoły w Trzemeśni.

Zmarli:

Aniela Jędrzejowska stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Widełce w okręgu kolbuszowskim, zmarła 17. listopada 1914 w 32. roku życia a w 8. roku służby;

ks. Józef Litwin stały nauczyciel religii gr. kat. 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. król. Jadwigi w Stanisławowie, zmarł 18. czerwca b. r. w 56. roku życia a w 18. roku służby;

Józef Malinowski stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Skrzynce w okręgu dąbrowskim, zmarł 26. maja b. r. w 29. roku życia a w 9. roku służby wskutek ran odniesionych na polu bitwy:

Marya Streitowa stała nauczycielka 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Hoffmanowej w Samborze, zmarła 3. lipca 1915 w 39. roku życia;

Kamila Trzeszczkowska tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Hyżnem w okręgu rzeszowskim, zmarła 22. czerwca b. r.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 10. czerwca b. r. l. 14.586 nadał klasom I. do VI. prywatnego gimnazyum w Brzesku prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 16. czerwca b. r. l. 17.786 nadał klasom I. II. IV. V. i VI. prywatnego gimnazyum realnego żeńskiego w Rzeszowie prawo publiczności na rok szkolny 1915/16

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 18. czerwca b. r. l. 4510 nadał 2-klasowym krajowym szkołom handlowym w Białej, Brodach, Przemyślu i Tarnowie prawo publiczności.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 18. czerwca b. r. l. 18.129 nadał 2-klasowej miejskiej szkole handlowej z niemieckim językiem wykładowym w Białej, prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 18. czerwca b. r. l. 17.181 nadał klasom I. do IV. prywatnego gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Dolinie prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 10. czerwca b. r. l. 16.344 nadał prywatnemu gimnazyum żeńskiemu SS. Bazylianek we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1917/18 włącznie oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 4 lipca b. r. l. 15.096 nadał prywatnej obecnie 4-klasowej szkole wydziałowej żeńskiej Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Stryju, w myśl § 72. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 62 prawo publiczności.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 20. czerwca b. r. l. 18.195 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie, w myśl § 69. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. u. p. Nr. 62 prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17 jakoteż w myśl § 72. tej samej ustawy 4-klasowej szkole ćwiczeń połączonej z tym zakładem począwszy od roku szkolnego 1915/16 na czas wypełniania warunków przepisanych ustawą.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 28. czerwca b. r. l. 18.130 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu im. św. Bronisławy w Kołomyi w myśl § 69. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 62 prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

Wiadomości statystyczne.

Wynik egzaminów dojrzałości odbytych w seminaryach nauczycielskich w roku 1915.

a) *Seminarya nauczycielskie męskie:*

Seminaryum	Złożyło egzamin dojrzałości: uczniów (uczenic) zakładu	eksternistów	eksternistek	razem
Kęty	11	43	55	109
Krosno	—	5	28	33
Kraków	33	5	—	38
Lwów	9	2	—	11
Rudnik	—	—	—	—
Rzeszów	—	2	21	23
Sambor	—	34	10	44
Stanisławów	12	2	11	25
Stary Sącz	13	1	40	54
Sokal	—	—	—	—
Tarnów	—	11	24	35
Zaleszczyki	—	—	—	—
Prywatne seminaryum nauczycielskie męskie z prawem publiczności w Białej	25	1	—	26
Razem	103	106	189	398

b) *Seminarya nauczycielskie żeńskie:*

Seminaryum	uczniów (uczenic) zakładu	eksternistów	eksternistek	razem
Brzeżany	—	—	—	—
Kraków	36	—	43	79
Lwów	35	—	31	66
Przemyśl	22	—	38	60
Razem	93	—	112	205

c) *Prywatne seminarya nauczycielskie żeńskie z prawem publiczności:*

Seminaryum	uczniów (uczenic) zakładu	eksternistów	eksternistek	razem
Biała	—	—	—	—
Bochnia	—	—	—	—
Jaworów	—	—	—	—
Kołomyja	24	—	—	24
im. św. Rodziny w Krakowie	35	—	—	35
Tow. Szkoły ludowej w Krakowie	33	—	—	33
Córek Bożej Miłości w Krakowie	—	—	—	—
S. Münnichowej w Krakowie	35	—	—	35
Z. Strzałkowskiej we Lwowie	—	—	—	—
A. Rychnowskiej we Lwowie	10	—	—	10
Sambor	28	—	—	28
Stanisławów	3	—	—	3
Stryj	—	—	—	—
Razem	168	—	—	168

Ogółem złożyło egzamin dojrzałości 209 mężczyzn i 562 kobiet.

Konkursa.

L. 13.320/IV. Wskutek upoważnienia udzielonego przez JE. Pana Ministra Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 17. czerwca 1916 l. 13.810 c. k. Rada szkolna krajowa ogłasza konkurs na posady dyrektorów w c. k. I. gimnazyum w Nowym Sączu i w c. k. gimnazyum w Stryju.

Kandydaci mają podania, wystosowane do c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty wnieść w przepisanej drodze służbowej, zatem na ręce Dyrekcyi właściwego zakładu i c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 15. lipca b. r. Kandydaci, którzy pełnią czynną służbę wojskową, mogą przedstawić swą prośbę o wymienione posady w najprostszej formie, nawet na kartce polowej.

Równocześnie c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty ogłosiło ten konkurs razem z konkursami w innych krajach koronnych w urzędowej „Wiener Zeitung“ i w „Dzienniku rozporządzeń Ministerstwa Wyznań i Oświaty“ oraz postarało się o rozpowszechnienie go w kołach wojskowych za pośrednictwem c. i k. Ministerstwa Wojny, c. k. Ministerstwa Obrony krajowej oraz c. i k. Naczelnej Komendy Armii.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 26. czerwca 1916.

L. 5.863/III. Wskutek upoważnienia udzielonego przez JE. Pana c. k. Ministra Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 27. czerwca 1916 l. 18.675, c. k. Rada szkolna krajowa ogłasza konkurs na posady dyrektorów c. k. seminaryów nauczycielskich:

1. męskich w Krośnie i w Rzeszowie;
2. żeńskiego we Lwowie.

Kandydaci mają podania, wystosowane do c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty. wnieść w przepisanej drodze służbowej, zatem na ręce Dyrekcyi właściwego zakładu i c. k. Rady szkolnej krajowej, najpóźniej do dnia 20. lipca 1916; kandydaci, którzy pełnią czynną służbę wojskową, mogą przedstawić swą prośbę o wymienione posady w najprostszej formie, nawet na pocztowej kartce polowej.

Równocześnie Rada szkolna krajowa podaje do wiadomości niniejszy konkurs c. i k. Ministerstwu Wojny c. k. Ministerstwu obrony krajowej i c. k. Naczelnej Komendzie Armii, celem ogłoszenia w szeregach siły zbrojnej.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała. 3. lipca 1916.

Ogłoszenie.

L. 5678/III. C. k. austryackie Towarzystwo „Srebrnego Krzyża“ dla opieki nad wracającymi ze służby wojskowej rezerwistami, zamierza wydać — podobnie jak na rok bieżący — kalendarz „Srebrnego Krzyża“ także na rok 1917.

Kalendarz ten bogaty w treść literacką, opracowaną przez pierwszorzędnych pisarzy, ukaże się w dwóch językach: niemieckim i czeskim, a cena jego wraz z przesyłką wynosi 1 koronę.

Polecając to patryotyczne wydawnictwo Dyrekcyom i Zarządom wszystkich szkół i zakładów naukowych, zawiadamia się, że zamówienia czynić należy najdogodniej zbiorowo za pomocą listy, adresując do wymienionego Towarzystwa (K. k. Gesellschaft vom österr. Silbernen Kreuze, Wien I. Bäckerstrasse 8).

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 5. lipca 1916.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Pożegnanie
Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej
Dr. Ignacego Dembowskiego.

Dnia 25. czerwca b. r. odbyło się w Krakowie w sali konferencyjnej c. k. III. gimnazyum uroczyste wręczenie adresu pożegnalnego od członków c. k. Rady szkolnej krajowej, byłemu Wiceprezydentowi Dr. Ignacemu Dembowskiemu.

W uroczystości tej wzięli udział członkowie c. k. Rady szkolnej krajowej tak zamieszkali w Krakowie jak i przybyli z Białej, natomiast członkowie zamieszkali we Lwowie i w Wiedniu, nie mogąc przybyć dla utrudnionej komunikacyi, pisemnie przesłali wyrazy hołdu dla ustępującego Wiceprezydenta.

Do manifestacyi tej przyłączyła się też liczna deputacya urzędników konceptowych i profesorów, przydzielonych do biur c. k. Rady szkolnej krajowej.

Po wprowadzeniu Dr. Dembowskiego na przystrojone zielenią podium, Referent administracyjnych i ekonomicznych spraw szkolnych, Radca Dworu Dr. Stanisław Okęcki, wygłosił do niego imieniem zebranych krótkie przemówienie pożegnalne, zakończone odczytaniem adresu, który — w artystycznej oprawie — wręczono następnie ustępującemu Wiceprezydentowi.

Przemówienie to brzmiało:

Czcigodny Panie Prezydencie!

Trzy miesiące minęły odkąd legalnie, siedm od kiedy faktycznie zmuszony niesprzyjającym stanem zdrowia ustąpiłeś, Czcigodny Panie, z naszego środka i czoła, osierocając nietylko nas, zebraną tu garstkę, Twych wiernych towarzyszy

pracy, nietylko i tych z grona krajowej Rady szkolnej, którym okoliczności przybyć na dzisiejszą uroczystość nie pozwoliły, lecz wielotysięczne rzesze nauczycielstwa i całe nasze wielkie, rozgałęzione i bujnie rozkrzewione szkolnictwo krajowe. Przeciwne losy zmusiły Cię odejść od warsztatu i to nie w chwili, gdy sprawna czeladź przy posłusznych i pracy swej nawykłych narzędziach, utartymi sposoby, miała według dobrze znanych wzorów wytwarzać foremne płody, lecz gdy czeladź w znacznej części rozprószona, narzędzia uszkodzone, a żelazna konieczność wymaga szukania nieraz nowych wzorów, nowych dróg twórczości; zmusiły Cię wypuścić z ręki ster, gdy fale rozszalałego oceanu nietylko nie opadają, lecz światowej zawieruchy wichrem chłostane, ciągle jeszcze rzucają jako łupiną statkiem wiozącym nas, to mniejsza, lecz nadzieję i przyszłość kraju, naszą uczącą się młodzież.

Nie dziw więc, że zrazu niedowierzającem prawie a potem żałosnem okiem wodziliśmy oglądając się za tym, którego przez pełnych lat osiem przywykliśmy widzieć ciągle na pokładzie, z ręką na kole sterniczem, zawsze przejętego jedynie myślą o całości i kierunku korabia, nad którym pieczę miał powierzoną. I zwolna dopiero oswoiliśmy się z myślą, że to naprawdę rozłąka, i z ociąganiem zaczęliśmy szukać sposobu, jakby wyrazić Ci na pożegnanie sumę uczuć wdzięczności, przywiązania i żalu, które w sercach naszych żyją i goreją. Stąd zwłoka z jaką zebraliśmy się dziś, by wręczyć Ci, Czcigodny Panie, tę skromną i niedostateczną pamiątkę, która, pragniemy, by przez najdłuższe czasy mile przywodziła Ci na myśl chlubne acz ciężkie lata Twego urzędowania na stanowisku naczelnika naszej najwyższej krajowej magistratury szkolnej.

A teraz pozwól że posłużę się o wiele wymowniejszymi i godniejszem skreślonymi piórem wyrazami, ujętymi przez artystę w tę oto oprawę. Znajdziesz w nich jaśniej, treściwiej i dobitniej niż siły moje starczą, oddane uczucia, myśli i pragnienia, które nas tu przywiodły, i gorące życzenia, jakie z głębi serca dziś w ręce Twoje składamy.

(Adres)

Jaśnie Wielmożny Panie Prezydencie!

Po szeregu lat wspólnej pod Twojem przewodnictwem pracy żegnamy Cię, gdy się chwilowo usuwasz na dobrze zasłużony wypoczynek. — Przejęci uczuciem żalu, możemy Ci zaświadczyć z głębi przekonania i z głębi wdzięcznego serca, że przez cały czas Twej z nami działalności kierowałeś się wyłącznie podniosłymi względami na sprawę, najważniejszą nieomal wśród zadań publicznych, na dobro powierzonej Twej pieczy młodzieży, a więc korzyść i odrodzenie tego kraju, że przytem nie zapominałeś nigdy o losie tych, ktorzy na stanowisku najodpowiedzialniejszem obok Ciebie i pod Tobą dążenia te szlachetne popierali. — Wyrobiło się w naszem gronie koleżeństwo najściślejsze, niezmącone żadnymi ubocznymi względami ani małostkami, w którem Ty Dostojny Panie Prezydencie, zagrzewałeś innych słowem, a przedewszystkiem czynem i siłą przykładu Twej gorliwości iście niezmordowanej. — W chwili ciężkiej nad wyraz, kiedy prócz dusz krzepienia inne niemniej znojne odbudowy spadną na społeczeństwo jako zobowiązania i hasła,

przyszło Ci pożegnać zajmowane dotąd stanowisko. — Wielkim zachodem serca, współczucia, litości nad wszystkiem, co potrzebowało doraźnej ulgi i ratunku, wyprzedziłeś ten krok stanowczy. Nie doczekałeś się żniwa ani wszystkich plonów Twej siejby; ale tuszymy, że rada Twa, doświadczenie i miłość zasilać będzie i nadal naczelną szkolnictwa krajowego instytucyę i spodziewamy się, że — kiedy po strasznem nawiedzeniu co tyle zniszczyło i równie doniosłem upomnieniu, iż tylko zdwojonym wysiłkiem i hartem naród zdoła dźwignąć i odzyskać siły, nadzieję i zdrowie — nastaną spokojniejsze czasy, to nie zaginie również i to, co wśród przemijających rzeczy ludzkich ma znamię i zadatek nieśmiertelności, a więc miłość, którą dla Ojczyzny zawsze żywiłeś i wyznawałeś i spuścizna Twego trudu, który był wypływem i cechą wybitną Twego sumienia. — Słowa „Nunc dimitte“ zabrzmiały u nas już tylu ludziom i tylu pokoleniom przed oglądaniem upragnionego słońca i wrót ziemi obiecanej; niemniej to słońce wytknie nam dalsze drogi, jako cel nieustannych zachodów, a niechby Tobie rzuciło na dalsze koleje życia i pracy ożywcze i jaśniejsze promienie.

Z przeświadczeniem, żeś się potykał dobrem potykaniem i poczuciem, żeś wiele serc wdzięcznych pozyskał w naszem ciaśniejszem gronie i wśród całego narodu, obyś żył dalej szczęśliwie, służąc jak dotąd wiernie i owocnie Bogu i Swemu narodowi.

Wiceprezydent Dembowski podziękował następnie za tę owacyę następującemi słowy:

Wielce Szanowni, drodzy Panowie!

Wasz widok, serdeczne słowa wypowiedziane w Waszym imieniu przez mego kochanego przyjaciela, wspaniały dar, który mi ofiarujecie — to jeden wielki szturm do mego serca. Szturm, którego nie mogę odeprzeć, bom wobec niego bezbronny, którego zresztą odpierać nie chcę. W tym gwałtownym ataku trudno naprawdę rozróżnić, co silniej uderza: radość, żem się jakoby czarem znów znalazł w Waszym gronie, czy żal, że w niem już nie jestem stale, czy wdzięczność za to, żeście mi tę piękną chwilę zgotowali nieporównaną Waszą dobrocią i serdecznością, nie szczędząc trudu, by dawnego kierownika władzy szkolnej uczcić w sposób zgoła niebywały, a nie zasłużony.

Te wszystkie wrażenia i uczucia nurzają się w wielkiej powodzi wspomnień, które niby rzeka, co wystąpiła z koryta, zalewaia pamięć, tłoczą się do duszy. A tylu wspomnień, tak różnych, tak wstrząsających, tak niepojętych żaden z mych poprzedników na ważnym urzędzie, który złożyłem. nie miał do odnowienia w chwili pożegnania ani nie miał sposobności do ich rozsnucia żaden z naczelników władz innych w kraju, którzy w czasie wojny przestali urzędować. Bo czyż najbujniejsza wyobraźnia, najposępniejszy pesymizm, a z drugiej strony najśmielszy optymizm przed ośmiu laty, kiedy obejmowałem służbę w naszej Radzie, mogły były wywró-

żyć, że w chwili odejścia z niej zostawię za sobą, przed Wami, dokoła nas wszystkich to co się w ostatnich czasach dokonało, co się dzieje, co się gotuje?

Czyż mógł kto przewidzieć, że to pożegnanie odbędzie się nie we Lwowie ale na przeciwnym krańcu kraju, bo nie w stolicy sprawować się będzie jego zarząd, że z pomiędzy naszych kolegow dwóch bardzo nam drogich i szanownych nie będzie mogło w tym akcie uczestniczyć, bo ich wrogi najezdca wznawiając dzikie hord mongolskich narowy uprowadził w odległe strony; któż mógł przewidzieć, że przez blisko rok szkolnictwo nasze tułać się będzie w rozsypce szukając gościnności we wszystkich krajach Monarchii, by tam stwarzać szkoły i kursy i świadczyć świetnie przed obcymi o swej żywotności, o dzielności naszych nauczycieli i pilności naszej młodzieży; że w chwili mego ustąpienia, pod wodzą wypróbowanego u nas wybitnego pracownika liczny zastęp inspektorów okręgowych niby chorążych naszej szkoły zatknie jej zdobywcze sztandary na obszarach Królestwa Polskiego, zakładając i nadzorując szkoły w Lublinie, w Kielcach, w Radomiu, Sandomierzu, Zamościu, u stóp Jasnej Góry i w tylu, tylu innych miejscach, a za to nie odpokutuje Warszawa odwetem sroższego ucisku, bo i stamtąd pierzchnął gnębiciel i tam równocześnie z przemianą schizmatyckiego Zwing-uri na katolicką świątynię, odżyje mowa ojczysta na uniwersytecie i politechnice, odrodzi się pogrzebana Macierz. Czy mógł kto przewidzieć, że tych parę słów pożegnania wyrzec mi przyjdzie w chwili, kiedy ostatni nasz dziennik urzędowy po ogłoszeniach o końcu roku szkolnego, o terminach matur, o wydanych podręcznikach szkolnych umieści spis, obejmujący sto kilkadziesiąt nauczycieli szkół średnich i ludowych na pół arkuszu z czarnym krzyżykiem i dopiskiem: Polegli na polu chwały i zmarli wskutek ran i chorób wyniesionych z pola bitwy; że mało która z naszych większych szkół będzie u siebie w domu, bo ich mury są przytułkiem dla niezliczonych ofiar wojny; że w wyższych klasach ławki przeważnie opustoszałe, bo z nich wielu zawołano pod broń a wielu też nie wołanych i nie puszczanych pobiegło na bój z niepohamowanym zapałem; że i w klasach niższych braknie nie mało uczniów, co przypłaciwszy swą bohaterską ofiarę kalectwem lub ciężką niemocą gotowi odpowiedzieć, jak mnie na podstępne zapytanie, dlaczego mu nie żal, że poszedł się bić, jeden z nich odrzekł z rozpalonym okiem i zapłonionem licem: po co się Pan pyta? Pan wie, dlaczego... Kto mógł przewidzieć, że z tych niezliczonych budynków szkolnych, którymi w ostatnich latach Rada szkolna krajowa dzięki szczodrości Sejmu tak gęsto kraj zasiała, tyle będzie tylko kupą gruzów, tyle innych ulegnie zniszczeniu lub zrabowaniu, jak gdyby nie śmiały poszczycić się lepszym losem niż tyle domów Bożych, dworów, chat i budowli miejskich na tej ziemi mogił krzyżów i zgliszcz!

To wszystko trudno było zaiste przewidzieć wówczas, skoro i teraz chce się czasem łzą zabiegające oczy przetrzeć, by się upewnić, że człowiek nie śni, w tej chwili zwłaszcza, kiedy jak to w snach gorączkowych bywa, wydawać się może według dopiero co wypowiedzianych słów Szanownego Mowcy, jak gdyby łódź, która już dobijała do upragnionej przystani, została nagle od niej odepchnięta i znów rzucona na igraszkę groźnym rozhukanym falom.

Wspólne przeżywanie takich kolei, wspólny znój wśród takich odmian losów i przeobrażeń warunków pracy spoiły nas jeszcze silniej niż dawne wspólne urzędowanie wśród zwykłych, spokojnych stosunków. Odnowienie wspomnień tej żmudnej pracy odświeża w pamięci i utwierdza obraz gorliwego, pełnego poświęcenia i rzetelnej zasługi udziału w niej i tych, którzy stale ze mną trud tej pracy w urzędzie dzielili, wspierając mnie swą wiedzą i niezmordowaną gorliwością, i tych, którzy spełniając obowiązek niezmiernej wagi wyruszali z siedziby urzędu na wszystkie strony kraju, by pracy szkolnej wskazywać i prostować drogi i wracać z obfitym zapasem wrażeń i spostrzeżeń, a następnie zużytkować go zarówno w poszczególnych przypadkach jak dla dobra ogólu; i tych, którzy z innych, czasem bardzo wysokich posterunków pracy społecznej i obywatelskiej wnosili nam cenny przyczynek swych światłych poglądów, doświadczeń i informacyi, przynosili bieżący prąd samego życia.

Przedstawiciele obu narodowości naszego kraju, wszystkich wyznań i wszystkich działów szkolnictwa, duchowni i świeccy, pedagogowie i prawnicy współdziałali w tej pracy, w równej mierze ożywieni gorącem pragnieniem osiągnięcia tego, co w swem przekonaniu i sumieniu uważali za najlepsze na drodze do celu, który im przyświeca; te różne pierwiastki i stanowiska uwydatniały się, ważyły, ścierały, zestrajały przy stole radnym w mniejszym i szerszym zespole, w licznem gronie niekiedy wzmocnionem udziałem znawców i doradców z poza koła naszej władzy a nawet w wielkich niby sejmach pedagogicznych, jak szkolne ankiety lub konferencye; a kiedy wynik naszych rozważań i obrad ustalił się i ujawnił na zewnątrz, trudno było nieraz ocenić, ile z niego przypadło na udział każdego z radzących: był on dziełem, własnością wszystkich. Wszystkim był gwiazdą przewodnią ideał powszechnego dobra, kształceniem i uszlachetnianiem młodzieży dźwigaliśmy naród, przez szkołę budowaliśmy przyszłość, a ta podniosła świadomość słodziła niejedną gorycz, łagodziła trud, pomagała znosić cierpliwie znużenie drobiazgowych robót i uciążliwych posiedzeń, bo te szczegóły składały się na wielką całość, na służbę najgodniejszą ofiar, służbę wielkiej sprawie oświaty, wychowania, Ojczyzny.

I czasu w tej chwili nie starczy i dat pod ręką braknie, by choć najpobieżniejszy uczynić obrachunek, by choć w najogólniejszych rysach skreślić obraz tej naszej wspólnej pracy i jej wyników, od czasu kiedy się do niej wprzągłem a w szczególności kiedy w naszej władzy nałożono na mnie główną odpowiedzialność; by stwierdzić, ile w tym okresie przybyło szkół wszelkiego rodzaju, ile wzniesiono gmachów i budynków szkolnych, ile utworzono nowych posad nauczycielskich i nadzorczych, o ile dzięki tym i innym warunkom wzrósł napływ młodzieży do szkoły a przez to zmalała plama analfabetyzmu każąca dobre imię naszego kraju; co się stało dla poprawy bytu nauczycieli, co dla polepszenia ich przygotowania zawodowego i pogłębienia ich wykształcenia, cośmy przedsięwzięli dla podniesienia poziomu religijno-moralnego i umysłowego, dla rozwoju duchowego i fizycznego naszej młodzieży, dla wyrobienia jej poczucia narodowego i obywatelskiego, dla godnego przysposobienia jej do życia i służby publicznej; jak korzystaliśmy ze znakomitego rozszerzenia zakresu i składu naszej magistratury, które niedawno przyznała nam ustawa.

Odpowiedzi, którą na te pytania dałaby nam sucha wymowa cyfr, nie potrzebujemy się lękać ani wstydzić. Niezawodnie chcieliśmy i zamierzali więcej, niż zdołaliśmy osiągnąć, ale braku szczerych chęci i rzetelnych usiłowań sędzia sumienny nam nie odmówi, ani nie zaprzeczy, że okres naszej wspólnej pracy, to okres rzeczywistego pod wielu względami postępu oświaty i wychowania w naszym kraju.

Wśród tej szeroko zakreślonej usilnej, celowej działalności zatrząsł się świat i dzieło nasze zostało w części zburzone, a w części zachwiane; groźna chwila wskazała nam na razie nowe cele i nagłe potrzeby, wskazała najpilniejsze obowiązki, zażądała od nas innej niż dotąd roboty. Wyrwani ze swego środowiska, odcięci od domów i siedziby urzędów, uszczupleni w liczbie i środkach działania, przestaliśmy właściwie być Radą a przemieniliśmy się my, którzyśmy osiedli w tymczasowem schronieniu i powoli tylko rośli w liczbę, przemieniliśmy się jak gdyby w jedną ogromną stacyę ratunkową, w jakąś władzę działającą doraźnie, gorączkowo, ciągle, bez godzin urzędowych, z razu bez wszelkich aktów, bez formuł, bez wytchnienia, by głodnych nasycić, ogołoconych zaopatrzyć, rozprószonych skupić, upadających dźwigać, by nauczycielstwo ustrzedz od zwątpienia, młodzież od wykolejenia, bo nasz szkolny kościół był cały niemal *in partibus*, a nie wolno było dać mu się rozbić ani rozprządz.

Do tego wielkiego zadania znalazłem w Was, Szanowni Panowie i tych, którzy się tulili w Krynicy i Białej i tych, którzy w oddaleniu swą pracą dzielnie nas wspierali, pomoc nieocenioną. Przymioty, które zawsze u Panów wdzięcznie uznawałem i ceniłem zajaśniały i wzrosły do nieprawdopodobnej miary, kiedy wielki kataklizm dziejowy pastwiąc się osobliwie nad naszym biednym krajem i szkole naszej tak dotkliwe zadał razy. Zrozumieliście wszyscy, drodzy Panowie, że nadzwyczajna chwila nadzwyczajnego też wymaga wysiłku, że wtedy pełnić obowiązek to za mało, lecz poświęcić wszystkie siły i czas cały, to zaledwie wystarczy, a te stosy listów, adresów i pism dziękczynnych nadchodzące jako wylew wdzięczności nauczycieli za doznaną opiekę a świadczące chlubnie o szlachetności ich duszy, wrażliwości na objawione im dobre chęci i pełnem ich uznaniu, kiedy zdrowego sądu nie mącą podszepty nieszczerych doradców — to świadectwo Waszej zasługi, świadectwo podpisane przez wiarygodnych znawców, że w tej czarnej dobie w naszej Radzie szkolnej biło naprawdę serce naszej Szkoły!

Jeżeli zawsze odczuwałem a w tej chwili więcej niż kiedykolwiek jako wielki zaszczyt, że mi było dano poświęcić się ważnemu zadaniu z takimi współpracownikami, to szczególną chlubą i radością mnie napawa, że dzięki Waszej dzielnej pomocy zostawiam w spuściźnie przyszłemu kierownikowi Rady skarb zaiste drogi: w ogniu ciężkiej próby przekonującej, że prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie, utwierdzone w nauczycielstwie zaufanie do władzy szkolnej i wiara w jej życzliwość dla podwładnych, a więc ustalenie stosunku, który jest pożądanem ułatwieniem w sprawowaniu rządów, niepomierną korzyścią dla sprawy.

Cieszy mnie, że memu następcy z udziałem takich pomocników dostanie się do uprawy ta żyzna, oby jak najszersza rola. Niech po ustaniu strasznych nawalnic, które spustoszyły naszą gospodarkę, rola ta przyjmuje podatnie siew dobrego ziarna, które w nią rzucać będziecie miłującą i doświadczoną ręką; niech je wolne

od kąkolu sianego przez wroga oddaje Ojczyźnie tysiącznym plonem szczęścia, dobrobytu, błogosławieństw. Niech w szpichlerzach dóbr ojczystych, któremi włodarzycie, nagromadzą się przeobfite zapasy tej prawdziwej kultury, która naród czyni zdrowym, tęgim, szlachetnym i wielkim. Niech półwiekowy jubileusz, który czeka Radę szkolną krajową w roku przyszłym zastanie ją u progu nowej, świetnej a pomyślnej ery. Niech w tych powodzeniach i zdobyczach będzie jak najwięcej Waszego udziału, Waszej zasługi a przeto mojej radości.

Wszelako wobec stosunku, który nas łączy, nie wystarcza mi życzyć Wam Szanowni Panowie, choćby najwspanialszego powodzenia ogólnego tylko charakteru i znaczenia. Nazbyt żywo obchodzi mnie Wasza osobista dola, żebym Wam zarazem bliższego, czysto ludzkiego, domowego szczęścia nie życzył gorąco.

Okres wojenny i nasze szeregi wyszczerbił dotkliwie. Na samym początku wyrwał się z nich przemocą gnany jakby jakimś tajemnym porywem młodzieniec niezwykłemi zdolnościami i zapałem do pracy piękne rokujący nadzieje. Od przeszło półtora roku ślad po nim zaginął, wątpić niestety trudno, że między stratami legionów zapisać należy imię Maryana Grzegorczyka. Rzewne wspomnienie dobremu urzędnikowi, pokłon bohaterowi! Przed kilku miesiącami znowu opuścił nas weteran pracy pedagogicznej, postać najczcigodniejsza, charakter najczystszy, wzór prawości i szczytnego pojmowania obowiązku z narażeniem zdrowia a nawet poświęceniem życia. Oddał je też Emanuel Dworski w niezmordowanej, wiernej służbie, prawdziwa ofiara wojny, bo choć od jej bezpośrednich następstw oddalony, nadmiernem wytężeniem starganych sił w pracy opiekuńczej nad naszymi uchodźcami w stolicy państwa niezawodnie przyspieszył przedwczesny kres swego cnotliwego i zasłużonego żywota. Uchybilibyśmy świętej powinności, gdybyśmy dziś w tem gronie nie oddali głębokiej, serdecznej czci nieodżałowanemu Koledze.

Dwóch nieszczęśliwych więźniów z pośród naszego grona, o których już wspomniałem z tęsknotą, jak również trzeciego jeńca załogi przemyskiej a mego bliskiego i kochanego pomocnika w pracy odzyska, ufajmy, niezadługo szkoła i rodzina. Oby nam wrócili w czerstwem zdrowiu i pełnej ochocie do pracy, po której szkolnictwo wiele jeszcze oczekuje pożytku.

Z pośród Waszego grona, Szanowni Panowie, jeszcze niejeden niestety został w ostatnich czasach dotknięty ciosem niespodziewanym, nie jednego przygniata troska i niepewność o kogoś z bardzo sercu bliskich. Tamtym najtkliwsze współczucie, tym gorące życzenie by ustał wkrótce powód obawy a niepokój ustąpił miejsca pociesze i ukojeniu. Wszystkich, których ta wojna dotknęła osobiście, a chyba nie ma między nami takiego, któremu by nie przyniosła mniej lub więcej ciężkiego nawiedzenia, życzę najserdeczniej, by pokój, którego świat tak bardzo łaknie, przyniósł im co rychlej pokój duszy, przyniósł im jak najpełniejsze powetowanie strapień i bied doznanych, by ich odszkodował sowicie przywróceniem równowagi duchowej, wewnętrznem zadowoleniem, własnem i rodzinnem szczęściem.

W tem szczęściu radbym Was wszystkich widzieć drodzy Panowie. Niechaj Was Bóg niem nagrodzi za wszystko, co Wam zawdzięczam, za dzielną pomoc

w pracy, za gorliwość tem usilniejszą im naglejszą była potrzeba i większa do pokonania trudność, za nieodmienną życzliwość i cierpliwość w przyjmowaniu czasem nadmiernych wymagań, lub mimowoli wyrządzonej przykrości, tak wielkie, że u niejednego możnaby je poczytać za dowód niemal przywiązania, za tak przychylne odwzajemnienie mego pragnienia, by z ustaniem stosunku służbowego nie ustała nasza łączność i swojskość, za to, żeście mi dali tego najmilszy jaki wymarzyć można dowód dzisiejszemi odwiedzinami, poczciwem słowem i wspaniałym darem.

Za to wszystko dzięki Wam z głębi serca, raz jeszcze Bóg zapłać!

Nakladem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

Rok XX. Nr. 10.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 21. sierpnia 1916.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 17. lipca b. r. raczył najmiłościwiej zamianować **Dr. Fryderyka Zolla,** profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wiceprezydentem c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi i zezwolić najłaskawiej na zaliczenie go ad personam do IV. klasy rangi urzędników państwowych.

L. 118/pr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich gimnazyów, szkół realnych, liceów żeńskich, seminaryów nauczycielskich, szkół i akademii handlowych, szkół przemysłowych i fachowych w sprawie unikania zbędnych wyrazów obcych w języku niemieckim.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 29. maja 1916 L. 35.898 z r. 1915 zwróciło uwagę na panujący zły zwyczaj używania w niemieckim języku licznych a zbędnych obcych wyrazów i poleciło wezwać Dyrekcye (Zarządy) wszystkich podległych mu szkół, aby w swoim zakresie wpływały w odpowiedni sposób na wykorzenienie tego nałogu.

Powyższy okólnik ogłoszony jest w całości w Dzienniku rozporządzeń ministeryalnych Nr. XII. z 15. czerwca 1916, str. 171, gdzie należy poinformować się szczegółowo o intencyach c. k. Ministerstwa w tym względzie.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 5. lipca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 6.261/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich seminaryów nauczycielskich męskich państwowych i prywatnego seminaryum nauczycielskiego męskiego z prawem publiczności Towarzystwa Szkoły ludowej w Białej, w sprawie dodatkowego przyjęcia uczniów powracających ze służby wojskowej, oraz egzaminów rocznych.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 5. lipca 1916 l. 19.016 zezwoliło takich wychowanków seminaryów nauczycielskich państwowych lub prywatnych z prawem publiczności, którzy aż do czasu powołania do służby wojskowej w roku szkolnym 1914/15 pobierali regularną naukę szkolną i otrzymali pomyślne (normalne lub wcześniejsze) świadectwo roczne z ostatniego kursu na który uczęszczali, przypuszczać wyjątkowo — celem uzyskania świadectwa rocznego z bezpośrednio wyższego kursu — do egzaminu ze wszystkich przepisanych na ten kurs przedmiotów nauki, bez względu na to, czy mieli sposobność uczęszczać na ten kurs przez kilka tygodni, czy też przyswoili sobie materyał naukowy w całości przez naukę prywatną.

Jeśli Komisya egzaminacyjna nabierze zupełnego przekonania, że wychowanek okazuje się przysposobionym do przejścia na najbliższy kurs, to należy mu wydać świadectwo roczne z powołaniem się na przytoczony reskrypt ministeryalny.

Egzamin ten należy przeprowadzić na wzór egzaminu prywatnego.

Gdyby uczeń powracający czasowo lub trwale ze służby wojskowej nie uzyskał jeszcze dotąd świadectwa rocznego z tego kursu, na który przy normalnym toku nauki uczęszczałby w roku szkolnym 1914/15, to

egzamin ma się rozciągać także na materyał naukowy i tego kursu; nie należy jednak wydawać świadectwa rocznego za rok szkolny 1914/15.

Wychowankowie, którzy uzyskają w ten sposób pomyślne świadectwo roczne za rok szkolny 1915/16, mogą w miarę, jak im obowiązek służby wojskowej na to pozwoli, być przyjęci w roku szkolnym 1916/17 na bezpośrednio wyższy kurs, odpowiadający normalnemu tokowi ich studyów.

Wychowankom zaś, którzy przy egzaminie rocznym nie odpowiedzieli przepisanym wymogom, należy wydać świadectwo roczne z wynikiem niepomyślnym. O ile jednak stosownie do powyższych postanowień egzamin rozciągnął się także na materyał naukowy tego kursu, na który mieli uczęszczać w roku szkolnym 1914/15, a wynik egzaminu co do tego kursu był pomyślny, można egzaminowanemu wystawić świadectwo roczne z tego pomyślnie ukończonego niższego kursu.

Dla uczniów, którzy w roku szkolnym 1914/15 otrzymali pomyślne świadectwo roczne z kursu trzeciego seminaryum nauczycielskiego, a wskutek służby wojskowej nie mogli stosownie do rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 29. września 1915 l. 29.289, ust. 4. uczęszczać na kurs czwarty i zgłosić się do wcześniejszego egzaminu dojrzałości, wydane będą osobno odpowiednie zarządzenia wyjątkowe.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 15. lipca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

L. 6.260/III.

O k ó l n i k

do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie zbierania pokrzyw na tkaniny.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 6. lipca 1916 l. 17.173 zwróciło uwagę na wszczętą obecnie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa za pośrednictwem władz politycznych akcyę zbiórki pokrzyw celem sporządzenia tkanin przeważnie do celów wojskowych.

C. i k. Ministerstwo wojny poczyniło bowiem w ubiegłym roku co do użyteczności włókien pokrzywy dla tych celów tak korzystne doświad-

czenia, że postanowiło dotychczasowy sposób zbierania pokrzywy oprzeć na szerszych podstawach i powołać do współdziałania oprócz osób wojskowych także ludność cywilną.

W tym celu ma być ustanowiony w każdej gminie „mąż zaufania“. który według wskazówek i pouczeń udzielonych mu przez władzę polityczną zajmie się dobrowolnie przyjmowaniem drobniejszych ilości zebranych pokrzyw do przechowania, a następnie wysłania ich pod wskazanym adresem.

C. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty wyraziło zapatrywanie, że w akcyi zbierania pokrzyw przedewszystkiem współudział szkoły może doprowadzić do pomyślnych wyników. W wielu bowiem miejscowościach wypadnie poruczyć godność „męża zaufania“ nauczycielowi względnie nauczycielce celem podjęcia wspomnianych czynności, zwłaszcza że tylko pod ich kierownictwem i nadzorem współudział dziatwy szkolnej w zbieraniu pokrzyw może być skuteczny.

Ministerstwo wojny będzie płaciło za 100 kg. wyschniętych łodyg pokrzywy po 6 K, a za 100 kg. suchych liści pokrzywy również po 6 K, nadto otrzyma „mąż zaufania“, który tą akcyą kierować będzie, za każde 100 kg. przesyłki 2 K.

Bliższych informacyi co do sposobu zbierania. suszenia i wysyłki pokrzyw udzieli c. k. Starostwo.

Ponieważ najwłaściwszą porą do zbierania pokrzyw jest koniec lipca i początek sierpnia, przeto odwołując się do okólnika tutejszego w tej samej sprawie z 1. kwietnia 1916 l. 122/III, Rada szkolna krajowa poleca Zarządom i Dyrekcyom szkół, aby corychlej porozumiały się ze zwierzchnością gminy, ewentualnie z ustanowionym mężem zaufania, celem bezzwłocznego rozpoczęcia tej tak ważnej w dzisiejszych czasach akcyi dla dobra naszej od dwóch lat na granicach państwa walczącej armii.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraża oczekiwanie, że nauczycielstwo, mimo pory wakacyjnej, zajmie się szczerze i ochotnie wspomnianą akcyą tak, by przy pomocy dziatwy szkolnej praca ta była uwieńczoną pomyślnym skutkiem.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 15. lipca 1916.

W zastępstwie
Okęcki.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem pismem Odręcznem z 25. czerwca b. r. najmiłościwiej nadać c. k. inspektorom szkolnym okręgowym Ludwikowi Tarasowi z Żydaczowa, pełniącemu obowiązki przy c. i k. Komendzie obwodowej w Pinczowie, Wacławowi Zajączkowskiemu z Oświęcimia, pełniącemu obowiązki przy c. i k. Komendzie obwodowej w Opatowie i Janowi Kamińskiemu ze Lwowa, pełniącemu obowiązki przy c. i k. Komendzie obwodowej w Kielcach, w uznaniu znakomitej służby w specyalnem zatrudnieniu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem pismem Odręcznem z dnia 17. lipca b. r. raczył najmiłościwiej nadać Zofii Przewłockiej, nauczycielce 1-klasowej szkoły ludowej w Pieczarnej w okręgu zaleszczyckim obecnie w Zaleszczykach, w uznaniu jej nader patryotycznego i ofiarnego zachowania się wobec nieprzyjaciela, srebrny krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

JE. Pan Minister robót publicznych nadał Stanisławowi Gałkowi, nauczycielowi c. k. szkoły przemysłu drzewnego w Kołomyi i Witołdowi Minkiewiczowi, nauczycielowi c. k. państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, z okazyi zatwierdzenia ich w zawodzie nauczycielskim, tytuł profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła nominacyę ks. Jana Wołosiańskiego na duchownego członka obrządku gr. kat. do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Sokalu.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich:

Wojciecha Smolickiego w gimnazyum V. we Lwowie; dr. Jarosława Opatrnego w gimnazyum II. w Nowym Sączu; Piotra Karmańskiego w gimnazyum im. Franciszka Józefa w Tarnopolu; Stanisława Gładysiewicza w gimnazyum w Dębicy; ks. dr. Tomasza Wąsika w gimnazyum w Przemyślu „na Zasaniu"; Franciszka Siudego w gimnazyum II. w Rzeszowie; Mieczysława Kryńskiego w szkole realnej w Wieliczce.

C. k. Rada szkolna krajowa wykonując uchwały z roku 1914 zamianowała:

Jana Baygera dyrektorem 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. Mickiewicza we Lwowie;

Maryę Marossányi nauczycielką 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im św. Anny we Lwowie;

Jadwigę Łozińską nauczycielką 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im Konarskiego we Lwowie;

Michała Głowiaka nauczycielem 4-klasowej szkoły męskiej im. Konarskiego we Lwowie;

Herminę Baronową nauczycielką 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej im. św. Anny we Lwowie;

Olgę Malawską nauczycielką 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej im. Żółkiewskiego we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa wykonując uchwały z roku 1914 przeniosła:

Jadwigę Lang nauczycielkę 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. Konarskiego na równorzędną posadę do 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. Ces. Elżbiety we Lwowie;

Apolonię Brzechowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Anny na równorzędną posadę do 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. Ces. Elżbiety we Lwowie;

Maryana Malskiego nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. św. Marcina na równorzędną posadę do 4-klasowej szkoły męskiej im. Zimorowicza we Lwowie;

Jana Świątkowskiego nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. Konarskiego na równorzędną posadę do 4-klasowej szkoły męskiej im. św. Marcina we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Franciszka Poznańskiego nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej w Kamionce Strumiłowej;

Stanisława Mściwujewskiego nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej w Dobromilu;

Dawida Mühlsteina nauczyciela religii izraelickiej 6-klasowej szkoły męskiej w Kałuszu;

Kazimierę Pietrzykowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły w Szczakowej;

Adaminę Niezabitowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły w Tarnobrzegu;

Antoninę Kicakową nauczycielkę 5-klasowej szkoły żeńskiej w Bieczu;

Maryę Steczkowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły w Kalwaryi;

Mikołaja Petrowa nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Gajach;

Olgę Lissównę nauczycielkę kierującą 4-klasowej szkoły żeńskiej w Rymanowie;

Waleryę Tatomirównę nauczycielkę 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową im. św. Antoniego we Lwowie;

Pepi Czoppową nauczycielkę 4-klasowej szkoły im. Piramowicza w Drohobyczu;

Julię Steinsberg nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach;

Jana Bronikowskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Róży;

Antoniego Krochmalnickiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Werbiżu;

Władysława Góralika nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Rabce;

Maryę Kostkową nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Woli dębowieckiej;

Grzegorza Pawłucha nauczyciela 1-klasowej szkoły w Kupczu;
Wandę Otfinowską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Węgrzcach wielkich.

Zmarli:

Justyn Głowacki radca szkolny, profesor c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie, zmarł 29. czerwca b. r., w 69. roku życia;

Jan Gniewek stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Górkach w okręgu mieleckim, zmarł 18. czerwca b. r. w 41. roku życia a w 19. roku służby.

Gwidon Irmler tymczasowy nauczyciel 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej ze szkołą wydziałową w Białej, poległ na polu chwały dnia 16. czerwca b. r., w 23. roku życia a w 3. roku służby nauczycielskiej;

Antoni Jakóbczyński tymczasowy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej w Busku w okręgu kamioneckim, poległ 25. października 1914 w bitwie pod Stroniowcami;

Michał Jezuit stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Zarzeczu w okręgu rzeszowskim, zmarł 13. lipca b. r.

ks. Jarosław Karpiak stały nauczyciel religii gr. kat. 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą im. król. Jadwigi w Drohobyczu, zmarł dnia 3. maja 1916 w Grazu w 36. roku życia;

Ludwik Kłaczyński stały nauczyciel 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową w Radziechowie, zmarł 20. marca b. r.;

Zofia Kosibówna tymczasowa nauczycielka 1-klasowej szkoły w Słotwinie w okręgu żywieckim, zmarła 15. kwietnia b. r.;

Franciszek Kucik stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Dębowcu w okręgu jasielskim, zmarł 2. lipca b. r. w 54. roku życia a w 31. roku służby;

Roman Michalik tymczasowy nauczyciel 2-klasowej szkoły w Maniowach w okręgu nowotarskim, zmarł 10. maja b. r. w 27. roku życia a w 6. roku służby;

Jan Mordawski stały nauczyciel 4-klasowej szkoły w Kwaczale w okręgu chrzanowskim, poległ w bitwie pod Redkowem koło Beresteczka dnia 24. czerwca b. r.;

Wincenty Prusek stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły na Płaszowie w Krakowie, zmarł 27. czerwca b. r. w 66. roku życia a w 41. roku służby;

Kazimierz Sałustowicz stały nauczyciel XXI. szkoły ludowej im. Jagiełły w Krakowie, zmarł 2. lipca b. r. w 45. roku życia a w 26. roku służby;

Władysław Slebarski tymczasowy nauczyciel 4-klasowej szkoły w Ozańcu w okręgu bialskim, poległ na polu chwały dnia 4. lipca 1916 w 30. roku życia a w 8. roku służby.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 5. lipca b. r. l. 18.788 nadał prywatnemu seminaryum nauczycielskiemu żeńskiemu, utrzymywanemu przez dr. Ferdynanda Maissa i dr. Andrzeja Wcisłę w Bochni, w myśl § 69. państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869 Dz. u. p. Nr. 62 prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 do 1917/18.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 13. lipca b. r. l. 20.960 nadał klasom I. do VI. prywatnego gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Horodence prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 25. lipca b. r. l. 22.469 nadał klasom I. do V. miejskiego gimnazyum realnego w Leżajsku prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 9. sierpnia b. r. l. 24.370 nadał klasom I. do III. prywatnego gimnazyum realnego i klasom IV. do VII. prywatnego gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Jaworowie prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 9 sierpnia b. r. l. 24.377 nadał klasom I. do VI. prywatnego gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Jaworowie prawo publiczności na rok szkolny 1915/16.

Książki szkolne i środki naukowe.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręcznik p. t. „Dr. Mikołaj Czajkowski i Włodzimierz Kuczer. Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi goniometrycznych z dodatkiem wielu pomocniczych tablic z matematyki, fizyki, chemii, astronomii i geografii dla użytku szkolnego. Lwów 1914. G. Seyfarth“ w poczet książek szkolnych, dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawionego 1 K 40 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Граматика рускої мови. Уложили С. Смаль-Стоцкий і Ф. Ґартнер. Третє перероблене видане. Відень 1914. Накладом власним" w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawnego 2 K. 40 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła: „Mapę ścienną Palestyny, z uwzględnieniem miejscowości biblijnych, podług J. J. Rothauga dla szkół polskich opracował Bronisław Gustawicz. Podziałka 1 : 250.000. Druk i nakład zakładu kartograficznego G. Freytaga i Berndta w Wiedniu", w poczet środków pomocniczych, dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich, wydziałowych i ludowych. Cena egzemplarza 12 K, na płótnie z wałkami lub bez nich 18 K.

C. k. Rada szkolna krajowa zaleca do użytku w szkołach średnich, seminaryach nauczycielskich, szkołach przemysłowych, handlowych, wydziałowych i ludowych jako środek pomocniczy przy nauce geografii i historyi:

1. W. Semkowicza: Mapę historyczną Polski. Osobne odbicie z Atlasu Polski E. Romera. Wiedeń 1916. Nakładem Adolfa Holzhausena w Wiedniu,

2. E. Romera: Ziemię dawnej Polski. Mapa hypsometryczna. Lwów 1916. Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych.

Cena każdej mapki wynosi 70 halerzy.

C. k. Rada szkolna krajowa zaleca książeczkę p. t. „Gry i zabawy dla młodzieży szkolnej. Zebrał i ułożył Ludwik Taras. Pinczów 1916. Nakładem I. Rapaporta" do bibliotek szkolnych i seminaryów nauczycielskich.

Z okazyi 100-letniej rocznicy przyłączenia księstwa Solnogrodzkiego do Korony Habsburskiej, którą obchodzono uroczyście 1. maja b. r., wyszło nakładem c. k. Wydawnictwa książek szkolnych w Wiedniu dziełko bogato ozdobione rycinami pod tytułem „Unser Salzburg", którego autorem jest Karol Adrian.

Na tę patryotyczną publikacyę zwraca się uwagę celem ewentualnego nabycia jej do bibliotek szkolnych.

Ogłoszenia.

L. 23.580/I. C. i k. Naczelna Komenda Armii, jako najwyższa władza administracyjna dla okupowanej przez Austro-Węgry części Królestwa Polskiego, zawiadomiła c. k. Radę szkolną krajową, że zasadniczo nie będzie nadal — celem

obsadzania posad w szkołach ludowych w tym kraju — z wyjątkiem nadzwyczajnych przypadków, korzystać z nauczycieli i nauczycielek, pełniących obowiązki w publicznych szkołach ludowych w Galicyi.

Zarządzenie to nie wyklucza wprawdzie możności ubiegania się takich sił nauczycielskich o posady w obszarach okupowanych Królestwa Polskiego; nauczyciele ci musieliby jednak w takim razie zrzec się dotychczasowych posad i rozwiązać stosunek służbowy w Galicyi, a na posadzie w Królestwie mogliby liczyć jedynie na takie pobory, jakie ustanowiono dla nauczycieli wprost dla tamtejszych szkół przyjętych.

Podając to do wiadomości, c. k. Rada szkolna krajowa oznajmia, że na przyszłość wszelkie podania, nie zawierające zrzeczenia się na wypadek otrzymania posady nauczycielskiej w Królestwie, posady w publicznych szkołach ludowych w Galicyi, będą petentom zwracane a tylko podania, zawierające wyraźne oświadczenie, będą przesyłane właściwym władzom wojskowym.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, 5. sierpnia 1916.

W okręgu rzeszowskim przerobiła młodzież szkolna pod dozorem nauczycielstwa 120 klg. wełny na ciepłe części odzienia dla żołnierzy w polu. Nadto ludność i dziatwa szkolna pouczona przez nauczycielstwo o znaczeniu instytucyi „Czerwonego Krzyża“ złożyła w „Tygodniu Czerwonego Krzyża“ 12.695 K i zjednała 201 członków dla tego Stowarzyszenia. Na podarki świąteczne dla żołnierzy zebrano w swoim czasie oprócz naturaliów wartości 700 K, jeszcze kwotę 6.366 K 64 h.

C. k. Rada szkolna krajowa upoważniła przeto Radę szkolną okręgową, aby członkom gron nauczycielskich względnie szkołom lub klasom, które w akcyi pomocy społecznej szczególnie się odznaczyły, wyraziła w jej imieniu uznanie lub pochwałę.

L. 52. Dyrekcya c. k. szkoły zawodowej przemysłu żelaznego w Sułkowicach ogłasza konkurs na trzy stypendya rządowe po 300 koron rocznie, które są do nadania od 1. września 1916 na przeciąg lat trzech dla uczniów mających zamiar pobierać naukę w tym zakładzie.

Podania wystosowane do Dyrekcyi i zaopatrzone metryką urodzenia, ostatniem świadectwem szkolnem, świadectwem ubóstwa, jakoteż świadectwem lekarskiem stwierdzającem zdolność fizyczną petenta do rzemiosła ślusarskiego należy wnosić najpóźniej do 10. września b. r.

Z Dyrekcyi c. k. Szkoły zawodowej przemysłu żelaznego.

W Sułkowicach, dnia 24. lipca 1916.

Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół ludowych pospolitych przed c. k. Komisyą egzaminacyjną w Bochni rozpoczną się dnia 9. października 1916.

Podania zaopatrzone w przepisane dokumenta, należy wnosić przez c. k. Radę szkolną okręgową najpóźniej do dnia 3. października 1916.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty podaje się do wiadomości, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zezwoliło gminie Slawĕntin w powiecie Neustadt nad Metują w Czechach na zmianę nazwy „Slavĕntin“ na „Slavĕntin an der Mettau“, po czesku „Slavĕntin nad Metuji“; gminie Jablonetz w powiecie Starkenbach w Czechach na zmianę nazwy „Jablonetz“ na „Jablonetz an der Iser“, po czesku „Jablonec nad Jizerou“; gminie Weisskirchen w powiecie Reichenberg w Czechach na zmianę nazwy „Weisskirchen“ na „Weisskirchen an der Neisse“, po czesku „Weisskirchen nad Nisou“.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Powitanie nowego Wiceprezydenta Rady szkolnej krajowej.

Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej Dr. Fryderyk Zoll dnia 7. b. m. objął urzędowanie w Białej.

W biurze Pana Wiceprezydenta przedstawili mu się tego samego dnia przedpołudniem referenci, krajowi inspektorowie szkół i inni funkcyonaryusze Rady szkolnej krajowej.

Powitanie rozpoczęło się przemówieniem Referenta administracyjnego Radcy Dworu Dr. Stanisława Okęckiego, który zwrócił się do nowego Wiceprezydenta w następujących słowach:

Jaśnie Wielmożny Panie Prezydencie!

Wiadomość, że po długiem, zbyt długiem bezkrólewiu Najjaśniejszy Pan raczył Cię zamianować Wiceprezydentem Rady szkolnej krajowej, przejęła nas wszystkich głęboką, niekłamaną radością.

Skończył się więc nareszcie ten trzy ćwierci roku trwający, w obecnych warunkach podwójnie długi i podwójnie krytyczny okres czasu, w którym wspólnemi siłami i zbiorowym rozumem staraliśmy się „ad interim“ prowadzić sprawy tak, by nasza droga rzeczpospolita szkolna nie poniosła poważniejszej szkody.

Bo, że już przez sam zastój w wielu doniosłych sprawach nienadających się do załatwienia w tym przejściowym czasie przerwa ta nie mogła minąć zupełnie bez szkody, z tego i sami dobrze zdajemy sobie sprawę, i stwierdza to zadowolenie, z jaką przeważna część opinii publicznej w kraju powitała Twoją, Panie Prezydencie nominacyę.

Będziemy się mienić szczęśliwymi, jeśli „inventarium“ Twoim światłym i badawczym wzrokiem dokonane, jeśli bezstronna opinia przyznać nam zechce, że według sił i najlepszej wiedzy udało nam się łódź, tak niespodziewanie pozbawioną sternika, przeholować — że tak rzekę — od brzegu do brzegu bez zbytniego szwanku i uszczerbku.

Poprzedzony sławą niezwykłej miary uczonego, oderwany od umiłowanej katedry uniwersyteckiej i drogiego swego warsztatu pracy naukowej, z którego wyszło tyle znakomitych dzieł prawniczych, obejmujesz dziś Panie Prezydencie naczelne stanowisko w tej naszej wielogłowej władzy, której kroki z dawien dawna były, a są dziś więcej niż kiedykolwiek przedmiotem powszechnego, żywego zainteresowania, a więc — co słuszna — i krytyki; od której zależy, z której działalnością są związane losy tylu tysięcy pracowników-pedagogów a tylu kroci tysięcy młodzieży szkolnej; która, obdarzona przez prawodawstwo znaczną stosunkowo swobodą ruchów i szerokim zakresem działania, kierując wychowaniem publicznem w naszym kraju, odpowiedzialną jest, może nie jedynie, lecz w wielkiej mierze, za urobienie dusz i umysłów następnych pokoleń, a więc za przyszłość, rozwój i pomyślność obu narodów kraj ten zamieszkujących.

Odpowiedzialność wielka, która według litery prawa jako w ciele, gremialnie urzędującem rozkłada się na tyle bark ile głów w Radzie zasiada, którą jednak opinia publiczna, skłonna wszędzie, a u nas szczególnie, do personifikacyi, przecząc paragrafom, uporczywie zwykła składać na plecy jednego.

I nie można tej metodzie myślenia, obok wielkiego pożądanego dla ogółu uproszczenia, odmówić pewnego jądra słuszności, gdyż, co ogół instynktem czuje a my wszyscy z teoryi i doświadczenia wiemy, każde ciało obradujące, czy to prawodawcze, czy, jak Rada szkolna krajowa, zarządzające, by ze sfery narad i rozpraw przejść do decyzyi, uchwały, jednem słowem do czynu, potrzebuje czynnika ruchu, rozpędu, potrzebuje kierownika, któryby jej cele wskazywał, dobierał i wiódł je ku nim.

Że jednak stanowisko Twe, Panie Prezydencie, obok wielkiej odpowiedzialności jest i wdzięczne, na to dowód, nie szukając daleko, w nie tajnych Ci zapewne objawach wdzięczności, przywiązania i żalu, których tyle odebrał świeżo przy swem ustąpieniu Twój bezpośredni poprzednik w urzędzie.

Chciej, Panie Prezydencie, przyjąć jako znak pomyślny dla Twego przyszłego do nas stosunku szczerość, z jaką wyznam, że i naszemu sercu i pamięci pozostał on blizkim przez właściwy sobie, a w życiu urzędowem tak rzadki dar przenoszenia zażyłości służbowej poza ściany urzędu, i zacierania w stosunku do swych podwładnych granic między biurem a życiem.

Wnikając atoli głębiej w istotę tego stosunku, jaki z biegiem lat wytworzył się między nami, tu zgromadzonymi, a byłym wiceprezydentem Dembowskim, śmiem upatrywać jego źródło w tym najsilniejszym łączniku społecznym, jakim jest wspólność pracy i czynu w służbie wzniosłej i gorąco umiłowanej idei.

Otóż idea ta: dobro i uszlachetnienie młodych pokoleń żyje w nas dalej, stoi tu między nami, nam wszystkim widoczna, bogini, na której ołtarzu składamy i nadal składać ślubujemy ofiarę naszego serca, woli, wysiłku i codziennego trudu.

Przed ołtarzem na czele Ty, Panie Prezydencie, jako pierwszy ofiarnik, obok my jako akolici.

Pociągając nas swym urokiem, niewoląc słodkimi łańcuchy obowiązku, zadzierzgnie ona, śmiem wyrazić otuchę, prędzej czy później i między Tobą, Panie Prezydencie, a nami, dla dobra służby, sprawy i naszego obopólnego szczęścia, nierozerwalne węzły wzajemnego zrozumienia, solidarności i jedności duchowej.

Quod felix faustum fortunatumque sit!

Po przemówieniu Radcy Dworu Okęckiego wiceprezydent **Zoll** w gorących słowach podziękował za słowa powitania, a następnie powiedział:

Wysoki, ale pełen odpowiedzialności urząd kierownika Rady szkolnej w naszym kraju obejmuję w warunkach niezwykle utrudnionych: Chociaż nadzieje piękne, to jednak obecna rzeczywistość bardzo smutna. W kraju ból, rany, nędza i zgliszcza. Wiele szkół poburzonych lub przez nieprzyjaciela zajętych; pociski nieprzyjacielskie zabiły nam wielu nauczycieli, niektórzy tułają się, dokucza im brak najpotrzebniejszych środków do życia, młodzież bez przytułku, pozostawiona sobie samej... Przed Radą szkolną stają wielkie zadania: Ma ona być opiekunką z sercem, a równocześnie tym silnym i energicznym organem, który przeprowadzi wielkie dzieło odbudowy w szkolnictwie. I w takich to czasach brakło tego kierownika, który wielkiemi zdolnościami, długoletniem doświadczeniem i niestrudzoną pracą i sumiennością dawał rękojmię, że piętrzącym się zadaniom sprosta. — Brak Wiceprezydenta Dembowskiego! Opuścił stanowisko, na którem położył wielkie zasługi i pozyskał zaufanie władz i gorące przywiązanie urzędników i całego nauczycielstwa. Niech z tego miejsca, jako jego następca, przedewszystkiem wyrażę Mu wielką wdzięczność za wszystko, co dla kraju zdziałał i życzenia, by zdrowie odzyskał, a Swą pracę na nowo około oświecania naszej młodzieży rozwinął.

Polecono mi, bym porzucił dotychczasowy swój zawód, warsztat pracy najpiękniejszej i najprzyjemniejszej, bo poświęconej nauce, szukaniu prawdy i sprawiedliwości. Polecono mi, bym wstąpił w usługi kraju, jako kierownik Rady szkolnej. Posłuchałem wezwania, bo przekonałem się, że w tych czasach nie wolno nie posłuchać apelu. Nowemu zawodowi oddam się w zupełności, a mam nadzieję, że nie jedno zdziałam, gdyż będę pracował wspólnie z tyloma, którzy tak jak ja myślą. Mam zastępować J. E. P. Namiestnika, który kraj nasz ukochał i dał Swej najlepszej woli, gorącego serca i szczerej energii liczne dowody. Mieć będę koło siebie członków i funkcyonaryuszy Rady szkolnej, ożywionych doniosłością zadań, które dotąd na Radzie ciążyły i większych jeszcze, które nas czekają. Będę pracował z Tobą Panie Radco Dworu Okęcki, który przez tyle miesięcy z najlepszym skutkiem w tak trudnych czasach kierowałeś Radą szkolną i niewątpliwie wspierać będziesz radą Swą i pomocą nowego wiceprezydenta Rady szkolnej. Liczę na poparcie centralnego Rządu, a zwłaszcza Panów Ministrów Hussarka i Morawskiego, tudzież na życzliwą pomoc Wydziału krajowego, tylu wspólnemi zadaniami do Rady szkolnej zbliżonego.

Przetrzymać te ciężkie czasy wojenne, a odbudować materyalnie, moralnie i oświatowo nasze szkoły, odrodzić się z popiołów, zaniedbania i z ruin, wojną wywołanych — to hasło, które, jak gwiazda przewodnia przyświecać nam wszystkim powinna. Jak zadanie takiej odbudowy ująć, jak wykonanie jego w czyn wprowadzić, o tem dzisiaj nie będę jeszcze mówił. Sądzę, że omawiać będzie można te sprawy niebawem gdzieindziej. Właściwem forum będzie zebranie Rady szkolnej, które na życzenie i przy pomocy J. E. Pana Namiestnika będzie mogło być zwołanem po szybkiem usunięciu trudności, jakie dotychczas stały na przeszkodzie normalnemu funkcyonowaniu tej instytucyi. Wierzę, że impulsy i wskazówki z na-

szej strony spotkają się z oddźwiękiem i zrozumieniem rzeczy ze strony nauczycielstwa. Nie wątpię, że nauczyciele nasi są pełni ideałów, pełni miłości tej młodzieży, którą im powierzono, że gotowi są dla niej poświęcić siebie i oddać wszystkie swe siły. Nie wątpię, że świadomi są swego szczytnego zadania: Wszak oni mają przeorać grunta narodowe i uskuteczniać posiew na przyszłość. Od ich pracy, wysiłku i znoju zależy narodów kultura, hart moralny i siła — a z niemi dalszy rozwój historyi. Nauczyciele — kapłani w zakonie rozwoju narodowego — okażą się niewątpliwie godnymi posterunków, które zajmują w tej tak ważnej dziejowej chwili.

Wielkie zadania ideowe muszą mieć jednak podłoże ułatwione. Trzeba nam więc dobrej, sprężystej i energicznej administracyi. Administracya jest dobrą, gdy akty administracyjne są sprawiedliwe, celowe, wolne od biurokratyzmu. W sprawach bieżących chodzi jeszcze o jeden postulat, żeby załatwienie było szybkie. Jeżeli gdzie, to tu w sprawach bieżących trafną jest zasada: bis dat, qui cito dat. Tu chodzi o losy licznych jednostek, o łzy ludzkie, o szkody, które przez zaległości, zaniedbania rosną i mnożą się. Zaległości są krzywdą ludzką, a łzy ocierać należy szybko. Nie wystarczy, gdy liczba exhibitu zostanie wykreśloną, ale trzeba by każda sprawa bieżąca szybko została załatwioną. Mało pisaniny dużo czynów trzeba nam w administracyi. Tak a nie inaczej sądzą zapewne wszyscy, którzy do administracyi szkolnej są u nas powołani i pod tym względem nie będzie między nami nieporozumienia.

Za rok minie pół wieku, odkąd dzięki naszej reprezentacyi, a liberalnej i pełnej miłości dla Swych ludów polityce najłaskawiej nam panującego Monarchy, powołaną została do życia Rada szkolna krajowa, zrywająca w dziedzinie edukacyi z systemem biurokratycznym, a zapewniająca wpływ na oświatę czynnikom obywatelskim, reprezentantom wyznań i narodów, kraj ten zamieszkujących, przedstawicielom nauki i krajowej autonomii. W swej półwiekowej historyi może wskazać Rada szkolna na wiele pięknych kart, zwłaszcza od czasu odkąd w osobie Michała Bobrzyńskiego otrzymała samodzielnego kierownika, który wyjaśnił, ustalił i utrwalił podstawy prawne Rady szkolnej i jej funkcye w właściwy sposób ujął.

Nie czas jednak obecnie na retrospektywne roztrząsania. Dzisiaj nie zapominając o przeszłości, mamy wytężyć oko w przyszłość. Wielkie hasło odrodzenia musi ożywiać nasze prace i wysiłki. Z tem hasłem rozpoczynam swoją pracę i zapraszam Was szanowni Panowie wszystkich, tu obecnych, Radę szkolną krajową i całe nauczycielstwo do współdziałania: w Imię Boże i ku pożytkowi obu narodów, kraj ten zamieszkujących.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

Rok XX. Nr. 11.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 23. września 1916.

L. 7.383/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkól ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie opieki nad sierotami wojennemi.

Wskutek reskryptu c. k. Namiestnictwa z 6. sierpnia 1916 l. 1009/B. P. W. poleca się c. k. Radom szkolnym okręgowym, oraz Zarządom szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, aby z wszelką gotowością i życzliwością odnosiły się do akcyi sierocińskiej głównych Komitetów dyecezyalnych oraz krakowskiego i lwowskiego izraelickiego Komitetu opieki nad sierotami wojennemi i w miarę możności użyczały tej akcyi chętnej pomocy.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 14. sierpnia 1916.

Za c. k. Namiestnika

Zoll.

L. 5.349/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, w sprawie praktyk religijnych młodzieży obrządku łac. i gr. kat. uczęszczającej do szkół ludowych.

W ślad tutejszego okólnika z dnia 18. kwietnia 1916 l. 11334/III z r. 1915, w sprawie praktyk religijnych zarządzonych dla młodzieży szkół ludowych na podstawie uchwał Episkopatów polskich, c. k. Rada szkolna krajowa po zasięgnieciu opinii w tej sprawie także u Episkopatów obrządku grecko-katolickiego zarządza co następuje:

1. Dopóki nie nastąpi zniesienie nauki jednorazowej, należy uwolnić dzieci szkolne od obowiązku uczęszczania na Mszę św. w dnie powszednie. Wystarczy, jeżeli księża katecheci zachęcą dzieci, aby przed nauką choć na krótką modlitwę wstępowały do kościoła, o ile to będzie możebne.

2. W dniu każdej spowiedzi należy uwalniać dziatwę szkolną od godziny 10. przedpołudniem od obowiązkowej nauki szkolnej, ażeby po należytem jej przygotowaniu przez księdza katechetę mogła rozejść się do domów i uczynić swobodnie rachunek sumienia.

3. Drugie półrocze szkolne należy rozpoczynać cichą Mszą św., co nie zajmie więcej jak godzinę czasu.

4. Od uczęszczania na niedzielne nabożeństwa szkolne mogą być dzieci uwalniane, jeżeli odległość od kościoła wynosi dwa kilometry.

Zarządzenia powyższe odnoszą się do młodzieży szkolnej obu obrządków z tym jednak wyjątkiem, że młodzież szkolna obrządku grecko-katol. należąca do dyecezyi stanisławowskiej nie może być uwalniana od uczęszczania na nabożeństwa niedzielne, ponieważ gr. kat. Ordynaryat w Stanisławowie nie zgodził się na zarządzenie objęte punktem czwartym.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 9. sierpnia 1916.

Za c. k. Namiestnika

Zoll.

Józefa w Tarnopolu; Floryana Wilińskiego w gimnazyum I. w Nowym Sączu; Antoniego Więcka w gimnazyum w Gródku Jagiellońskim; Karola Bielczyka w gimnazyum w Samborze; Franciszka Janczyka w gimnazyum I. w Nowym Sączu.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraziła Romanowi Kolmanowi, nauczycielowi kierującemu 2-klasowej szkoły w Rzezawie w okręgu bocheńskim, przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, uznanie za 43-letnią wydatną i skuteczną służbę w zawodzie nauczycielskim

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała prowizorycznymi nauczycielami w IX. klasie rangi następujących zastępców nauczycieli szkół średnich: dr. Józefa Reissa, dr. Stanisława Weinera, ks. dr. Stanisława Kobyłeckiego, dr. Feliksa Laberscheka, Bazylego Prociowa, Rachmiela Schmiedera, Wilhelma Wiatra, Tomasza Motykę, Arona Reicha, Teodora Ruppa, Józefa Kiebuzińskiego, Michała Ławrowa, Adama Wandasiewicza, Romana Łysiaka, Maksymiliana Finkentala, Wojciecha Rogalę, dr. Maryana Odrzywolskiego, Stanisława Buchałę, Maryana Stećkowa, Edwarda Kostrzewskiego, Wiktora Petrykiewicza, Jana Śliwę, Adama Matejkę, Bazylego Paczowskiego, Bolesława Keima, Adama Borszowskiego, Tadeusza Urbańskiego, Edmunda Wolańskiego, Bazylego Czajkowskiego, Henryka Fogla, Juliana Zaleskiego, Jana Smetańskiego, Andrzeja Świętka, Konstantego Borzęckiego, Andrzeja Stasickiego, Jarosława Manasterskiego, Gabryela Teicha, dr. Marcina Dragana, Aleksandra Gryglewskiego, dr. Teofila Modelskiego, Władysława Probulskiego, Jana Piskozuba, dr. Romana Drężepolskiego, dr. Antoniego Jakubskiego, Deodata Janotkę, Piotra Greissa i dr. Juliana Harniaka.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała: Maryana Łomnickiego zastępcą nauczyciela głównego w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem we Lwowie; Henrykę Kulczycką nauczycielkę szkoły ludowej w Sułkowszczyźnie i Zofię Hamerską nauczycielkę szkoły ludowej w Zabłotowie zastępczyniami nauczycielek szkoły ćwiczeń w c. k. seminaryum nauczycielskiem żeńskiem w Przemyślu.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła Józefa Kassiana zastępcę nauczyciela w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie do gimnazyum w Mielcu; Antoniego Drwięgę zastępcę nauczyciela w gimnazyum w Dębicy do gimnazyum w Mielcu.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała w szkołach ludowych:

Leona Silbersteina nauczycielem kierującym 4-klasowej szkoły męskiej im. Słowackiego w Krakowie;

ks. Jana Horniatkiewicza nauczycielem religii gr. kat. 4-klasowej szkoły męskiej im. Mickiewicza w Drohobyczu;

Juliana Tomaszewskiego nauczycielem 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową im. św. Floryana w Krakowie;

Henryka Osuchowskiego nauczycielem kierującym i Maryę Osuchowską nauczycielką 2-klasowej szkoły w Biskupicach;

Władysława Krupę nauczycielem kierującym 2-klasowej szkoły w Zegartowicach.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Stanisława Polka nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Rzegocinie na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Rzezawie;

Michała Rewuckiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Stynawie niżnej na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Rzegocinie;

Zofię Krupową nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Krzesławicach na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Zegartowicach;

Jana Łaskiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Porębie małej na równorzędną posadę do szkoły w Janczowej;

Alfreda Sochę nauczyciela 1-klasowej szkoły w Smolicach na równorzędną posadę do szkoły w Skidzinie;

Julię Sochową nauczycielkę szkół ludowych przydzieloną do szkoły w Smolicach na posadę nauczycielki 1-klasowej szkoły w Przecieszynie;

Antoniego Zajasa nauczyciela 1-klasowej szkoły w Przecieszynie na równorzędną posadę do szkoły w Smolicach.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Stanisława Kaniowskiego dyrektora 6-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą w Jaśle;

Wandę Schenklównę nauczycielkę liceum żeńskiego im. król. Jadwigi we Lwowie;

Józefa Rakuckiego nauczyciela kierującego 6-klasowej szkoły męskiej w Gorlicach;

Karola Ziobrowskiego nauczyciela 5-klasowej szkoły męskiej im. św. Alojzego w Kuibininie-Górce;

Mikołaja Dudykiewicza nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły męskiej w Kulikowie;

Aleksandra Mazurkiewicza nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły męskiej im. Kościuszki w Tarnowie;

Marcina Dąbka nauczyciela kierującego 4-klasowej szkoły w Czudcu;

Michała Niemirowskiego nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. Konarskiego w Przemyślu;

Stanisława Golińskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Bilce królewskiej;

Pawła Zdunia nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Zarzeczu;

Aleksandrę Panczakiewiczównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Szczytnikach;

Maryę Troczyńską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Jażowie nowym.

Zmarli:

Tomasz Sołtysik, Radca Rządu, Członek c. k. Rady szkolnej krajowej, Dyrektor gimnazyum III. w Krakowie, zmarł 11. sierpnia b. r. w 69. roku życia;

Ludwik Gancarz, stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Dworach w okręgu oświęcimskim, zmarł dnia 23. sierpnia 1916 w 53. roku życia a w 30. roku służby;

Marya Habernowa, stała nauczycielka 5-klasowej szkoły w Jordanowie w okręgu myślenickim, zmarła 24. lipca b. r. w 44. roku życia a w 24. roku służby;

Bronisław Jezierski, stały nauczyciel 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową w Trembowli, poległ 25. lipca b. r. w 16. roku służby;

Jan Lange, stały nauczyciel kierujący 3-klasowej szkoły w Zubrzy w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarł 4. czerwca b. r. w 59. roku życia a w 27. roku służby;

Andrzej Mazanek, stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Albigowej w okręgu łańcuckim, zmarł 21. sierpnia b. r. w 64. roku życia a w 38. roku służby;

Marya Morozowa, stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Łanach w okręgu bobreckim, zmarła dnia 4. sierpnia 1916 w 33. roku życia a w 12. roku służby;

Joanna Nowicka, stała nauczycielka 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej im. Mickiewicza we Lwowie, zmarła 8. sierpnia b. r. w 39. roku życia a w 20. roku służby;

Janina Olzbauserówna, tymczasowa nauczycielka 2-klasowej szkoły w Lisowicach w okręgu dolińskim, zmarła 31. lipca b. r. w 23. roku życia a w 3. roku służby;

Włodzimierz Sawkiewicz, tymczasowy nauczyciel 1-klasowej szkoły w Riczce w okręgu kosowskim, zmarł 17. czerwca b. r.;

Agenor Siudaczyński, stały nauczyciel 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową im. Sienkiewicza we Lwowie, zmarł 31. lipca b. r. w 40. roku życia a w 15. roku służby;

Wanda Spirydowiczowa, stała nauczycielka 4-klasowej szkoły w Starej Ropie w okręgu starosamborskim, zmarła 14. sierpnia b. r. w 58. roku życia a w 34. roku służby;

Kazimiera Zielińska, stała nauczycielka 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Gródku Jagiellońskim, zmarła 17. sierpnia b. r. w 45. roku życia.

Organizacya szkół.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 31. sierpnia b. r. l. 27.011 nadał prywatnemu gimnazyum żeńskiemu im. Juliusza Słowackiego we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1916/17 do 1918/19 włącznie, oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 31. sierpnia b. r. l. 26.665 nadał prywatnemu liceum żeńskiemu im. Wiktoryi Niedziałkowskiej we Lwowie prawo publiczności na lata szkolne 1916/17 do 1918/19 włącznie, oraz prawo odbywania egzaminów dojrzałości i wydawania świadectw dojrzałości mających ważność publiczną.

Wiadomości statystyczne.

Wykaz kwot, przypadających na poszczególne okręgi szkolne na bezpłatne książki szkolne w języku polskim i ruskim dla ubogich uczniów szkół ludowych a mianowicie w języku polskim na rok szkolny 1915/16 i 1916/17, w języku ruskim na rok 1916/17.

Okręg szkolny	Kwota przypadająca na polskie książki bezpłatne dla ubogich uczniów		Kwota przypadająca na ruskie książki bezpłatne dla ubogich uczniów		Okręg szkolny	Kwota przypadająca na polskie książki bezpłatne dla ubogich uczniów		Kwota przypadająca na ruskie książki bezpłatne dla ubogich uczniów	
	K	h	K	h		K	h	K	h
Biała	2055	20	.	.	Nowy Sącz . .	2101	98	155	54
Bóbrka	373	48	855	85	Nowytarg . . .	1587	02	. .	.
Bochnia . . .	3255	71	.	.	Oświęcim . . .	977	54	.	
Bohorodczany .	134	19	336	26	Pilzno	980	72	.	.
Brzesko	2761	41	.	.	Podgórze . . .	754	15	.	.
Brzeżany . . .	333	77	318	59	Przemyśl . . .	1106	53	564	57
Brzozów . . .	1914	33	137	78	Przemyślany . .	518	63	533	07
Chrzanów . . .	2314	21	.	.	Przeworsk . . .	1013	25	.	.
Cieszanów . .	663	55	272	51	Radziechów . .	326	58	312	69
Dąbrowa . . .	1456	47	.	.	Rawa ruska . .	435	57	500	02
Dobromil . . .	506	62	406	56	Rohatyn . . .	1035	09	921	41
Dolina	269	44	680	27	Ropczyce . .	1021	49	.	
Drohobycz . .	1263	13	802	92	Rudki	549	05	297	47
Gorlice	1115	85	153	07	Rzeszów . . .	2633	88		
Gródek . . .	400	10	307	35	Sambor	817	99	406	82
Grybów	959	75	139	58	Sanok	1100	43	436	53
Jarosław . . .	2356	40	253	07	Skole	130	54	291	86
Jasło	1663	25	88	44	Sokal	545	73	522	73
Jaworów . . .	270	98	488	67	Stanisławów . .	1016	98	602	10
Kałusz	230	91	718	06	Stary Sambor .	294	55	270	50
Kamionka strum.	464	31	328	85	Stryj	432	97	587	41
Kolbuszowa . .	1298	95	.	.	Strzyżów . . .	948	21	40	45
Kraków miasto .	2540	72	.	.	Tarnobrzeg . .	1366	47	.	.
Kraków okolica .	1728	41		.	Tarnów . . .	1617	51	.	
Krosno	1425	94	126	62	Turka	177	43	321	77
Limanowa . . .	1635	91	.	.	Wadowice . . .	2089	40	.	
Lisko	374	66	495	75	Wieliczka . . .	1686	10	.	.
Lwów miasto .	2355	04	9	94	Złoczów . . .	1107	50	901	26
Lwów okolica .	2206	52	875	81	Żółkiew	293	94	416	98
Łańcut	1453	29	.	.	Żydaczów . . .	405	64	671	13
Mielec	1629	91	.	.	Żywiec	2158	21	.	.
Mościska . . .	924	64	673	73	Razem . . .	76763	44	17224	.
Myślenice . . .	2107	19	.	.					
Nisko	1087	67	.	.					

Książki szkolne.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „В. Закшевский: Всесьвітна історія для висших кляс середних шкіл. Том II. Історія середних віків. З VI. польского виданя переложив з дозволу автора Александер Барвіньский. У Львові 1916“. Nakładem c. k. Wydawnictwa książek szkolnych w gmachu c. k. Namiestnictwa we Lwowie“, w poczet książek, dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. — Cena egzemplarza oprawnego 2 K 40 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła podręcznik pod tytułem: „Phraseologisches Lehrbuch der deutschen Handelskorrespondenz für kaufmännische Lehranstalten von Eustach Gabesam und Dr. Franz Kostal. Preis K 2·30, gebunden K 2·80. Prag 1916. Verlag des Vydavatelské Družstvo českých profesorů vlastních nakladatelů v Praze“ w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach handlowych wyższych i dwuklasowych z językiem wykładowym polskim i ruskim.

Ogłoszenia.

Egzamina dojrzałości w seminaryach nauczycielskich rozpoczną się częścią ustną w bieżącym roku w następujących terminach:

A) w seminaryach państwowych męskich: w Kętach 18. września, w Krakowie 15. września, w Krośnie 15. września, we Lwowie 18. września, w Rudniku 25. września, w Rzeszowie 15. września, w Samborze 25. września, w Starym Sączu 25. września, w Tarnowie 15. września;

B) w seminaryach państwowych żeńskich: w Krakowie 21. września, w Przemyślu 25. września, we Lwowie 11. września;

C) w seminaryach prywatnych żeńskich: w Krakowie im. Preisendanza 20. września, we Lwowie A. Rychnowskiej 22. września, we Lwowie Z. Strzałkowskiej 23. września, w Samborze 23. września.

Termina egzaminów piśmiennych wyznaczą Dyrekcye zakładów.

Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół wydziałowych przed c. k. Komisyą egzaminacyjną we Lwowie rozpoczną się dnia 25. października 1916.

Podania zaopatrzone w przepisane dokumenta należy wnosić najpóźniej do dnia 8. października przez c. k. Radę szkolną okręgową do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół ludowych rozpoczną się przed c. k. Komisyami egzaminacyjnemi: w Jaśle 16. października, termin wnoszenia podań do 5. października; w Krakowie 12. października, termin wnoszenia podań do 5. października; w Krośnie 5. października, termin wnoszenia podań do 2. października; w Przemyślu 16. października, termin wnoszenia podań do 10. października; w Samborze 16. października.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

Rok XX. Nr. 12.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 20. października 1916.

Konkurs.

I.

C. k. Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posad nauczycielskich w następujących publicznych szkołach ludowych:

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Biała	Kęty	5-klasowa męska
	Bestwina	4-klasowa
	Bystra	2-klasowa
	Godziski	„
	Hecznarowice	„
	Kaniów	„
	Mikuszowice	„
	Straconka	„
	Podlasy ad Kęty	1-klasowa
Bochnia	Wiśnicz nowy	5-klasowa mieszana
	Królówka	4-klasowa
	Niegowić	„
	Zabierzów	„
	„	„
	Cichawa	2-klasowa
	Rozdziele	„
	Nieprześnia	1-klasowa
Bóbrka	Strzeliska nowe	4-klasowa z kursem rolniczym
	„ „	„ „ „
	Demidów	2-klasowa
	Duliby	„
	Horodyszcze cetn.	„
	Laszki dolne	„
	Mołodyńcze	„
	Ostrów	„
	Strzeliska stare	„
	Szołomyja	„
	Pietniczany	1-klasowa
	Trybuchowce	„
	Henrykówka	„
	Bóbrka	6-klasowa męska
	Brzozdowce	5-klasowa mieszana
	Dźwinogród	4-klasowa mieszana
	Romanów	„ „

Posada nauczyciela (lki)				Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
kierującego (cej)		podwładnego (nej)							
szkoły									
męskiej	żeńskiej	męskiej	żeńskiej						
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
1	.	.	.	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	ruski	polski	1	.	.	
.	.	1	.	"	"	1	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
.	.	1	.	"	"	1	.	1	
.	.	1	1	"	"	1	.	1	
1	.	1	.	ruski	polski	1	.	.	
.	.	1	.	"	"	1	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Brzesko	Brzesko	6-klasowa męska
	Wojnicz	5-klasowa męska
	Borzęcin	4-klasowa męska
	Brzesko	6-klasowa żeńska
	Iwkowa	4-klasowa mieszana
	Borzęcin	4-klasowa męska
	Iwkowa	4-klasowa mieszana
	Przyborów	„ „
	Szczurowa	„ „
	Uszew	„ „
	Bielcza	2-klasowa
	Biskupice radłowskie	„
	Gnojnik	„
	Lewniowa	„
	Milówka	„
	Przybysławice	„
	Tworkowa	„
	Wielka Wieś	„
	Wojakowa	„
	Wola dębińska	„
	Wola przemyk.	„
	Zabawa	„
Brzozów	Brzozów	5-klasowa męska
	Domaradz	2-klasowa
	Grabownica	„
	Izdebki	„
	Jabłonka	„
	Grabówka	1-klasowa
Chrzanów	Chrzanów	6-klasowa męska
	„	4-klasowa męska
	Jaworzno na przedm. Pechnik	„ „
	„ „ „ „	4-klasowa żeńska
	Libiąż Wielki	4-klasowa
	Poręba Żegoty	„
	Alwernia	1-klasowa

Posada nauczyciela (lki)				Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata(tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci(tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
kierującego (cej)		podwładnego (nej)							
szkoły									
męskiej	żeńskiej	męskiej	żeńskiej						
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
1	.	1	.	„	.	1	.	1	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	1	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
1	.	.	.	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	1	1	„	.	1	.	.	
.	.	1	1	„	.	1	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Cieszanów	Basznia górna	2-klasowa
	Ułazów	"
	Brusno nowe	1-klasowa
	Niemstów	"
	Wola cewkowska	"
Dąbrowa	Szczucin	4-klasowa
	Żabno	"
	Borusowa	2-klasowa
	Mędrzechów	4-klasowa
	Niecieczа	2-klasowa
	Radwan	"
	Sikorzyce	"
	Wulka mędrzechowska	"
	Szarwark	1-klasowa
	Skrzynka	"
Dobromil	Dobromil	6-klasowa żeńska
	Jawornik ruski	2-klasowa
	Piątkowa	"
	Sufczyna	"
	Brzeżawa	1-klasowa
	Huta brzuska	"
	Łomna	"
	Rudawka bircz.	"
	Rudawka nanow.	"
	Stebnik	"
	Żohatyn	"
Dolina	Rożniatów	4-klasowa żeńska
	Weldzirz	4-klasowa
	Ceniawa	"
	Ilemnia	2-klasowa
	Huziejów	"
	Jasieniowiec	1-klasowa
	Lipa	"
	Łuhy	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	.	
1	.	.	.	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	1	.	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	1	.	.	
.	.	1	.	"	"	1	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Drohobycz	Drohobycz	Wydziałowa żeńska im. Orzeszkowej
	"	
	"	
	"	
	Wolanka-Tustanowice	4-klasowa żeńska
	Drohobycz	4-klasowa żeńska im. Jadwigi
	"	4-kl. im. ces. Elżbiety miesz.
	Dobrowiany	2-klasowa
	Dobrohostów	"
	Solec	"
	Delawa	1-klasowa
	Lipowiec	"
Gorlice	Gorlice	6-klasowa męska
	"	wydziałowa żeńska
	Biecz	5-klasowa żeńska
	Libusza	2-klasowa
	Strzeszyn	"
	Wola łużańska	1-klasowa
	Kwiatonowice	"
	Pętna	"
	Radocyna	"
Gródek	Gródek	6-klasowa męska
	Stawczany	4-klasowa.
	Gródek przedm. Lwowskie . .	2-klasowa
	Uherce	"
	Cuniów	1-klasowa
	Putiatycze	"
	Wiszenka mała	"
	Wroców	"
	Zielów	"
	Wola dobrostańska	"
Grybów	Grybów	5-klasowa męska
	"	5-klasowa żeńska
	Jastrzębia	2-klasowa im. Jadwigi
	Ptaszkowa	2-klasowa
	Wawrzka	1-klasowa

Posada nauczyciela (lki)				Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata(tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci(tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
kierującego (cej)		podwładnego (nej)							
szkoły									
męskiej	żeńskiej	męskiej	żeńskiej						
dyrektor wzgl. dyrektorka				polski	ruski	1	1	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	1	.	I. grupa
.	.	.	1	,,	,,	1	1	.	II. grupa
.	.	.	1	,,	,,	1	1	.	III. grupa
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	I. grupa
.	.	.	1	,,	.	1	1	.	I. grupa
.	1	.	.	,,	.	1	.	1	II. grupa
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
.	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	1	1	ruski	polski	1	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	1	.	.	,,	.	1	.	1	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
.	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Jarosław	Jarosław	wydział. żeńska im. Ostrogskiej
	"	" " " "
	"	" " " "
	"	" " " "
	Rożwienica	2-klasowa
	Wietlin	4-klasowa
	Cetula	2-klasowa
	Żurawiczki	"
	Czelatyce	"
	Zamojsce	1-klasowa
Jasło	Szerzyny	2-klasowa
	Skołyszyn	"
	Roztoki	"
	Świerchowa	"
	Glinik polski	1-klasowa
	Sieklówka	"
	Chrząstówka	"
	Dzielec	"
	Skalnik	"
	Swierzawa ruska	"
	Wola cieklińska	"
Jaworów	Wielkie Oczy	4-klasowa męska
	Krakowiec	4-klasowa
	Hruszów	2-klasowa
	Jazów stary	"
	Olszanica	"
	Ożomla	"
	Przyłbice	"
	Żmijowska	"
	Boża Wola	1-klasowa
	Jaworów	wydziałowa męska
	Jaworów-Nakoneczne	1-klasowa
	Ruda kochan.	"
	Sarny	"
	Swidnica	"
	Jaworów	6-klasowa żeńska
	"	" "
	"	" "

Posada nauczyciela (lki)				Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
kierującego (cej)		podwładnego (nej)							
szkoły									
męskiej	żeńskiej	męskiej	żeńskiej						
dyrektor wzgl. dyrektorka				polski	.	1	1	.	
.	.	.	1	"	.	1	1	.	I. grupa.
.	.	.	1	"	.	1	1	.	II. grupa.
.	.	.	1	"	.	1	1	.	III. grupa.
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	ruski	polski	1	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	1	polski	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	.	
1	.	.	.	"	"	1	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	1	1	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Kałusz	Kałusz	4-klasowa męska
	Wojniłów	" "
	"	" "
	"	4-klasowa żeńska
	Podmichale	4-klasowa
	Bereźnica szlachecka	2-klasowa
	Kamień	"
	Krasna	"
	Medynia	"
	Podhorki	"
	Babin zarzeczny	1-klasowa
	Humenów	"
	Perekosy	"
	Przyslup	"
	Równia	"
	Topólsko	"
Kamionka	Kamionka	6-klasowa żeńska
	Dobrotwór	4-klasowa
	Żelechów wielki	"
	Dziedziłów	2-klasowa
	Horpin	"
	Obydów	"
	Budki niezn.	1-klasowa
	Jamne	"
Kolbuszowa	Wola raniżowska	4-klasowa
	Kolbuszowa górna	2-klasowa
	Trzeboś	"
	Nienadówka dolna	1-klasowa
	Nienadówka górna	"
	Widełka	2-klasowa
	Wola rusinowska	"
Kraków miasto	im. św. Floryana VII.	wydziałowa męska
	im. św. Szczepana VIII. . . .	4-klasowa męska
	im. Jagiełły XXI.	" "
	na Dębnikach XXX.	" "

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata(tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	.	.	polski	ruski	1	.	.	
.	.	1	.	„	„	1	.	.	
.	.	1	.	„	„	1	.	.	
.	1	.	.	„	„	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	1	.	.	
1	.	.	1	„	„	.	.	.	
1	.	.	1	„	„	.	.	.	
.	.	.	1	„	„	.	.	.	
.	.	.	1	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
.	1	.	.	polski	ruski	1	.	1	
1	.	.	.	ruski	polski	1	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	1	.	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Kraków miasto	na Półwsiu XXXI.	4-klasowa męska
	im. św. Scholastyki	6-klasowa wydziałowa żeńska
	im. Tańskiej XV.	wydziałowa żeńska
	im. Mickiewicza XIII.	" "
	im. Ces. Elżbiety XVII. . . .	" "
	im. św. Anny XVIII.	4-klasowa żeńska
	na Dębnikach XLIII.	" "
	na Półwsiu XLIV.	" "
	w Podgórzu LI.	" "
	w Płaszowie XLI.	4-klasowa mieszana
Kraków okolica	Czułów	4-klasowa mieszana
	Wolica	" "
	Zielonki	" "
Krosno	Dukla	5-klasowa męska
	Korczyna	" "
	Węglówka	4-klasowa
	Wróblik królewski	"
	Dobieszyn	2-klasowa
	Kopytowa	"
	Polanka	"
	Świerzowa polska	"
	Iwla	"
	Krościenko wyżne	"
	Długie	1-klasowa
	Rzepnik	"
	Mszanna	"
Limanowa	Limanowa	5-klasowa
	Kasinka mała	2-klasowa
	Mszana górna	"
	Podobin	"
	Poręba wielka	"
	Stronie	"
	Wilkowisko	"
	Chyżówki	1-klasowa
	Krosna	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwagi
.	.	1	.	polski	.	1	.	.	
dyrektor wzgl. dyrektorka				„	.	1	1	.	
.	.	.	1	„	.	1	1	.	I. grupa
.	.	.	1	„	.	1	1	.	I. grupa
.	.	.	1	„	.	1	1	.	III. grupa
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	1	.	.	„	.	1	.	.	
.	1	.	1	„	.	1	.	.	
.	1	.	.	„	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	1	.	„	.	1	.	1	
1	.	.	1	ruski	polski	1	.	.	
1	.	.	1	polski	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	1	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Lisko	Baligród	4-klasowa
	Czaszyn	2-klasowa
	Kalnica ad Lisko	1-klasowa
	Kamionki	"
	Lisko	5-klasowa męska
	"	6-klasowa żeńska
	Nowosiółki	1-klasowa
	Serednie wielkie	"
	Skorodne	"
	Teleśnica sanna	"
	Uherce	"
	Wańkowa	"
	Wola postołowa	"
	Wołkowyja	"
Łańcut	Grodzisko górne	4-klasowa
	Wysoka	"
	Brzyskowola	2-klasowa
	Budy łańcuckie	2-klasowa im. Sienkiewicza
	Zmysłówka	1-klasowa
Mielec	Mielec	6-klasowa żeńska
	Radomyśl wielki	5-klasowa
	Przecław	4-klasowa
	Czermin	"
	Otałęż	"
	Jaślany	2-klasowa
	Krzemienica	"
	Rożniaty	"
	Rzochów	"
	Tuszyma	"
	Wola wadowska	"
	Złotniki	"
	Borki nizińskie	1-klasowa
	Gliny małe	"
	Hyki-Dębiaki	"
	Izbiska	"
	Ostrówek	"
	Podborze	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy...........	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy......	Uwaga
.	.	1	1	polski	ruski	1	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	1	1	polski	.	1	.	.	
.	.	1	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	1	
.	.	.	1	"	.	1	.	1	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Mielec	Podleszany	1-klasowa
	Rydzów	"
	Wylów	"
	Ziempniów	"
	Żarówka	"
Mościska	Czerniawa	4-klasowa
	Lacka Wola	"
	Małnów	2-klasowa
	Radenice	"
	Balice	1-klasowa
	Chorośnica	"
	Dołhomościska	"
	Koniuszki Nanowskie	"
	Kulmatycze	"
	Podgać	"
	Wołczyszczowice	"
Myślenice	Myślenice	5-klasowa męska
	Zawoja	4-klasowa
	"	"
	Budzów	"
	Osielec	"
	Głogoczów	2-klasowa
	Trzemeśnia	"
	Jawornik	"
	Jachówka	"
	Krzczonów	"
	Skomielna czarna	1-klasowa
	Bysina	"
Nisko	Ulanów	5-klasowa
	"	"
	Bojanów	1-klasowa
	Kamień	4-klasowa
	Glinianka	1-klasowa

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	.	.	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	1	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
1	.	.	.	"	.	1	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	1	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	1	1	polski	.	1	.	1	
.	.	.	1	"	.	1	.	1	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Nowy Sącz	Nowy Sącz	4-kl. męska im. Kochanowskiego
	" "	4-kl. żeńska im. Kochanowskiej
	" "	4-kl. żeńska im. Barbary
	Muszyna	4-klasowa
	Podegrodzie	2-klasowa
	Maszkowice	"
	Tylicz	"
	Żeleźnikowa	"
	Kurów	1-klasowa
	Rożnów	"
	Stańkowa	"
	Wola kurowska	"
Nowy Targ	Nowy Targ	5-klasowa męska
	Zakopane	5-klasowa żeńska
	Odrowąż	2-klasowa
	Długopole	1-klasowa
	Gronków	"
	Jaworki	"
	Leśnica	"
	Maruszyna	1-klasowa im. św. Stanisława
	Rokiciny	1-klasowa
	Skrzypna	"
Oświęcim	Oświęcim	5-klasowa męska
	"	6-klasowa żeńska
	Brzezinka	4-klasowa
	Brzeszcze	"
	Spytkowice	"
	Bachowice	2-klasowa
	Grojec	"
	Grodzisko	1-klasowa
	Piotrowice-Bugaj	"
Pilzno	Bukowa	1-klasowa
	Głowaczowa	"
	Opacionka	"
	Słotowa	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydała (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	.	.	polski	.	1	.	.	
.	1	.	.	„	.	1	.	.	
.	1	.	.	„	.	1	.	.	
.	.	1	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
.	.	.	1	„	.	1	.	1	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	.	1	„	.	1	.	1	
.	.	1	.	„	.	1	.	.	
.	.	1	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Podgórze	Golkowice	4-klasowa
	Mogilany	"
	Kopanka	1-klasowa
Przemyśl	Przemyśl	5-kl. wydz. żeńska im. Jadwigi
	"	wydz. żeńska im Ces. Franciszka Józefa
	Dubiecko	4-klasowa
	Jaksmanice	2-klasowa
Przemyślany	Przemyślany	5-klasowa męska
	Chlebowice świrskie	2-klasowa
	Janczyn	"
	Kimirz	"
	Zadwórze	"
	Łonie	1-klasowa
	Pryboń	"
	Wypyski	"
	Zadwórze	"
Przeworsk	Przeworsk	5-klasowa żeńska
	Kańczuga	5-klasowa
Rawa	Uhnów	3-klasowa
	Hrebenne	1-klasowa
	Rata	"
	Szczepiatyn	"
Rohatyn	Rohatyn	6-klasowa męska
	"	6-klasowa żeńska
	Putiatyńce	2-klasowa
	Załanów	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
.	.	1	.	polski	.	1	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
dyrektor wzgl. dyrektorka				polski	ruski	1	1	.	
.	.	.	1	"	"	1	1	.	I. grupa
.	.	.	1	"	"	1	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	1	I. grupa
.	.	.	1	"	.	1	.	1	III. grupa
.	.	.	1	ruski	polski	1	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	1	.	.	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Ropczyce	Ropczyce	5-klasowa męska
	Dębica	6-klasowa żeńska
	Ropczyce	5-klasowa żeńska
	Sędziszów	5-klasowa
	Brzeziny	4-klasowa
	Wielopole skrzyńskie	"
	Witkowice	2-klasowa
	Zawada	"
	Podgrodzie	1-klasowa
Rudki	Rudki	6-klasowa męska
	Komarno	5-klasowa męska
	Rudki	6-klasowa żeńska
	"	" "
	Komarno	5-klasowa żeńska
	Chłopy	4-klasowa
	Rumno	"
	Czajkowice	"
	Horożana Wielka	"
	Chiszewice	2-klasowa
	Tatarynów	"
	Milczyce	"
	Hodwisznia	1-klasowa
	Koniuszki królewskie	"
	Małpa	"
	Mosty	"
	Szeptyce	"
	Dubaniowice	"
Rzeszów	Rzeszów	4-kl. męska im. Ces. Fr. Józefa
	"	4-kl. męska im. Jachowicza
	"	6-kl. wydz. żeńska im. Scholastyki
	"	4-klasowa żeńska im. Jadwigi
	"	4-kl. żeńska im. Ces. Elżbiety
	"	4-kl. żeńska im. Duchińskiej
	Głogów	5-klasowa
	Biała	4-klasowa
	Bratkowice	"
	Chmielnik	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	I. grupa
.	.	.	1	"	.	1	.	1	I. grupa
.	.	.	1	"	.	1	.	1	II. grupa
.	.	.	1	"	.	1	.	1	II. grupa
1	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
1	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	1	.	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
.	.	.	1	"	"	1	.	1	
.	.	1	.	"	"	1	.	.	
.	.	1	.	"	"	1	.	.	
.	.	1	.	ruski	polski	1	.	.	
1	.	.	1	"	"	1	.	.	
.	.	.	1	"	"	1	.	.	
1	.	.	1	"	"	1	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	.	
1	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	1	.	I. grupa
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	1	.	1	
1	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
1	.	.	1	"	.	1	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Rzeszów	Jawornik polski	4-klasowa
	Lubenia	"
	Niechobrz I.	"
	Przewrotne	"
	"	"
	Białka	2-klasowa
	Błędowa zgłob.	"
	Błędowa tyczyńska	"
	Futoma	"
	Kąkolówka	"
	Łukawiec II.	2-klasowa im. ks. Jagiełły
	Piątkowa	2-klasowa
	Przybyszówka	"
	Rudna mała	"
	Staroniwa	"
	Szklary	"
	Wola rafałowska	"
	Straszydle	"
Sambor	Sambor	4-kl. posp. żeńska im. Jadwigi
	"	4-kl. żeńska im. Orzeszkowej
	"	" " " "
	"	4-kl. żeńska im. Hoffmanowej
	"	2-klasowa na Powodowej
	Brzegi	2-klasowa
	Brześciany	1-klasowa
	Bukowa	2-klasowa
	Czukiew	4-klasowa
	Hordynia	2-klasowa
	Kalinów	"
	Kowenice	1-klasowa
	Krużyki	"
	Majnicz	"
	Manasterzec	"
	Piniany	2-klasowa
	Sadkowice	"
	Sambor	2-klasowa na Średniej
	Sąsiadowice	4-klasowa
	Tatary	2-klasowa
	Uherce	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	.	1	polski	.	1	.	.	
1	.	.	1	,,	.	1	.	.	
1	.	.	1	,,	.	1	.	.	
1	.	1	1	,,	.	1	.	.	
.	.	.	1	,,	.	1	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1		.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
1	.	.	1	,,	.	.	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	1	.	.	
.	1	.	1	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	niemiecki	,,	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	1	polski	ruski	1	.	.	
.	.	1	.	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Sanok	Sanok	wydz. męska im. Ces. Fr. Józefa
	"	4-klasowa męska im. Grzegorza
	Rymanów	5-klasowa męska
	Besko	2-klasowa męska
	"	2-klasowa żeńska
	Sanok	4-klasowa żeńska im. Kingi
	Bukowsko	4-klasowa
	Posada olchowska	"
	Komańcza	2-klasowa
	Mrzygłód	"
	Nowosielce	"
	Mokre	1-klasowa
	Morochów	"
	Strachocina	"
	Wielopole	"
	Wola seńkowa	"
	Zboiska	"
	Tarnawka	"
Skole	Skole	5-klasowa
	Hrebenów	2-klasowa
	Podhorodce	"
	Felizienthal	1-klasowa
	Jelenkowate	"
Sokal	Krystynopol	4-klasowa
	Sokal-Zabuże	"
	Tartaków	"
	Sokal na Babińcu	2-klasowa
	Spasów	"
	Byszów	"
	Myców	1-klasowa
	Radwańce	"
Stary Sambor	Chyrów	5-klasowa męska
	Stara Sól	5-klasowa
	" "	"
	Felsztyn	4-klasowa

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	kierującego (cej) szkoły żeńskiej	podwładnego (nej) szkoły męskiej	podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
.	.	1	.	polski	ruski	1	1	.	I. grupa
.	.	1	.	,,	,,	1	.	.	
.	.	1	.	,,	.	1	.	1	
1	.	.	.	,,	ruski	1	.	.	
.	1	.	.	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	II. grupa
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	niemiecki	,,	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	,,	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	1	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	1	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	1	
.	.	.	1	,,	,,	1	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Stary Sambor	Hołowecko	2-klasowa
	Koniów	1-klasowa
	Rosochy	2-klasowa
	Nauczułka Wielka	1-klasowa
	Nauczułka Mała	"
	Potok Wielki	"
	Słochynie	"
Stryj	Stryj	4-kl. męska im. Sobieskiego
	Komarów	2-klasowa
Strzyżów	Czudec	4-klasowa
	Lubla	2-klasowa
Tarnobrzeg	Tarnobrzeg	5-klasowa
	Grebów	4-klasowa
	Radomyśl	"
	Wrzawy	"
	Antoniów	2-klasowa
	Cbwałowice	"
	Dabrowica	"
	Durdy	"
	Jadachy	"
	Miechocin	"
	Suchorzów	"
	Alfredówka	1-klasowa
Tarnów	Tarnów	4-kl. posp. męska im. Kopernika
	"	" " " " "
	"	4-klasowa męska im. Czackiego
	"	" " " "
	"	5-kl. wydz. żeńska im. Ces. Franc. Józefa
	"	4-kl. posp. żeńska im. Ces. Franc. Józefa
	"	4-klas. żeńska im. Słowackiego
	"	4-klasowa żeńska im. Jadwigi
	"	4-kl. żeńska im. Hoffmanowej
	Piotrkowice	2-klasowa
	Poręba radlna	"

Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) kierującego (cej) szkoły żeńskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły męskiej	Posada nauczyciela (lki) podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata(tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	"	"	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	1	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	polski	.	1	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	1	1	"	.	1	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	1	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
1	.	.	.	"	.	.	.	.	
.	.	1	.	polski	.	1	.	1	
.	.	1	.	"	.	1	.	1	
1	.	1	.	"	.	1	.	.	
.	.	1	.	"	.	1	.	.	
dyrektor wzgl. dyrektorka				"	.	1	1	.	
.	.	.	1	"	.	1	.	1	
.	.	.	1	"	.	1	.	1	
.	.	.	1	"	.	1	.	.	
.	1	.	1	"	.	1	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	
.	.	.	1	"	.	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Tarnów	Zaczernie	2-klasowa
	Bobrowniki wielkie	1-klasowa
	Buchcice (Meszna szlach.) . .	"
	Jastrząbka nowa	"
	Joniny	"
	Kielanowice	"
	Szczepanowice	"
	Chyszów	"
	Jodłówka ad Wałki	"
	Łukowa	"
	Meszna opacka	"
Turka	Beniowa	2-klasowa
	Sokoliki	"
	Jabłonka Wyżna	1-klasowa
Wadowice	Andrychów	5-klasowa męska
	Chocznia	4-klasowa
	Harbutowice	"
	Inwałd	4-klasowa żenska
	"	" "
	Sułkowice „Bolęcina"	2-klasowa
	Wadowice	6-klasowa męska
	"	4-kl. posp. żeńska im. Ces. Franc. Józefa
	Wysoka	4-klasowa
	Zagórnik	2-klasowa
Wieliczka	Wieliczka	4-kl. żeńska im. Kingi
	Lipnik	4-klasowa
	Gruszów	2-klasowa
Złoczów	Złoczów	3-klasowa wydziałowa żeńska
	Remizowce	2-klasowa
	Skniłów	1-klasowa
	Zaszków	"
	Zazule	"
	Żulice	2-klasowa

Posada nauczyciela (lki)				Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata(tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci(tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
kierującego (cej)		podwładnego (nej)							
szkoły									
męskiej	żeńskiej	męskiej	żeńskiej						
.	.	.	1	polski	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	.	„	.	.	.	.	
1	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	1	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	polski	.	1	.	1	
1	.	.	.	„	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	1	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	1	.	„	.	1	.	1	III. grupa
.	.	.	1	„	.	1	.	1	III. grupa
1	.	.	1	„	.	1	.	.	
.	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	.	
.	.	1	1	„	.	1	.	.	
1	.	.	1	„	.	.	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	1	1	.	III. grupa
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	„	„	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	

Okręg	Miejscowość	Szkoła
Żółkiew	Żółkiew	6-klasowa męska
	Mosty Wielkie	5-klasowa męska
	„ „	„ „
	Żółkiew	4-klasowa posp. żeńska
	„	„ „ „
	Derewnia	2-klasowa
	Rekliniec	„
	Hucisko	1-klasowa
	Majdan	„
	Prowała	„
	Stanisłówka	„
	Żółkiew-Winniki	„
	Wulka kunińska	„
Żydaczów	Rozdół	5-klasowa męska
	„	„ „
	Żurawno	„ „
	„	„ „
	Lachowice zarzeczne	2-klasowa
	Holeszów	„
	Lubsza	„
	Pczany	„
	Rozwadów	„
	Rudniki	„
	Korczówka	1-klasowa
	Mazurówka	„
	Nowe Sioło	„
	Kotoryny	„
	Pokrowce	„
	Żurawków	„
Żywiec	Żywiec	4-klasowa żeńska
	Milówka	4-klasowa
	Rajcza	2-klasowa
	Niełedwia	1-klasowa
	Pewel Wielka	„
	Rychwałdek	„

Posada nauczyciela (lki) – kierującego (cej) szkoły męskiej	kierującego (cej) szkoły żeńskiej	podwładnego (nej) szkoły męskiej	podwładnego (nej) szkoły żeńskiej	Język wykładowy	Czy drugi język krajowy obowiązkowy	Czy język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki	Posada zastrzeżona dla kandydata (tki) z egzam. wydział. z grupy	Pierwszeństwo mają kandydaci (tki) z egzaminem wydział. z grupy	Uwaga
1	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
1	.	.	.	,,	,,	1	.	1	II. grupa
.	.	1	.	,,	,,	1	.	1	III. grupa
.	.	.	1	,,	,,	1	.	1	zastrzeżone dla SS. Felicyanek
.	.	.	1	,,	,,	1	.	1	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	polski	ruski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
.	.	1	.	polski	ruski	1	.	1	
.	.	1	.	,,	,,	1	.	1	
.	.	1	.	,,	,,	1	.	1	
.	.	1	.	,,	,,	1	.	1	
1	.	.	.	ruski	polski	.	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
.	.	.	1	,,	,,	.	.	.	
.	.	.	1	polski	ruski	.	.	.	
.	.	.	1	ruski	polski	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	niemiecki	polski	.	.	.	
1	.	.	.	ruski	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
1	.	.	.	,,	,,	.	.	.	
.	.	.	1	polski	.	1	.	1	
1	.	.	.	,,	.	1	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	
1	.	.	.	,,	.	.	.	.	

Podania należy wnosić do tej Rady szkolnej okręgowej, w której okręgu leży dotycząca posada w terminie do 31. grudnia 1916.

O posady nauczycielskie w 1-klasowych szkołach ludowych, co do których pierwszeństwo mają mężczyźni, podawać się mogą także kobiety.

II.

Celem umożliwienia nauczycielom tymczasowym szybkiego uzyskania stabilizacyi w zawodzie nauczycielskim bez przepisanego ustawą o stosunkach prawnych nauczycieli ludowych postępowania, które wymaga dłuższego czasu, ogłasza się konkurs na nominacye nauczycieli stałych bez oznaczenia miejsca służbowego. O takie nominacye podawać się mogą jedynie nauczyciele tymczasowi mężczyźni, posiadający patent kwalifikacyjny do szkół pospolitych. Odbywający służbę wojskową mają przed innymi pierwszeństwo.

Nauczyciele mianowani bez oznaczenia miejsca służbowego, ale w granicach liczby rozporządzalnych miejsc, otrzymają przy nominacyi najniższy stopień III. klasy płacy z zastrzeżeniem, że po powrocie ze służby wojskowej winni objąć każdą posadę wyznaczoną im przez Radę szkolną krajową pod grozą utraty charakteru stałego, o ile przedtem nie uzyskają drogą konkursu posady stałej.

Podania o posady bez oznaczenia miejsca służbowego wnosić należy bezpośrednio do Rady szkolnej krajowej do dnia 31. grudnia 1916.

ad I. i II.

Podania o wyżej pod I. i II. wymienione posady winny być z reguły zaopatrzone w dokumenty. Nauczycielom pełniącym służbę na froncie wolno podania wnosić w formie dla nich najdogodniejszej (np. kartką polową), a jeśli kompetent nie jest w możności dołączyć dokumentów służbowych, winien podać następujące daty:

a) dotychczasowy charakter nauczycielski (stały czy tymczasowy);

b) ostatnią posadę przed wstąpieniem do służby wojskowej;

c) od kiedy petent służy w zawodzie nauczycielskim i jaki był przebieg jego dotychczasowej służby;

d) kwalifikacya: czy posiada patent do szkół pospolitych i wydziałowych, z jakim językiem wykładowym, czy posiada kwalifikacyę do nauczania drugiego języka krajowego i niemieckiego jako przedmiotu nauki;

e) rok uzyskania patentu kwalifikacyjnego i przed którą komisyą;

f) ewentualnie czy i kiedy i z jakiego powodu przedłożono dokumenty służbowe przełożonej władzy, a jeżeli dołączono je do podania kompetencyjnego, o jaką posadę i kiedy;

g) stan (wolny czy żonaty) ewentualnie czy żona jest nauczycielką i gdzie.

Podania nauczycieli, którzy wskutek wyroku karnego są wykluczeni od wybieralności do reprezentacyi gminnej oraz takich, na których ciążyłyby postępki niemoralne lub zdrożności narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, nie będą uwzględniane.

Wniesienie podania o mianowanie nauczycielem stałym na pewnej oznaczonej posadzie (I.) nie wyklucza dopuszczalności ubiegania się o posadę bez oznaczonego miejsca służbowego (II.).

Biała, dnia 26. września 1916. C. k. Wiceprezydent:

Zoll w. r.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

Rok XX. Nr. 13.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 31. października 1916.

L. 17.590/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich, państwowych i prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności w kraju, w sprawie ulg wyjątkowych na rok szkolny 1916/17 dla uczniów szkół średnich, powołanych do służby wojskowej.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 9. sierpnia 1916 l. 25.465 utrzymał w mocy i rozszerzył także na rok szkolny 1916/17 ulgi wyjątkowe, przyznane na rok szkolny 1915/16 dla uczniów szkół średnich (gimnazyów, gimnazyów realnych i szkół realnych), którzy wskutek powołania do służby wojskowej nie mogli prawidłowo kontynuować i ukończyć nauki szkolnej, a to w sposób następujący:

1. W myśl rozporządzeń ministeryalnych z dnia 17. września 1915 l. 26.857, tudzież z dnia 5. listopada 1915 l. 31.784, intymowanych tutejszymi reskryptami z dnia 27. września 1915 l. 20.985/IV i z dnia 11. listopada 1915 l. 26.286/IV, zastrzega się dodatkowe przyjęcie do szkoły po powrocie z czynnej służby wojskowej tych uczniów publicznych i prawidłowo zapisanych prywatystów szkół publicznych, którzy w roku szkolnym 1914/15 lub 1915/16 otrzymawszy normalne lub wcześniejsze świadectwa roczne jednej z klas szkoły średniej albo też i bez nich, rozpoczęli czynną służbę w c. i k. armii lub w formacyach ochotniczych

(n. p. w legionach polskich i t. p.). Uczniowie tacy mają być przyjęci do tej klasy szkoły średniej, do której uczęszczaliby w roku szkolnym 1916/17, gdyby ich studya nie doznały przerwy, a były pomyślne.

Ta ulga przysługuje zatem i tym uczniom szkół średnich, którzy wskutek pełnienia czynnej służby wojskowej nie mogli w roku szkolnym 1915/16 podjąć swych studyów, a po powrocie ze służby wojskowej pragną w roku szkolnym 1916/17 zapisać się do drugiej z rzędu klasy szkoły średniej, licząc od tej klasy, do której uczęszczali w roku szkolnym 1914/15. Tym uczniom należy dać podczas roku szkolnego 1916/17 sposobność uzupełnienia również materyału naukowego tej klasy, do której nie uczęszczali w roku szkolnym 1915/16. Jeżeli do poszczególnych szkół średnich powróciłaby większa ilość takich uczniów, szczególnie w miejscowościach, w których istnieje kilka szkół średnich tego samego typu, wówczas zastrzega sobie Ministerstwo, na odpowiedni wniosek urzędowy z uwzględnieniem miejscowych okoliczności, utworzenie specyalnych klas skombinowanych (podobnie jak to było w roku szkolnym 1915/16 w Galicyi i Bukowinie). W klasach wyższych kombinowanych, do których się to jedynie odnosi, należy tak naukę zorganizować, ażeby przy odpowiedniem skróceniu materyału naukowego przerobić w pierwszem półroczu materyał naukowy tej klasy, do której owi uczniowie w roku szkolnym 1915/16 nie uczęszczali, a w drugiem półroczu materyał naukowy wyższej klasy, przypadający na rok szkolny 1916/17.

W szczególności należy zwrócić uwagę na to, aby ci uczniowie szkół średnich zwolnieni od służby wojskowej, którzy przy normalnym toku swych studyów byliby dopuszczeni do egzaminu dojrzałości w terminie letnim 1917, otrzymali, uczęszczając do szkoły w roku 1916/17, przygotowanie potrzebne do egzaminu dojrzałości.

2. Ulgi wyjątkowe, przyznane rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 25. maja 1916 l. 14.939 (punkt 1, 2 i 3), intymowanem tutejszym reskryptem z dnia 9. czerwca 1916 l. 11.269/IV, zatrzymują swoją moc również i na przeciąg roku szkolnego 1916/17 a to odnośnie do wszystkich uczniów szkół średnich, którzy w roku szkolnym 1914/15 względnie 1915/16 otrzymawszy normalne lub wcześniejsze świadectwa roczne jednej z klas szkoły średniej albo też i bez nich rozpoczęli czynną służbę wojskową.

a) Po myśli punktu pierwszego przytoczonego rozporządzenia ci uczniowie, którzy w roku szkolnym 1916/17 powrócą z czynnej służby wojskowej nawet nie celem regularnego podjęcia swych studyów lecz

tylko na pewien czas za uzyskanym od swej władzy wojskowej urlopem, mają być bezzwłocznie dodatkowo przyjęci do szkoły, by mogli uczęszczać do tej klasy szkoły średniej, która odpowiada ich normalnemu tokowi studyów (to jest do klasy bezpośrednio wyższej lub do klasy drugiej z rzędu). Uczniom tym na ich prośbę należy wydać poświadczenie, że w roku szkolnym 1916/17 są uczniami publicznymi odnośnej klasy.

b) Po myśli punktu drugiego przytoczonego rozporządzenia ministeryalnego ci uczniowie, powracający w ciągu roku szkolnego 1916/17 czasowo z czynnej służby wojskowej, którzy za rok szkolny 1915/16 uzyskali pomyślne (normalne lub wcześniejsze) świadectwa roczne z klasy niższej niż przedostatnia, a przez pewien czas uczęszczając jako uczniowie publiczni do klasy bezpośrednio wyższej, okażą, że w wystarczający sposób przyswoili sobie materyał naukowy tej klasy, mogą na swą prośbę przed powrotem do czynnej służby wojskowej być dopuszczeni do egzaminów rocznych z materyału naukowego tej klasy, przeprowadzonych na wzór egzaminów prywatnych. W razie pomyślnego wyniku egzaminu należy tym uczniom wydać świadectwa roczne z danej klasy (a więc ewentualnie wcześniej w czasie roku szkolnego 1916/17).

Uczniowie ci w każdym razie będą mogli uczęszczać do następnej klasy oczywiście dopiero w roku szkolnym 1917/18.

c) Po myśli ustępu pierwszego punktu trzeciego tego samego rozporządzenia należy uczniów, wracających w ciągu roku szkolnego 1916/17 z czynnej służby wojskowej, czy to na stałe wskutek superarbitrowania lub t. p. czy też za czasowym urlopem, którzy za rok szkolny 1914/15 uzyskali pomyślne świadectwo roczne z klasy niższej niż przedostatnia, a w roku szkolnym 1915/16 nie uczęszczali do klasy wyższej, na ich prośbę natychmiast przypuszczać do egzaminów rocznych z tej klasy, przeprowadzonych na wzór egzaminów prywatnych.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu należy tym uczniom wydać świadectwa roczne.

d) Po myśli ustępu drugiego punktu trzeciego uczniowie wracający w ciągu roku szkolnego 1916/17 na stałe lub na pewien czas z czynnej służby wojskowej, którzy wskutek pełnienia tej służby nie mogli uzyskać świadectwa rocznego tak za rok szkolny 1914/15 jako też i za rok szkolny 1915/16, mogą być na swoją prośbę przypuszczeni do egzaminu rocznego z materyału naukowego dwóch klas, odpowiadających tym obu rokom szkolnym. Odnośnie do wydawania świadectw rocznych obowiązują postanowienia punktu 3. ustępu 3. tego samego rozporządzenia.

3. Uczniowie, którzy za rok szkolny 1914/15 otrzymali pomyślne świadectwo roczne z przedostatniej klasy szkoły średniej, a wskutek pełnienia czynnej służby wojskowej w roku szkolnym 1915/16 nie mogli uczęszczać do ostatniej klasy szkoły średniej i przystąpić do egzaminu dojrzałości w terminie letnim roku 1916 odpowiadającym tokowi ich nauki, mogą w razie stałego lub czasowego powrotu ze służby wojskowej w roku szkolnym 1916/17 na swoją prośbę być bezzwłocznie dopuszczeni do egzaminu dojrzałości, korzystając z ulg, przyznanych uczniom publicznym ostatniej klasy szkoły średniej reskryptem ministeryalnym z 8. października 1914 l. 2988, intymowanym reskryptem Rady szkolnej krajowej z dnia 13. października 1914 l. 2030, jeżeli sądzą, że przez naukę prywatną osiągnęli potrzebne wiadomości.

Ministerstwo Wyznań i Oświaty zastrzega sobie wydanie specyalnych postanowień wyjątkowych w sprawie dopuszczenia do egzaminu dojrzałości tych uczniów powracających z czynnej służby wojskowej, którzy nie mogli przyswoić sobie przez naukę prywatną wiadomości potrzebnych do złożenia egzaminu dojrzałości, a szczególnie dla tych, którzy nie mogli uczęszczać do przedostatniej klasy szkoły średniej już w roku szkolnym 1914/15 i nie otrzymali świadectwa rocznego z tej klasy.

Wszyscy uczniowie, podczas roku szkolnego 1916/17 wracający na stałe lub na pewien czas z czynnej służby wojskowej, którzy mogliby przy normalnym i pomyślnym toku nauki przystąpić do egzaminu dojrzałości w terminie letnim 1916, a pragną obecnie przystąpić do tego egzaminu, mają się zgłosić osobiście w Dyrekcyi swojej szkoły średniej.

Co do tych uczniów, którzy nie mogą być natychmiast przypuszczeni do egzaminu dojrzałości według pierwszego ustępu punktu trzeciego tego rozporządzenia, poleca się Dyrekcyom, aby przedstawiając za pośrednictwem c. k. Rady szkolnej krajowej c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświaty dotychczasowy tok ich studyów, oraz ewentualnie nastręczające się okoliczności, przedłożyły wniosek, w jakiby sposób dać im możność uzupełnienia materyału naukowego, opuszczonego od chwili wstąpienia do czynnej służby wojskowej.

4. Wszystkie wymienione powyżej ulgi wyjątkowe stosują się naturalnie także do uczniów szkół średnich z Galicyi, Bukowiny i południowych krajów koronnych, dotkniętych wypadkami wojennymi. Dla uczniów tych wyda się w roku szkolnym 1916/17 specyalne zarządzenia, celem otwarcia kursów kształcących i ustanowienia osobnych komisyi egzaminacyjnych.

O tych postanowieniach uwiadamia się Dyrekcye z uwagą, że Dyrekcye są uprawnione do przeprowadzania we własnym zakresie urzędowania wszystkich tych egzaminów bez odnoszenia się w każdym przypadku do c. k. Rady szkolnej krajowej.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 11. września 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

L. 17.956/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich w kraju, w sprawie niezłożonych dotąd egzaminów za rok szkolny 1913/14.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty rozporządzeniem z dnia 9. sierpnia 1916 l. 23.497, upoważnił dolno-austryacką c. k. Radę szkolną krajową w Wiedniu do przypuszczenia przed c. k. Komisyą egzaminacyjną w Wiedniu do egzaminu poprawczego za rok 1913/14 tych uczniów galicyjskich szkół średnich, którzy wiarogodnie udowodnią, że egzaminu tego dotąd jeszcze nie zdawali z powodu pełnienia czynnej służby wojskowej lub też z powodu inwazyi rosyjskiej.

Z wyniku tego egzaminu nie wydaje wspomniana komisya świadectw, lecz jedynie poświadczenie stwierdzające, że uczeń ukończył daną klasę z pomyślnym wynikiem. Zakład naukowy zaś. do którego ci uczniowie przedtem uczęszczali. wyda im w swoim czasie definitywne świadectwo za zwrotem poświadczenia złożonego egzaminu poprawczego i świadectwa tymczasowego.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 12. września 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

L. 8.145/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, oraz Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie koniecznej oszczędności papieru.

C. k. Rada szkolna krajowa przypomina konieczność ścisłego przestrzegania wskazówek. podanych w tutejszym okólniku z 11. września 1915 l. 8,124/III. (Dz. urz. Nr. 1 z r. 1915) ustęp IV. al. 2., w sprawie wprowadzenia jak najdalej idącej oszczędności w szkole.

1. W szczególności poleca się Radom szkolnym okręgowym, aby pouczyły wszystkie Dyrekcye i Zarządy szkół o tej konieczności, gdyż cena papieru stale wzrasta, a zapasy się zmniejszają. Nauczyciele będą zważali, by nie mnożyć niepotrzebnie ilości zeszytów i pozwolą uczniom wykorzystać sporządzone zeszyty do końca, bez względu na zmieniające się półrocze, szanując w ten sposób papier i oszczędzając rodzicom i opiekunom kosztów nabywania nowych zeszytów. Równocześnie należy wprowadzić — o ile stosunki na to pozwolą — jak najszersze używanie łupkowych tabliczek; wypracowania piśmienne będą krótkie i treściwe, a rysować należy na obu stronach arkusza rysunkowego, w razie zaś braku papieru rysunkowego na papierze pakunkowym, używanym obustronnie, względnie na tablicy szkolnej i tabliczkach łupkowych.

2. Przypominając zarazem rozporządzenie c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 28. września 1915 l. 2 935, intymowane tutejszym reskryptem z 24. października 1915 l. 399/IV, zwraca się uwagę Rad szkolnych okręgowych, że używanie do relacyi całego arkusza papieru potrzebne jest tylko w tych razach, gdy obszerność relacyi tego wymaga lub gdy Rady szkolne okręgowe przedkładają akta (załączniki); zresztą wystarczy pisać na połówkach arkuszy. Tak samo postępować winny Dyrekcye i Zarządy szkół, przedkładając sprawozdania przełożonym Radom szkolnym okręgowym.

Do pisania na maszynie należy posługiwać się o ile możności papierem używanym do druku (nieklejonym).

3. Z początkiem roku szkolnego pouczą Dyrekcye i Zarządy szkół oraz nauczyciele młodzież szkolną w sposób właściwy o konieczności oszczędzania papieru, zeszytów i w ogóle przyborów do pisania i ryso-

wania, których cena ustawicznie wzrasta, dbając temsamem o zmniejszenie wydatków na naukę rodzicom i opiekunom.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 11. września 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

L. 8.362/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich przemysłowych, handlowych i zawodowych, seminaryów nauczycielskich, Rad szkolnych okręgowych, oraz Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie zbierania starego papieru i odpadków papierowych, tekturowych i t. p.

Biuro pomocy wojennej c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych utworzyło własny urząd, którego zadaniem jest zbieranie starych papierów, tektury, odpadków papierowych i t. p. nietylko w urzędach, ale także u osób prywatnych, poczem sprzedawanie ich jako surowego i wartościowego materyału dla papierni, aby w ten sposób zapobiedz dającemu się już bardzo dotkliwie odczuwać brakowi papieru.

Rozpoczęta akcya ma zasilać fundusze Opieki wojennej, a równocześnie przyczyniając się do zwiększenia fabrykacyi papieru obniżyć jego cenę.

Ponieważ w urzędach podlegających c. k. Radzie szkolnej krajowej, oraz w szkołach naszych wszelkiej kategoryi może się znaleźć znaczna ilość odpadków papierowych i kartonowych i wogóle zużytego a niepotrzebnego papieru, c. k. Rada szkolna krajowa poleca wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 27. czerwca 1916 l. 1889/K. U. M. wszystkim Dyrekcyom, Radom szkolnym okręgowym i Zarządom szkół, aby zarządziły w swoich zakładach względnie urzędach stałe zbieranie wszelkich odpadków papierowych, starych gazet, zużytych kopert, tektury i t. p. Uzbierany materyał należy posortować, związać i zważyć, poczem donieść kartką korespondencyjną do biura zarządu „Betriebsstelle des Kriegshilfs-Bureaus des k. k. Ministeriums des Innern für die Sammlung von Skartpapieren in Wien III. Auenbrug-

gergasse 2, jaką ilość w kilogramach zużytego papieru przygotowano bezpłatnie do wysyłki pocztą lub koleją, z prośbą o odebranie względnie dalsze zarządzenie.

Równocześnie zaznacza się, że zbiórka ta może się odbywać tylko w miejscowościach wolnych od wszelkich chorób zakaźnych i w tej sprawie należy się poprzednio porozumieć z dotyczącą władzą sanitarną.

Na tę bardzo doniosłą akcyę nietylko ze względu na jej cele humanitarne, którym służy Biuro opieki wojennej, ale także ze względu na grożący brak papieru, zwraca c. k. Rada szkolna krajowa szczególniejszą uwagę i wzywa wszystkie organa podwładne do najżywszego współdziałania.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 30. września 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem pismem Odręcznem z dnia 24. września b. r. nadać najmiłościwiej Namiestnikowi w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, generał majorowi **Erykowi bar. Dillerowi,** dekoracyę wojenną do wielkiej wstęgi orderu Franciszka Józefa.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem pismem Odręcznem z dnia 7. września b. r. raczył najmiłościwiej nadać Ludwikowi Jasińskiemu c. k. inspektorowi szkolnemu okręgowemu w Dolinie, pełniącemu obowiązki przy c. i k. Komendzie obwodowej w Końskich, w uznaniu znakomitej służby w specyalnem zatrudnieniu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

J. E. Pan Minister robót publicznych nadał Aleksandrowi Kapuścińskiemu, nauczycielowi c. k. szkoły rzemiosł budowlanych w Jarosławiu, przydzielonemu do c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie i Bohdanowi Deryngowi, nauczycielowi c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, przy sposobności zatwierdzenia ich w zawodzie nauczycielskim, tytuł c. k. profesora.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał VIII. klasę rangi następującym profesorom szkół średnich:

Kazimierzowi Baranowi w gimnazyum w Nowym Targu; ks. Franciszkowi Bielówce w gimnazyum VII. we Lwowie; dr. Włodzimierzowi Birczakowi w gimnazyum w Drohobyczu; dr. Janowi Brykowi w gimnazyum akademickiem we Lwo-

wie; Janowi Bulandzie w gimnazyum I. w Tarnowie; Włodzimierzowi Bursztyńskiemu w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Olegowi Celewiczowi w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; Maryanowi Dobrzańskiemu w gimnazyum w Samborze; Sebastyanowi Drozdowi w gimnazyum w Jaśle; Eugeniuszowi Droździkowskiemu w gimnazyum VI. w Krakowie-Podgórzu; Stanisławowi Fischerowi w gimnazyum w Bochni; dr. Józefowi Marcinowi Folgerowi w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Maurycemu Friedmannowi w gimnazyum VI. w Krakowie-Podgórzu; dr. Franciszkowi Fuchsowi w gimnazyum III. w Krakowie; Janowi Gebhardtowi w gimnazyum w Wadowicach; Józefowi Gębicy w gimnazyum I. w Nowym Sączu; Aleksandrowi Grzywakowi w gimnazyum I. w Rzeszowie; dr. Mandlowi Kalismannowi w gimnazyum w Stryju; Aleksandrowi Kleczeńskiemu w gimnazyum w Przemyślu na Zasaniu; Romanowi Koestlichowi w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu; ks. dr. Aleksandrowi Koreńcowi w gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu; Janowi Kowalikowskiemu w gimnazyum V. w Krakowie; Pawłowi Kowalskiemu w gimnazyum w Brzeżanach; Władysławowi Kurkowi w gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Bronisławowi Kryczyńskiemu w gimnazyum I. w Nowym Sączu; Ludwikowi Kwiatkowskiemu w gimnazym V. we Lwowie; Antoniemu Łukasiewiczowi w gimnazyum IV. we Lwowie; dr. Wawrzyńcowi Magierze w gimnazyum w Samborze; dr. Izraelowi Matfusowi w gimnazyum w Stryju; Henrykowi Maurerowi w gimnazyum św. Anny w Krakowie; Antoniemu Migdałowi w gimnazyum w Dębicy; Maryanowi Młodnickiemu w gimnazyum V. we Lwowie; Władysławowi Mossoczemu w gimnazyum VI. w Krakowie-Podgórzu; Franciszkowi Nowakowi w gimnazyum w Myślenicach; dr. Jarosławowi Opatrnemu w gimnazyum II. w Nowym Sączu; Adolfowi Podwyszyńskiemu w gimnazyum II. we Lwowie; Teodorowi Prymakowi w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Kołomyi; Janowi Pryzińskiemu w gimnazyum realnem w Krakowie; Franciszkowi Pytlowi w gimnazyum w Drohobyczu; Zygmuntowi Reisowi w gimnazyum w Drohobyczu; dr. Witołdowi Rybczyńskiemu w gimnazyum II. w Tarnowie; Władysławowi Ścibor-Rylskiemu w gimnazyum w Brzeżanach; Michałowi Sękowi w gimnazyum II. w Tarnowie; Janowi Sierosławskiemu w gimnazyum w Nowym Targu; Janowi Sitnickiemu w gimnazyum akademickiem we Lwowie; dr. Franciszkowi Smolce w gimnazyum VII. we Lwowie; Włodzimierzowi Stożkowi w gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Walentemu Toczkowi w gimnazyum w Drohobyczu; dr. Józefowi Ujejskiemu w gimnazyum św. Jacka w Krakowie; Stanisławowi Wiśniewskiemu w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu; Karolowi Władyce w gimnazyum w Nowym Targu; Filipowi Wohlmannowi w gimnazyum w Złoczowie; Franciszkowi Wzorkowi w gimnazyum I. w Nowym Sączu; Józefowi Zacharze w gimnazyum w Sanoku; Adolfowi Zawadowskiemu w gimnazyum św. Jacka w Krakowie; dr. Mieczysławowi Ziemnowiczowi w gimnazyum V. w Krakowie; Adamowi Ziemskiemu w gimnazyum św. Anny w Krakowie; Teodozemu Borczowskiemu w szkole realnej w Śniatynie; Witołdowi Filasiewiczowi w szkole realnej w Krośnie; Stanisławowi Moroniewiczowi w szkole realnej w Krośnie; Tadeuszowi Raciborskiemu w szkole realnej w Stanisławowie; Sylweryuszowi Saskiemu w I. szkole realnej w Krakowie; Włodzimie-

rzowi Sieleckiemu w szkole realnej w Śniatynie; Alfredowi Stahlowi w szkole realnej w Śniatynie; dr. Jakóbowi Teuwinowi w szkole realnej w Tarnopolu; Antoniemu Wołk-Łaniewskiemu w szkole realnej w Tarnopolu; Władysławowi Wolnemu w szkole realnej w Tarnowie.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty nadał Maciejowi Tarkowskiemu, nauczycielowi kierującemu 4-klasowej szkoły ludowej w Grodzisku mieście w okręgu łańcuckim, z okazyi przeniesienia go w stan spoczynku, w uznaniu jego wieloletniej bardzo wydatnej pracy w zawodzie nauczycielskim tytuł dyrektora.

Prezydyum c. k. Namiestnictwa przyznało Celestynie Oliwowej, emerytowanej nauczycielce kierującej 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Orzeszkowej w Drohobyczu, za 40-letnią wierną służbę medal honorowy ustanowiony z okazyi 50-letniego jubileuszu najmiłościwszych rządów Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraziła Aleksandrowi Żerebeckiemu, nauczycielowi szkoły ćwiczeń c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Samborze, przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w stały stan spoczynku, pełne uznanie za gorliwą i skuteczną pracę w ciągu długoletniej służby nauczycielskiej.

C. k. Rada szkolna krajowa przyjęła do wiadomości wybór dr. Marcelego Chlamtacza, profesora Uniwersytetu i Członka Rady przybocznej miasta Lwowa, na delegata miasta Lwowa do c. k. Rady szkolnej krajowej.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór:

ks. Jana Gwoździewicza na zastępcę Przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej w Żywcu;

ks. prałata Marcelego Ślepickiego na duchownego członka obrządku łać. do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie;

ks. Michała Tokarskiego na duchownego członka obrządku łać. do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Rzeszowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich:

Franciszka Wilkowskiego w gimnazyum II. w Rzeszowie; Stanisława Chojeckiego w gimnazyum II. w Tarnopolu przydzielonego do gimnazyum w Bochni; Stefana Języka w gimnazyum I. w Tarnowie; Wawrzyńca Kisiela w gimnazyum w Myślenicach; Wacława Babulskiego w I. szkole realnej w Krakowie; Władysława Miedniaka w gimnazyum w Myślenicach.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała prowizorycznymi nauczycielami w IX. klasie rangi następujących zastępców nauczycieli w galicyjskich szkołach średnich:

Stanisława Lewickiego, Pawła Czaykowskiego, Tomasza Bułę, Rudolfa Wacka, dr. Leona Chwistka, dr. Eustachego Nowickiego, dr. Wilhelma Pokornego, Antoniego Zmorę, Stanisława Stobieckiego, Franciszka Kwaka i Aleksandra Tarnawskiego.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała:

dr. Nachmana Seidmanna zastępcą nauczyciela w gimnazyum II. we Lwowie;

ks. Szymona Biłeńkiego, katechetę szkoły wydziałowej żeńskiej w Brodach, zastępcą katechety w gimnazyum II. we Lwowie;

Józefa Rączego zastępcą nauczyciela w gimnazyum w Kamionce strumiłowej;

Piotra Moosa zastępcą nauczyciela w gimnazyum w Jaśle.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła zastępców nauczycieli:

Ludwika Tomanka ze szkoły realnej w Tarnobrzegu do gimnazyum IV. w Krakowie; Szymona Bladera ze szkoły realnej w Tarnobrzegu do II. szkoły realnej we Lwowie; Wiktora Buzka ze szkoły realnej w Tarnowie do II. szkoły realnej w Krakowie; Stanisława Greczka ze szkoły realnej w Śniatynie do I. szkoły realnej we Lwowie; dr. Adama Rutkowskiego z gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu do gimnazyum w Żółkwi; Józefa Lewickiego z gimnazyum św. Anny do gimnazyum V. w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała Bazylego Tymofijczuka nauczycielem kierującym 4-klasowej szkoły w Kniaźdworze.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Rozalię Staśkową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Zakliczynie na równorzędną posadę do 4-klasowej szkoły w Żabnie;

Józefa Morawskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Żurowej na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Opatkowicach;

Wojciecha Zawadę nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Olszanicy na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Pleszowie;

Józefa Szmigla nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Rozembarku na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Binarowej;

Andrzeja Selwę nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Jelnej na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Wydrzu ad Brzoza stadnicka;

Emila Pretscha nauczyciela 1-klasowej szkoły w Grąziowej na równorzędną posadę do szkoły w Prełukach.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Helenę Dolińską dyrektorkę 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą im. św. Jadwigi w Rzeszowie;

Zofię Kazanowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Bochni;

Teofila Fiutowskiego nauczyciela 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej im. Piotra Skargi w Jarosławiu;

Wilhelminę Lewicką nauczycielkę kierującą 6-klasowej szkoły żeńskiej w Nadwórnej;

Eugenię Janikowską nauczycielkę 6-klasowej szkoły żeńskiej w Chrzanowie;

ks. Jana Bujara nauczyciela religii rzym. kat. 6-klasowej szkoły żeńskiej w Oświęcimiu;

Wawrzyńca Władykę nauczyciela 5-klasowej szkoły męskiej w Brzozowie;

Eugenię Dzikowską nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. św. Elżbiety w Nowym Sączu;

Helenę Woynarowską nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Kordeckiego we Lwowie;

Franciszka Krupę nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. św. Jana Kantego w Przemyślu;

Macieja Tarkowskiego nauczyciela kierującego 3-klasowej szkoły w Grodzisku;

Jana Baranieckiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Siemiginowie;

Pawła Mospaniuka nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Doroszowie wielkim;

Michała Izworskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Kasinie wielkiej;

Antoninę Sikorską nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Stróżówce;

Stanisławę Hannakową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Poznachowicach dolnych;

Maryę Ziembową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Wańkowicach;

Romana Turasza nauczyciela 1-klasowej szkoły w Chotyńcu;

Leokadyę Pacześniowską nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Uryczu;

Emmę Grezlową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Mierzwicy;

Agnieszkę Kazecką nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Poznachowicach górnych.

Zmarli:

Bolesław Adam Baranowski, Radca Dworu, emerytowany c. k. krajowy inspektor szkół, Kawaler orderu żelaznej korony III. klasy, zmarł 5. października b. r.

Tomasz Tokarski, emerytowany c. k. krajowy inspektor szkół, Kawaler orderu Franciszka Józefa, zmarł 15. października b. r.

Na wiadomość o śmierci tych zasłużonych na polu szkolnictwa mężów wysłała Rada szkolna krajowa telegramy kondolencyjne do pozostałych rodzin, i delegatów na pogrzeb do Lwowa oraz złożyła wieńce na trumnach.

Władysław Chruszczewski stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Łowczycach w okręgu żydaczowskim, zmarł 1. września b. r. w 47. roku życia a w 28. roku służby;

Stanisław Gorecki stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Pełkiniach w okręgu jarosławskim, zmarł 1. września b. r. w 36. roku życia a w 15. roku służby;

Helena Kopciówna tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły w Tymbarku w okręgu limanowskim, zmarła 14. września b. r.;

Józef Lubaś tymczasowy nauczyciel 2-klasowej szkoły w Węglówce w okręgu krośnieńskim, poległ 22. grudnia 1915 w 23. roku życia a w 4. roku służby;

Janina Paszczówna stała nauczycielka 4-klasowej szkoły w Roczynach w okręgu wadowickim, zmarła 19. września b r. w 28. roku życia a w 8. roku służby;

Helena Steckówna tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły w Siemianówce w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarła dnia 29. sierpnia 1916 w 22. roku życia a w pierwszym roku służby;

Władysława Tomaszewska tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły w Jasienicy w okręgu brzozowskim, zmarła we wrześniu b. r. w 24. roku życia a w pierwszym roku służby;

Stefan Trompeter stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Capowcach w okręgu zaleszczyckim, zmarł 2. września b. r. w 36. roku życia a w 11. roku służby.

L. 1770/V. Na podstawie art. 1. rozporządzenia min. z dnia 24. maja 1907 l. 18.985, Dz. u. p. Nr. 135, J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z dnia 24. sierpnia 1916 l. 25.053 ustanowił ponownie c. k. Komisyę egzaminacyjną dla wyższych szkół handlowych z językiem wykładowym polskim we Lwowie i poruczył tej Komisyi nadal odbywanie egzaminów z kandydatami na nauczycieli w 2-klasowych szkołach handlowych.

Równocześnie zamianował J. E. Pan Minister na resztę bieżącego roku szkolnego, tudzież na lata 1916/17, 1917/18 i 1918/19 profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie Radcę Dworu dr. Bronisława Kruczkiewicza dyrektorem tej Komisyi a jego zastępcą Radcę Rządu Antoniego Pawłowskiego, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, następnie członkami tej Komisyi:

A. Dla wyższych szkół handlowych:

I. dla przedmiotów egzaminu z I. grupy zawodowej:

1. dla nauki o handlu:

Tadeusza Kistryna, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie; dr. Kazimierza Petyniaka-Saneckiego. profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie; dr. Władysława Stesłowicza, sekretarza Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

2. dla buchalteryi, korespondencyi handlowej i prac kantorowych:

dr. Jana Adamskiego, płatnego docenta c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie; Mieczysława Christofa, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

3. dla arytmetyki kupieckiej:

dr. Tomasza Luleka, profesora Akademii handlowej w Krakowie; Antoniego Pawłowskiego, c. k. Radcę Rządu, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

4. dla prawa handlowego, wekslowego i przemysłowego:

dr. Aleksandra Dolińskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; dr. Zbigniewa Pazdrę, nadzw. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie; dr. Jana Steczkowskiego, dyrektora Banku krajowego we Lwowie.

5. dla ekonomii politycznej:

J. E. dr. Stanisława Głąbińskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; dr. Antoniego Kostaneckiego, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie.

II. dla przedmiotów egzaminu z II. grupy zawodowej:

dla języka francuskiego i korespondencyi handlowej:

dr. Edwarda Porębowicza, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; Pawła Postla, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

III. dla języka wykładowego polskiego:

dr. Wilhelma Bruchnalskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; dr. Józefa Kallenbacha, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

IV. dla egzaminów uzupełniających:

1. dla geografii handlowej:

dr. Stanisława Pawłowskiego, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie; dr. Eugeniusza Romera, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

2. dla historyi handlowej:

dr. Stanisława Pawłowskiego, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie; dr. Stanisława Zakrzewskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

3. dla arytmetyki kupieckiej:

Mieczysława Christofa, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie; Antoniego Pawłowskiego, Radcę Rządu, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

4. dla arytmetyki politycznej:

Maryana Langa, profesora Akademii handlowej w Krakowie; Antoniego Pawłowskiego, Radcę Rządu, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

5. dla towaroznawstwa i technologii mechanicznej:

Adama Maurizio, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie; dr. Maksymiliana Schoennetta, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

6. dla obcojęzycznej korespondencyi handlowej:

Pawła Postla, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie i Henryka Unczowskiego, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, obydwóch dla francuskiej korespondencyi handlowej, tudzież Józefa Kannenberga, Radcę Rządu i dyrektora Akademii handlowej w Krakowie oraz Pawła Postla, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, dla niemieckiej korespondencyi handlowej.

V. dla egzaminów rozszerzających kwalifikacyę:

1. dla arytmetyki politycznej:

Maryana Langa, profesora Akademii handlowej w Krakowie; Antoniego Pawłowskiego, Radcę Rządu, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

2. dla prawa handlowego, wekslowego i przemysłowego:

dr. Aleksandra Dolińskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; dr. Zbigniewa Pazdrę, nadzwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie; dr. Jana Steczkowskiego, dyrektora Banku krajowego we Lwowie.

3. dla ekonomii politycznej:

J. E. dr. Stanisława Głąbińskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie; dr. Antoniego Kostaneckiego, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie.

B) Dla dwuklasowych szkół handlowych:

I. dla egaminów z przedmiotów I. grupy zawodowej:

1. Dla buchalteryi, korespondencyi i prac kantorowych:

dr. Jana Adamskiego, płatnego docenta c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, Mieczysława Christofa, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

2. dla nauki o handlu i wekslach:

Tadeusza Kistryna, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, dr. Kazimierza Petyniaka-Saneckiego, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, dr. Władysława Stesłowicza, sekretarza Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, dr. Jana Steczkowskiego, dyrektora Banku krajowego we Lwowie.

3. dla rachunków kupieckich:

Mieczysława Christofa, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, Antoniego Pawlowskiego, radcę Rządu, dyrektora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

II. Dla egzaminów z przedmiotów II. grupy zawodowej:

1. dla historyi naturalnej:

Adama Maurizio, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, dr. Maksymiliana Schoenneta, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

2. dla fizyki:

dr. Tadeusza Godlewskiego, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, dr. Ignacego Zakrzewskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

3. dla towaroznawstwa:

Adama Maurizio, zwycz. profesora c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, dr. Maksymiliana Schoennetta, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

4. dla geografii handlowej:

dr. Stanisława Pawłowskiego, profesora c. k. Akademii handlowej we Lwowie, dr. Eugeniusza Romera, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

III. Dla języka wykładowego polskiego:

dr. Wilhelma Bruchnalskiego, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie, dr. Józefa Kallenbacha, zwycz. profesora c. k. Uniwersytetu we Lwowie.

Książki szkolne.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t.: „А. Алиськевич і Р. Галошкевич: Німецка граматика. I. часть. Перемишль 1916. Накладом авторів“ w poczet książek dozwolonych do tymczasowego użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza broszurowanego 1 K 20 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Петро Огоновский: Учебник аритметики для середних шкіл III. кляса. Львів 1914. Накладом автора“ w poczet książek dozwolonych do użytku w galicyjskich szkołach średnich. Cena egzemplarza oprawnego 1 K 20 h.

Wiadomości statystyczne.

C. k. Rada szkolna krajowa przeznaczyła na stypendya pedagogiczne z funduszów publicznych dla uczniów i uczenic c. k. Seminaryów nauczycielskich na rok szkolny 1916/17 następujące kwoty:

a) dla Seminaryów męskich:

	z funduszu państwowego	z funduszu krajowego	razem
1. w Kętach . . .	3.000	6.330	9.330
2. w Krakowie . . .	10.000	10.000	20.000
3. w Krośnie . . .	6.000	5.000	11.000
4. we Lwowie . . .	8.000	8.000	16.000

	z funduszu państwowego	z funduszu krajowego	razem
5. w Rudniku . . .	5.750	4.250	10.000
6. w Rzeszowie . . .	5.750	4.000	9.750
7. w Samborze . . .	9.000	7.000	16.000
8. w Starym Sączu . .	9.000	4.000	13.000
9. w Tarnowie . . .	9.000	6.000	15.000
b) dla Seminaryów żeńskich:			
10. w Krakowie . . .	20.000	—	20.000
11. we Lwowie . . .	20.000	—	20.000
12. w Przemyśln . . .	20.000	—	20.000

Ogłoszenia.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty podaje się do wiadomości, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zezwoliło gminie Poreschin w powiecie politycznym Mühlhausen w Czechach na zmianę nazwy Poreschin na „Ratibor“ z zatrzymaniem dotychczasowej nazwy trzech miejscowości tworzących tę gminę: Poreschin, Ratibor i Ratiboretz.

W pierwszych dniach listopada 1916 wyjdzie z druku I. i II. zeszyt »**Czasopisma pedagogicznego**« za rok 1916 redagowanego w c. k. Radzie szkolnej krajowej. Dyrekcye i Zarządy szkół, któreby nie otrzymały „Czasopisma“ winny wnieść reklamacyę do c. k. Wydawnictwa książek szkolnych w gmachu c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Rok XX. Nr. 14.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 5. grudnia 1916.

PAMIĘCI

NAJSZLACHETNIEJSZEGO i NAJSPRAWIEDLIWSZEGO

MONARCHY.

[194]

Dnia 21. listopada 1916 o godz. 9-tej wieczorem zmarł Cesarz FRANCISZEK JÓZEF I.

Rozwój szkolnictwa w Galicyi w czasie panowania Cesarza Franciszka Józefa I.

Życie Cesarza Franciszka Józefa I. — to olbrzymi okres historyi Austro-Węgier. Kilka pokoleń za życia Jego powstało i położyło się do grobu: rewolucye, wojny, katastrofy dziejowe i przewroty wewnętrzne, nie wspominając już nieszczęść osobistych, wypełniają bogatą w treść księgę żywota tego Monarchy, który patrzał na te ciągłe zmiany przez długi lat szereg, ogarniając je z wysokiego swego stanowiska i kierując niemi dla dobra ludów, berłu Jego podległych.

Ta Austrya, na której tron Franciszek Józef I. wstąpił dnia 2. grudnia 1848 r. jako ośmnastoletni młodzieniec po abdykacyi swego stryja Cesarza Ferdynanda, różni się zasadniczo od Austryi dzisiejszej. Od mocarstwa, rządzonego w duchu centralistyczno-germanizacyjnym, w którem utrzymywały się długo jeszcze stosunkowo tradycye Metternicha, przebyły Austro-Węgry w czasie panowania Zmarłego Cesarza długą i zawrotną drogę do Monarchii konstytucyjnej z ustrojem dualistycznym między obiema częściami państwa, wśród rosnącego ciągle uznawania praw odrębnych narodowości.

Wielki rozum i niesłabnąca nigdy energia Cesarza sprawiły, że mimo ciosów zewnętrznych i mimo ciągłych konfliktów wewnątrz państwa, wywoływanych różnolitym składem narodowościowym, Austro-Węgry potrafiły znakomicie skonsolidować się na wewnątrz i zachować swe stanowisko mocarstwowe w całej pełni.

Dewizą, którą kierował się Cèsarz Franciszek Józef I. we wszystkich swych czynach i zamiarach, była bezwzględna sprawiedliwość. Stosując ją zawsze i wobec wszystkich narodowości osiągnął też sukces najwyższy, jaki osiągnąć może Monarcha, bo zjednał sobie powszechną miłość Swoich poddanych

Sprawiedliwością bezwzględną rządził się też ś. p. Monarcha wobec kraju naszego i obu narodów, kraj ten zamieszkujących.

Za Jego panowania otrzymała Galicya w szerokich granicach możność pracy, niekrępowanej centralistycznemi szrankami.

Nie da się zaprzeczyć, że możność tej pracy zdobywało sobie społeczeństwo naszego kraju powoli, że pięćdziesiąt i kilka lat najnowszej ery konstytucyjnej Austryi, to nieprzerwany szereg usiłowań i prac galicyjskiej reprezentacyi krajowej

o zdobycie dla obu narodowości swobód dla dalszego rozwoju koniecznych. Niemniej jednak pewną jest rzeczą, że usiłowania te i zabiegi, choć tak wielkie i wytrwałe, nie byłyby odniosły tak wspaniałego skutku, gdyby nie wielka sprawiedliwość Monarchy i szczera Jego dla kraju i obu narodów życzliwość.

W żadnej może dziedzinie życia społecznego naszego kraju nie zaznaczyła się ta praca czynników krajowych, wspierana stale wielką życzliwością Monarchy, takim postępem widocznym, jak w zakresie szkolnictwa i oświaty.

Największe stosunkowo zmiany wykazuje w czasie panowania Cesarza Franciszka Józefa I.:

I. Szkolnictwo ludowe.

Objaw to zupełnie naturalny dlatego, że zmiany na tem polu najbardziej były pożądane, że wzmagało się z nastaniem ery konstytucyjnej z każdym rokiem zainteresowanie się szerokich kół społeczeństwa oświatą powszechną, że Sejm krajowy miał w zakresie szkolnictwa ludowego największą kompetencyę, że wreszcie zajęli się tą sprawą gorliwie ludzie tej miary, co: Adam Potocki, Józef Majer i Józef Dietl, nie umiejący ustawać w połowie drogi wiodącej do celu. Pierwsze hasło do rozbudzonego ruchu w dziedzinie szkolnictwa ludowego dało znakomite dzieło Dr. Józefa Dietla, o „Reformie szkół ludowych", którego drugi zeszyt, poświęcony szkole ludowej, wielką gruntownością i poglądami świeżymi sprawił wrażenie potężne i ukazał nowe drogi dla pracowników na tem polu.

Zanim to wszakże nastąpiło, przechodziło szkolnictwo ludowe w kraju naszym drogę iście krzyżową.

W chwili przyłączenia Galicyi do Austryi zrywała się Polska do jednej z tych reform, które chlubnie zapisały się na kartach historyi Narodu. W roku po pierwszym rozbiorze Polski ustanowiono na Sejmie warszawskim w r. 1773 Komisyę Edukacyjną, która „wzięła pod swój dozór i rozporządzenie" wszystkie instytucye publiczne, zajmujące się wychowaniem, począwszy od Akademii aż do szkół ludowych. Błogie jednak skutki, jakie wywarło działanie Komisyi edukacyjnej na szkolnictwo narodowe polskie, skutkiem wypadków politycznych wcale nie dosięgły Galicyi.

Wprawdzie w ostatnich latach panowania Cesarzowej Maryi Teresy rozpoczął się także we Wiedniu ruch reformatorski na polu szkolnictwa ludowego. Utworzono we Wiedniu tak zw. Nadworną Komisyę szkolną (Studienhofkommission), która miała być czemś w rodzaju późniejszego Ministerstwa oświaty. Wprawdzie taką samą komisyę utworzono w r. 1776 i dla Galicyi. Komisya ta jednak nie dawała prawie żadnego znaku życia. Urzędnicy, powołani do kierowania losami oświaty w naszym kraju, obcy mu pochodzeniem i mową, z niechęcią tylko zabierali się do dzieła.

Panowanie Cesarza Józefa II. i Leopolda II. nie zaznaczyło się w kraju naszym żadnym, choćby najdrobniejszym postępem w zakresie szkoły ludowej. Burze polityczne, które w tym czasie szalały nad całą Europą i nad Monarchią, nie sprzyjały pracom na polu szkolnictwa,

W takich warunkach pojawiła się w r. 1805 zasadnicza ustawa szkolna, która obowiązywać miała przez lat sześćdziesiąt kilka w Austryi a więc i w Galicyi. Ustawa ta brzmiała: „Politische Verfassung der deutschen Volksschulen für die k. k. österreichischen Provinzen mit Ausnahme von Ungarn, Lombardei, Venedig und Dalmatien".

„Dla innych prowincyi Monarchii austryackiej ustawa ta przyniosła pewne korzyści: wynikała widocznie z potrzeb tamtejszego społeczeństwa, przyzwyczajała ludność do czytania i pisania, wykorzeniała analfabetyzm. Dla Galicyi nie tylko nie przynosiła pożytku, lecz przeciwnie, budziła niechęć ku sobie, jako do rzeczy obcej, narzuconej, nie odpowiadającej właściwym potrzebom kraju. Nie uwzględniała tego, że w Galicyi tylko bardzo mały procent ludności znał język niemiecki, domagała się, by dziatwa polska i ruska tak jak w Tyrolu, Salzburgu, Austryi górnej i dolnej pobierała naukę w języku niemieckim" [1]).

Polityczna ustawa szkolna rozróżniała „szkoły główne" o 4 klasach, w większych miastach i „szkoły trywialne" po wsiach i małych miasteczkach.

Nauka w szkolach głównych, jako lepiej uposażonych i mających nauczycieli lepiej przysposobionych, odbywała się jeszcze wcale nieźle, natomiast stosunki szkół trywialnych w Galicyi ówczesnej były opłakane. Uczyli w nich wysłużeni żołnierze, rzemieślnicy, nie mogący wyżyć ze swego zarobku i inni ludzie wykolejeni, szukający w zawodzie nauczycielskim chwilowego przytułku. — Niejeden nauczyciel, szukając dogodniejszych warunków wędrował od wsi do wsi. I nie dziw, że nauczyciele nie mogli przywiązać się stale do swego zawodu, w niektórych uboższych gminach wynosiła dotacya roczna od 50 do 80 złr.; często stanowiły główną część dotacyi datki in natura, mianowicie w zbożu. Że zaś i te dochody skromne nie wpływały regularnie, musiał nauczyciel chodzić od domu do domu, aby je zebrać lub procesować się całymi latami o wypłatę rat zaległych.

Nadzór nad szkołami ludowemi wykonywały w tym czasie władze polityczne przy współudziale władz duchownych (konsystorzy, dziekanów i urzędów parafialnych).

Metoda nauczania była nawet w najlepszych szkołach głównych przeważnie pamięciowa, mechaniczna. Głównem jej zadaniem było wyrobienie wprawy w używaniu języka niemieckiego, wyuczenie reguł gramatyki i ortografii niemieckiej i wyćwiczenie w czterech głównych działaniach rachunkowych.

O wychowanie religijno-moralne młodzieży niewiele się troszczono: chodziło głównie o utrzymanie rygoru i ślepego posłuszeństwa, a do tego celu służyło bardzo hojne wydzielanie plag cielesnych.

Zupełny przewrót w urządzeniu szkolnictwa ludowego w kraju naszym przyniósł dopiero rok 1867, gdy za powtórnego namiestnictwa hr. Agenora Gołuchow-

---

[1]) Bolesław Baranowski: „Szkolnictwo za rządów Cesarza Franciszka Józefa I. „Szkoła" 1888, Nr. 48, str. 448 do 451.

Tenże: Historya szkół ludowych miasta Lwowa„ strona 36—37.

Tenże: Seminarya nauczycielskie w Galicyi, Lwów 1897, str. 3 i następne.

Stanisław hr. Tarnowski: Przegląd polski, r. 1908, II., strona 387 i następne.

Kazimierz Krotoski. Przegląd powszechny, rok 1908.

Bronisław Sokalski: „Szkoła" r. 1898, strona 430.

skiego otrzymała sankcyę cesarską uchwalona przez Sejm galicyjski ustawa krajowa o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich w Galicyi z 22. VI. 1867, tudzież gdy ogłoszono postanowienie cesarskie z 25. VI. 1867, przyzwalające na ustanowienie Rady szkolnej krajowej.

Krajowa ustawa galicyjska o języku wykładowym z r. 1867 orzekła w pierwszym artykule, że prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych przysługuje tym, którzy szkoły utrzymują i postanawiała, że językiem wykładowym w szkole ma być w zasadzie jeden z języków krajowych.

Odtąd mogła dziatwa szkolna uczyć się w mowie ojczystej, odtąd i nauczyciele, którymi zaopiekowała się nowa władza krajowa, z większą otuchą spoglądać mogli w przyszłość i z większym zapałem oddawać się pracy zawodowej.

Aby zaś tak ważnej ustawie zapewnić należyte i z pożytkiem kraju zgodne wykonanie, ustanowiło rozporządzenie cesarskie z 25. VI. 1867 dla Galicyi Radę szkolną krajową pod przewodnictwem każdoczesnego Namiestnika. Statut organizacyjny Rady szkolnej krajowej stał się później wzorem dla organizacyi Rad szkolnych krajowych w innych prowincyach austryackich.

Postanowienie to Cesarskie co do organizacyi Rady szkolnej krajowej obowiązywało do r. 1905, w którym ustalono zakres działania Rady szkolnej krajowej drogą ustawy, zmienionej następnie częściowo w r. 1907.

Zasadnicze postanowienie co do szkół ludowych wydała Rada państwa, uchwalając obszerną bardzo, w 78 paragrafach państwową ustawę z 14. maja 1869 o urządzeniu szkół ludowych (Reichsvolksschulgesetz), która pozostawiała w niektórych punktach poszczególnym sejmom krajowym kompetencye sformułowania i wprowadzenia bardziej szczegółowych postanowień.

Sejm krajowy przystąpił do spełnienia tego zadania dopiero w r. 1873 i uchwalił trzy krajowe ustawy szkolne:

a) o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół ludowych i o pokrywaniu kosztów stąd wynikających;

b) o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego;

c) o władzach nadzorczych a mianowicie o Radach szkolnych miejscowych i Radach szkolnych okręgowych.

Obejmując zarząd szkolnictwa krajowego w r. 1868 zastała Rada szkolna krajowa w Galicyi 81 szkół 4-klasowych (o 4 nauczycielach), 1961 szkół t. zw. trywialnych, z reguły o jednym nauczycielu i 427 szkół parafialnych nieuregulowanych i niezabezpieczonych w swojem istnieniu, nadto 7 szkół 5 i 6-klasowych żeńskich klasztornych, razem więc 2.746 szkół ludowych, liczących razem niecałe 3.000 klas czyli oddziałów i tyluż nauczycieli.

Liczba dzieci, uczęszczających w r. 1871 (z tego bowiem roku mamy dokładne daty) do szkół wynosiła 156.015.

Liczba szkół ludowych publicznych zorganizowanych wynosiła w r. 1912/13 5.945. Liczba klas czynnych w szkołach ludowych pospolitych i wydziałowych wynosiła 10.308, liczba zaś klas czynnych nadetatowych 6.117, zatem razem liczba klas czynnych wynosiła w tym roku 16 425.

Liczba dzieci, uczęszczających na naukę codzienną obowiązkową, wynosiła w tym roku 1,108.511, na naukę zaś dopełniającą 189.914, razem 1,289.425.

Liczba nauczycieli, uczących w szkołach ludowych wynosiła w r. 1875 (z którego mamy daty dokładne), 3.266, zaś w r. 1912/13 17.097.

Wydatek na szkoły ludowe publiczne wynosił w r. 1874 razem 424.721 złr., czyli 848.542 K, zaś w roku 1911 31,887.008 K.

Niepodobna pominąć, że w tej pracy Sejmu krajowego i Rady szkolnej krajowej szło im z pomocą gorliwą całe społeczeństwo.

Wszystkie jego warstwy jednoczyły się we wspólnem dążeniu do jak najrychlejszego wyplenienia analfabetyzmu i podniesienia poziomu nauczania w szkołach na jak najwyższy stopień. Dotyczy to tak społeczeństwa polskiego jak i ruskiego. W Galicyi wschodniej odbywa się odtąd nauka szkołach ludowych w językach krajowych, a mianowicie w tych szkołach, w których prowadzona jest w języku polskim, jest język ruski, w szkołach zaś z językiem wykładowym ruskim jest język polski przedmiotem obowiązkowym.

Zaraz po ogłoszeniu nowej ustawy o stowarzyszeniach rozpoczęła się zbawienna w swych skutkach działalność Towarzystwa Pedagogicznego i innych instytucyi, opartych na swobodnem łączeniu się obywateli dla idealnych celów oświaty. Towarzystwo Pedagogiczne, na którego czele stali ludzie tej miary, co: Zygmunt Sawczyński, Teofil Gerstman, Mieczysław i Bolesław Baranowscy, pokryło wnet kraj cały siecią oddziałów i kół pedagogicznych, które szerzyły wśród nauczycielstwa zdrową myśl pedagogiczną, ono stworzyło pierwszy organ pedagogiczny w naszym kraju pod tytułem „Szkoła", której artykuły pisane często przez bardzo wybitne siły fachowe, ukazywały czytelnikom nowe, nieznane horyzonty w sprawach wychowania i nauczania, ono wreszcie podjęło na szeroką skalę wydawnictwo podręczników szkolnych i książek dla młodzieży.

Również i społeczeństwo ruskie założyło „Ruskie Towarzystwo Pedagogiczne" w r. 1881 z filiami w kraju, które utrzymuje bursy i instytuty dla ubogiej młodzieży szkolnej i szkoły prywatne (wydziałową szkołę im. T. Szewczenki z prawem publiczności i seminaryum nauczycielskie żeńskie we Lwowie, szkołę im. M. Szaszkiewicza w Przemyślu) i wydaje czasopismo pedagogiczne pod tytułem „Uczytel" i pismo dla młodzieży „Dzwinok".

Od 3. maja 1891 weszło w kraju naszym w życie towarzystwo „Szkoły ludowej" które pod hasłem „przez oświatę do wolności", założone w setną rocznicę ustanowienia Konstytucyi 3. maja, do dnia dzisiejszego przez lat 25 stworzyło i utrzymuje cały szereg szkół ludowych.

Ważność i wielkie znaczenie szkoły ludowej oceniał i podnosił Zmarły Monarcha przy każdej nadarzonej sposobności. Najdobitniej zaznaczył to w mowie tronowej przy otwarciu sesyi Rady państwa 19. kwietnia 1897. Znajduje się w niej następujący ustęp: „Pielęgnowaniu wiedzy i sztuki poświęci Rząd mój szczególniejszą troskliwość a na polu nauki publicznej będzie się starał podnieść poziom ogólnej oświaty przez spokojne wydoskonalenie istniejących urządzeń. Najznakomitszem jednak zadaniem szkoły pozostanie jej działalność wychowawcza; uczynienie skutków tej działalności wydatniejszymi, ma być osiągnięte przez odpowiednie urządzenie w seminaryach nauczycielskich".

W czasie audyencyi jednego z inspektorów krajowych zapytywał go Cesarz szczegółowo o stan szkolnictwa w Galicyi, o ilość szkół i nauczycieli, interesował

się żywo ich pracą i zachowaniem się, pragnął wiedzieć, jak się przedstawia stan seminaryów nauczycielskich w kraju, a wspomniawszy o ich wielkiem zadaniu rzekł: „Es ist eine wichtige Aufgabe einen guten Lehrstand heranzuziehen“.

Specyalnie szkołami ludowemi w Galicyi zajmował się Monarcha przy sposobności kilkakrotnych odwiedzin Galicyi. I tak czytamy w opisie przyjęć Cesarza podczas Jego pobytu w Tarnopolu 25. VI. 1855, że przeglądając protokół czynności urzędu cyrkularnego, wyraził władzom uznanie z powodu dobrego stanu szkół ludowych w tym obwodzie a na większy dowód tego uznania każdej z tych szkół ludowych ofiarował wizerunek Swój w ramach złoconych.

W czasie pobytu w kraju naszym w r. 1880 zwiedził Monarcha także szkoły ludowe. W Krakowie był w szkole im. św. Scholastyki i na Kazimierzu. Zajmował się takimi n. p. szczegółami, jak stan szkoły, liczba dzieci uczęszczających, liczba nauczycieli i t. d., uwagę Jego zwróciły nawet ławki szkolne, których urządzenie Mu się podobało. — We Lwowie w tym samym roku zaszczycił Swą obecnością szkoły św. Elżbiety i ewangielicką. W szkole św. Elżbiety oglądał wystawę kobiecych robót ręcznych. Oprowadzali i wyjaśnień udzielali: krajowy inspektor szkół, Mandybur i ówczesny inspektor szkół miasta Lwowa, Bolesław Baranowski. Odchodząc ze szkoły zwrócił się Najjaśniejszy Pan po dwakroć do kierowniczki szkoły, panny Hoffmanówny, z wyrazami serdecznego zadowolenia i podziękowania [1])

W czasie trzechdniowego pobytu w Krakowie w roku 1880 zwiedził Cesarz szkołę żeńską św. Scholastyki.

Piękny gmach na zewnątrz był skromnie przybrany. U szczytu powiewała wielka chorągiew o barwach miasta; u wnijścia stały dwie inne o barwach państwa i narodowe. — Po prawej i lewej stronie wejścia do gmachu umieszczono na ścianach dwie tablice ogromnych rozmiarów, na których purpurowem tle drukowany był wielkiemi złotemi literami hymn ludowy.

Sala pierwsza, do której Najjaśniejszy Pan wszedł, miała pod ścianą środkową ustawiony tron, nad którym widniał olbrzymi orzeł Austryi. Naprzeciw tronu na ścianie uwite były cyfry Najjaśniejszego Pana ogromnych rozmiarów ze świeżych kwiatów, cacko sztuki ogrodniczej.

W sąsiedniej sali urządzono wystawę przyborów naukowych i prac ręcznych uczenic. 800 uczenic świątecznie przybranych w bieli, z kwiatami w ręku, ustawione podług wzrostu, tworząc szpalery, oczekiwały przybycia Najdostojniejszego Gościa.

Gdy Monarcha wstępował do budynku szkolnego, równocześnie na wszystkich korytarzach rozległ się hymn ludu, śpiewany przez 800 uczenic.

Wpisawszy imię Swe po polsku w księdze pamiątkowej, wychodząc ze sali, przyjął bukiet podany przez jedną z uczenic, a wyraziwszy kilkakrotnie Swoje zadowolenie, żegnany okrzykami radosnymi, zwrócił się raz jeszcze w bramie i wyraził dyrektorowi i całemu gronu najwyższe Swe zadowolenie [2]).

Zwiedzając Wystawę krajową we Lwowie w r. 1894, zwiedził Monarcha szczegółowo wzniesiony kosztem ówczesnego Namiestnika kraju, Kazimierza hr.

---

[1]) Dr. Karol Falkiewicz: Rozwój szkolnictwa ludowego w Galicyi w latach 1848 do 1899. Kalendarz „Szkoły“ 1899, str. 4—6.

[2]) Józef Ciembroniewicz: Cesarz Franciszek Józef I. Dąbrowa 1915, str. 55—57.

Badeniego, pawilon Rady szkolnej krajowej i interesował się żywo wielu szczegółami z rozwoju naszego szkolnictwa ludowego.

W czasie tego pobytu we Lwowie zwiedzał Cesarz szkołę ludową im. Mickiewicza a podniosłe wrażenie przyjęcia Monarchy w tej szkole pozostało na długie lata w umysłach i sercach mieszkańców. Tu do Monarchy, przybyłego w towarzystwie Namiestnika hr. Badeniego i innych dygnitarzy przemówiła Olga Malinowska, uczenica V. klasy, kończąc swe pieknie wygłoszone, krótkie przemówienie temi słowy: „So rufen wir denn in unserer teueren Muttersprache, welche durch die Allerhöchste Gnade Euerer Majestät die Unterrichtssprache an unserer Schule ist: „Boże wspieraj, Boże ochroń nam Cesarza i nasz kraj“.

Przemówienie to wzruszyło do głębi Cesarza i wszystkich obecnych; ze łzami w oczach dziękował Monarcha młodej dziewczynie za jej serdeczne i głęboko odczute słowa.

Gdy Cesarz wychodził z gmachu szkoły im. A. Mickiewicza, na ulicy Teatralnej odbyła się przed Monarchą defilada uczniów i uczenic wszystkich szkół miasta Lwowa, męskich i żeńskich ze sztandarami, przy odgłosie kapeli. Szły najpierw parami dziewczynki w bieli, z każdej szkoły była jedna wybrana, która miała składać u stóp Monarchy bukiet z kwiatów. Najjaśniejszy Pan nie dopuszczał jednak tego, lecz sam odbierał z rąk każdej dziewczynki kwiaty i oddawał je swoim adjutantom. Pochód rozwijał się ciągle i ciągle nowe przybywały zastępy uczenic. Monarcha niestrudzenie pochylał się ku drobnym postaciom, by odbierać ofiarowane sobie dary i rosły stosy kwiatów a z nimi rosło radosne usposobienie w setkach tysięcy zgromadzonych widzów.

Po defiladzie dziewcząt nastąpiła defilada chłopców, którzy przy dźwiękach kapeli rękodzielniczej ze sztandarami, dziarsko maszerując i uchylając czapek, wołali gromko: „Niech żyje!“ W pochodzie wzięło udział około 7.000 dzieci.

We wszystkich zwiedzanych szkołach wpisywał Monarcha swe imię po polsku w księgę pamiątkową [1]).

Czytelnicy pism codziennych wiedzą, ile to darów składał Zmarły Monarcha z prywatnej szkatuły na cele dobra publicznego. Wśród tych licznych datków zajmują dary Jego na budowę szkół i ich wewnętrzne urządzenie jedno z pierwszych miejsc. Nietylko sama dobroć serca i hojność kierowała w tem Monarchą, działała tu z pewnością jeszcze inna myśl przewodnia. Wszystkie te bowiem datki przypadają na okres czasu między rokiem 1874 a 1893 a więc na okres, gdy się nasze szkolnictwo ludowe na podstawie ustawy państwowej z r. 1869 i opartej o nią krajowej ustawy szkolnej z r. 1873 poczęło odradzać i na nowo organizować. Monarcha pragnął najwidoczniej ożywiony ruch w tym kierunku poprzeć, gorliwość gmin w ten sposób wyszczególnić i inne do naśladowania zachęcić, nowo powstającym szkołom dać dowód swej osobistej życzliwości a krajowi okazać zainteresowanie się rozwojem szkolnictwa ludowego [2]).

---

[1]) „Gazeta Lwowska“ z roku 1894.

[2]) Dr. Falkiewicz, j. w.

W czasie jednych manewrów w Galicyi mieszkał Najjaśniejszy Pan w Krysowicach i często tam odbywał samotne przechadzki, zapędzając się nieraz daleko poza granicę parku.

Podczas jednej z takich wycieczek spotkał włościanina z Krysowic i rozmawiając z nim, dowiedział się, że gmina pragnie wybudować szkołę, ale nie posiada na to żadnych funduszów.

Po powrocie do pałacu kazał Monarcha wyasygnować gminie natychmiast 4.000 K. Wśród włościan powstała na wiadomość o tem wielka radość, wysłano też delegacyę, która miała Mu za ten łaskawy dar podziękować. Cesarz przyjął uprzejmie wysłanników i powiedział im te słowa: „Ofiarowałem wam bardzo chętnie zapomogę, lecz zależy mi bardzo na tem, aby budowa szkoły jak najrychlej przyszła do skutku, aby dziatwa z dobrodziejstwa tego jak najprędzej na własny i kraju pożytek korzystać mogła“[1]).

II. Seminarya nauczycielskie.

Sprawą przysposobienia nauczycieli szkół ludowych do zawodu zajmowano się w Polsce już od czasu Komisyi Edukacyi Narodowej. Słynne dzieło Grzegorza Piramowicza p. t. „Powinności nauczyciela“, napisane z polecenia Komisyi i dziś jeszcze nie straciło ze względu na trafność wskazań, na znaczeniu. Tadeusz Czacki zajmował się tą sprawą równie gorąco i przeprowadził w tej kwestyi z Kołłątajem w „Korespondencyi“ wyczerpującą dyskusyę.

Reformy za czasów Cesarzowej Maryi Teresy i Józefa II. nie przyniosły wiele pożytku w tej sprawie ani Monarchii całej, ani Galicyi, którą zresztą w sprawach wychowania wówczas systematycznie pomijano. Dopiero tak zwana „Politische Schulverfassung“ z r. 1805 traktuje w rozdziale VIII. §§ 109—131. włącznie, kwestyę przysposobienia kandydatów do zawodu nauczycielskiego. Postanawia ona w § 115. że w „normalnej“ czyli „wzorowej szkole głównej“ każdego kraju ma się odbywać corocznie prawidłowy kurs pedagogiczny (Präparanden-Kurs) celem wykształcenia nauczycieli dla „szkół głównych“ (Hauptschulen). O przysposobieniu nauczycieli dla najliczniejszej kategoryi szkół, t. j. dla tak zw. szkół trywialnych mówi § 117. Zadawala on się dla takich kandydatów 3-miesięcznym kursem, który ma odbywać się przy szkole głównej każdego cyrkułu. Widać z tych postanowień, że wymagania, jakie stawiano do nauczycieli nie były zbyt wygórowane, co zresztą z uwagi na dotacye ich więcej niż skromne, zupełnie jest zrozumiałe. Preparandy te, liczniejsze w krajach niemieckich, rzadsze i ubogo urządzone w naszym kraju, niewiele przynosiły pożytku. W ostatnim okresie swego istnienia, przed utworzeniem Rady szkolnej krajowej miały preparandy w Galicyi kurs dwuletni, a porządek ich był unormowany specyalnem rozporządzeniem Ministerstwa oświecenia z r. 1854 do L. 19.143, noszącem tytuł: „Zarys zasadniczy, urządzający kurs preparandy w Galicyi“. Ten Zarys zasadniczy nie został jednak wszechstronnie wprowadzony u nas w życie. Braki, jakie wykazywali nauczyciele w takich zakładach kształceni, zwró-

[1]) Józef Ciembroniewicz j. w. str. 59.

ciły uwagę mężów, zajmujących się sprawami publicznemi. Wcześnie też w Sejmie krajowym, publicystyce, w zgromadzeniach i stowarzyszeniach oświatowych, poczęto domagać się zmian w sposobie przysposobienia nauczycieli.

Józef Dietl w cennej swej pracy poddawszy ścisłej krytyce preparandy, domagał się zmian radykalnych w sposób następujący:

„Szkoły nasze pedagogiczne powinny być zakładami naukowymi wyższego rzędu, z wykładami więcej umiejętnymi, obejmującymi wszystkie działy nauki do zawodu nauczycielskiego wchodzące. Nauczyciele szkół pedagogicznych powinni być przeto ludźmi wyżej wykształconymi, a przedewszystkiem pedagogami, bo tylko pod okiem wytrawnego pedagoga wykształcą się nauczyciele, którzy potrafią pokierować umysłem dziecięcym i wzniecić w nim cnoty uszlachetniające człowieka".

„Kurs preparandy powinien trwać najmniej lat trzy; dwa lata teoryi, trzeci rok praktyce poświęcony. Prócz tych wyższych zakładów pedagogicznych, wypadałoby w naszym kraju urządzić preparandy niższe z dwuletnim kursem dla nauczycieli wiejskich z odpowiednim temu przeznaczeniu planem naukowym, ażeby i tej ubogiej młodzieży, która nie może udawać się do większych miast na kursa pedagogiczne wyższe, podać sposobność kształcenia się w tym zawodzie" [1])

Rada szkolna krajowa już na swem pierwszem posiedzeniu, które się odbyło 24. stycznia 1868, wybrała z pomiędzy siebie Komisyę, celem zbadania kwestyi seminaryów nsuczycielskich i przedłożenia projektu ich założenia.

Równocześnie odbywała się nad tym przedmiotem dyskusya ścisła w pismach fachowych. Wynikiem tych dyskusyi był projekt ustawy, przedłożony Sejmowi krajowemu na posiedzeniu z 28. września 1868. Sprawozdanie o tym projekcie, którego referentem był poseł Zygmunt Sawczyński, było przedmiotem ożywionej dyskusyi tak w Sejmie jak i w publicystyce.

Tymczasem Ministerstwo wyznań i oświecenia wypracowało i rozesłało swój projekt zasadniczej ustawy szkolnej krajowym władzom szkolnym do zaopiniowania.

Krajowa Rada szkolna odpowiedziała na ten projekt, zaznaczając wyraźnie swoje zapatrywanie w tym duchu, że organizacya seminaryów nauczycielskich jest wyłącznie sprawą ustawodawstwa krajowego.

Ministerstwo tego zapatrywania nie podzielało i dlatego projekt ustawy o urządzeniu seminaryów, uchwalony przez Sejm galicyjski, nie uzyskał Sankcyi Najwyższej.

Natomiast wniosło Ministerstwo w Radzie Państwa obszerny projekt ustawy o organizacyi szkolnictwa ludowego wogóle, który po doniosłych rozprawach przeszedł przez obie Izby Rady Państwa a uzyskawszy sankcyę, znany jest pod nazwą: Państwowej ustawy szkolnej z 14. V. 1869.

Ustawa z dnia 12. czerwca 1907 o kształceniu nauczycieli, oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych, zawiera szczegółowe postanowienia dla Galicyi, jednak w obrębie postanowień ustaw państwowych o kształceniu nauczycieli, w szczególności w obrębie zasadniczych postanowień państwowej ustawy szkolnej z 14. maja 1869.

---

[1]) Bolesław Baranowski: Seminarya nauczycielskie w Galicyi, str. 9 i następne.

Seminarya nauczycielskie, zakładane w Galicyi od r. 1871 z kursem z razu trzech, później czteroletnim. W r. 1871 założono seminaryów 6 męskich, 3 żeńskie; obecnie jest seminaryów nauczycielskich męskich 14 a cztery żeńskie, razem 18. Z tych seminaryów ma język wykładowy polski 7 męskich a jedno żeńskie, język wykładowy zaś polski i ruski ma 7 seminaryów męskich a trzy żeńskie. W tych seminaryach, obok nauki języka ruskiego, jako przedmiotu obowiązkowego, odbywa się nauka matematyki, nauk przyrodniczych i gospodarstwa wiejskiego w języku ruskim. W zakładach tych zaprowadzono także szkoły ćwiczeń z językiem wykładowym ruskim, w celu należytego przygotowania kandydatów i kandydatek do udzielania nauki w szkołach z językiem wykładowym ruskim.

Istnieją nadto obecnie seminarya nauczycielskie prywatne z prawem publiczności, z których jedno męskie a szesnaście żeńskich, razem siedmnaście.

W roku 1871 z końcem roku szkolnego seminarya publiczne męskie liczyły uczniów 71, żeńskie 59, w roku 1913/14 seminarya męskie liczyły 2.870, żeńskie 1.094, razem seminarya państwowe męskie i żeńskie liczyły uczniów (uczenic) 3.964.

Prywatne seminaryum nauczycielskie męskie liczyło w tym czasie 73 uczniów, prywatne zaś seminarya nauczycielskie żeńskie uczenic 2.275 — razem liczyły prywatne seminarya męskie i żeńskie uczniów (uczenic) 2.348.

Ogólna liczba uczniów (uczenic) seminaryów nauczycielskich państwowych i prywatnych wynosiła w tym roku 6.312.

Koszta seminaryów publicznych, ze skarbu Państwa utrzymywanych wynosiły w roku 1872 zwyczajne: kwotę 266.504 K, nadzwyczajne 28.000 K, w r. 1912 wynonosiły koszta zwyczajne i nadzwyczajne na ten cel kwotę 1,581.975 K.

Na stypendya dla uczniów seminaryalnych płacił w roku 1912 kraj kwotę 225.000 K a państwo 70.000 K razem 295.000 K.

III. Szkoły średnie.

Prawie o całe pół wieku wyprzedziła reforma szkół ludowych w Austryi reformę szkół średnich. Po ustanowieniu t. zw. „Politische Schulverfassung“ jeszcze prawie przez lat 50 utzymywały się w Austryi szkoły średnie na tym samym poziomie i o tej samej organizacyi co w czasach Cesarzowej Maryi Teresy, Józefa II. i Leopolda II. [1])

a) Gimnazya:

Stosownie do tego, kto gimnazya utrzymywał, dzieliły się one w czasach przed wstąpieniem na tron Cesarza Franciszka Józefa I. na gimnazya państwowe, klasztorne, miejskie i prywatne. — Tylko zakłady, wyposażone prawem publiczności mogły wydawać świadectwa, mające ważne znaczenie.

Kurs nauki w gimnazyach ówczesnych trwał lat sześć, t. j. 3 lata gramatyki i trzy humaniorów, do czego przyłączały się jeszcze cztery lata szkoły ludowej.

---

[1]) Conrad Rethwisch: Höheres Unterrichtswesen und staatliche Gesamtentwicklung Oesterreichs seit 1848, Zeitschrift für Geschichte der Erziehung und des Unterrichtes. Vierter Jahrgang. Erstes Heft. Berlin, Weidmann 1914. Str. 23—61.

Osobno dla siebie, jakkolwiek w ścisłej łączności z gimnazyum, istniał dwu- lub trzyletni kurs filozofii, obejmujący filozofię, filologię, historyę i nauki przyrodnicze Kurs ten w miastach uniwersyteckich stanowił przygotowanie do trzech wyższych wydziałów uniwersyteckich, w innych miastach urządzony był samodzielnie pod nazwą „liceum".

Naczelny nadzór nad całem szkolnictwem średniem podobnie jak nad szkolnictwem ludowem, wykonywała przed rokiem 1848 Nadworna Komisya naukowa (Studienhofkommission). Jej podlegały najwyższe władze rządowe prowincyonalne w poszczególnych krajach, tym władzom podlegał dyrektor prowincyonalny (Provinzialdirektor), temu zaś znowu podlegał starosta (Kreishauptmann) jako dyrektor, który był bezpośrednim przełożonym kierownika gimnazyum, zwanego podówczas prefektem.

Referentami władz centralnych i krajowych szkolnych tudzież prefektami, byli z wyjątkiem starosty, przeważnie duchowni. Także znaczna część nauczycieli, często ich większość, byli to zakonnicy: Jezuici, Pijarzy, Benedyktyni, w Buczaczu Bazylianie. Ludzie świeccy zatrudnieni byli po gimnazyach tylko w charakterze nauczycieli pobocznych, dla przedmiotów nieobowiązkowych.

Kandydaci zawodu nauczycielskiego musieli się poddawać t. zw. egzaminowi konkursowemu.

Wszystkie ówczesne gimnazya, połączone z kursami filozoficznymi miały prawo odbywania egzaminów t. zw. konkursowych, z kandydatami nauczycielskimi dla szkół średnich i wydawania im świadectw kwalifikacyjnych. Bez takich świadectw, wydawanych zwykle tylko na lat 6, nie mógł nikt udzielać nauki, nawet prywatnie. Egzamin taki obejmował dwa stopnie: niższy dla t. zw. klas gramatykalnych i wyższy dla t. zw. humaniorów. Częścią składową egzaminu nauczycielskiego był także wykład próbny przed gronem nauczycielskiem. Prace piśmienne przedkładali kandydaci nauczycielscy do oceny gronu nauczycielskiemu.

Autonomia i kompetencya gron nauczycielskich były począwszy od r. 1848, co prawda na krótki czas tylko, bardzo obszerne. Rozporządzeniem z dnia 22. kwietnia 1848 r. Minister Sommaruga zawiadamia rząd krajowy galicyjski, że odtąd grona nauczycielskie uprawnione są do przedstawiania wniosków w sprawie obsadzania posad nauczycielskich w danych gimnazyach i do przedkładania wniosków w sprawie obsadzenia wolnych posad za pośrednictwem władzy krajowej Ministerstwu oświaty [1]).

Płaca rzeczywistych nauczycieli wynosiła podówczas 700 złr. rocznie, niektórzy z nich, wyróżniający się w swym zawodzie, otrzymywali dodatki dziesięcioletnie w kwocie od 133 do 200 złotych. Zastępcy nauczycieli pobierali przeciętnie remuneracye w kwocie 300 złotych rocznie.

Dodać trzeba dla pełnej charakterystyki czasów owych, że każdy z nauczycieli miał prawo udzielania w szkole t. zw. korepetycyi. Słabsi uczniowie składali miesięcznie za udzielanie lekcyi dodatkowych pewną kwotę, co przynosiło wcale

---

[1]) C. k. Archiwum państwowe, Akta Prezydyalne z r. 1848, L. 5577.

pokaźną sumę, zwłaszcza w zakładach o liczniejszej frekwencyi. Korepetycye te ograniczano jednak stopniowo, a wreszcie w r. 1850 zniesiono zupełnie [1]).

Corocznie obowiązani byli dyrektorowie i prefekci przedkładać władzy szkolnej najwyższej t. zw. tajne kwalifikacye (Geheime Qualifikationen), co pół roku zdawano sprawę z rozmaitych towarzystw i związków nauczycieli lub uczniów.

Surowy przepis nakazywał, aby nauka odbywała się ściśle podług podręczników, przez władze aprobowanych. Podręczniki drukowano z tak zw. funduszu naukowego, który utworzono z majątków skonfiskowanych po kasacie Jezuitów r. 1773 (Studienfonds).

Na wzór szkół jezuickich istniały po gimnazyach ówczesnych szczegółowe przepisy tyczące się egzaminowania, powtarzania, klasyfikowania.

Tajemny nadzór nad zachowaniem się uczniów w szkole i poza szkołą miał zastąpić właściwą działalność wychowawczą nauczycieli.

Naczelne władze szkolne niewiele się troszczyły o bieg życia szkolnego, zadowalając się formalistycznem załatwianiem sprawozdań, podległych im zakładów. Nie wydawały także żadnych rozporządzeń, a gdy je kiedykolwiek wydać musiały, nie nalegały zbytnio na ich ścisłe wykonanie.

Na t. zw. kursach filozoficznych istniało również prawo ścisłego trzymania się przepisanych podręczników. Wiele pism i dzieł było podówczas w Austryi zakazanych. Nie wolno było n. p. uczestnikom kursów filozoficznych czytać Fichtego „Staatslehre“, ani Wykładów Kanta a Dzieje powszechne Schlossera i Rotteka tylko warunkowo były dopuszczone.

Dopiero po wypadkach marcowych, nastał stanowczy zwrot w wychowaniu i nauczaniu średniem. Owocem ruchu reformatorskiego był t. zw. „Organisations-Entwurf“ dla gimnazyów i szkół realnych, wydany w r. 1849, arcydzieło prawodawstwa szkolnego, które po dzień dzisiejszy zachowało swoją moc i znaczenie. Twórcami „Zarysu organizacyjnego“ byli Franciszek Exner i Hermann Bonitz.

Exner, już jako profesor filozofii w Pradze, zajmował się wiele sprawami reorganizacyi szkolnictwa publicznego. Teoretycznie zapoznał się w Lipsku dokładnie z pedagogiką Herbarta i jego uczniów, okoliczność, która wpłynęła przeważnie na całą jego działalność organizacyjną.

Z polecenia Komisyi Nadwornej naukowej przystąpił Exner w latach od r. 1845—47 do wypracowania projektu reformy kursów filozoficznych i na jego to wniosek kursy te zniesiono, względnie przyłączono do zakładów gimnazyalnych.

---

[1]) Edward Charkiewicz: Kronika gimnazyum akademickiego we Lwowie, sprawozdanie Dyrekcyi tego gimnazyum za rok 1900—1901, strona 25.

W cennym zbiorze rozporządzeń w zakresie studyów gimnazyalnych za lata 1848, 1849 i 1850 w gimnazyum Dominikańskiem (obecnie II.) we Lwowie pod Nr. 1744 czytamy, że Minister Oświaty dekretem z dnia 24. stycznia 1850 r. l. 9569, na podstawie Najwyższego postanowienia z dnia 29. grudnia 1849 zakazał całemu personalowi nauczycielskiemu w gimnazyach udzielania korepetycyi, natomiast przyznał pewne dodatki i remuneracye nauczycielom, pobierającym niższe płace i dyrektorom prowizorycznym w 8-klasowych gimnazyach państwowych. (Sammlung von Verordnungen in Gymnasialstudienangelegenheiten für die Jahre 1848, 1849, 1850 am Obergymnasium bei den Dominikanern in Lemberg).

Natomiast zaś uorganizowano Wydział filozoficzny na wzór Uniwersytetów niemieckich jako osobny fakultet, innym fakultetom uniwersyteckim równorzędny.

Równocześnie z tą reformą w marcu 1848 zniesiono Nadworną Komisyę naukową a na jej miejsce wprowadzono Ministerstwo publicznych nauk.

Exner wszedł do tego pierwszego Ministerstwa jako radca ministeryalny i pozostał na tem stanowisku do końca życia r. 1853. Jego głównym współpracownikiem był Hermann Bonitz, profesor gimnazyum w Szczecinie, powołany na stanowisko profesora filologii klasycznej w r. 1849 na Uniwersytet wiedeński.

Od chwili powołania przez pięć miesięcy pracowali obaj autorowie nad stworzeniem „Zarysu", odbywając codziennie posiedzenia i przedkładając sobie nawzajem swoje projekty. Uwagi programowe t. zw. „Vorbemerkungen" tudzież ogólne postanowienia w „Zarysie" (Allgemeine Bestimmungen) opracował Exner, reszta t. j. plan naukowy, postanowienia o uczniach, nauczycielach, kierownictwie mają za autora Hermanna Bonitza.

„Zarys Organizacyjny" otrzymał prowizoryczną sankcyę Cesarza 16. września 1849 i nosi podpis hr. Leona Thuna, jako pierwszego Ministra wyznań i oświecenia.

Jakkolwiek opracowany przez dwóch twórców „Zarys organizacyjny" jest dziełem pod względem treści i formy zupełnie skończonem. Zawdzięcza on tę jednolitość nietylko tej okoliczności, że pracowali nad nim ludzie wielkiej nauki i wszechstronnego doświadczenia, lecz także temu, że ze względu na wyjątkowe okoliczności nie przechodził on zwykłych kolei narad, ankiet, nie musiał poddawać się aprobacie, dopełnieniom i modyfikacyom przeróżnych osobistości lub komisyi.

Także po wprowadzeniu w życie „Zarysu Organizacyjnego" grona nauczycielskie po gimnazyach były w przeważnej swej części złożone z duchownych, najczęściej z zakonników. Z czasem udało się Bonitzowi wykształcić w swojem seminaryum filologicznem cały szereg nauczycieli świeckich. Z seminaryum tego wyszli tacy mężowie nauki, jak późniejszy minister oświaty Wilhelm Hartel i uczeni filologowie Karol Schenkl, Teodor Gomperz i inni. Za przykładem Bonitza poszli i inni uczeni matematycy i przyrodnicy, kształcąc obok swych seminaryów naukowych także dzielnych nauczycieli gimnazyalnych. W ślad za temi usiłowaniami przysposabiania świeckich nauczycieli gimnazyalnych, poszła pierwsza ustawa o egzaminach dla nauczycieli szkół średnich z 24. lipca 1856. Ustawa wymagała od kandydatów zawodu nauczycielskiego ukończenia trzyletniego kursu uniwersyteckiego. Utworzono osobne grupy z filologii klasycznej, historyi i geografii, matematyki, nauk przyrodniczych, z odpowiedniemi kombinacyami.

Odtąd zaczął się żywy ruch w dziedzinie należytego przygotowania kandydatów nauczycieli szkół średnich w Austryi. Wysyłano całe grupy nauczycieli za stypendyami do Niemiec, polecając im uzupełnianie swych studyów w kierunku naukowym i pedagogicznym. Z dobrodziejstw tych rządu ówczesnego korzystał także i kraj nasz. Cały szereg nauczycieli gimnazyalnych, którzy później zajęli w szkolnictwie wybitne stanowiska, kształcił się we Wiedniu i zagranicą, bogacąc

się w naukę i doświadczenia pedagogiczne. Z podróży swych i prac zagranicą zdawali stypendyści sprawę Ministerstwu. Jedno takie sprawozdanie, bardzo pouczające, ogłosili drukiem dr. Zygmunt Samolewicz i Karol Benoni.

Szkolnictwo średnie galicyjskie przechodziło od r. 1772 do 1848 a i później przez dwa dziesiątki lat po wstąpieniu na tron Cesarza Franciszka Józefa I. te same koleje i ulegało tym samym przekształceniom co inne gimnazya Monarchii [1]).

O tyle wszakże była młodzież galicyjska, polska i ruska w położeniu gorszem, że nie mogła pobierać nauki w języku ojczystym. Rząd ówczesny centralistyczno-germanizacyjny patrzał niechętnem okiem na wzrost liczby inteligencyi ponad konieczną potrzebę maszyny urzędniczej, kościoła i nielicznych zawodów wolnych, a już bardzo niechętnie zgadzał się na jakiekolwiek ustępstwo dla języków krajowych.

Język wykładowy w szkołach średnich w Galicyi przechodził w owych latach zmienne koleje. Aż do r. 1848 były języki niemiecki i łaciński wyłącznymi językami wykładowymi. Od r. 1848 toczy się podziemna walka między centralistyczną biurokracyą wiedeńską a społeczeństwem galicyjskiem na temat języka wykładowego w szkołach średnich. Wśród pożółkłych papierów rękopiśmiennych i druków ulotnych, przechowywanych w bibliotece Jagiellońskiej, znajduje się w tomie III. na str. 452. „Petycya od mieszkańców dwunastu obwodów Galicyi wschodniej do Jego Ces. Król. Mości Franciszka Józefa I., względem przyzwolenia w szkołach języków krajowych“.

Petycya ta, świadcząca równie chlubnie o płomiennej miłości mowy ojczystej mieszkańców Galicyi, jak i o Monarsze, do którego Jego poddani z taką ufnością zwracać się mogli, pochodzi z trzeciego miesiąca po wstąpieniu na tron młodziutkiego Cesarza Franciszka Józefa, gdyż nosi datę 7. lutego 1849. Zwraca się ona przeciw rozporządzeniu ministeryalnemu z 8. stycznia 1849, którem postanowiono, że język niemiecki w gimnazyach w Galicyi wschodniej ma pozostać językiem wykładowym tak długo, dopóki ruski nie wykształci się do tego stopnia, iżby do wykładów mógł być użyty. Równocześnie postanowiono, iż język ruski ma być we wszystkich gimnazyach Galicyi wschodniej przedmiotem obowiązkowym nauki, język polski zaś przedmiotem nadobowiązkowym [2]). Rozporządzeniem z 12. września 1850 zaprowadzono w gimnazyach zachodniej Galicyi w klasach wyższych w czterech przedmiotach nauki napowrót język niemiecki wykładowy, natomiast pozwolono przy gimnazyum dominikańskiem późniejszem II. we Lwowie założyć paralelki polskie i przywrócono w gimnazyum w Przemyślu napowrót obowiązkową naukę języka polskiego.

Na prośbę obywatelstwa lwowskiego, zwróconą do Cesarza w czasie Jego pobytu w Galicyi r. 1855, zezwolił w końcu Rząd na założenie w r. 1858 gimnazyum z językiem polskim we Lwowie i nadanie mu imienia: gimnazyum Franciszka Józefa.

---

[1]) Dr. Józef Buzek: Rozwój stanu szkół średnich w Galicyi w ciągu ostatnich lat pięćdziesięciu (1859—1909) „Muzeum“ z r. 1909, Dodatek trzeci str. 1—9, zwłaszcza zaś uwaga na str. 5.

[2]) Zbiór druków ulotnych. 5. Biblioteka Jagiellońska, 15029, III. str. 452 druk. 5454.

Podobnie jak dla szkolnictwa ludowego, tak i dla szkół średnich w Galicyi stanowi r. 1867 chwilę przełomową.

Ustawa krajowa z 22. czerwca 1867 zaprowadza do szkół średnich w Galicyi jako język wykładoww, język polski względnie ruski, w trzy dni pózniej, 25. czerwca 1867, zatwierdził Monarcha uchwalony przez Sejm galicyjski Statut organizacyjny krajowej Rady szkolnej, odbierający administracyę szkolnictwa ludowego i średniego biurokracyi niemieckiej i przekazujący ją samorządnej Radzie szkolnej, złożonej przeważnie z osób, nie będących urzędnikami państwowymi.

Kiedy w styczniu 1868 Rada szkolna krajowa objęła zarząd szkół średnich, zastała 12 gimnazyów pełnych, ośmioklasowych i 7 gimnazyów niższych, czteroklasowych.

W r. 1911/12 podług ostatniego drukowanego Sprawozdenia c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego było gimnazyów publicznych państwowych 62, a gimnazyów prywatnych męskich z prawem publiczności 26, gimnazyów prywatnych żeńskich z prawem publiczności 21. W tej liczbie mieści się 5 gimnazyów publicznych państwowych z ruskim językiem wykładowym, a mianowicie we Lwowie (gimnazyum akademickie), w Przemyślu, Kołomyi, Tarnopolu i Stanisławowie. Gimnazyum w Tarnopolu założono z okazyi pięćdziesięcioletniego panowania Cesarza Franciszka Józefa i nosi też Jego imię.

Liczba uczniów w gimnazyach wynosiła w r. 1868 7.258, w r. 1911/12 wynosiła liczba uczniów w gimnazyach publicznych państwowych 32.886, w gimnazyach prywatnych męskich z prawem publiczności 3.367, w gimnazyach prywatnych żeńskich z prawem publiczności 2.630, razem liczba uczniów i uczenic w gimnazyach państwowych i prywatnych wynosiła w r. szkolnym 1911/12 38.883.

W szkołach średnich publicznych państwowych udzielało nauki w r. szkolnym 1911/12 1.734 sił nauczycielskich.

Zwyczajne koszta utrzymania gimnazyów publicznych, ponoszone przez Skarb Państwa w r. 1868 wynosiły około 500.000 K, w r. 1912 wydatki na szkoły średnie wyniosły 8,264.122.

Licea żeńskie 6-klasowe zaczęto zakładać w ostatnich latach przeważnie jako szkoły prywatne. Frekweneya tych zakładów z początku duża, zmniejszać się powoli zaczęła na rzecz prywatnych gimnazyów żeńskich.

W r. szkolnym 1911/12 było liceów żeńskich z prawem publiczności 11, z liczbą 1082 uczenic.

Z pomiędzy liceów żeńskich, na szczególniejsze podniesienie zasługuje liceum żeńskie z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu, założone przez „Ruski Instytut dla dziewcząt". Zakład ten, około którego rozwoju położył niespożyte zasługi ś. p. ks. Biskup Czechowicz, należy do niewielu zakładów żeńskich w naszym kraju, urządzonych z uwzględnieniem wszelkich wymagań hygieny i pedagogii i jest prawdziwem dobrodziejstwem dla żeńskiej młodzieży ruskiej.

Z chwilą objęcia zarządu szkół średnich przez krajową Radę szkolną wzrosło także zainteresowanie się sprawami wychowania publicznego w tych szkołach u szerokich warstw społeczeństwa. Świadczą o tem ożywione i bardzo zajmujące roz-

prawy na ten temat w Sejmie krajowym już w r. 1880 a później przy sposobności referatów o sprawozdaniu rocznem Rady szkolnej krajowej.

Czem dla szkolnictwa ludowego i seminaryów nauczycielskich było zawsze Towarzystwo Pedagogiczne, tem dla szkół średnich stało się założone w r. 1884 Towarzystwo Nauczycieli szkół wyższych, które gorliwą pracą około podniesienia poziomu nauki języka ojczystego w szkołach średnich, jak i przez ciągłe udoskonalania podręczników dla tych szkół, tudzież przez pożyteczne wydawnictwa dla młodzieży szkolnej, przychodziło zawsze ze skuteczną pomocą obywatelską działalności Rady szkolnej krajowej.

Organ Towarzystwa Nauczycieli szkół wyższych „Muzeum“ wydawany od r. 1884 zawiera w swych rocznikach cały szereg poważnych i gruntownych studyów z zakrosu pedagogii i dydaktyki.

Nazwiska twórców i pracowników, którzy około rozwoju Towarzystwa wielkie położyli zasługi, jak: Bronisław Radziszewski, Zygmunt Samolewicz, Sołtysik i inni, pozostaną na zawsze we wdzięcznej pamięci społeczeństwa.

Nauczycielstwo ruskie szkół średnich wprowadziło, idąc za przykładem swych kolegów polskich, w życie towarzystwo: „Uczytelska Hromada“ w r. 1906, którego organem jest „Nasza szkoła“, poświęcona sprawom szkolnictwa średniego ruskiego.

Wydawnictwo książek dla szkół ludowych, seminaryów nauczycielskich i gimnazyów w języku ruskim, spoczywające obecnie w ręku i pod kierownictwem Rady szkolnej krajowej i c. k. Wydawnictwa książek szkolnych, odpowiadających wymaganiom nauki i pedagogii, ułożonych w żywym języku narodowym, przyczyniło się niemało do rozwoju ruskiego języka i piśmiennictwa pedagogicznego i naukowego.

W czasie swych podróży do Galicyi, odwiedzał Cesarz także szkoły średnie. Już w r. 1855 zaszczycił odwiedzinami Swemi gimnazyum św. Anny w Krakowie „Nowodworskie“.

W czasie pochodu z pochodniami (czytamy w kronice ówczesnej), urządzonego przez obywatelstwo krakowskie, młodzież gimnazyalna tworzyła szpaler przed pałacem rządowym i śpiewała hymn ludowy.

O pobycie Cesarza we Lwowie w październiku r. 1852 czytamy w ciekawej, kronice gimnazyum Dominikańskiego, obecnie II. we Lwowie:

Dnia 16. października 1852 r. nastąpił wreszcie długo oczekiwany przyjazd Jego Ces. Mości Cesarza Franciszka Józefa I. do Lwowa. Tak podczas uroczystego wjazdu Monarchy, podczas którego młodzież szkolna tworzyła szpaler, jak też przez całe cztery dni pobytu Jego panowała piękna, prawie wiosenna pogoda. Wobec tego, że liczne uroczystości następowały jedna po drugiej, a ludność starała się wyzyskać każdą chwilę, by tylko zobaczyć Jego Ces. Mość, uwolniono uczniów od nauki w te uroczyste dnie wesela i szczerej radości.

Grono nauczycielskie obu gimnazyów (rozumiane tu są: gimnazyum akademickie i Dominikańskie) miało zaszczyt przedstawić się Monarsze, a Jego Ces. Mość wypytywał każdego o jego stosunki i zapewnił wszystkie szkoły o Swej szczególnej, trwałej opiece i życzliwości.

W r. 1880 zwiedził Cesarz gimn. św. Anny w Krakowie, w którym rozbrzmiewała już mowa ojczysta jako wykładowa, po raz wtóry witany z głębokiem uczuciem wdzięczności przez profesorów i uczniów za życzliwość okazaną Narodowi Polskiemu.

Po powitaniu przez zastępcę Dyrektora profesora Jana Czubka, znakomitego badacza historyi literatury polskiej, wprowadzono Monarchę do sali fizyki, gdzie podano Mu kartkę pamiątkową z prośbą o jej podpisanie. Atrament i pióro podali Mu dwaj rośli i dorodni chłopcy Litwini, o charakterystycznych pięknych rysach twarzy. Zwróciło to uwagę Monarchy, który też profesora Czubka zapytał jak się ci uczniowie nazywają i skąd pochodzą. Profesor Czubek podawszy ich nazwiska, oświadczył, że pochodzą z Litwy i dlatego aż stamtąd przyjechali na naukę do Krakowa, „bo w Rosyi nie wolno im się uczyć po polsku a to jest ich język ojczysty". Na to Cesarz: „Das sind doch arme Kinder".

I gimnazya lwowskie przechowały we wdzięcznej pamięci uroczyste chwile odwiedzin Cesarskich.

Dnia 14. września r. 1880 odwiedził Monarcha w czasie pobytu we Lwowie Ruski Narodny Dom a przy tej sposobności i gimnazyum akademickie we Lwowie. Tu powitali Go w gustownie przybranej sali krajowy inspektor szkół Antoni Sołtykiewicz i Dyrektor zakładu ks. Bazyli Ilnicki, poczem uczeń klasy VIII. Włodzimierz Naumowicz, witał Go przemową niemiecką, w której dziękował Monarsze za Jego ojcowską opiekę i umożliwienie młodzieży ruskiej pobierania nauki w języku ojczystym (dass wir durch die huldvolle Gnade und die väterliche Fürsorge Euerer Majestät in unserer Muttersprache hier den Unterricht geniessen dürfen). Poprawna wymowa i śmiałość ucznia zwróciły uwagę Cesarza, który przystąpiwszy do niego powiedział: „Sehr hübsch gesprochen. Ich bin wirklich verwundert und sehr erfreut, dass ich in Ihrer Person einen Schüler finde, der eine so treffliche deutsche Aussprache und eine ganz richtige Accentuierung besitzt". Rozpytywał się potem ucznia o jego nazwisko, rodzinę i zakład, do którego uczęszczał.

Żegnany pięknym śpiewem i trzykrotnem: „Mnohaja lita!" opuścił Monarcha zakład wyrażając Swe uznanie za serdeczne przyjęcie [1]).

Najwspanialszem było przyjęcie Najjaśniejszego Pana w gimnazyum IV. we Lwowie, które zwiedził 8. września 1894, z okazyi zwiedzenia Wystawy krajowej lwowskiej.

Przed budynkiem, z którego powiewały chorągwie, zbudowano bramę tryumfalną, u której szczytu jaśniał napis: „Witaj nam, witaj miły Hospodynie!". W przedsionku ustawiono wśród kwiatów i zieleni biust bronzowy Najjaśniejszego Pana. Od bramy tryumfalnej aż do drzwi auli stanęła młodzież zakładu. Aulę przyozdobiono dywanami i kwiatami. Naprzeciw głównego wejścia, na podwyższeniu, pod baldachimem, ustawiono krzesło tronowe a naprzeciw zawieszono tarczę z napisem: „Salve Imperator!". Najjaśniejszy Pan przybył w towarzystwie Namiestnika, hr. Kazimierza Badeniego, o godz. 9·30 min. przed południem a powitany przez Ministra wyznań i oświaty Dr. Madeyskiego, Radcę ministeryalnego Dr. Rittnera i wiceprezydenta Rady szkolnej kraj. Dr. Bobrzyńskiego wszedł do auli, gdzie po odśpiewaniu kantaty przez chór młodzieży, wystąpił przed Monarchę uczeń klasy ósmej Stefan Rudnicki, (obecnie docent geografii w Uniwersytecie lwowskim) i wygłosił mowę powitalną w języku niemieckim.

---

[1]) Sprawozdanie Dyrekcyi gimnazyum akademickiego we Lwowie za rok 1880/1.

Stojąc, wysłuchał Cesarz tego przemówienia z widoczną uwagą, poczem zbliżył się do grupy studentów, na której czele stał młody mowca, pochwalił go za dobre wygłoszenie mowy i zapytał, w której jest klasie.

Z ciekawością przypatrywał się Monarcha kilku uczniom, ubranym w świeżo podówczas zaprowadzone mundurki. Zwiedzał szczegółowo gmach cały, wstępując do poszczególnych klas, oglądał gabinet historyi naturalnej i salę gimnastyczną [1]),

b) Szkoły realne.

Szkoły realne, których pierwsze początki w państwach kulturalnych Europy sięgają końca XVII. wieku, wynikły z potrzeby dostarczania młodzieży nie zamierzającej uczęszczać do szkół wyższych wiadomości praktycznych potrzebnych w rozmaitych zawodach przemysłowych i handlowych, tudzież z potrzeby dostarczania wykształcenia wyższego od pospolitego licznym zastępom społecznym, przysposabiającego do życia publicznego w gminie lub państwie. Jako takie miały szkoły realne pierwotnie charakter zawodowy. W organizacyi ich ówczesnej bardzo rozmaitej trudno byłoby dopatrzeć się jasnej myśli i zdecydowanego kierunku co do wyboru środków i drogi prowadzącej do zamierzonego celu. Pierwsze szkoły realne nosiły nazwy rozmaite, dopiero z czasem utarła się nazwa szkół realnych. Niejednokrotnie szkoły te w ciągu lat zmieniały swe organizacye i nazwy.

W Austryi plan organizacyi szkolnictwa publicznego hr. Pergena z r. 1770 przewidywał już podział szkół średnich na gimnazya i szkoły realne. W tym roku powstał staraniem kupiectwa w Wiedniu zakład należący do kategoryi szkół realnych, Real-Handlungs-Akademie, który w r. 1809 zamieniono na szkołę realną [2]), później w r. 1915 połączoną z Instytutem politechnicznym.

U schyłku 18. stulecia (za Franciszka II.) kanclerz państwa hr. Rottenhann żywo wskazywał potrzebę rozpowszechnienia szkół realnych. W r. 1799 postanowiono otworzyć szkoły realne w 9 miastach stołecznych rozmaitych krajów austr. I tak powstały szkoły realne w Bernie w r. 1811, w Brodach w r. 1815 [3]), we Lwowie w r. 1817. W Tryeście istniała sakoła realna z czasów Napoleońskich połączona z Akademią nautyczną.

Trzeci dziesiątek lat (1821—1830) wykazuje zastój w rozwoju szkół realnych, który znajduje swe uzasadnienie w prohibicyjnym kierunku, ciążącym na ówczesnych stosunkach handlowych i przemysłowych. Za to następny dziesiątek lat obudził w tej dziedzinie szkolnictwa nowe życie. I tak powstają: W r. 1833 szkoła realna w Pradze połączona ze Szkołą techniczną. (Tech. Lehraanstalt), w r. 1834 szkoła realna w Rakonitz i 1837 w Reichenberg (fundacya arcybiskupstwa pragskiego), w r. 1841 szkoła realna w Grazu. Z końcem lat czterdziestych istniało ogółem w Austryi poza Wiedniem 8 szkół realnych rozmaicie zorganizowanych.

---

[1]) Sprawozdanie Dyrektora c. k Gimnazyum IV. we Lwowie za rok szkolny 1895, str. 100—102 i „Muzeum“ 1894 str. 751 i następne.

[2]) Na zasadach zawartych w „Plan einer künftigen Verfassung u. Leitung des ganzen deutchen Schulwesens (vom 10. Februar 1804).

[3]) Zamieniona w 1865 na 4-klasowe gimn. realne.

Charakter szkół ogólnie kształcących i pozostających do Politechnik w tym samym stosunku jak gimnazya do Uniwersytetów przyznał szkołom realnym Zarys organizacyjny z r. 1849 przystosowany do szkół realnych cesarskiem rozporządzeniem z dnia 2. marca 1851. Data ta bywa często i nie bez pewnej racyi podawana jako początek ery szkół realnych w Austryi. W tym roku liczba szkół realnych wynosiła 14 z 2987 uczniami. W r. 1857 było szkół realnych 25 z 7292 uczniami a w r. 1864 doszła ta liczba do 51 z więcej niż 10.000 uczniów. W Krakowie powstała szkoła realna z początkiem lat pięćdziesiątych z zamiany tamtejszej szkoły technicznej, w Tarnopolu niższa szkoła realna w r. 1860/1.

Nie wszystkie te zakłady były równe co do liczby klas, bywały szkoły 2 klasowe połączone ze szkołami ludowemi (ze szkołami głównemi, wzorowemi), tudzież 3 klasowe niższe i 4 klasowe wyższe szkoły realne. Oba ostatnie rodzaje szkół realnych były samoistnemi szkołami. Szkoły te utrzymywano w wielkiej części z funduszów gminnych i krajowych, albo przynajmniej z współudziałem rzeczonych funduszów.

Egzamin dojrzałości w szkołach realnych jako fakultatywny był już przewidziany Zarysem organizacyjnym. W licznych zakładach pozagalicyjskich składali go uczniowie na ochotnika na podstawie rozp. Min. W. i O. z 27. maja 1869. Klasę 7 i obow. egzamin dojrzałości zaprowadzono w latach 1870/1—1872/3 w szkołach realnych poszczególnych krajów. W Galicyi stało się to w roku szkolnym 1872/3 na mocy rozporz. z 9. maja 1872.

Ustawodawstwo w zakresie szkół realnych przysługuje na podstawie Ustaw zasadniczych z 21. grudnia 1867 Sejmom krajowym.

W r. 1867 wydało Ministerstwo ustawę o szkołach realnych (w rodzaju ustawy ramowej) dopełnioną memoryałem „Denkschrift zur Erläuterung des Entwurfes eines Gesetzes betreffend die Realschulen". Główne postanowienia tej ustawy są: 1) ograniczenie zadania szkół realnych do udzielania wykształcenia ogólnego z wyłączeniem wszelkich fachowych nauk, 2) szersze uwzględnienie języków nowożytnych i wiadomości historyczno-geograficznych, 3) zwiększenie liczby klas do 7. Ustawa rzeczona była przedłożona poszczególnym Sejmom krajowym a sejm galicyjski uchwalił na jej podstawie „Ustawę o szkołach realnych galicyjskich" sankcyonowaną 24. sierpnia 1899 (Dz. u. k. Nr. 108). Ustawa ta weszła w życie z rokiem szkolnym 1900/1. Równocześnie otrzymały szkoły realne galicyjskie nowy plan zatwierdzony przez M. W. i O. 6. lipca 1899 l. 24.339 a oparty na planie normalnym.

Dla ustalenia organizacyi szkół realnych i metod nauczania wydało Ministerstwo rozporz. z 15. kwietnia 1879 plan normalny wraz z instrukcyą a rozporz. z 23. kwietnia 1898 nowy plan, mający na celu podniesienie nauki przedmiotów humanistycznie kształcących i wyłączenia balastu zbędnych wiadomości.

Rozporządzeniem z 7. lutego 1894 złączono oddzielne komisye egzaminacyjne dla nauczycieli gimnazyów i szkół realnych.

Ustawa krajowa z 4. marca 1912 (Dz. ust. kraj. Nr. 39), (zob. Dz. urzęd. R. S. K. Nr. 10 z r. 1912), postanawia dodanie klasy VIII. i zaprowadza szereg bardzo ważnych zmian w planie nauki a mianowicie: *a)* obowiązkową naukę drugiego języka

kraj. w granicach ustawy z 15. lutego 1905 (Dz. u. kr. Nr. 108), *b)* pogłębienie nauk przyrodniczych z ulepszeniem metody nauczania opartej na szeroko rozwiniętych ćwiczeniach praktycznych, *c)* dodanie nauki propedeutyki filozofii, *d)* język łaciński jako względnie obowiązkowy. Zarazem zwiększono etaty nauczycielskie o 2 posady. Ustawa powyższa miała wejść stopniowo w życie, czemu wybuch wojny stanął na przeszkodzie.

W roku szkolnym 1911/12 istniało w Galicyi czternaście szkół realnych wyższych; z tych 3 nie były jeszcze zupełne i miały jedna 2 klasy, dwie inne po 3 klasy. Liczba uczniów w tych zakładach wynosiła w tym roku 4014, a liczba nauczycieli 274. Szkoły niezupełne w następnych latach stopniowo się uzupełniały i dziś wszystkie są już siedmioklasowe [1]).

IV. Szkolnictwo przemysłowe.

Początki szkolnictwa przemysłowego w Austryi związane są ściśle z rozwojem szkolnictwa ludowego. Po przeprowadzeniu reformy szkolnictwa przez Cesarzową Maryę Teresę zwrócono uwagę na potrzebę zapewnienia uczniom już w szkole ludowej pewnego przygotowania do zawodów praktycznych.

Za rządów Cesarza Józefa II. połączono już pewną ilość szkół ludowych, zwłaszcza w Czechach, z tak zwanemi szkołami przemysłowemi (Industrieschulen), a w latach 1782 i 1783 zarządzono, aby w szkołach ludowych udzielano także nauki rysunków zawodowych.

Celem dalszego wydatniejszego poparcia przemysłu poczęto od roku 1804 zakładać w Austryi pierwsze szkoły realne, których zadaniem było przygotowywać do stanu haudlowego i do zawodów przemysłowych, a po założeniu pierwszej politechniki w Wiedniu w r. 1815 i do studyów technicznych.

Zadanie przygotowywania także i do stanu przemysłowego, szkoły realne spełniały do r. 1867, w którym nastąpiła reorganizacya ich w tym duchu, że od tego czasu miały one przygotowywać uczniów do szkół politechnicznych, tak jak gimnazya do uniwersytetów.

Jeżeli nie wliczymy do szkolnictwa przemysłowego utworzenia instytutów technicznych, to do roku 1868 było to nieomal wszystko, co dla szkolnictwa przemysłowego w Austryi zrobiono.

Z reorganizacyą szkół realnych utracił przemysł austryacki jedyne oparcie, jakie posiadał. Chcąc temu brakowi zaradzić, Rząd założył w r. 1868 przy austryackiem muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu pierwszą w Austryi szkołę dla nauki przemysłu artystycznego. Pierwsza szkoła przemysłowa powstała także w Wiedniu w r. 1870.

Odtąd datuje się nadzwyczajnie szybki i samoistny rozwój szkolnictwa przemysłowego w Austryi. W r. 1872 Rada państwa po raz pierwszy przeznaczyła na cele szkolnictwa przemysłowego kwotę 100.000 K, a dziś budżet państwowy szkolnictwa przemysłowego obejmuje kwotę okrągło 16,000.000 K.

---

[1]) Przy opracowaniu niniejszego szkicu historycznego, korzystano głównie z następujących dzieł: Zentralblatt f. d. gewerbliche Unterrichtswesen. I.Band. Wien 1883.

Zur Geschichte der österr. Realschule unter der Regierung Kaiser Franz Jozef I. von Karl Klekler, Realschuldirektor in Wien. (Zeitschrift f. d. Realschulwesen 1898.)

Obecnie szkolnictwo przemysłowe rozrosło i rozwinęło się wszechstronnie tak, że obejmuje prawie wszystkie przemysły i zawody i może zaspokoić wszelkie potrzeby dydaktyczne zarówno ludzi mających zamiar wstąpić do zawodów praktycznych i nauczyć się zawodu w szkole, jak też i ludzi pracujących już w zawodzie, a chcących swoje zawodowe wykształcenie uzupełnić.

Najświetniejszy więc rozwój szkolnictwa przemysłowego w Austryi przypada na czas błogosławionych rządów ś. p. Cesarza Franciszka Józefa I.

W tym okresie założono w Galicyi przy współudziale Państwa i kraju 9 państwowych i 22 krajowych szkół przemysłowych a oprócz tego 96 szkół przemysłowych uzupełniających.

Będące w toku zakładanie dalszych państwowych szkół przemysłowych zostało tylko chwilowo wstrzymane z powodu stosunków wojennych.

Celową organizacyą szkół przemysłowych i ich rozwojem wyprzedziła Austrya wiele innych cywilizowanych państw Europy, z których niejedno posiada wprawdzie starsze szkolnictwo przemysłowe, lecz nie odpowiadające żywotnym interesom nowoczesnego przemysłu w tej mierze jak tego rodzaju zakłady naukowe w Państwie austryackiem.

Temu też rozwojowi szkolnictwa przemysłowego zawdzięczyć należy, że przemysł i rękodzieła w Austryi stanęły na tak wysokim poziomie, że w obecnej wojnie budzą podziw swą techniczną organizacyą, sprawnością i rozmiarami dozwalającymi na zwycięzkie jej przetrwanie.

V. Szkolnictwo handlowe.

Szkoły handlowe rozpoczęły swą działalność od kursów z charakterem uniwersyteckim w oddziale handlowym przy Akademii technicznej we Lwowie. Był to jednoroczny kurs, który według postanowienia z roku 1843 miał być równorzędny z oddziałem technicznym. Jako uczeń zwyczajny mógł być przyjęty tylko absolwent szkoły średniej. Pozatem nie było w kraju żadnej szkoły handlowej, bo nieudałych prób kształcenia kupców mimochodem w szkole realnej, przez dodanie do planów kilku przedmiotów handlowych, nie można uważać za utworzenie szkół handlowych. Wydały one szereg zarządzeń dyletanackich, które się skończyły w roku 1851 przy reorganizacyi szkół realnych.

Oddział handlowy przy Akademii technicznej we Lwowie cierpiał stale pod ciężarem licznych niepowodzeń, zmieniał kilkakrotnie swoją organizacyę, aż został ostatecznie zwinięty w roku 1875.

Samoistne szkoły handlowe w Galicyi są niemal wszystkie dziećmi XX. stulecia. Szkoły handlowe galicyjskie przechodziły w swym ustroju wszystkie fazy organizacyi szkół handlowych w Monarchii. Dadzą się tu rozróżnić dwa okresy.

I. W czterdziestoletnim okresie, od roku 1848 do 1888, rozwinęło się w Austryi silnie prywatne szkolnictwo handlowe, rozpoczynając akcyę od szkół typu najwyższego. Powstały więc akademie handlowe w roku 1856 w Pradze, 1857 we Wiedniu, 1879 w Insbruku i t. d., prawie w każdem większem mieście poza Galicyą. Były to szkoły wyższe, bogato wyposażone, a utrzymywane wyłącznie

z funduszu kupców i instytucyi finansowych. Zarządy tych szkół wcale nie pragnęły wpływu rządu na ich rozwój, przeciwnie, broniły się wprost przeciw zarządzeniom rządowym. Do zakładu przyjmowano z początku tylko absolwentów szkół średnich. Wszelako wobec stałego braku wystarczającej liczby słuchaczów, akademie handlowe obniżały z roku na rok warunki wstępu tak, że w końcu — jak obecnie — przyjmowały do zakładu uczniów z ukończoną klasą czwartą szkoły średniej. Z dawnej organizacyi pozostał tylko tytuł „Akademii“ i jednoroczny kurs dla abituryentów szkół średnich.

Obok tych wyższych szkół handlowych powstały liczne, również prywatne, niższe szkoły i kursa handlowe, które miały na celu bądź to przygotowanie młodzieży do zawodu kupieckiego, bądź też dalsze kształcenie osób, pozostających już w zawodzie kupieckim.

W wymienionym 40-letnim okresie mieliśmy także w Galicyi prawie w każdem większem mieście prywatne niższe szkoły handlowe i kursa. Powstawały one na podstawie ustawy z roku 1850 o prywatnem szkolnictwie. Ich właściciele, a także uczniowie i nauczyciele rekrutowali się przeważnie ze sfer żydowskich.

W Krakowie powstała w tym okresie w roku 1882 z inicyatywy inteligentnych sfer kupieckich szkoła handlowa, która według Statutu organizacyjnego miała obejmować oddział wyższy i niższy. Otworzono jednak tylko oddział niższy, który dla braku funduszów, a po części z powodu powszechnej obojętności kupiectwa nie mógł być zamieniony przez długi szereg lat na wyższy. Z tego samego powodu nie miał też Lwów w tym okresie żadnej samoistnej szkoły handlowej.

II. Taki stan szkolnictwa handlowego trwał do roku 1888, kiedy zajął się także szkołami handlowemi ówczesny Minister Oświaty, baron Gautsch, stwarzając w Ministerstwie osobne biuro dla szkolnictwa handlowego, którego kierownictwo powierzył sekretarzowi ministeryalnemu, Dr. Heymerlemu. Od tego też czasu rozpoczyna się bezpośredni wpływ Państwa na szkolnictwo handlowe, pozostawione dotychczas inicyatywie prywatnej.

Zwołane przez Ministeryum konferencye sfer interesowanych i ankiety zajęły się przyszłą organizacyą szkół, sprawą środków naukowych i dostarczeniem ukwalifikowanych nauczycieli dla tych szkół.

Ustanowiono przedewszystkiem trzy typy szkół handlowych, które jeszcze dzisiaj istnieją, a mianowicie:

1. Wyższe szkoły czyli Akademie handlowe, które mają kształcić osoby stanu handlowego z wyższą kwalifikacyą (banki);

2. Dwuklasowe, niższe szkoły handlowe, mające na celu kształcenie osób dla handlu średniego (kupców);

3. Szkoły uzupełniające, dla kształcenia praktykantów handlowych.

Następnie wydał Rząd plany naukowe dla wszystkich wymienionych typów, popierał materyalnie wydawanie podręczników dla nich i ustanowił komisye egzaminacyjne dla nauczycieli przedmiotów fachowych w szkołach handlowych. Pozatem pomoc Rządu ograniczyła się do subwencyonowania powstałych szkół.

Nie dziw więc, że w krajach, gdzie kwitnął handel i przemysł, zaroiło się od szkół wszystkich trzech typów, podczas gdy w Galicyi, ekonomicznie mniej rozwiniętej, brakło ich prawie zupełnie. W roku 1870 zaledwie powstaje we Lwowie

miejska niższa szkoła handlowa z nauką wieczorną dla praktykantów handlowych. Dopiero z końcem ubiegłego stulecia zmieniły się sosunki w kraju na lepsze. Sejm krajowy, gmina miasta Lwowa tudzież lwowska Izba handlowa i przemysłowa rozwijają energiczną akcyę około założenia państwowej, wyższej szkoły handlowej we Lwowie, oświadczając gotowość do znacznych ofiar ze swej strony, byle tylko zaradzić skutecznie opłakanemu stanowi szkolnictwa handlowego w Galicyi.

Starania te zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem, albowiem Najwyższem Postanowieniem z dnia 8. września 1899 Jego Ces. i Król. Mość zezwolił na założenie państwowej Akademii handlowej we Lwowie.

Od tego czasu rozpoczyna się nowa era i właściwa skuteczna działalność na polu szkolnictwa handlowego w Galicyi. Druga z rzędu państwowa wyższa szkoła handlowa w Austryi, należycie wyposażona w siły nauczycielskie i środki naukowe, zajęła się prócz wykształcenia młodych adeptów wiedzy handlowej, także wydaniem podręczników dla przedmiotów fachowych, w której to akcyi współdziałała skutecznie szkoła handlowa w Krakowie, zamieniona w roku 1898 na wyższą szkołę handlową.

Ustawa z 15. lutego 1905 o Radzie szkolnej krajowej umożliwiła powołanie znawcy szkolnictwa handlowego do jej grona i stworzenia posady fachowego inspektora dla szkół handlowych w Galicyi. Rozpoczęła się więc planowa akcya Rady szkolnej około zakładania szkół handlowych. Powołano do życia Komisyę egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli wyższych i niższych szkół handlowyhc i zabrano się do zakładania jeszcze brakujących w kraju dwuklasowych szkół handlowych, szkół najważniejszych, bo mających wykształcić inteligentnych kupców, w właściwem tego słowa znaczeniu.

Ponieważ Rząd oświadczył, że nie ma zamiaru zakładać państwowych niższych szkół handlowych, lecz musi akcyę tę pozostawić inicyatywie prywatnej, jak w innych krajach koronnych, a będzie popierał powstające zakłady subwencyami rządowemi, przeto Rada szkolna krajowa zwróciła się w tej sprawie do Wydziału krajowego, który ją zawsze popierał skutecznie w szerzeniu oświaty. Dzięki szczodrobliwości Wydziału powstały szkoły typu drugiego w Galicyi, a mianowicie: krajowe szkoły kupieckie w Brodach i Tarnowie w roku 1911, w Białej i Przemyślu w roku 1913, a zamierzonemu zakładaniu dalszych szkół tego rodzaju przeszkodził wybuch wojny światowej.

Oprócz krajowych szkół kupieckich istnieją w kraju następujące dwuklasowe publiczne szkoły handlowe:

1. Męska i żeńska dwuklasowa szkoła handlowa przy Akademii handlowej w Krakowie, 2. żeńska szkoła handlowa przy Liceum im. Jadwigi we Lwowie, 3. miejska szkoła dwuklasowa z językiem wykładowym niemieckim w Białej.

Pozatem istnieją następujące prywatne szkoły handlowe dwuklasowe: we Lwowie polska męska i żeńska, założone przez Towarzystwo szkoły handlowej, tudzież ruska, założona przez Towarzystwo „Proświta“, w Tarnopolu żeńska, założona przez Towarzystwo Szkoły ludowej, w Rzeszowie i Nisku szkoły koedukacyjne, w Samborze męska fundacyi Ozyasza Gotthelfa, a w Stanisławowie męska S. Weinberga.

Dla kształcenia praktykantów handlowych, pozostających już w praktyce kupieckiej, załozono szkoły uzupełniające przy Akademiach handlowych w Krakowie

i Lwowie, przy wszystkich krajowych szkołach kupieckich, 3 samoistne takie szkoły dla chłopców, a jedną dla dziewcząt w Krakowie, ponadto Wydział krajowy zezwolił, aby przy każdej szkole przemysłowej uzupełniającej w kraju otworzyć osobny oddział handlowy, o ile zgłosi się na naukę 20 praktykantów handlowych.

Jak widać z poprzednich wywodów, dorobek ostatnich lat był znaczny i okazuje się najlepiej ze wzrostu budżetu państwowego dla szkół handlowych. Podczas gdy wydatki rządowe dla wszystkich szkół handlowych w Austryi wynosiły w roku 1896 jeszcze 148.000 K, preliminarz państwowy wykazywał w roku 1915/16 zapotrzebowanie na utrzymanie szkół handlowych w Galicyi samej 256.495 K.

Ilość nauczycieli i stan frekwencyi państwowych i subwencyonowanych przez Rząd szkół handlowych w Galicyi w roku szkolnym 1913/14, to jest w ostatnim roku szkolnym przed wybuchem wojny światowej, przedstawia następująca tabelka:

	SZKOŁA	Ilość naucz.	Stan frekwencyi w szkole				
			wyższ.	2-klas.	uzup.	kursa	razem
1.	Akademie handlowe:						
	Kraków	40	157	304	90	215	766
	Lwów	17	113	—	73	72	258
2.	Krajowe szkoły kupieckie:						
	Biała	12	—	41	12	35	88
	Brody	13	—	79	38	35	152
	Przemyśl	12	—	74	37	82	193
	Tarnów	8	—	58	47	21	126
3.	Szkoły dwuklasowe:						
	Tow. Szkoły handlowej, Lwów	19	—	189	—	76	265
	„Proświta", Lwów	6	—	71	—	25	96
	Liceum Król. Jadwigi, Lwów	10	—	98	—	—	98
	T. S. L., Lwów	17	—	36	33	—	69
	O. Gotthelfa, Sambor	7	—	121	—	35	156
	Razem . . .	161	270	1071	330	596	2267

Dla dopełnienia obrazu przypomnieć wypadnie, jakkolwiek to już wykracza poza ramy szkicu niniejszego, że oba Uniwersytety krajowe, Szkoła Politechniczna, Akademia weterynaryi we Lwowie, Akademia Sztuk pięknych w Krakowie, wydział lekarski Uniwersytetu we Lwowie, Studyum rolnicze przy Uniwersytecie krakowskim, dopiero czasom panowania Cesarza Franciszka Józefa I. zawdzięczają swe oddrodzenie względnie powstanie i rozwój właściwy [1]).

W końcu nie wolno pominąć jednego z największych dobrodziejstw wyświadczonych polskiej nauce przez Zmarłego Cesarza przez to, że w r. 1873 zezwolił na przemianę krakowskiego Towarzystwa Naukowego na polską Akademię Umiejętności, jako centralne ognisko ruchu naukowego dla całego Narodu a w dowód wielkiej Swej dla niego życzliwości powierzył protektorat nad Akademią cieszącemu się powszechną czcią i sympatyą w kraju, Bratu Swemu Arcyksięciu Karolowi Ludwikowi, a po jego zgonie Arcyksięciu Karolowi Stefanowi.

A wszystkie te prawdziwie bezcenne zdobycze kulturalne otrzymał kraj nasz w czasie, kiedy o miedzę, w zaborze rosyjskim w zakresie szkolnictwa, srożyły się nieludzkie, okrutne rządy Hurki, Maryi Andrejewny, Apuchtina, kiedyto „karano po szkołach rosyjskich w Polsce za każde słowo polskie, wymówione w murach szkolnych, jak za przestępstwo, łżono przeszłość polskiego narodu, jego czyny i jego historyę, urągano językowi, poniewierano wszystkiem, co mogło być polskiemu dziecku blizkiem i drogiem. Lata dziecinne i lata młodości zmieniły się w Królestwie Polskiem w lata niedoli i męczarni“ [3]).

W tym samym czasie, w którym język ruski w kraju naszym otrzymał dostęp do szkół i rozwijał się na zdrowych podstawach, począwszy od szkółki wiejskiej jednoklasowej aż do Uniwsytetu, na Ukrainie rosyjskiej nie dopuszczano języka ukraińskiego nawet do nauczania prywatnego, a wszelkie usiłowania podejmowane w tym kierunku, aby młodzież ukraińska mogła pobierać naukę w języku ojczystym, srogo prześladowano.

O jakiemkolwiek odwołaniu się uciśnionych narodów do łaski monarszej w Rosyi, ani mowy być nie mogło.

Jakże inaczej było wtedy pod rządami Zmarłego Cesarza!

Kiedy w r. 1880 stanęła przed bawiącym podówczas w Galicyi Cesarzem Franciszkiem Józefem I. deputacya sejmowa i przedłożyła Mu prośbę, aby starożytny zamek królów polskich na Wawelu do dawnej jego świetności przywrócić i za Swoją siedzibę uznać go raczył, Cesarz skłaniając się do tej prośby i chwaląc pietyzm Polaków, tudzież ich roztropność, która nauczyła ich poważne tradycye

---

[1]) Ludwik Finkel i Stanisław Starzyński, Historya Uniwersytetu lwowskiego II. str. 3. i następne.

Kronika Uniwersytetu Jagiellońskiego, od r. 1864 do 1887, Kraków 1887 str. 5—6.

Michał Bobrzyński, Władysław Leopold Jaworski i Józef Milewski „Z dziejów odrodzenia politycznego Galicyi“ (1859—1873) Warszawa, str. 482—491.

Teofil Merunowicz. Wyniki samorządu w Galicyi, z powodu pięćdziesięciolecia istnienia urządzeń autonomicznych w Galicyi. Lwów, 1916, str 16—21.

[3]) List otwarty H. Sienkiewicza o szkole rosyjskiej w Polsce, oddrukowany przez profesora Ignacego Chrzanowskiego w: „Roku Polskim“ 1916, listopad, str. 80—84.

Włodzimierz Wakar, Sto lat walki o oświatę polską. Warszawa 1915, str. 52—54.

przeszłości w wysokiej czci przechowywać i godzić je z obowiązkami teraźniejszości, oświadczył, że ze szczególnem zadowoleniem pragnie ujrzeć prastary zamek królów polskich w odmłodzonej postaci, do dawnej świetności przywrócony.

Innym zaś razem, wyrażając jednemu z najzasłużeńszych galicyjskich mężów stanu uznanie za serdeczne przyjęcie, jakiego doznał od całej ludności kraju, oświadczył: „Złożyliście dowód, że uwzględnianie narodowych właściwości i cześć dla historycznych tradycyi, zdolne są coraz silniej zacieśniać węzeł między Panującym a krajem“.

Monarcha, który umiał znaleźć tak głębokie i tak szlachetne słowa dla Swych poddanych, mógł być zawsze pewny, że narody, do których z taką mową się zwracał, Imię Jego w najgłębszej czci i wdzięczności najdalszym przekażą pokoleniom.

F. M.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

Rok XX. **Nr. 15.**

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 10. grudnia 1916.

Uchwały Rady szkolnej krajowej z dnia 16. listopada 1916.

C. k. Rada szkolna krajowa wychodząc z założenia, że tego, czego się młodzież szkolna uczy powinna się nauczyć, że rzeczy najważniejsze powinny utrwalić się w jej świadomości i stać się jej pełną własnością, czemu stoi na przeszkodzie między innemi przeładowanie materyałem naukowym w podręcznikach, że dalej szkoła powinna kształcić poczucie obowiązku, charakter i wolę, że wreszcie należy w uczniach wyrabiać także pamięć, z drugiej jednak strony licząc się z tem, że czas obecny nie jest właściwy do wprowadzania daleko idących reform, do zmian w organizmie szkolnym, w planie naukowym i samych podręcznikach, ogranicza się obecnie do następujących zarządzeń dotyczących szkół średnich:

I. Należy ograniczyć materyał podręczników przy zachowaniu planu naukowego, bacząc na to, by wystarczyło dość czasu na utrwalenie najważniejszych wiadomości w pamięci przez kilkakrotne powtarzanie.

II. Ograniczenia wspomniane podlegają na wniosek nauczyciela zatwierdzeniu przez komisye fachowe, które w każdym zakładzie należy złożyć z nauczycieli dotyczących przedmiotów.

III. Na podstawie tak zredukowanego materyału każdy nauczyciel ma sobie przygotować:

a) ogólny plan lekcyjny na cały rok szkolny według okresów konferencyjnych;

b) rozłożyć materyał tak, aby ostatni miesiąc pozostał wyłącznie na powtarzanie;

c) przed każdą lekcyą przygotować szczegółowy jej plan z podziałem takim, by można powtórzyć lekcyę poprzednią, przerobić nowy materyał i zestawić przy końcu godziny w formie syntetycznej to, czego się uczniowie w tej lekcyi nauczyli.

IV. By wrażenia, których uczniowie w szkole doznali, utrwalić, wiedzę ugruntować, kształcić pamięć i wyrabiać poczucie obowiązku, należy od uczniów żądać domowej pracy, zadawać jednak tylko bardzo w mierze tak, aby uczniowi pozostało dosyć czasu na odpoczynek, ćwiczenia fizyczne i na lekcye nadobowiązkowe. Zadawanie ponad miarę jako zniechęcające do nauki, podkopujące poczucie obowiązku i zniewalające do powierzchowności stanowi wielką winę nauczyciela. Ta uwaga dotyczy nietylko poszczególnych lekcyi. lecz także przedewszystkiem powtarzania t. zw. większych partyi materyału naukowego. Pamiętać także należy o wyjątkowych warunkach dzisiejszej doby, zwłaszcza o coraz częściej występującem osłabieniu fizycznem a w następstwie i umysłowem uczniów żyjących w nędznych warunkach.

Po tych zastrzeżeniach Rada szkolna krajowa poleca, by egzekwowanie pensum zadanego było jak najściślejsze, a zwłaszcza, aby uczeń nie mógł otrzymywać promocyi do klasy wyższej, jeżeli nie przyswoi sobie koniecznego ze względu na dalszy postęp minimum wiedzy.

Celem wprowadzenia w czyn powyższych wskazań

I. wyda Prezydyum Rady szkolnej krajowej okólnik do Dyrekcyi szkół średnich;

II. inspektorowie krajowi wypracują dla siebie wewnętrzną instrukcyę oznaczającą granice, do których może nastąpić redukcya w materyale podręczników, a następnie będą czuwali przez osobisty kontakt z gronami nauczycielskiemi, aby powyższe wskazania ściśle wykonywano;

III. dyrektorowie powołają w każdym zakładzie z pośród nauczycieli dwóch pomocników dla kierowania nauką pod względem metodycznym. Ci dwaj doradcy fachowi mają być tak dobrani, aby razem z dyrektorem były przez nich reprezentowane trzy działy:

1) językowy, 2) historyczno-geograficzny, 3) matematyczno-przyrodniczy.

Dyrektor przy pomocy obu doradców czuwać będzie nad tokiem nauki, zwłaszcza gdy chodzi o nauczycieli młodszych i mniej doświadczonych.

Obu doradcom przyzna Rada szkolna krajowa na przedstawienie dyrektora znaczne ulgi w wymiarze godzin obowiązkowych.

IV. Gospodarzom klas należy przypomnieć przepis z § 9. Zarysu organizacyjnego dla gimnazyów. (Patrz także rozporządzenie ministeryalne z 24. listopada 1849, l. 37. Dz. u. p.).

Paragraf ten przepisuje:

„Dla kolegów uczących w jednej i tej samej klasie jest gospodarz klasy organem pośredniczącym celem osiągnięcia harmonijnego współdziałania. Gospodarz zarządza przedewszystkiem z początkiem półrocza, następnie w miarę potrzeby, narady nad wymiarem prac zadanych w każdym przedmiocie szkolnym, aby zapobiedz z jednej strony przeciążeniu i nadmiernemu gromadzeniu pracy na jeden dzień, z drugiej strony szkodliwemu brakowi zajęcia domowego".

Ze względu na te zadania gospodarzy klas należy w przyszłości poruczać obowiązek tak doniosły w organizmie szkolnym nauczycielom najdoświadczeńszym, dającym wszelką rękojmię uzdolnienia dydaktycznego i pedagogicznego.

W braku dostatecznej liczby takich nauczycieli można jednemu nauczycielowi powierzyć gospodarstwo w dwu klasach, dodając mu kolegów do pomocy jako zastępców gospodarza klasy dla sprawowania czynności pomocniczych, pisarskich i wyręczania go w razie nieobecności.

Nauczycielom obarczonym gospodarstwem w dwóch klasach przyzna Rada szkolna krajowa odpowiednie zniżki przy wymiarze obowiązkowych godzin tygodniowych.

L. 19.785/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich państwowych i prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności, w sprawie udzielania urlopów uczniom pełniącym służbę wojskową, a zgłaszającym się do przyspieszonych egzaminów dojrzałości w roku szkolnym 1916/17.

Po myśli rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 9. września 1916 l. 27.897, oznajmia się Dyrekcyom, że c. i k. Ministerstwo wojny w porozumieniu z c. k. Ministerstwem obrony krajowej zawiadomiło wszystkie Komendy wojskowe o treści rozporządzenia

c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 17. sierpnia 1916 l. 26.232, intymowanego tutejszym reskryptem z 25. sierpnia 1916 l. 17.958/IV i wydało w związku z tem następujące zarządzenia:

Celem uczęszczania do ostatniej klasy szkoły średniej i zdawania przyspieszonego egzaminu dojrzałości, należy udzielać czterotygodniowego urlopu tym uczniom szkół średnich, pełniącym czynną służbę wojskową, należącym aż do rocznika 1898 włącznie, którzy znajdują się w formacyach zapasowych, względnie nie pełnią służby wojskowej w polu. Czas trwania urlopu liczy się od dnia, w którym uczeń przybył do miejscowości, gdzie ma uczęszczać do szkoły. Uczeń, który rozpoczyna urlop, winien po wpisaniu się do zakładu przesłać natychmiast Komendzie formacyi zapasowej swojego oddziału broni poświadczenie uczęszczania do szkoły, o które ma prosić Dyrekcyę zakładu.

Natomiast nie będzie się uwzględniać próśb o udzielenie urlopu celem uczęszczania do szkoły lub zdawania przyspieszonego egzaminu dojrzałości tym wojskowym, którzy obecnie znajdują się na froncie, z wyjątkiem jednak tych, którzy należą do formacyi ochotniczych (n. p. do Korpusu posiłkowego polskiego i t. p.).

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 5. października 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

L. 21.688/IV.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich państwowych i prywatnych gimnazyów męskich z prawem publiczności w kraju, w sprawie postanowień wyjątkowych dla uczniów szkół średnich, powołanych do czynnej służby wojskowej.

C, k. Rada szkolna krajowa zawiadamia Dyrekcye o treści rozporządzenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 30. września 1916 l. 29.152, którem z powodu zapytania w pewnym konkretnym przypadku Ministerstwo wyjaśniło, że ci uczniowie, którzy z powodu powołania ich do czynnej służby wojskowej w roku szkolnym

1915/16 już 15. października 1915 musieli wystąpić z przedostatniej klasy szkoły średniej i wskutek tego nie otrzymali świadectwa rocznego z tej klasy, mają być natychmiast, o ile dostaną czasowy urlop, przypuszczeni do egzaminów rocznych z materyału naukowego przedostatniej klasy, na wzór egzaminów prywatnych po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 9. sierpnia 1916 l. 25.465, intymowanego tutejszym reskryptem z dnia 11. września b. r. l. 17.590/IV. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu należy przyjąć ich w poczet uczniów publicznych, względnie prywatnych najwyższej klasy szkoły średniej po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. sierpnia 1916 l. 26.232, intymowanego reskryptem tutejszym z dnia 25. sierpnia 1916 l. 17.958/IV.

Ci uczniowie, którzy przy normalnym toku nauki mogliby przystąpić do egzaminu dojrzałości dopiero w lecie 1917, mogą być również po kilkutygodniowem uczęszczaniu do najwyższej klasy szkoły średniej przypuszczeni na swą prośbę do wcześniejszego egzaminu dojrzałości z końcem udzielonego im wojskowego urlopu a przed powrotem do czynnej służby wojskowej, przyczem będą im przyznane te same ulgi, jak i uczniom publicznym najwyższej klasy szkoły średniej po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 8. października 1914 l. 2.988.

Przy tej sposobności zezwala się również, uwzględniając punkt trzeci ustęp trzeci wspomnianego rozporządzenia ministeryalnego z dnia 9. sierpnia 1916 l, 25.465, aby tych uczniów powracających w ciągu roku szkolnego 1916/17 z czynnej służby wojskowej na stałe lub na pewien czas do szkoły, którzy otrzymali pomyślne świadectwo roczne z przedostatniej klasy i przy normalnym toku nauki mogli byli przystąpić do egzaminu dojrzałości już w czerwcu 1916, przypuszczać natychmiast do egzaminu dojrzałości z przyznaniem ulg, dozwolonych rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 8. października 1914 l. 2.988.

Te wszystkie wyżej wymienione postanowienia wyjątkowe stosują się naturalnie także do uczniów szkół średnich z Galicyi, Bukowiny i południowych krajów koronnych, dotkniętych wypadkami wojennymi, którzy są obecnie zapisani na urządzone dla nich kursa kształcące,

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 14. października 1916.

W zastępstwie:
Stefanowicz w. r.

L. 180/pr.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich Dyrekcyi c. k. gimnazyów, prywatnych gimnazyów z prawem publiczności, c. k. szkół realnych, państwowych i prywatnych z prawem publiczności, seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich, szkół i akademii handlowych, oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych, w sprawie przechowywania pieczęci urzędowych.

W ostatnich czasach zdarzyły się liczne wypadki usiłowanego szpiegostwa, oszustwa i innych nadużyć, popełnionych z pomocą pieczęci urzędowych różnych władz i urzędów.

Aby na przyszłość zapobiedz podobnym wypadkom, poleca się po myśli reskryptu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 15. października 1916 l. 2.638 jak najstaranniej przechowywać pieczęcie urzędowe i zabezpieczyć je przed każdem możliwem nadużyciem, a przedewszystkiem nie dopuszczać by pieczęcie dostały się w ręce niepowołane.

To samo odnosi się do druków urzędowych, a więc blankietów na świadectwa, dyplomy i inne dowody studyów, które mogą być nadużyte do sporządzania fałszywych dokumentów.

Zarazem uwiadamia się Dyrekcye i Rady szkolne okręgowe, że po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 22. czerwca 1916 (Dz. pr. p. Nr. 204) wolno wytwórcom i sprzedawcom pieczęci wydawać pieczęcie urzędowe tylko na pisemne polecenie, które ma być zaopatrzone pieczęcią zamawiającej władzy lub urzędu. Pieczęcie te mają być doręczone albo za pośrednictwem poczty, albo też wręczone w urzędzie szefowi urzędu lub przełożonemu kancelaryi. W inny sposób nie wolno dostarczać pieczęci. Wskutek tego rozporządzenia mają na przyszłość wszystkie władze, zakłady i urzędy państwowe zamawiać i odbierać pieczęcie w sposób wyżej przepisany.

Postanowienia te mają także pełne zastosowanie odnośnie do nalepek urzędowych.

O tem uwiadamia się Dyrekcye i Rady szkolne okręgowe polecając jak najściślejsze zastosowanie się do treści niniejszego reskryptu i ewentualne wydanie dalszych zarządzeń.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 17. października 1916.

W zastępstwie:
Czerny.

L. 22.735/IV.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi wszystkich szkół średnich rządowych i prywatnych, seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych i przemysłowych, tudzież do wszystkich Rad szkolnych okręgowych, w sprawie opieki nad niezamożną młodzieżą.

W obecnych warunkach, zwłaszcza w porze zimowej, mnożą się objawy budzące poważną obawę o los młodzieży szkolnej. Należy oczekiwać znaczniejszych niż w latach ubiegłych trudności w zaopatrzeniu się w opał, w obuwie. w żywność. Uboższa młodzież narażona będzie często na niedostatek, który nie tylko ograniczy możność pracy, ale w wielu przypadkach zapewne nadweręży lub zniszczy jej zdrowie fizyczne. Wśród takich nadzwyczajnych stosunków jest powinnością szkoły i jej odpowiedzialnych organów, w miarę możności i środków którymi rozporządzają, pospieszyć z ulgą i pomocą biednej dziatwie szkolnej.

Już dawniej niektóre zakłady z powodzeniem podjęły akcyę w tym kierunku, aby niezamożnej młodzieży pozbawionej warunków hygienicznych w domu, dostarczyć możności przebywania i uczenia się w ogrzanych salach budynku szkolnego nawet w godzinach niezajętych przez naukę szkolną, nieraz do późnego wieczora. W wielu wypadkach podawano młodzieży bezpłatnie herbatę lub mleko z chlebem. Rada szkolna krajowa zwraca przeto uwagę Dyrekcyi i gron oraz c. k. Rad szkolnych okręgowych na tą akcyę i zachęca gorąco do jej podjęcia i zorganizowania, nie wątpiąc, że nauczyciele z ochotą wezmą w niej czynny udział, ofiarując część wolnego czasu na dozór uczniów przebywających w budynku szkolnym w czasie niezajętym przez obowiązkową naukę, wesprą ich swą pomocą przy odrabianiu lekcyi i t. p.

Znaczniejsze trudności należy przewidywać w tych miejscowościach gdzie większą część budynków szkolnych zajęto na cele wojskowe, wskutek czego w budynkach wolnych od zajęcia mieszczą się dwie szkoły, odbywając naukę na przemian z rana i po południu. W takich przypadkach można oddać na usługi młodzieży we wskazanym powyżej celu te ubikacye zakładu, które w ogóle nie są przeznaczone na naukę szkolną, jakoto gabinety, sale biblioteczne, gimnastyczne, pokoje konferencyjne i t. p. W ostatecznym razie powiedzie się może pozyskać bezpłatnie lub nająć w prywatnym domu za czynszem ze składek uzyskanym lokal, który urządzony w sposób jak najskromniejszy i opalany kosztem szkoły mógłby pomieścić znaczniejszą ilość młodzieży w godzinach pozaszkolnych.

Dla zapewnienia powodzenia temu dobroczynnemu dziełu wypadnie zapewne odwołać się do ofiarności czynników lokalnych.

Wydatniejszy dochód na ten cel mogłyby zapewnić przedstawienia, koncerty i t. p. wykonywane w zakładzie przez uczniów pod dozorem i odpowiedzialnością nauczycieli, z dopuszczeniem rodzin uczniów do współdziału w charakterze widzów za skromną opłatą, nie przekraczającą dziesięciu lub najwyżej dwudziestu halerzy od osoby i za osobnemi zaproszeniami, wydanemi przez Dyrekcyę zakładu. Nadto c. k. Rada szkolna krajowa zezwala na urządzanie składek uczniów i ich rodziców na cel powyższy w obrębie zakładu. Może też powiedzie się zainteresować akcyą na rzecz biednej młodzieży grona pań, które zechciałyby zająć się przygotowaniem i rozdawaniem ciepłych śniadań lub podwieczorków dziatwie zgromadzonej w ubikacyach zakładu w godzinach pozaszkolnych.

C. k. Rada szkolna krajowa oczekuje rychłej relacyi Dyrekcyi i c. k. Rad szkolnych okręgowych o rozpoczęciu i postępach zabiegów podjętych w poruszonym kierunku.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 18. października 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

L. 8399/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych, w sprawie zakupna zawiadomień szkolnych.

Ze strony Zarządów szkół ludowych dochodzą zażalenia, że cena zawiadomień szkolnych w handlach i księgarniach wzrasta niepomiernie, nawet do 8 h za sztukę mimo, że cena nakładowa wynosi tylko 2 względnie 3 halerze.

Wskutek tego c. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę, że zawiadomienia w tekscie polskim można nabyć wprost w c. k, Wydawnictwie książek szkolnych w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich we Lwowie ul. Ossolińskich, i w filii jego w Krakowie (w księgarni Krzyżanowskiego) a w tekscie ruskim w c. k. Wydawnictwie książek szkolnych w gmachu c. k. Namiestnictwa we Lwowie ul. Karmelicka, po cenie nakładowej. Ze względu na ogólną drożyznę i konieczność jak najdalszych oszczędno-

ści oraz czynienia ulg ludności w dopełnieniu powinności szkolnej, jest rzeczą wskazaną, aby, o ile tego dotychczas nie czyniono, c. k. Rady szkolne okręgowe zamawiały same w powyższych Wydawnictwach potrzebną ilość tych druków w drodze urzędowej i rozdzielały potem między poszczególne Zarządy szkół na podstawie zebranych poprzednio dat co do zapotrzebowania. W ten sposób uniknie się kosztów przesyłki a zarazem odpadnie nadwyżka, którą odsprzedający pobierają ponad cenę nakładową. Zarządom szkół zaś umożliwi się pokrywanie wydatków kancelaryjnych w granicach przyznanego ryczałtu bez jego podwyższenia, którego zresztą w obecnych warunkach uwzględnić nie można.

Wszelkie zarządzenia w celu wykonania niniejszego polecenia winny c. k. Rady szkolne okręgowe wydać wcześnie, tak, aby zapas druków był do rozporządzenia w tych okresach czasu, kiedy wydają się zawiadomienia względnie świadectwa szkolne.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Biała, dnia 18. października 1916.

W zastępstwie:
Czerny.

L. 9697/III.

O k ó l n i k

c. k. Rady szkolnej krajowej do Dyrekcyi seminaryów nauczycielskich publicznych i prywatnych, c. k. Rad szkolnych okręgowych oraz Dyrekcyi i Zarządów szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, w sprawie bibliotek szkolnych i okręgowych.

Na podstawie reskryptu J. E. Pana Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 9. października 1915 l. 30.398 wydaje c. k. Rada szkolna krajowa następujące rozporządzenie, dotyczące bibliotek nauczycielskich i szkolnych:

1. Dyrekcye seminaryów nauczycielskich publicznych i prywatnych z prawem publiczności oraz zarządy bibliotek okręgowych za pośrednictwem c. k. Rad szkolnych okręgowych przedkładać będą najpóźniej do końca listopada każdego roku wykaz dzieł, które mają być zakupione do bibliotek nauczycielskich. Dzieła proponowane wolno zakupić, o ile będą zapewnione fundusze, dopiero po zatwierdzeniu wykazu przez c. k. Radę szkolną krajową.

Do końca grudnia 1916 należy przedłożyć wykaz czasopism i dzieł peryodycznych prenumerowanych dotąd przez wyżej wymienione biblioteki, w następnych latach zaś w terminie do końca listopada, wraz z wykazem dzieł proponowanych do zakupienia, przedstawić także wnioski co do prenumeraty nowych pism peryodycznych do zatwierdzenia.

2. Książki zakupowane do bibliotek dla kandydatów i kandydatek w seminaryach nauczycielskich mają być cenzurowane przez dwóch członków grona nauczycielskiego wyznaczonych przez dyrektora zakładu.

Za odpowiedni dobór dzieł w bibliotekach dla młodzieży seminaryalnej będą dyrektorowie osobiście odpowiedzialni.

3. Do bibliotek dla młodzieży szkół ludowych pospolitych i wydziałowych wolno zakupywać tylko książki aprobowane przez c. k. Radę szkolną krajową. Rady szkolne okręgowe w większych miastach ustanowią Komisye recenzyjne złożone z doświadczonych nauczycieli i nauczycielek pod przewodnictwem c. k. inspektorów szkolnych okręgowych, które będą przedkładać wnioski celem udzielenia aprobaty nowym książkom dla młodzieży. We wnioskach należy wyraźnie zaznaczyć, dla jakiego wieku i dla jakiej kategoryi szkół dana książka jest odpowiednia. Wraz z wnioskami należy przedkładać jeden egzemplarz każdej nowej książki z treściwą recenzyą.

Z pośród dziełek przeznaczonych dla młodzieży szkolnej wszelkiej kategoryi wykluczone są wszystkie, które obrażają uczucia religijne, sprzeciwiają się zasadom etycznym, budzą lub podniecają nienawiść narodowościową lub rasową lub dążą do podkopania porządku prawnego, a w szczególności uwłaczają monarchicznej i konstytucyjnej idei państwowej. Ponieważ uznanie praw poszczególnych narodowości należy do zasadniczych podstaw prawnych państwa, do którego należymy, przeto bynajmniej nie można wykluczać z bibliotek dziełek dobrych, traktujących o miłości ściślejszej ojczyzny i narodowości, do której zalicza się młodzież. I owszem książki takie są polecenia godne, jak również wszelkie dzieła uszlachetniające uczucia, rozbudzające cnoty obywatelskie i przywiązanie do dynastyi i do państwa, które jedyne w swe ustawy zasadnicze ujęło prawa narodowości i daje nam na tej podstawie możność i gwarancyę swobodnego narodowego rozwoju.

4. Wreszcie przypominając rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej z 15. czerwca 1880 l. 2.620, z 13. października 1881 l. 8.055, z 24. października 1881 l. 9.427 i instrukcyę ogłoszoną reskryptem z dnia 24. lutego 1874 l. 408 (zob. Ust. i rozp. Pierożyńskiego

str. 168 — 173) poleca się wszystkim Dyrekcyom i Zarządom szkół pospolitych i wydziałowych, aby ponownie zbadały skład bibliotek dla młodzieży i usunęły z nich wszystkie produkcye literackie, ryciny i obrazy, które nie czynią zadość wymaganiom powyżej określonym.

Za skład bibliotek dla młodzieży w tej kategoryi szkół są dyrektorowie i kierownicy osobiście odpowiedzialni. W razie objęcia nowej posady przez dyrektora względnie kierownika przechodzi na niego odpowiedzialność za skład i dobór biblioteki dla młodzieży, którą wraz z zarządem szkoły obejmie.

Zbadanie treści bibliotek szkolnych ma być zanotowane w inwentarzu bibliotecznym i stwierdzone podpisem kierownika szkoły. W szkołach więcejklasowych może kierownik rozdzielić tę pracę między członków grona nauczycielskiego, przez co jednak nie usuwa się od odpowiedzialności na nim ciążącej.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

W Białej, dnia 16. listopada 1916.

C. k. Wiceprezydent
Zoll w. r.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 12. października b. r. raczył najmiłościwiej zamianować:

Michała Pelczara, profesora gimnazyum I. w Nowym Sączu, dyrektorem tego zakładu; Aleksandra Frączkiewicza, dyrektora gimnazyum w Brzeżanach, dyrektorem gimnazyum w Stryju.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 23. września b. r. raczył najmiłościwiej nadać c. k. inspektorowi szkolnemu okręgowemu w Lisku Teodorowi Skaleckiemu, pełniącemu obowiązki przy c. i k. Komendzie obwodowej w Sandomierzu, w uznaniu znakomitej służby w specyalnem zatrudnieniu, złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty zamianował dr. Karola Nittmana, dyrektora c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Stanisławowie, dyrektorem c. k. seminaryum nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie; Józefa Zagrodzkiego, dyrektora c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rudniku, dyrektorem c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie; Tadeusza Czaykowskiego, kierownika c. k. seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Brzeżanach, dyrektorem c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krośnie.

J. E. Pan Minister robót publicznych przyznał Janowi Tarczałowiczowi, inspektorowi przemysłowych szkół uzupełniających VII. klasę rangi.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał Pawłowi Postlowi, profesorowi akademii handlowej we Lwowie VII. klasę rangi; Maryanowi Langowi, profesorowi gimnazyum w Wadowicach, przydzielonemu do akademii handlowej w Krakowie VIII. klasę rangi, tudzież nauczycielom gimnastyki: dr. Karolowi Hornungowi w I. szkole realnej we Lwowie i Antoniemu Pabijanowi w szkole realnej w Tarnopolu IX. klasę rangi.

J. E. Pan Minister robót publicznych nadał Janowi Bukowskiemu, nauczycielowi c. k. państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, przy sposobności zatwierdzenia go w zawodzie nauczycielskim tytuł profesora.

Ordynaryat biskupi gr. kat. w Przemyślu ustanowił swym komisarzem dla egzaminów kwalifikacyjnych do c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół ludowych w Sokalu ks. Jana Wołosiańskiego, proboszcza w Sokalu.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór:

dr. Henryka Lica na delegata Rady powiatowej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Brzozowie;

ks. Andrzeja Bencina na duchownego członka obrządku gr. kat. de c. k. Rady szkolnej okręgowej w Starym Samborze;

Naftalego Bochnera na reprezentanta religii izraelickiej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Oświęcimiu.

C. k. Rada szkolna krajowa wyznaczyła Józefa Winkowskiego, dyrektora c. k. gimnazyum V. w Krakowie, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa wyraziła Michałowi Dymkowi, nauczycielowi kierującemu 5-klasowej szkoły męskiej w Kętach w okręgu bialskim i Stanisławowi Rydarowskiemu, nauczycielowi 4-klasowej szkoły pospolitej męskiej połączonej z wydziałową w Bochni, przy sposobności przeniesienia ich na własną prośbę w stały stan spoczynku, uznanie za przeszło 40-letnią gorliwą i wydatną pracę w zawodzie nauczycielskim.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim, nadając im tytuł c. k. profesora, następujących rzeczywistych nauczycieli w szkołach średnich:

ks. Karola Zwolińskiego w gimnazyum w Żółkwi; Jana Prokopka w gimnazyum w Samborze; Wacława Borzemskiego w gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Kołomyi, przydzielonego do filii gimnazyum IV. w Krakowie; dr. Stefana Vrtla w gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie; Ignacego Petelenza w szkole realnej w Tarnowie, przydzielonego do akademii handlowej w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała ks. Szymona Biłeńkiego, katechetę szkoły wydziałowej męskiej w Brodach, zastępcą nauczyciela religii gr. kat. w gimnazyum VIII. we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła Kazimierza Kozierowskiego, zastępcę nauczyciela w gimnazyum I. w Rzeszowie, do gimnazyum w Dębicy; ks. dr. Michała Pęckowskiego, zastępcę katechety w gimnazyum św. Jacka w Krakowie do II. szkoły realnej w Krakowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała w szkołach ludowych:

Stanisława Wawszczaka nauczycielem 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej w Buczaczu (na podstawie uchwały z roku 1914);

Jadwigę Wróblewską nauczycielką 4-klasowej szkoły w Padwi narodowej;

Michalinę Szyłkiewiczową nauczycielką 2-klasowej szkoły w Zawiszni;

Andrzeja Maziarza nauczycielem 1-klasowej szkoły w Dobryninie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Maryana Chruślińskiego, dyrektora 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą w Sokalu, na posadę dyrektora 6-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą w Jaśle;

Maryę Raczkównę nauczycielkę 5-klasowej szkoły w Czarnym Dunajcu na równorzędną posadę do 6-klasowej szkoły żeńskiej w Chrzanowie;

Albertynę Paderewską nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Rudawie na posadę nauczycielki 1-klasowej szkoły w Frywałdzie.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Jana Kraweckiego dyrektora 3-klasowej szkoły wydziałowej męskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. Mickiewicza w Rzeszowie;

Klotyldę Kowalską dyrektorkę 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z 4-klasową szkołą pospolitą im. Hofmanowej w Nowym Sączu;

Elżbietę Bukowską nauczycielkę 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Białej;

S. Kunegundę Wötzlównę nauczycielkę 3-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej w Żółkwi;

Adolfinę Janiczkównę nauczycielkę 6-klasowej szkoły żeńskiej w Bolechowie;

Andrzeja Gurgułę nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej w Rohatynie;

Maryę Hrabiową nauczycielkę 5-klasowej szkoły w Lipniku;

Jana Czekańskiego nauczyciela 4-klasowej szkoły męskiej im. Staszica w Jaśle;

Franciszkę Pilchową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Kamieniu;

Aleksandra Gadowskiego nauczyciela 4-klasowej szkoły w Uściu solnem;

Olgę Sauczekową nauczycielkę 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Słowackiego w Stryju;

Eleonorę Haudekównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Zimnejwodzie;

Felicyę Nemetzową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Gorzkowie;

Zofię Miszkównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Piątkowej;

Antoniego Zgrycha nauczyciela 1-klasowej szkoły w Turzempolu.

Zmarli:

Marya Kraupówna stała nauczycielka 4-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej połączonej z wydziałową w Wieliczce, zmarła 13. października b. r. w 53. roku życia a w 22. roku służby;

Kazimiera Łaszczewska tymczasowa nauczycielka w Stynawie wyżnej w okręgu skolskim, zmarła 20. października b. r. w 22. roku życia a w 3. roku służby;
Janina Piwernetzówna stała nauczycielka 4-klasowej szkoły żeńskiej im. św. Anny we Lwowie, zmarła 29. października b. r. w 55. roku życia a w 29. roku służby;
Józef Pławecki stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Łężynach w okręgu jasielskim, zmarł 17. października b. r. w 57. roku życia a w 31. roku służby;
Stanisława Ruszczyńska stała nauczycielka 2-klasowej szkoły w Ostrowie w okręgu sokalskim, zmarła 12. października b. r. w 43. roku życia a w 22. roku służby;
Karol Strzelbicki stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Brzostku w okręgu pilźnieńskim, zmarł 3. października b r. w 59. roku życia a w 33. roku służby;
Dymitr Wowków stały nauczyciel kierujący 4-klasowej szkoły w Winnikach w okręgu lwowskim zamiejskim, zmarł 2. października b. r. w 61. roku życia a w 37. roku służby;
Walerya Zagrodzka tymczasowa nauczycielka 4-klasowej szkoły męskiej w Chrzanowie, zmarła 6. października b. r. w 28. roku życia a w 8. roku służby.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 10. listopada b. r. l. 3.542 zatwierdził nowy podział rejonów inspekcyjnych c. k. krajowych inspektorów szkół średnich.

Według tego podziału obejmuje:

I. okręg inspekcyjny c. k. krajowego inspektora szkolnego dr. Franciszka Majchrowicza gimnazya państwowe we Lwowie, w Przemyślu i w Żółkwi, prywatne gimnazya: we Lwowie im. Mickiewicza, w Jaworowie, Komarnie i Rohatynie, prywatne szkoły średnie żeńskie w Przemyślu.

II. okręg inspekcyjny c. k. krajowego inspektora szkolnego Tadeusza Lewickiego gimnazya państwowe w Brzozowie, Gorlicach, Jarosławiu, Jaśle, z polskim językiem wykładowym w Kołomyi, w Myślenicach, Samborze, Sanoku, z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie, w Stryju, z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu, w Tłumaczu; prywatne gimnazya: w Chyrowie, z polskim językiem wykładowym w Dolinie, w Kutach, Leżajsku, Lubaczowie, Nisku, Skałacie, Strzyżowie, Turce i z polskim językiem wykładowym w Zbarażu; prywatne szkoły średnie żeńskie w Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi, Samborze, z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie, w Stryju i w Tarnopolu.

III. okręg inspekcyjny c. k. krajowego inspektora szkół dr. Jana Kopacza gimnazya państwowe w Brzeżanach, Buczaczu, Dębicy, Gródku Jagiellońskim, z ruskim językiem wykładowym w Kołomyi, w Łańcucie, Mielcu, Sokalu, z ruskim językiem wykładowym w Stanisławowie i w Tarnopolu; prywatne gimnazya w Busku, z ruskim językiem wykładowym w Dolinie, Czortkowie i w Horodence, w Kałuszu, Kopyczyńcach, Podhajcach, Przemyślanach, Przeworsku i z ruskim językiem wykładowym w Zbarażu; prywatne gimnazya żeńskie S. S. Bazylia-

nek we Lwowie i w Stanisławowie, wreszcie liceum żeńskie z niemieckim językiem wykładowym Franciszki Dittner we Lwowie.]

IV. okręg inspekcyjny c. k. krajowego inspektora szkół dr. Karola Opuszyńskiego gimnazya państwowe w Brodach, Drohobyczu, Kamionce Strumiłowej, Nowym Targu, Rzeszowie, Tarnowie, Trembowli, Wadowicach i Złoczowie; prywatne gimnazya w Białej, Borszczowie, z językiem wykładowym polskim w Czortkowie i Horodence, w Husiatynie, Kolbuszowej, Zakopanem i w Zaleszczykach; prywatne szkoły średnie żeńskie w Rzeszowie i w Tarnowie.

V. okręg inspekcyjny c. k. krajowego inspektora szkół Stanisława Rzepińskiego gimnazya państwowe w Bochni, Krakowie i Nowym Sączu; gimnazya prywatne w Brzesku, Chrzanowie i Krakowie; prywatne szkoły średnie żeńskie w Krakowie i w Nowym Sączu.

Nadto poruczył Pan Minister funkcye inspektora szkolnego krajowego Radcy Rządu Michałowi Rembaczowi, dyrektorowi I. szkoły realnej we Lwowie we wszystkich szkołach realnych w kraju, a radcy Rządu Józefowi Nogajowi, dyrektorowi gimnazyum V. we Lwowie we wszystkich prywatnych szkołach średnich męskich we Lwowie, z wyjątkiem gimnazyum im. Mickiewicza, tudzież we wszystkich prywatnych szkołach średnich żeńskich z polskim językiem wykładowym we Lwowie.

Organizacya szkół.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty reskryptem z 22. października b. r. l. 32.623 przyznał prywatnej szkole średniej żeńskiej z planem nauki reformowanego gimnazyum realnego im. Kaplińskiej w Krakowie, nazwę prywatnego reformowanego gimnazyum realnego żeńskiego, a zarazem nadał temu zakładowi prawo publiczności na lata szkolne 1915/16 i 1916/17.

Książki do bibliotek.

C. k. Rada szkolna krajowa poleciła książkę pod tytułem „Zbiór ćwiczeń piśmiennych polskich. Podręcznik metodyczny dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych. Wydanie siódme. Kraków 1916. Cena egzemplarza w oprawie 5 K 50 h.“ — do bibliotek okręgowych i nauczycielskich i bibliotek seminaryów nauczycielskich.

C. k. Rada szkolna krajowa zwraca uwagę księży katechetów w szkołach wszelkich kategoryi na dziełko p. t. „Złote myśli Słowackiego. Kołomyja 1911. Zebrane i ułożone porządkiem rozdziałów katechizmu przez ks. Józefa Makłowicza. Cena egzemplarza 2 K. Skład główny w księgarni Chęcińskiego we Lwowie“.

Konkursa.

L. 5974/16. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycieli szkół wydziałowych z poborami I. klasy płac, określonych art. 11. ustawy z dnia 12. czerwca 1914 (Dz. u. kr. Nr. 60):

I. 1) na posadę nauczyciela przedmiotów objętych II. grupą w szkole wydziałowej męskiej im. A. Mickiewicza we Lwowie;

2) na posadę nauczyciela przedmiotów objętych II. grupą w szkole wydziałowej męskiej im. św. Marcina we Lwowie;

3) na posadę nauczyciela przedmiotów objętych I. grupą w szkole wydziałowej męskiej in. H. Sienkiewicza we Lwowie.

Zarazem ogłasza się konkurs na takie same posady w innych szkołach wydziałowych męskich we Lwowie na wypadek, gdyby posadę nauczyciela szkoły wydziałowej, wymienioną pod 1), 2) lub 3), otrzymał który z nauczycieli innych szkół wydziałowych męskich we Lwowie.

Równocześnie ogłasza c. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie konkurs na posady nauczycieli 4-klasowych szkół ludowych pospolitych we Lwowie z poborami I. klasy płac, określonych art. 11. ustawy z dnia 12. czerwca 1914 (Dz. u. kr. Nr. 60), a mianowicie:

II. 1) na jedną posadę w szkole pospolitej męskiej im. Ks. Kordeckiego,
2) na dwie posady „ „ „ „ „ św. Marcina,
3) na jedną posadę „ „ „ „ „ im. Staszica.
4) „ „ „ „ „ „ „ „ św. Anny,
5) „ „ „ „ „ „ „ „ T. Czackiego,
6) „ „ „ „ „ „ „ „ Kościuszki,
7) „ „ „ „ „ „ „ „ Konarskiego,
8) „ „ „ „ „ „ „ „ Żółkiewskiego,
9) „ „ „ „ „ „ „ „ Sienkiewicza.

Zarazem ogłasza się konkurs na takie same posady w innych szkołach ludowych pospolitych męskich we Lwowie na wypadek, gdyby posadę nauczyciela szkół wydziałowych lub szkoły pospolitej, na które ogłoszono konkurs, otrzymał który z nauczycieli innych szkół ludowych pospolitych we Lwowie.

Językiem wykładowym we wszystkich wymienionych wyżej szkołach jest język polski.

Podania należy wnosić do dnia 30. grudnia 1916.

Podania powinny być z reguły zaopatrzone w potrzebne dokumenta. Nauczycielom pełniącym służbę na froncie wolno podania wnosić w formie dla nich najdogodniejszej (n. p. kartką polową). a jeśli kompetent nie jest w możnośc dołączyć dokumentów służbowych, winien podać następujące daty:

a) dotychczasowy charakter nauczycielski (stały czy tymczasowy);

b) ostatnią posadę przed wstąpieniem do służby wojskowej;

c) od kiedy petent służy w zawodzie nauczycielskim i jaki był przebieg jego służby dotychczasowej;

d) kwalifikacya: czy posiada patent do szkół pospolitych i wydziałowych, z jakim językiem wykładowym, czy posiada kwalifikacyę do nauczania drugiego języka krajowego i niemieckiego jako przedmiotu nauki;

e) rok uzyskania patentu kwalifikacyjnego i przed którą komisyą;

f) ewentualnie czy, kiedy i z jakiego powodu przedłożył dokumenty służbowe przełożonej władzy, a jeżeli dołączono je do podania kompetencyjnego, o jaką posadę i kiedy;

g) stan (wolny czy żonaty) ewentualnie czy żona jest nauczycielką i gdzie.

Podania nauczycieli, którzy wskutek wyroku karnego są wykluczeni od wybieralności do Reprezentacyi gminnej oraz takich, na których ciążyłyby postępki niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, nie będą uwzględnione.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

We Lwowie, 1. listopada 1916.

L. 5975. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie ogłasza niniejszem konkurs na następujące stałe posady nauczycielskie z poborami I. klasy płac:

I. Na dwie posady dyrektorek szkół wydziałowych żeńskich połączonych z pospolitemi: 1) im. T. Czackiego, 2) im. Piramowicza we Lwowie.

Zarazem ogłasza się konkurs na takie same posady dyrektorek szkół wydziałowych żeńskich, mogące się przy tej sposobności opróżnić, tudzież na posady kierowniczek szkół pospolitych żeńskich we Lwowie, w przypadku, gdyby posadę dyrektorki szkoły wydziałowej żeńskiej im. T. Czackiego lub im. Piramowicza otrzymała która z kierowniczek miejskich szkół pospolitych żeńskich we Lwowie.

II. Na jedną posadę kierowniczki w szkole pospolitej żeńskiej im. król. J. Sobieskiego.

III. Na dziesięć posad stałych nauczycielek szkół pospolitych w szkołach miejskich pospolitych żeńskich we Lwowie a mianowicie:

1) im. św. Antoniego, 2) im. Konarskiego, 3) im. Mickiewicza, 4) im. Piramowicza, 5) im. Kordeckiego, 6) w szkółce froeblowskiej w szkole im. św. Antoniego, 7) w szkółce froeblowskiej w szkole im. św. Marcina, 8) w szkółce froeblowskiej w szkole żeńskiej im. Sienkiewicza, 9) w szkole pospolitej żeńskiej im. Sienkiewicza, 10) w szkole pospolitej żeńskiej im. Kl. Tańskiej, 11) w szkole pospolitej żeńskiej im. św. Anny.

Zarazem ogłasza się konkurs na inne posady w szkołach pospolitych żeńskich we Lwowie, mogące się przy tej sposobności opróżnić.

Podania zaopatrzone we wszystkie dokumenty służbowe i tabelę kwalifikacyjną należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej we Lwowie w terminie do 31. grudnia b. r.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

We Lwowie, dnia 30. października 1916.

L. 2651. W okręgu szkolnym kamioneckim jest kilka posad tymczasowych zaraz do obsadzenia. Posady te są zastrzeżone wyłącznie dla mężczyzn wolnych od służby wojskowej. Podania należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Kamionce strumiłowej, dołączając świadectwo dojrzałości.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Kamionka strumiłowa, dnia 14. listopada 1916.

Ogłoszenia.

Podejmując z dniem 20. września 1915 wydawnictwo „Dziennika urzędowego“ c. k. Rada szkolna krajowa ogłosiła w numerze 1. że z powodu utrudnien komunikacyjnych „Dziennik urzędowy“ rozsyłany będzie w stosownej ilości tylko do Rad szkolnych okręgowych, których rzeczą jest doręczać poszczególne egzemplarze dyrekcyom szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół przemysłowych i Zarządom wszystkich szkół istniejących w każdym okręgu.

Ponieważ Rada szkolna krajowa otrzymuje coraz częściej zażalenia z powodu niedoręczania lub opóźnienia w doręczaniu „Dziennika urzędowego“, przypomina się powyższe zarządzenie i oznajmia interesowanym, że reklamacye brakujących numerów należy adresować do właściwej Rady szkolnej okręgowej a nie do Rady szkolnej krajowej, Rady szkolne okręgowe zaś winne żądać potrzebne lości egzemplarzy bezpośrednio z c. k. Wydawnictwa książek szkolnych, urzędującego w gmachu Namiestnictwa we Lwowie (ul. Karmelicka 2), które zajmuje się administracyą i ekspedycyą rzeczonego dziennika.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty podaje się do wiadomości, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zezwoliło gminie Leopoldsdorf, położonej w powiecie politycznym Florisdorf w Austryi dolnej, na zmianę nazwy na „Leopoldsdorf im Marchfelde“.

W konkursach ogłoszonych w Nr. 12. „Dziennika Urzędowego“ na posady nauczycielskie w okręgu sanockim zaznaczono, że w szkole wydziałowej męskiej im. Cesarza Franciszka Józefa I. w Sanoku wakuje posada nauczyciela dla przedmiotów objętych I. grupą.

Ponieważ zaszła tu pomyłka, podaje się do wiadomości, że w szkole tej wolną jest posada nauczyciela dla przedmiotów grupy drugiej a nie pierwszej.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.
Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.

Wykaz książek

na rok szkolny 1916/17

w gimnazyach z polskim językiem wykładowym.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
	I. klasa.		
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. dr. Jan Ślósarz, Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich. Wydanie 3. Lwów 1908. Opr.	1	10
	Wielki katechizm religii katolickiej. Kraków 1910. (Zatwierdzony przez Episkopat Austryacki w dniu 9. kwietnia 1894). Opr.	.	60
	b) rit. gr.		
	Середний катихизм христ. катол. релігії одобрений австр. Епископатом. Львів 1906. Opr.	.	80
Język łaciński	Dr. Zygmunt Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego dla klasy I. i II. Wyd. 6. Lwów 1907. Opr.	1	10
	Józef Steiner i Dr. August Scheindler. Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy opracowane przez Dra Zygmunta Samolewicza. Wydanie 6. przygotowali A. Frączkiewicz i F. Próchnicki. Lwów 1911. Opr.	1	20
	Tadeusz Lewicki, Początki nauki języka łacińskiego dla I. klasy gimn. Lwów 1913. Opr.	2	40

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1910. Opr.	2	40
	Franciszek Konarski, Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1911. Opr.		50
	Fr. Próchnicki i J. Wójcik, Wypisy polskie dla I. klasy Wyd. 5. Lwów 1908. Opr.	1	50
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla I. klasy z illustracyami. Lwów 1910. Opr.	3	.
Język ruski	Według planu A. (ośmioletniego): Смаль-Стоцкий і Гартнер, Граматика рускої мови. 3. поправлене видане. (w druku).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для I. кляси. 2. видане (z akcentami). Львів 1914. Opr.	2	.
Język niemiecki	Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy z illustracyami. Wyd. 7. Lwów 1910. Opr.	2	40
	Dr. Karol Zagajewski, Książka niemiecka dla I. klasy z rycinami A. Kostynowicza i A. Matzkego. Lwów. 1913. Opr.	2	20
Geografia	K. Benoni i L. Tatomir, Krótki rys geografii. Oprac. Wierzbicki, Wydanie 9. Lwów 1908. Opr.	1	.
	Eugeniusz Romer, Geografia. Wyd. 2. z atlasem, Lwów 1908. Opr.	3	20
	Julian Mazurek, Krótki rys geografii do użytku I. kl. szkół średnich. Lwów 1908. Opr.	1	
Historya powszechna	Bronisław Gebert i Gizela Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów 1912. Wydanie 2. zmienione. Opr.	2	70
	Dr. Maryan Janelli i J. Kisielewska, Z dziejów ojczystych, Lwów 1913. Opr.	2	20
Matematyka	Ignacy Kranz, Arytmetyka na klasę I. Kraków 1911. Opr.	1	50
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka, Stopień niższy, Lwów 1912. Opr.	3	20
	Wincenty Frank, Arytmetyka dla kl. I. i II. Lwów 1912. Opr.	2	40
	Ignacy Kranz. Geometrya poglądowa na kl. I. Wyd. 2. Kraków 1912. Opr.	1	39
	Jamrógiewicz-Strutyński, Geometrya poglądowa, Stopień niższy. Lwów 1912. Opr.	3	.
	R. Suppantschitsch, Poglądowa nauka geometryi dla kl. I. przetłumaczył Dr. L. Hordyński Lwów 1911. Opr.	1	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Historya naturalna	Dr. J. Nusbaum-J. Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910.	3	60
	Dr. Józef Rostafiński, Botanika dla klas niższych. Wyd. 8. Kraków — Warszawa 1914. Opr.	2	50
	Dr. Józef Limbach, Botanika na klasę I. i II. szkół średn. Lwów 1913. Opr.	3	40
	Dr. Władysław Kudelka. Wiadomości z botaniki dla klas niższych (w druku).		
	II. Klasa.		
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dr. Jan Ślósarz, Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich Wyd. 3. Lwów 1908. Opr.	1	10
	Wielki katechizm religii katol. (Zatw. przez Episkopat austryacki). Kraków 1910.		60
	a) rit. gr.		
	Середний катихизм християньско-католицкої релиґії одобрений австр. Епископатом. Львів 1906.	.	80
Język łaciński	Dr. Zygmunt Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego dla klasy I. i II. szk. średn. Wyd. 6. Lwów 1907. Opr.	1	10
	Józef Steiner i Dr. August Scheindler. Ćwiczenia łacińskie dla klasy II. opracowane przez Dr. Zygmunta Samolewicza. Wydanie 7. przygotował A. Frączkiewicz. Lwów 1916. Opr.	1	80
	Tadeusz Lewicki, Początki nauki języka łacińskiego dla II. klasy gimn. (w przygotowaniu).		
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911. Opr.	2	40
	Fr. Próchnicki i J. Wójcik, Wypisy polskie dla II. klasy Wyd. 1—3. Lwów 1907. Opr.	1	80
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy z illustracyami. Lwów 1911. Opr.	3	40
Język ruski	Według planu A:		
	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускоï мови. Вид. 3. (w druku).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для II. кляси. Львів 1912. Опр.	2	70

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język niemiecki	Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd 6. Lwów 1912. Opr.	2	80
Geografia	Michał Siwak, Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	3	20
Historya powszechna	Dr. Kazimierz Krotoski, Historya powszechna na klasy niższe. Tom I. Kraków 1908. Opr.	2	50
	Dr. Aleksander Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych dla niższych klas szkół średnich Część I. Wyd. 4. poprawione i uzupełnione. Lwów 1912. Opr.	2	20
Matematyka	Ignacy Kranz, Arytmetyka na klasę II. Kraków 1911. Opr.	1	50
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka, Stopień niższy. Lwów 1912. Opr.	3	20
	Wincenty Frank, Arytmetyka dla kl. I. i II. Lwów 1912. Opr.	2	40
	Dr. Roman Jamrógiewicz- Kazimierz Strutyński, Geometrya poglądowa. Stopień niższy. Lwów 1911. Opr.	3	.
	Ignacy Kranz, Geometrya poglądowa na klasę II. szk. średn. Wyd. 2. Kraków 1914. Opr.	1	40
	R. Suppantschitsch, Zasady geometryi na klasę II. Przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1912. Opr.	1	40
Historya naturalna	Dr. Józef Nusbaum i Józef Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910.	3	60
	Dr. Józef Rostafiński, Botanika dla klas niższych. Wyd. 6. Kraków 1907.	2	50
	Dr. Józef Limbach, Botanika na klasę I. i II. szkół średn. Lwów 1913. Opr.	3	40
	Dr. Władysław Kudelka, Wiadomości z botaniki dla klas niższych (w druku).		

III. klasa.

Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr.	1	40
	Ks. Dąbrowski. Historya biblijna zakonu starego. Wyd. 6. Lwów 1911. Opr.	1	70
	Ks. Szydelski, Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1912.	1	50

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*b) rit. gr.*		
	Тороньский А. Історія біблійна старого завіта. Вид. 2. Львів 1899. Opr.	2	
	Тороньский, Літурґіка. Вид. 3. Львів 1905. (wyczerpane). Opr.	1	60
	Літурґіка, Видане Кружка Катихитів. (W druku).		
Język łaciński	Dr. Zygmunt Samolewicz i Tomasz Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia Wyd. 10. Lwów 1913. Opr.	2	60
	Franciszek Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr.	1	80
	Aleksander Frączkiewicz, Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurcyusza Rufusa do użytku III. i IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	2	50
	Dr. Wojciech Krajewski, Czytania łacińskie dla klasy III., IV., i V. gimn. z illustracyami. Lwów 1913. Opr.	3	60
	Wiktor Kłak, Korneliusza Neposa Żywoty sławnych mężów. Wydanie 5. Lwów 1911. Opr.	1	50
	Cornelii Nepotis vitae do użytku szkolnego przystosowali A. Weidner i K. Juliusz Heck. Opr.	1	70
Język grecki	L. Ćwikliński. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr.	3	40
	E. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr.	3	.
	Józef Winkowski. Józef Taborski, Ćwiczenia greckie. Wyd. 4. do nowego planu przystosował Piotr Passowicz Lwów 1914. Opr.	3	.
Język polski	A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1911. Opr.	2	40
	J. Czubek, R. Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy. Kraków 1904. Wyd. 2. (Cena zniżona). Opr.	1	20
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla III. klasy z illustr. Lwów 1912. Opr.	3	40
Język ruski	Według planu A.		
	Стоцкий-Ґартнер, Граматика рускої мови. Вид. 3. (w druku).	.	.
	А. Крушельницкий, Руска читанка для III. кляси. Львів 1912. Opr.	3	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język niemiecki	Dr. L. German — Dr. K. Petelenz — St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Wyd. 5. Lwów 1911.	3	80
	Dr. K. Petelenz, Deutsche Grammatik, Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	1	80
	A. Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	2	20
Geografia	Michał Siwak. Geografia dla klasy II. i III. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	3	20
Historya powszechna	Dr. Kazimierz Krotoski, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. w związku z historyą powszechną. Lwów 1913. Wydanie 2. Opr.	2	50
	Gebert Bronisław i Gizela Gebertowa, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. Lwów 1912. Opr.	2	50
Matematyka	Ignacy Kranz, Arytmetyka na kl. III. Kraków 1910.	1	80
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka, Stopień niższy Lwów 1911. Opr.	3	20
	Wincenty Frank, Początki arytmetyki ogólnej i algebry dla klasy III. Lwów 1912. Opr.	1	50
	Dr. Roman Jamrógiewicz i Kazimierz Strutyński, Geometrya poglądowa. Stopień niższy. Lwów 1911. Opr.	3	.
	Kranz Ignacy. Geometrya poglądowa na klasę III. Kraków 1910.	1	80
	R. Suppantschitsch, Zarys geometryi dla klasy III. Przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1913. Opr.	1	70
Fizyka	A. M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 7. Kraków 1912. Opr.	2	
	Władysław Żłobicki. Wiadomości z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. Opr.	3	20

IV. klasa.

Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu nowego. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr.	1	70
	Ks. Dr. Szydelski, Dzieje biblijne Nowego zakonu. Lwów 1910. Opr.	1	80
	b) rit. gr.		
	Тороньский А., Історня біблійна нового закона. Вид. I. і II. Львів 1901. Opr.	1	60

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język łaciński	Dr. Zygmunt Samolewicz i Tomasz Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr.	2	60
	Franciszek Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 5 Lwów 1913. Opr.	2	20
	C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico. Wydał Fr. Terlikowski. Wyd. 4. Lwów 1912. Opr.	1	60
	Aleksander Frączkiewicz. Czytanka łacińska na podstawie Korneliusza Neposa i Kurcyusza Rufusa do użytku III. i IV. klasy szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	2	50
	Dr. Wojciech Krajewski. Czytania łacińskie dla klasy III. IV. i V. gimn. z illustracyami. Lwów 1913. Opr.	3	60
	C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico. Wydał A. Bednarski, Wiedeń-Lwów 1910. Opr.	2	.
Język grecki	Dr. Ludwik Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr.	3	40
	Edward Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—4. Lwów 1909. Opr.	3	
	Józef Winkowski-Józef Taborski, Ćwiczenia greckie dla klasy III. i IV. Wyd. 3. Do nowego planu przystosował Piotr Passowicz. Lwów 1910. Opr.	3	
Język polski	Ant. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1910. Opr.	2	40
	J. Czubek i R. Zawiliński, Wypisy polskie dla IV. klasy. Wyd. 2. 1900. (Cena zniżona). Opr.	1	50
	Fr. Próchnicki i K. Wojciechowski, Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911. Opr.	3	60
Język ruski	Według planu A. (ośmioletniego):		
	Стоцкий-Ґартнер, Граматика рускої мови. Вид. 3. (w druku). Opr.		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для IV. кляси. Львів 1913. Opr.	3	.
	Др. К. Лучаковский, Взори поезиї і прози. 2 Вид. Львів 1909. Opr.	3	60
	Według planu B. (pięcioletniego):		
	Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków. Lwów 1900. Opr.	2	.
	Bohdan Łepki, Czytanka ruska 1904.	1	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język niemiecki	Dr. L. German, Dr. K. Petelenz, St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 4 Lwów 1910.	3	.
	Dr. K. Petelenz, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	1	80
	Dr. A. Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	2	20
Geografia	Stanisław Majerski, Geografia monarchii austr.-węgierskiej. Wyd. 6 Lwów 1912. Opr.	2	20
	Benon Janowski, Geografia monarchii austr.-węgierskiej. (W przygotowaniu).		
Historya powszechna	Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr.	2	40
	Dr. Mar. Janelli i Dr. Ad. Szelągowski, Dzieje powszechne. Część I. Lwów 1915.	3	.
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmienione. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. Jerzy Mihułowicz, Podręcznik Arytmetyki dla kl. IV. Lwów 1911. Opr.	1	50
	Wincenty Frank. Arytmetyka i algebra, Część I. dla IV. i V. klasy. Lwów 1913. Opr.	3	.
	R. Suppantschitsch. Podręcznik geometryi dla IV. i V. klasy. przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński, Lwów 1912. Opr.	4	50
	Antoni Łomnicki Geometrya. Część I. i II. dla kl. IV. i V. (Planimetrya i Stereometrya) Wyd. 2. Lwów 1914. Opr.	3	40
Fizyka	A. M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 7. Kraków 1912. Opr.	2	
	Władysław Żłobicki, Wiadomosci z fizyki dla III. i IV. klasy szkół średnich. Lwów 1913. Opr.	3	20
Mineralogia z chemią	Bronisław Duchowicz i Józef Wiśniowski, Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911.	2	80
	Wincenty Frank i Józef Limbach, Mineralogia łącznie z chemią. Lwów 1912. Opr.	2	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
V. klasa.			
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jougan, Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. Opr.	2	.
	Ks. Mateusz Jeż, Nauka wiary katolickiej, Część I. Wyd. 3. Kraków 1911. Opr.	2	.
	Ks. Dr. Maciej Sieniatycki, Ogólna katolicka dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1906. Opr.	2	.
	b) rit. gr.		
	А. Тороньский, Христ. катол. доґматика фундаментальна і апольоґетика для кляс висших. Вид. II. Львів 1906. Opr.	2	.
Język łaciński	Z. Samolewicz i T. Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego Część II. Składnia. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr.	2	60
	Tadeusz Sinko, Wiązanka wierszy Owidyusza z dodatkiem wybranych elegii Tibulla i Propercyusza. Lwów 1912. Opr.	1	60
	St. Bednarski. Ovidiusza pisma wybrane. Wiedeń-Lwów 1903. Opr.	2	.
	Dr. Wojciech Krajewski, Czytania łacińskie dla III., IV. i V. klasy gimn. z illustracyami. Lwów 1913. Opr.	3	60
	Livii ab urbe condita lib. I. II. XXI. XXII. Wydał Fr. Majchrowicz. Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	2	50
	Jan Jędrzejowski. Tytusa Liwiusza, Dzieje rzymskie. Lwów 1914. Opr.	2	40
Język grecki	L. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr.	3	40
	F. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr.	3	
	E. Fiderer Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr.	2	40
	Homera Iliada, Część I. opracowali Scheindler-Sołtysik. Opr.	1	40
	Homera Iliada, wydał K. Fischer, Wiedeń-Lwów 1903. Opr.	3	60
Język polski	Franciszek Próchnicki i Dr. Konst. Wojciechowski, Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911	3	80

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język ruski	Według planu A.		
	Смаль-Стоцкий і Гартнер, Граматика рускої мови. 3 вид. (w druku).		
	Барвіньский, Вибір з україньско-руської літератури для семинарий учительских. Львів 1910. Opr.	4	.
	Według planu B.		
	Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska. Lwów 1900. Opr.	2	.
	А. Крушельницкий, Руска читанка для IV. кляси середних шкіл. Львів 1913. Opr.	3	.
	Др. К. Лучаковский, Взори поезиї і прози для V. кляси. Друге видане. Львів 1909. Opr.	3	60
Język niemiecki	Jul. Ippoldt i Adolf Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912. Opr.	3	80
Geografia	Dr. Stanisław Pawłowski, Geografia dla klas wyższych. Część I. Lwów 1914. Opr.	2	30
Historya powszechna	Win. Zakrzewski, Historya powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr.	2	40
	Mar. Janelli i Ad. Szelągowski, Dzieje powszechne. Część I. Lwów 1915.	3	
	Win. Zakrzewski, Historya powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908. Opr.	2	40
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmienione. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. Jan Mihułowicz, Podręcznik Arytmetyki dla klasy V. Lwów 1912. Opr.	1	50
	Wincenty Frank, Arytmetyka i algebra. Część I. dla klasy IV. i V. Lwów 1913. Opr.	3	.
	R. Suppantschitsch, Podręcznik geometryi dla IV. i V. klasy. Przetłumaczył Dr. L. Hordyński. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Antoni Łomnicki Geometrya. Część I. II. dla kl. IV. i V. Planimetrya i Stereometrya. Lwów 1914. Wyd. 2. Opr.	3	40
Historya naturalna	M. i I. Łomnicki, Mineralogia i geologia. Wyd. 7. Lwów 1913. Opr.	2	80
	Dr. Tadeusz Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wydanie 3. Lwów 1912. Opr.	3	.
	Józef Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911. Opr.	3	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
	VI. klasa.		
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jachimowski, Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 1. i 2. Lwów 1899. Opr.	2	60
	Ks. Jougan, Nauka prawd wiary szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1908. Opr.	1	80
	Ks. Dr. Sieniatycki, Dogmatyka szczegółowa. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr.	2	20
	Ks. Mat. Jeż. Nauka wiary katolickiej. Część II. Kraków 1913. Opr.	1	60
	b) rit. gr.		
	А. Тороньский, Доґматика частна для висших кляс. 2. видане. Львів 1908. Opr.	2	.
Język łaciński	Tomasz Sołtysik, G. Sallustii Crispi Bellum Jugurtinum. Lwów 1910. Opr.		80
	Tomasz Sołtysik, G. Sallustii Crispi Bellum Catilinae. Lwów 1910. Opr.	.	70
	F. Konarski, Sallustii Bellum Catilinae, Bellum Jugurtinum, Wiedeń-Lwów 1893. Opr.	1	40
	F. Nagórzański, Listy wybrane Pliniusza Młodszego. Lwów 1912. Opr.	1	30
	Piotr Liszkowicz. Wybór listów Pliniusza Młodszego. Kraków 1912. Opr.	1	20
	Jan Szczepański, Wybór mów Cycerona. Część I. Lwów 1913. Opr.	2	60
	Jan Szczepański, Wybór mów Cycerona. Część II. (Pisma retoryczne, filozoficzne i listy) Lwów 1914. Opr.	3	.
	Stanisław Bednarski, Cycerona mowa za Archiaszem, Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	.	50
	Stanisław Bednarski. Cycerona mowy przeciwko Katylinie, Wiedeń-Lwów 1894. Opr.	1	.
	Stanisław Bednarski, Cycerona mowa za Milonem, Wiedeń-Lwów 1903. Opr.	.	80
	Stanisław Bednarski. Cycerona mowa o naczelnem dowództwie Pompejusza, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	70
	Stanisław Bednarski, Cycerona mowa w obronie Ligaryusza i Dejotara, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	70

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język łaciński	Stanisław Rzepiński. M. T. Ciceronis Cato Major, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	85
	Stanisław Rzepiński, M. T. Ciceronis Laelius de amicitia. Wiedeń-Lwów 1896. Opr.		85
	Franciszek Terlikowski. M. T. Ciceronis De officiis libri tres. Wiedeń Lwów 1896. Opr.	1	60
	Jan Jędrzejowski, M. T. Cycerona mowa prz. Kw. Cecyliuszowi i G. Werresowi Wiedeń-Lwów 1905 Opr.	1	60
	Stanisław Rzepiński, Wybór poezyi Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr.	1	70
	Dr. T. Sinko, Wybór z dzieł Wergilego (w druku).		
	Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia Wyd. 9. Lwów 1909. Opr.	2	40
	Franciszek Terlikowski, Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr.	4	80
Język grecki	Homera Iliada Część I. Wydał Scheindler-Sołtysik. Lwów 1908. Opr.	1	40
	Homera Iliada Część II. wydał Scheindler-Sołtysik. Lwów 1909. Opr.	1	70
	Homera Iliada. wydał K. Fischer. Wiedeń-Lwów 1908. Opr.	3	60
	Franciszek Terlikowski. Wybór z dziejów Herodota, Wiedeń-Lwów 1900. Opr	2	20
	Plutarch, Żywoty Cycerona i Demostenesa, wydał Fr. Nagórzański, Lwów 1911. Opr.	2	20
	Plutarch. Żywot M. Porcyusza Katona Starszego, Wydał Dr. Wojciech Krajewski, Wiedeń-Lwów 1911. Opr.	1	50
	Franciszek Terlikowski, Życie publiczne. prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr.	4	80
	L. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr.	3	40
	E. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909 Opr.	3	.
Język polski	Stanisław Tarnowski i Franciszek Wójcik. Wypisy polskie. Część I. Wyd. 4. Lwów 1909. (Wyczerpane). Opr.	3	30
	I. Chrzanowski i K. Wojciechowski, Wypisy polskie dla klas wyższych. Część I. (do r. 1822). Lwów 1913. Opr.	3	50

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język ruski	Według planu A i B: Барвіньский, Вибір з україньско-рускої літератури для семінарий учительских. Львів 1910. Podręczniki gramatyki jak w kl. V.	4	
Język niemiecki	Jul. Ippoldt i A. Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1910. Opr.	3	60
Geografia i Historya powszechna	Win. Zakrzewski. Historya powszechna. Część III. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr. Dr. A. Pawłowski. Geografia dla klas wyższych. Część II. (w przygotowaniu).	2	80
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. Lwów 1910. Opr.	4	50
	Dr. Jerzy Mihułowicz. Podręcznik arytmetyki dla klasy VI. Lwów 1913.	1	60
	Dr. A. Łomnicki, Geometrya, Część III. i IV. dla kl. VI., VII. i VIII. Lwów 1912. Opr.	3	80
	R. Suppantschitsch, Podręcznik geometryi dla VI. — VIII. klas szkół średnich, przetłumaczył Dr. L. Hordyński. Lwów 1913. Opr.	4	40
	Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1912.	1	30
	Dr. Czajkowski i Dr. Kuczer, Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi trygonometrycznych (w druku).		
Historya naturalna	Dr. Ign. Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1907. (wyczerpane) Opr.	3	.
	Dr. Józef Nusbaum, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich, Wydanie 2. Lwów 1912. Opr.	3	60

VII. klasa.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*a) rit. lat.* Ks. Karol Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912. Opr.	2	20
	b) rit. gr. Дорожиньский. Етика. Львів 1904.	2	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język łaciński	Jan Szczepański. Wybór mów Cycerona. Część I. Lwów 1913. Opr.	2	60
	Jan Szczepański. Wybór mów Cycerona. Część II. Lwów 1914. Opr.	3	.
	Stanisław Bednarski. Cycerona mowa za Archiaszem. Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	.	50
	Stanisław Bednarski, Cycerona mowy przeciwko Katylinie, Wiedeń-Lwów 1894. Opr.	1	.
	Stanisław Bednarski. Cycerona mowa za Milonem, Wiedeń-Lwów 1903. Opr.	.	80
	Stanisław Bednarski, Cycerona mowa o naczelnem dowództwie Pompejusza, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	70
	Stanisław Bednarski. Cycerona mowa w obronie Ligaryusza i Dejotara, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	70
	Stanisław Rzepiński, M. T. Ciceronis Cato Major, Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	85
	Stanisław Rzepiński, M. T. Ciceronis Laelius de amicitia. Wiedeń-Lwów 1896. Opr.	.	85
	Franciszek Terlikowski. M. T. Ciceronis de officiis libri tres. Wiedeń-Lwów 1896 Opr.	1	60
	Jan Jędrzejowski. M. T. Cycerona mowa prz. Kw. Cecyliuszowi i G. Werresowi. Wiedeń-Lwów 1905 Opr.	1	60
	Stanisław Rzepiński. Wybór poezyi Wergilego, Wiedeń-Lwów 1912. Opr.	1	60
	Dr. Tadeusz Sinko, Wybór dzieł Wergiliusza. Illustr. (w druku)		
	Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Składnia. Wyd. 9. Lwów 1909. Opr.	2	60
	Franciszek Terlikowski. Życie publiczne, prywatne i umysłowe starożytnych Greków i Rzymian. Lwów 1912. (Książka pomocnicza). Opr.	4	80
Język grecki	Homera Odysseja, wydał M. Jezienicki, Wiedeń-Lwów 1908. Opr.	3	.
	Wybór mów Demostenesa, wydał W. Schmidt, Wiedeń-Lwów 1893. Opr.	1	40
	Tukidides, Wyd.		
	Platon, Wybór pism, opracował J. Jędrzejowski, Wyd. 2. ill. Lwów 1913. Opr.	3	.
	Platona Apologia, Kriton i cztery ostatnie rozdziały z Fedona. Wydał Christ-Lewicki, Wiedeń-Lwów 1903. Opr.	1	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język grecki	Platona Laches, wydał J. Kral, Wiedeń-Lwów 1905 Opr.	.	60
	Platona Protagoras, wydał J. Kral, Wiedeń-Lwów 1906. Opr.	1	80
	Sofoklesa Filoktet, opracował Dr. Jan Oko, (w druku).		
	Sofoklesa Edyp w Kolonie, opracował Dr. Jan Oko, Lwów 1913. Opr.	1	80
	Sofoklesa Antygona, opracował Dr. Jan Oko, Lwów 1913.	1	80
	Sofoklesa Ajax, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1891. Opr.	1	12
	Sofoklesa Antygona, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1889. Opr.	1	.
	Sofoklesa Elektra, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	1	20
	Sofoklesa Król Edyp, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1890. Opr.	1	12
	L. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Wyd. 4. Opr.	3	40
	E. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Lwów 1909. Opr.	3	.
Język polski	Stanisław Tarnowski i Franciszek Wójcik, Wypisy polskie. Część I. Wyd. 1. Lwów 1909, Opr.	3	30
	Stanisław Tarnowski i Franciszek Próchnicki, Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	3	60
	Antoni Mazanowski, Wypisy polskie na 7 klasę gimnazyalną. Kraków 1914.	4	.
Język ruski	Według planu A. i B:		
	Барвіньский, Вибір з україньско-рускої літератури для семинарий учительских. Львів 1910.	4	.
Język niemiecki	J. Ippoldt u. A. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2.	4	.
Geografia i Historya powszechna	Win. Zakrzewski, Historya powszechna. Część III. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr.	2	80
	Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr.	2	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów. 1910. Opr.	4	50
	Dr. J. Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla klasy VII. Lwów 1914.	2	.
	Dr. A. Łomnicki. Geometrya dla klas VI. VII. i VIII. Lwów 1912. Opr.	3	80
	R. Suppantschitsch, Podręcznik Geometryi dla klasy VI.—VIII. szk. średnich, przetłumaczył dr. L. Hordyński. Lwów 1913. Opr.	4	40
	I. Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905. Opr.	1	30
	I. Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych, Wyd. 2. Kraków 1905. (Ks. pomocnicza).	3	50
	Dr. Mikołaj Czajkowski i Dr. Włodzimierz Kuczer. Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi trygonometrycznych (w druku).		
Fizyka	M. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 5. Kraków 1913.	3	.
	Fr. Tomaszewski, Chemia. Wyd. 5. Kraków 1913. Brosz.	.	70
	Bronisław Duchowicz, Chemia dla klas wyższych. Lwów 1915.	2	20
Propedeutyka filozoficzna	Nuckowski, Początki logiki ogólnej. 1903. (Wyczerp.)	2	.

VIII. klasa.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Walenty Gadowski, Zarys historyi kościoła katolickiego. Wyd. 3. Tarnów 1911. Opr.	3	.
	Ks. Jougan, Historya kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1907. Opr.	2	.
	b) rit. gr.		
	Ваплер-Стефанович, Історня христ. католицкої церкви. Львів 1903.	2	40
Język łaciński	Wybór pism Kw. Horacego Flakkusa, wydał Julian Dolnicki. Lwów 1908. Opr.	1	50
	Wybrane pisma historyczne Tacyta, wydał I. Staromiejski. Wiedeń-Lwów 1898. Opr.	2	20
	Z. Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 10. Lwów 1913. Opr.	2	60

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język grecki	Homera Odysseja, wydał M. Jezienicki, Wiedeń-Lwów 1908. Opr.	1	
	Plato, Wybór pism, opracował J. Jędrzejowski, Wyd. 2. ill. Lwów 1913. Opr.	3	.
	Platona Apologia. Kriton i cztery ostatnie rozdziały z Fedona. Wydał Christ-Lewicki. Wiedeń Lwów 1903. Opr.	1	.
	Platona Laches, wydał J. Kral, Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	.	60
	Platona Protagoras, wydał J. Kral, Wiedeń-Lwów 1906. Opr.	.	80
	Sofoklesa Edyp w Kolonie, opracował Jan Oko, Lwów 1913. Opr.	1	80
	Sofoklesa Antygona, opracował Dr. Jan Oko, Lwów 1913. Opr.	1	80
	Sofoklesa Ajax, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1891. Opr.	1	12
	Sofoklesa Antygona, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1889. Opr.	1	
	Sofoklesa Elektra, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1905. Opr.	1	20
	Sofoklesa Król Edyp, opracował Dr. Fr. Majchrowicz, Wiedeń-Lwów 1890. Opr.	1	12
	Euripidesa Medea, wydał Dr. F. Smolka, Lwów 1911. Opr.	1	30
	L. Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwow 1902. Opr.	3	40
	E. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 4. Lwów 1909. Opr.	3	.
Język polski	Stanisław Tarnowski i Franciszek Próchnicki. Wypisy polskie Część II. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	3	60
	Antoni Mazanowski, Wypisy polskie na VIII. klasę gimnazyalną. Kraków 1914.	4	.
Język ruski	Według planu A. i B.		
	Барвіньский, Вибір з україньско-руской літератури для учительских семінарий. Львів 1910. Opr.	4	.
Język niemiecki	Julius Ippoldt. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Klasse. Lwów 1909.	4	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Geografia i Historya powszechna	Dr. L. Finkel i dr. St. Głąbiński, Historya monarchii austryacko-węgierskiej i wiadomości polityczne i społeczne Wyd. 4. Lwów 1915.	2	50
	Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr.	2	.
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. A. Łomnicki, Geometrya dla kl. VI, VII i VIII. Lwów 1912. Opr.	3	80
	R. Suppantschitsch, Podręcznik geometryi dla klas VI—VII. szk. średnich, przetłumaczył dr. L. Hordyński. Lwów 1913. Opr.	4	40
	Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911.	1	30
	Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 1 i 2. Kraków 1905. (Ks. pomocnicza).	3	50
	Dr. Mikołaj Czajkowski i Dr. Włodzimierz Kuczer, Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi trygonometrycznych (w druku).		
Fizyka	M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 5. Kraków 1913. Opr.	3	
Propedeutyka filozoficzna	Lindner-Kulczyński, Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912. Opr.	2	20

Виказ книжок

на шкільний рік 1916/17

в ґімназиях з рускою мовою викладовою.

Предмет	Підручник	К	г
I. Кляса.			
Релїґія	Середний катихизм християньско-католицкоі релїґіі одобрений Австр. Епископатом. Львів. 1906. Опр.	.	80
Язик латиньский	Самолевич - Цеглиньский, Граматика латиньска для I. і II. кляси, 4. видане. Львів 1911.	1	20
	Др. І. Демянчук, Латиньскі вправи на І. клясу. Друге, справлене видане, Станїслави 1911.	1	60
Язик руский	Смаль-Стоцкий і Гартнер, Граматика рускоі мови. Трете, поправлене видане. (В друку).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для І. кляси середних шкіл. Друге, змінене видане (з акцентами). Львів 1914. Опр.	2	.

Предмет	Підручник	К	г
Язик польский	A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. 11. wyd. Lwów. 1910. Опр.	2	40
	Próchnicki-Wójcik, Wypisy polskie dla I. klasy. 5. wyd. Lwów. 1908. Опр.	1	50
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla 1. klasy szkół średnich. Lwów 1910. Опр.	3	.
Язик німецкий	Алиськевич-Гамчикевич, Німецкі вправи для І. кляси. Львів 1915.	2	.
Істория	Др. Богдан Барвіньский, Оповіданя з рідної історињ. Жовква 1911. Опр.	2	20
Ґеоґрафія	Юліян Левицкий, Ґеоґрафія для І. кляси середних шкіл. Львів 1911. Опр.	1	50
	Др. М. Кордуба, Ґеоґрафічний атляс. Коломия 1913. Брош.	2	20
Математика	Огоновский П., Учебник аритметики для низших кляс. Часть І. Вид. 4. Львів 1911. Опр.	1	80
	І. Сітницкий, Ґеометрия для І. кляси. Жовква 1912.	.	60
Істория природи	Нусбавм-Примак, Зоольоґія для низших кляс середних шкіл. (В друку).		
	І. Верхратский, Зоольоґія на низші кляси шкіл середних. 4 вид. Львів 1910. Опр.	3	20
	Верхратский, Ботаніка на низші кляси шкіл середних. 2. вид. Львів 1912. Опр.	3	60
II. Кляса.			
Реліґія	Середний катихизм християньско-католицкої реліґії, одобрений Австр. Епископатом. Львів 1906.		80
Язик латиньский	Самолевич-Цеглиньский, Граматика латиньска для І. і ІІ. кляси. 4. виданє. Львів 1911. Опр.	1	20
	Прокіп Мостович, Латиньскі вправи для ІІ. кляси. Коломия 1912. Опр.	2	

Предмет	Підручник	К	г
Язик руский	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускої мови. Третє, поправлене видане. (В друку). А. Крушельницкий, Руска читанка для II. кляси середних шкіл. Львів 1912. Опр.	2	70
Язик польский	A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. 11. wyd. Lwów 1910. Опр. Próchnicki-Wójcik, Wypisy polskie dla II. klasy wyd. 1—3. Lwów 1907. Опр. Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy Lwów 1911.	2 1 3	40 80 40
Язик німецкий	Алиськевич-Гамчикевич, Німецкі вправи для II. кляси. Львів 1914.	2	40
Історня	Семкович-Білецкий, Оповіданя із всесьвітної істориї. Ч. I. Львів 1910. (Вичерпане). Опр. Нове видане приготовляє ся.	2	
Ґеоґрафія	Др. Калитовский, Ґеоґрафія для середних шкіл Львів 1912. Опр.	4	
Математика	Огоновский П., Учебник аритметики для низших кляс Ч. I. Вид. 4. Львів 1911. М. Грицак, Геометрия для II. і III. кляси. Львів. 1913. Опр.	1 2	80 20
Історня природи	I. Верхратский, Зооньоґія на низші кляси шкіл середних. 4. вид. Львів 1910. Опр. I. Верхратский, Ботаніка на низші кляси шкіл середних. 2 вид. Львів 1912.	3 3	20 60

III. Кляса.

Релїґія	Тороньский, Літурґіка, Вид. 3. Львів 1905. (вичерпане). Опр.	1	60

Предмед	Підручник	К	г
Реліґія	Тороньский, Істория біблійна старого завіта. 2. видане. Львів 1899. Опр.	2	.
	Літурґіка грецко-католицкої Церкви для середних шкіл. Видане Кружка катихитів. (В друку).		
Язик латиньский	Самолєвич-Солтисїк-Огоновский, Граматика латиньска Ч. II. 3. видане. Львів 1911.	2	40
	Прухницкий-Огоновский, Вправи латиньскі для III. кляси. 1—2 видане. Львів 1909. Опр.	1	60
	Cornelius Nepos, видане Саля, Львів 1907.	1	60
	В. Кмицикевич, Хрестоматия із Корнелія Непоса і Кв. Курция Руфа, Чернівцї 1911. Опр.	2	70
Язик грецкий	Фідерер Цеглиньский, Грецка граматика. Львів 1910. (Нове видане в друку). Опр.	3	.
	Вінковский-Таборский-Роздольский, Грецкі вправи для III. і IV. кляси. Львів 1911. Опр.	3	.
Язик руский	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускої мови. 3. поправлене видане. (В друку).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для III. кляси. Львів 1912.	3	.
Язик польский	Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wyd. 11. Lwów. 1910. Опр.	2	40
	Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla III. klasy Lwów 1904. Wyd. II. (Cena zniżona). Опр.	1	20
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla III. klasy. Lwów 1912. Opr.	3	40
Язик нїмецкий	Герман-Петеленц-Калитовский, Вправи нїмецкі для III. кляси. Видане II. Львів 1901.	2	.
	A. Jahner, Deutsche Grammatik. 4. Auflage. Lemberg 1911. Опр.	2	20
	K. Petelenz. Deutsche Grammatik. 4. Auflage. Lemberg 1911. Опр.	1	80
Істория	Др. А. Копистяньский, Оповіданя з історії австрийско-угорскої монархії. Коломия 1913. Опр.	2	40

Предмет	Підручник	К	г
Ґеоґрафія	Др. Калитовский, Ґеоґрафія для середних шкіл. Львів 1912. Опр.	4	.
Математика	Огоновский П., Учебник аритметики для III. кляси. Львів 1914.	1	20
	М. Грицак, Ґеометрия для II. і III. кляси. Львів 1913. Опр.	2	20
Фізика	Огоновский П., Учебник фізики для низших кляс шкіл середних. Друге змінене видане. Львів 1910. Опр.	2	20
	IV. Кляса.		
Религія	Тороньский, Історія біблійна нового завіта. Вид. 1. і 2. Львів 1901. Опр.	1	60
Язик латиньский	Самолевич-Солтисік-Огоновский, Граматика латиньска. Часть II. 3. видане. 1911. Опр.	2	40
	Прухницкий-Огоновский, Вправи латиньскі для IV. кляси. 2. видане. Львів 1911. Опр.	2	.
	Caesar, Commentarii de bello Gallico. Видане II. дра. Макарушки. Коломия 1912. Опр.	3	.
	Хрестоматия, видане.		
Язик грецкий	Фідерер-Цеглиньский, Грецка граматика. Львів 1910. (Нове видане в друку). Опр.	3	.
	Віпковский-Таборский-Роздольский, Грецкі вправи для III. і IV. кляси. Львів 1911. Опр.	3	.
Язик руский	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускої мови. 3. поправлене видане (В друку).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка дла IV. кляси. Львів 1913. Опр.	3	

Предмет	Підручник	К	г
Язик польский	Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wyd. 11. Lwów. 1910. Опр.	2	40
	Czubek-Zawiliński. Wypisy polskie dla IV. klasy. Wyd. 2. Lwów 1900. (Cena zniżona). Опр.	1	50
	Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy polskie t. IV. Lwów 1911. Опр.	3	60
Язик німецкий	Алиськевич-Гамчикевич, Німецкі вправи для IV. кляси. Львів 1913. Опр.	3	.
	Jahner, Deutsche Grammatik. 4. Auflage. Lemberg 1911. Опр.	2	20
	Petelenz. Deutsche Grammatik. 4. Auflage. Lemberg 1911. Опр.	1	80
Істория	Закшевский-Барвіньский, Всесьвітна істория для висших кляс. Часть 1. Коломия 1912. Опр.	2	40
Ґеоґрафія	Бенонї-Маєрский-Поляньский, Ґеоґрафія австро-угорскої монархії. Львів 1899. Опр.	1	20
	Новий учебник приготовляє ся.		
Математика	М. Грицак, Учебник аритметики. Середний степень. Львів 1913. Опр.	3	.
	М. Грицак, Ґеометрия для IV. і V. кляси Львів 1914.	3	40
Фізика	Огоновский П., Учебник фізики для низших кляс шкіл середних. Друге, змінене видане. Львів 1910. Опр.	2	20
Мінеральоґія і хемія	Др. Юліян Гірняк, Начерк мінеральоґії і хемії для середних шкіл. Львів 1912. Опр.	2	.

Предмет	Підручник	К	г
V. Кляса.			
Релїґія	Тороньский, Христ. катол. доґматика фундаментальна і апольоґетика для висших кляс. Вид. II. Львів 1906. Опр.	2	.
Язик латиньский	Самолевич-Солтисік-Огоновский, Граматика латиньска. Часть II. 3. видане. Львів 1911. Опр.	2	40
	T. Livius. видане.		
	Ovidius, видане Скупневича-Макарушки, Львів 1908.	1	60
Язик грецкий	Фідерер-Цеглиньский, Грецка граматика. Львів 1910. Опр.	3	
	Arrian, Anabasis, видане.		
	Xenophon, Хрестоматия. Видане Макарушки 1903.	2	40
	Homeri Ilias, Часть 1. видане.		
Язик руский	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускої мови. 3. видане. (В друку).		
	Др. М. Пачовский, Виїмки з україньско-руского письменьства XI.—VIII. в. Львів 1911. Брош.	1	50
Язик польский	Próchnicki i Wojciechowski, Wypisy polskie dla klasy V. Lwów 1911. Опр.	3	80
Язик німецкий	Dr. Julius Ippold u. Adolf Stylo: Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. I. Teil V. Klasse Вид. 3. Львів 1912. Опр.	3	80
Історня	Закшевский-Барвіньский, Всесьвітна історія для висших кляс. Часть I. Коломия 1912. Опр.	2	40
	Того самого. Часть II. Львів 1901. Нове видане в друку.	2	40
Ґеоґрафія	Др. Калитовский, Ґеоґрафія для середних шкіл. Львів 1912. Опр.	4	

Предмет	Підручник	К	г
Математика	М. Грицак, Учебник аритметики. Середний степень. Львів 1913. Опр.	3	.
	Савицкий, Ґеометрия для висших кляс ґімназияльних, Львів 1908. Опр.	3	80
	М. Грицак, Ґеометрия для IV. і V. кляси. Львів 1914.	3	40
Істория природи	Николай Мельник, Мінеральоґія і ґеольоґія для середних шкіл. Львів 1911. Опр.	2	20
	Ростафиньский-Верхратский, Ботаніка для висших кляс. Львів 1896. Опр.	2	40
VI. Кляса.			
Реліґія	Тороньский, Доґматика частна для висших кляс. Вид. II. Львів 1908. Опр.	2	.
Язик латиньский	Самолєвич-Солтисік-Огоновский, Граматика латиньска. Часть II. 3. виданє. Львів 1911. Опр.	2	40
	Cicero, виданє дра Е. Макарушки. Львів 1913. Опр.	2	60
	C. Sallustius, виданє.		
	P. Vergilius, виданє.		
Язик грецкий	Фідерер-Цеглиньский, Грецка граматика. Львів 1910. Опр.	3	.
	Homeri Ilias, Часть I. і II. виданє.		
	Herodoti Historiae, виданє.		
	Plutarchus, Житєпись Перікля, виданє С. Кархута. Львів 1911.	2	.
Язик руский	М. Пачовский, Виїмки з україньско-руского письменьства XI.—XVIII. в. Львів 1911.	1	50
	Барвіньский: Виїмки з україньско-рускої словесности народної. 3. Вид. Львів 1903.	1	50
Язик польский	Tarnowski i Bobin, Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich. Tom 1. Wyd. 5. Lwów 1912. Опр.	3	.
	Chrzanowski i Wojciechowski, Wypisy polskie dla klas wyższych. Część I. (do r. 1822). Lwów 1913. Опр.	3	50

Предмет	Підручник	К	г
Язик німецкий	J. Ippoldt u. A. Stylo, Deutsches Lesebuch. II. Teil. VI. Kl. 2. вид. Львів 1910. Опр.	3	60
Істория	Закшевский-Барвіньский, Істория всесьвітна. Часть II. Львів 1901. (Нове видане в друку). Того самого часть III. 1903.	2 2	40 60
Ґеоґрафія	Др. Калитовский, Ґеоґрафія для середних шкіл. Львів 1912. Опр.	4	.
Математика	Левицкий-Огоновский, Альґебра для висших кляс шкіл середних. Часть II. Львів 1908. Опр. Савицкий, Ґеометрия для висших кляс ґімназияльних. Львів 1908. Опр. Льоґаритми Кранца, Краків 1912. Чайковский-Кучер, Чотироцифрові таблиці льоґаритмів. (В друку).	3 3 1	. 80 30
Істория природи	Шмідт-Поляньский, Зоольоґія для висших кляс, Львів 1889. Новий учебник приготовляє ся.	2	.
VII. Кляса.			
Реліґія	Дорожиньский, Етика. Львів 1904.	2	.
Язик латиньский	Самолєвич-Солтисік-Огоновский, Граматика латиньска. Часть II. 3. видане. Львів 1911. Опр. Cicero, видане др. Є. Макарушки. Львів 1913. Опр. P. Vergilius, видане. Вибір з елеґіків, видане Plinius, видане.	2 2	40 60
Язик грецкий	Фідерер-Цеглиньский, Грецка граматика Львів. 1910. Опр. Thukydides, видане. Sophocles, видане. Demosthenes, видане. Homeri Odyssea, Часть I. і II. видане. Platon Apologia, видане.	3	.

Предмет	Підручник	К	г
Язик руский	Барвіньский, Виїмки з україньско-руской народної літератури XIX в. Часть I. 4. вид. Львів 1905. (Нове видане в друку).	3	.
Язик польский	Tarnowski i Bobin. Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich, Tom. II. Wyd. 4. Lwów 1909. Опр.	3	.
Язик німецкий	Ippoldt u. Stylo, Deutsches Lesebuch III Teil. VII. Kl. 2. видане 1911. Опр.	4	.
Математика	Левицкий-Огоновский, Альґебра для висших кляс шкіл середних. Часть II. Львів 1908. Опр. Савицкий, Ґеометрия для висших кляс ґімназияльних. Львів 1908. Опр. Льоґаритми Кранца, Краків 1912. Чайковский-Кучер, Чотироцифрові таблиці льоґаритмів. (В друку).	3 3 1	 80 30
Ґеоґрафія і история	Закшевский-Барвіньский, История всесьвітна. Часть III. Львів 1903. Опр.	2	60
Фізика	Др. Володимир Левицкий, Фізика для висших кляс середних шкіл. Львів 1912. Опр. Др. Гірняк, Основи хемії. Львів 1914.	4 1	 .
Пропедевтика фільософічна	Мандибур, Льоґіка. Львів 1902. Опр.	1	80

VIII. Кляса.

Предмет	Підручник	К	г
Релїґія	Ваплер-Стефанович. История христ. катол. церкви. Львів 1903. Опр.	2	40
Язик латиньский	Самолевич-Солтисїк-Огоновский, Граматика латиньска. Часть II. Львів 1911. Опр. Q. Horatius, видане. C. Tacitus, видане.	2	40

Предмет	Підручник	К	г
Язик грецкий	Фідерер-Мандибур-Цеглиньский, Граматика грецка шкільна. Львів 1910. Опр. Aristot les, видане. Plato, видане. Sophocles, видане. Homeri Odyssea, видане.	3	.
Язик руский	Барвіньский, Виїмки з україньско-рускої народної літератури XIX. в. Часть II. вид, 3. Львів 1902. Опр.	4	.
Язик польский	Tarnowski i Bobin, Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich. Tom II. Wydanie 4. Lwów 1909. Опр.	3	60
Язик німецкий	Ippoldt, Deutsches Lesebuch für die galizischen Mittelschulen, IV. T. VIII. Klasse. Львів 1909.	4	
Ґеоґрафія і історня	Фінкель-Ґломбіньский-Білецкий, Історня і статистика австро-угорскої монархії. Львів 1901. Левицкий-Матієв, Історня краю родинного. Львів 1895. Опр.	1 2	80 40
Математика	Левицкий-Огоновский, Альґебра для висших кляс шкіл середних. Часть II. Львів 1908. Опр. Савицкий, Ґеометрия для висших кляс ґімназияльних. Львів 1908. Льоґаритми Кранца, Краків 1904. Чайковский-Кучер, Чотироцифрові таблиці льоґаритмів. (В друку).	3 3 1	 80 20
Фізика	Др. В. Левицкий, Фізика для висших кляс. Львів 1912. Опр.	4	
Пропедевтика фільософічна			

[-30]

Wykaz książek

na rok szkolny 1916/17

w szkołach realnych

Podręcznik	Podręcznik	K	h
I. klasa.			
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dr. Jan Ślósarz, Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1908. Opr.	1	10
	Wielki katechizm religii katolickiej. (Zatwierdzony przez episkopat austryacki). Kraków 1910. Opr.	.	60
	b) rit. gr.		
	Середний катихизм християньско-католицкої релїгії, одобрений австр. Епископатом. Львів 1906.	.	80
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1910. Opr.	2	40
	Franciszek Konarski, Zwięzła gramatyka języka polskiego. Lwów 1911. Opr.	.	50
	Franciszek Próchnicki i Józef Wójcik, Wypisy polskie dla I. klasy. Wyd. 5. Lwów 1908. Opr.	1	50
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla I. klasy. z illustracyami. Lwów 1910. Opr.	2	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język ruski	Według planu A. (siedmioletniego). Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика рускої мови, 3. поправлене видане. (W druku). А Крушельницкий, Руска читанка для 1. кляси. 2. видане (z akcentami). Львів 1914. Opr.	2	
Język niemiecki	Dr. L. German, Dr. K. Petelenz, St. Gayczak. Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 7. z illustracyami. Lwów 1910.	2	40
	Dr. Karol Zagajewski. Książka niemiecka dla klasy I. Z rycinami K. Kostynowicza i A. Matzkego. Lwów 1913. Opr.	2	20
Geografia	K. Benoni i L. Tatomir, Krótki rys geografii. oprac. Wierzbicki. Wyd. 9. Lwów 1908. Opr.	1	
	Eugeniusz Romer, Geografia. Wyd. 2. z atlasem. Lwów 1908. Opr.	3	20
	Julian Mazurek, Krótki rys geografii do użytku I. klasy szkół średnich. Lwów 1908. Opr.	1	
Historya powszechna	Bronisław Gebert i Gizela Gebertowa, Opowiadania z dziejów ojczystych, Lwów 1912. Wydanie 2. zmienione. Opr.	2	70
	Dr. Maryan Janelli i J. Kisielewska, Z dziejów ojczystych. Lwów 1913. Opr.	2	20
Matematyka	Ignacy Kranz. Arytmetyka na klasę I. Kraków 1911. Opr.	1	50
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka. Stopień niższy. Lwów 1912. Opr.	3	20
	Wincenty Frank. Arytmetyka dla klasy I. i II. Lwów 1912. Opr.	2	40
	Ignacy Kranz. Geometrya poglądowa na klasę I. Wyd. 2. Kraków 1912. Opr.	1	30
	Jamrógiewicz-Strutyński. Geometrya poglądowa, stopień niższy. Lwów 1911. Opr.	3	
	R. Suppantschitsch. Poglądowa nauka geometryi dla kl. I. przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1911. Opr.	1	

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Historya naturalna	Dr. Józef Nusbaum i J. Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910. Opr.	3	60
	Józef Rostafiński, Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 6. Kraków 1907. Opr.	2	60
	Dr. Józef Limbach, Botanika na klasę I. i II. szkół średnich. Lwów 1913. Opr.	3	40
	Dr. Władysław Kudelka, Wiadomości z botaniki dla niższych klas (w druku).		
	II. klasa.		
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dr. Jan Ślósarz. Katechizm religii katolickiej dla młodzieży szkół średnich. Wydanie 3. Lwów 1908. Opr.	1	10
	Wielki katechizm religii katol. (Zatwierdzony przez Episkopat austryacki). Kraków 1910. Opr.	.	60
	b) rit. gr.		
	Середний катихизм християньско-католицкої релігії одобрений австр. Епископатом. Львів 1906.	.	80
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów. Opr.	2	40
	Franciszek Próchnicki i J. Wójcik. Wypisy polskie dla II. klasy. Wyd. 3. Lwów 1907. Opr.	1	80
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla II. klasy. Lwów 1911. Opr.	3	40
Język ruski	Według planu A.		
	Смаль-Стоцкий і Ґартнер, Граматика руської мови, 3. видане (w druku).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для II. кляси. Львів 1912.	2	70
Język niemiecki	Dr. L. German, Dr. K. Petelenz, St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr.	2	80
Geografia	Michał Siwak, Geografia dla II. i III. klasy. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	3	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Historya powszechna	Dr. Kazimierz Krotoski, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. w związku z historyą powszechną. Lwów 1913. Wyd. 2. Opr.	2	50
	Bronisław Gebert i Gizela Gebertowa. Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. Lwów 1912. Opr.	2	70
Matematyka	Ignacy Kranz, Arytmetyka na klasę II. Kraków 1911. Opr.	1	50
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka, stopień niższy. Lwów 1912. Opr.	3	20
	Wincenty Frank, Arytmetyka dla klasy I. i II. Lwów 1912. Opr.	2	40
	Dr. Roman Jamrógiewicz i Kazimierz Strutyński, Geometrya poglądowa, Stopień niższy. Lwów 1911. Opr.	3	
	Ignacy Kranz, Geometrya poglądowa, na klasę II. szkół średnich. Wydanie 2. Kraków 1914. Opr.	1	40
	R. Suppantschitsch. Zasady geometryi na kl. II. Przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1912. Opr.	1	40
Historya naturalna	Dr. Józef Rostafiński, Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 6. Kraków 1907.	2	50
	Dr. Józef Limbach. Botanika na klasę I. i II. szk. średn. Lwów 1913. Opr.	3	40
	Dr. J. Nusbaum i J. Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910.	3	60
	Dr. Władysław Kudelka, Wiadomości z botaniki dla niższych klas. (w druku).		
Rysunki geometryczne			

III. klasa.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jougan, Liturgika. Wyd. 4. Lwów 1910. Opr.	1	40
	Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu starego. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	1	70
	Ks. Szydelski, Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1908 (wyczerpane).	1	
	b) rit. gr.		
	Тороньский, Лїтурґіка. Вид. 3. Львів 1905 (wyczerpane). Opr.	1	60
	Тороньский А, Історня біблїйна старого завіта. Вид. 2. Львів 1899. Opr.	2	.
	Лїтурґіка. Видане Кружка Катихитив. (W druku).		

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1910. Opr.	2	40
	Józef Czubek i Roman Zawiliński. Wypisy polskie dla III. klasy. Lwów 1904. 2. (Cena zniżona). Opr.	1	20
	Dr. Maryan Reiter, Czytania polskie dla III. klasy z illustr. Lwów 1912. Opr.	3	40
Język ruski	Według planu A.		
	Стоцкий-Ґартнер, Граматика рускої мови. Вид. 3. (w druku).		
	А. Крушельницкий, Руска читанка для III. кляси. Львів 1912. Opr.	3	
	Według planu B.		
	Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków Opr.	2	
	Bohdan Łepki, Czytanka ruska 1904	1	20
Język niemiecki	L. German, K. Petelenz, St. Gayczak, Ćwiczenia niemieckie dla klasy III. Wyd. 5. Lwów 1911. Opr.	2	80
	Dr. K. Petelenz, Deutsche Grammatik, Lwów 1911. Wyd. 4. Opr.	1	80
	A. Jahner, Deutsche Grammatik, Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	2	20
Język francuski	Dr. St. Węckowski, Książka do nauki języka francuskiego. Część I. Wyd. 3. Lwów 1913. Opr.	2	50
Geografia	Michał Siwak, Geografia dla II. i III. klasy. Wyd. 2. Lwów 1913. Opr.	3	20
Historya	Dr. Kazimierz Krotoski, Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. w związku z historyą powszechną. Lwów 1913. Wydanie 2. Opr.	2	50
	Bronisław Gebert i Dr. Gizela Gebertowa. Opowiadania z dziejów monarchii austr.-węg. Lwów 1912. Opr.	2	50
	Dr. A. Zipper, Opowiadania z mitologii Greków i Rzymian. Lwów 1897. Opr.	2	40
Matematyka	Ignacy Kranz, Arytmetyka dla kl. III. Kraków 1910.	1	80
	Kazimierz Strutyński, Arytmetyka. Stopień niższy. Lwów 1912. Opr.	3	20
	Wincenty Frank, Początki arytmetyki ogólnej i algebry do klasy III. Lwów 1912. Opr.	1	50

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Matematyka	Dr. Roman Jamrógiewicz i Kazimierz Strutyński. Geometrya poglądowa. Stopień niższy. Lwów 1911. Opr.	3	.
	Ignacy Kranz. Geometrya poglądowa na klasę III. Kraków 1910. Opr.	1	80
	R. Suppantschitsch, Zarys geometryi dla klasy III. Przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1913. Opr.	1	70
Fizyka	A. M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 6. Kraków 1910. Opr.	2	.
	Władysław Żłobicki, Wiadomości z fizyki dla klasy III. i IV. Lwów 1913. Opr.	3	60
Rysunki geometryczne			

IV. klasa.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dąbrowski, Historya biblijna zakonu nowego. Wyd. 4, Lwów 1910. Opr.	1	70
	Ks. Dr. Szydelski, Dzieje biblijne Nowego zakonu. Lwów 1910. Opr.	1	80
	b) rit. gr.		
	Тороньский А., Історія біблійна нового закона, Вид. I. II. Львів 1901. Opr.	1	60
Język polski	Antoni Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna Wyd. 11. Lwów 1910. Opr.	2	40
	Franciszek Próchnicki i Dr. Konstanty Wojciechowski Wypisy polskie, Tom V. Lwów 1911. Opr.	3	80
	Franciszek Próchnicki, O ważniejszych gatunkach poezyi i prozy. Dodatek do wypisów polskich, tom V. (brosz.).		25
Język niemiecki	L. Germ[illegible]n, K. Petelenz, St. Gayczak. Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyp. 4. Lwów 1910. Opr.	3	
	Dr. A. Jahner, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911 Opr.	2	20
	Dr. K. Petelenz, Deutsche Grammatik. Wyd. 4. Lwów 1911. Opr.	1	80

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język francuski	Dr. Stanisław Węckowski, Książka do nauki języka francuskiego. Część II. Lwów 1910.	2	80
Język ruski	Według planu A. (siedmioletniego): Стоцкий-Гартнер, Граматика рускої мови, вид. 3. (w druku). Др. К. Лучаковский, Взори поезиї і прози. 2. вид. Львів 1909.	3	60
	А. Крушельницкий, Руска читанка для IV. кляси середних шкіл. Львів 1913. Opr.	3	
	Według planu B. Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków. Lwów 1909. Opr.	2	
	Wypisy według planu A.		
Geografia	Stanisław Majerski, Geografia monarchii austr.-węgierskiej. Wyd. 6. Lwów 1912. Opr. (Benon Janowski, Geografia monarchii austr.-węgierskiej).	2	20
Historya	Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna Część I. wyd. 7. Kraków 1911. Opr.	2	40
	Mar. Janelli i Ad. Szelągowski, Dzieje powszechne, Część I. Lwów 1915.	3	
Matematyka	Pl. Dziwiński. Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmienione. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. Jerzy Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla kl. IV. Lwów 1911. Opr.	1	50
	Wincenty Frank. Arytmetyka i algebra, Część I. dla IV. i V. klasy. Lwów 1913. Opr.	3	
	Ant. Łomnicki. Geometrya. Część I. dla kl. IV. i V. Planimetrya. Stereometrya. Lwów 1912. Opr.	3	40
	R. Suppantschitsch. Podręcznik geometryi dla IV. i V. klasy. Przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński, Lwów 1912. Opr.	4	50
Fizyka	A. M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 6. Kraków 1910. Opr.	2	
	Władysław Żłobicki. Wiadomości z fizyki dla niższych klas szkół średnich. Lwów 1913. Opr.	3	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Chemia	Bronisław Duchowicz i Józef Wiśniowski, Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych. Lwów 1911. Opr.	2	80
	Wincenty Frank i Józef Limbach, Mineralogia łącznie z chemią. Wyd. I. Lwów 1912. Opr.	2	20
Rysunki geometryczne			
V. klasa.			
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jougan, Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. Opr.	2	.
	Ks. Jeż, Nauka wiary, Część I. Kraków 1911. Opr.	2	.
	Ks. Dr. Maciej Sieniatycki, Ogólna katolicka dogmatyka. Wyd. 2. Lwów 1908. Opr.	2	.
	b) rit. gr.		
	А. Тороньский, Христ. катол. доґматика фундаментальна і апольоґетика для кляс висших. Вид. II. Львів 1906. Opr.	2	.
Język polski	Stanisław Tarnawski i R. Bobin. Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich. Tom I. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr.	3	.
	J. Chrzanowski i K. Wojciechowski, Wypisy polskie dla klas wyższych. Część I. (do roku 1822). Lwów 1913. Opr.	3	50
	Wybór dzieł pisarzy greckich i łacińskich w przekładach. Część I. Lwów 1902. Opr.	5	.
	Zathey. Antologia rzymska. Lwów 1898. Opr.	3	
Język ruski	Według planu A. i B.		
	Gramatyka, jak w klasie IV.		
	Барвіньский, Вибір з народної літератури українсько-рускої для семінарии учительских. Львів 1910.	4	
Język niemiecki	Jul. Ippoldt u. Ad. Stylo. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galiz. Mittelschulen. I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912.	3	80
Język francuski	Dr. Stanisław Węckowski. Książka do nauki języka francuskiego. Część III Lwów 1910.	3	20

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Historya	Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna. Część II. Wyd. 5. skrócone. Kraków 1911. Opr.	2	40
Geografia	Dr. Stanisław Pawłowski, Geografia dla klas wyższych. Część I. Lwów 1914. Opr.	2	30
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznkik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmienione Lwów 1912. Opr.	4	50
	Wincenty Frank, Arytmetyka i algebra. Cześć I. dla klasy IV. i V. Lwów 1913. Opr.	3	.
	Dr. Jerzy Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla klasy V. Lwów 1912. Opr.	1	50
	Ant. Łomnicki, Geometrya. Część I. i II. dla klasy IV. i V. Planimetrya i Stereometrya. Lwów 1912. Opr.	3	40
	R. Suppantschitsch, Podręcznik geometryi dla IV. i V. klasy, przetłumaczył Dr. Ludwik Hordyński. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Ignacy Kranz, Logarytmy. Wyd. 1. Kraków 1912. Opr.	1	30
	Mikołaj Czajkowski i Włodzimierz Kuczer. Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi trygonometrycznych (w druku).		
Historya naturalna	Józef Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wyd. 4. Kraków 1911.	3	20
Chemia	L. Brunner i St. Tołłoczko, Chemia nieorganiczna. Kraków 1908. Wyd. 3.	3	40
	Ant. Korczyński, Podręcznik chemii nieorganicznej. Kraków 1905.	3	.
	Ant. Sucheni, Zasady chemii nieorganicznej. Lwów 1908.	3	40
Geometrya wykreślna	Łazarski, Zasady geometryi wykreślnej (z atlasem). Wyd. 4. Lwów 1914.	3	40

VI. klasa.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Dr. Karol Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912. Opr.	2	20
	b) rit. gr.		
	Дороживьский, Етика. Lwów 1904.	2	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język polski	Stanisław Tarnowski i R. Bobin, Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich. Tom I. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr.	3	.
	Stan. Tarnowski i R. Bobin, Wypisy polskie dla szkół realnych i seminaryów nauczycielskich. Tom II. Wyd. 4. Lwów 1909.	3	.
	Zathey, Antologia rzymska. Lwów 1898. Opr.	3	.
	Wybór dzieł pisarzy greckich i łacińskich w przekładach, Część I. Lwów 1902. Opr.	5	.
Język ruski	Według planu A. i B. Gramatyka, jak w klasie IV. Барвіньский, Вибір з народної літератури україньско-рускої для семінарий учительских. Львів 1910.	4	
Język niemiecki	Jul. Ippoldt i Ad. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil VII. Klasse. Lwów 1911. Wyd. 2.	4	.
Język francuski	Dr. St. Węckowski i Dr. J. Szarota, La France. I. Lwów 1910. Opr.	3	50
Historya	Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna. Część III. Wyd. 4. skrócone. Kraków 1908. Opr.	2	80
Geografia	Dr. Stanisław Pawłowski, Geografia dla klas wyższych. Część II. (w przygotowaniu).		
Matematyka	Pl. Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 5. niezmienione. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. Jerzy Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla klasy VI. Lwów 1913. Opr.	1	60
	Ignacy Kranz, Logarytmy. Wyd. 2, Kraków 1912. Opr.	1	30
	Ant. Łomnicki, Geometrya. Część III. i IV. Trygometrya. Geometrya analityczna. Lwów 1912. Opr.	3	80
	R. Suppantschitsch, Geometrya dla VI., VII. i VIII. klasy, przetłumaczył Dr. L. Hordyński. Lwów 1913. Opr.	4	40
	Ignacy Kranz, Trygonometrya kulista w zadaniach. Wyd. 2. Kraków 1907.	.	36

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Historya naturalna	Dr. Ignacy Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1907 (wyczerpane). Opr.	3	.
	Dr. Józef Nusbaum, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wydanie 2. Lwów 1912. Opr.	3	60
Chemia	Br. Duchowicz i A. Bolland, Chemia organiczna. Wydanie 2. Lwów 1912. Opr.	3	40
	L. Bruner i A. Tołłoczko, Chemia organiczna. Kraków. Opr.	3	40
Fizyka	A. M. Kawecki i Fr. Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 4. Kraków 1906. Opr.	3	40
	Soleski, Wykład nauki fizyki. Wyd. 2. Lwów 1892. Opr.	3	60
Geometrya wykreślna	Łazarski, Zasady geometryi wykreślnej (z atlasem). Wyd. 4. Lwów 1914. Opr.	3	40
VII. klasa.			
Religia	*a) rit. lat.*		
	Ks. Jougan, Historya Kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1907.	2	.
	Ks. Walenty Gadowski, Zarys historyi kościoła katolickiego. Wyd. 3. Kraków 1911. Opr.	3	.
	b) rit. gr.		
	Ваплєр-Стефанович, Історня христ. католицкої церкви. Львів 1903.	2	.
Język polski	Stan. Tarnowski i R. Bobin. Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr.	2	.
	Zathey, Antologia grecka, Lwów 1894. (Wyczerp.). Opr.	4	.
	Zathey, Antologia rzymska. Lwów 1898. Opr.	3	.
Język ruski	Według planu A. (siedmioletniego).		
	Барвінський, Вибір з україньско-рускої літератури для семінариий учительских. Львів 1910. Opr.	4	.

Przedmiot	Podręcznik	K	h
Język niemiecki	Jul. Ippoldt i Ad. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galiz. Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Wyd. 2. Lwów 1911. Opr.	4	.
	Jul. Ippoldt, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galiz. Mittelschulen IV. Teil VIII. Klasse. Lwów 1909. Opr.	4	.
Język francuski	Dr. St. Węckowski i Dr. J. Szarota. La France. II. Lwów 1910. Opr.	4	.
Historya	Wincenty Zakrzewski, Historya powszechna. Część III. Wyd. 4. skrócone. Kraków 1908. Opr.	3	80
	Anatol Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich z nią połączonych. Wyd. 4. Kraków 1910. Opr.	2	
	Dr. L. Finkel i Dr. Stan. Głąbiński. Historya monarchii austryacko-węgierskiej, oraz wiadomości polityczne i społeczne. Wydanie 4. Lwów 1915.	2	50
Matematyka	Pl. Dziwiński, Zasady algebry. Wyd. 5. Lwów 1912. Opr.	4	50
	Dr. Jerzy Mihułowicz, Podręcznik arytmetyki dla kl. VII. Lwów 1914.	2	.
	Ignacy Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. Wyd. 2. Kraków 1911. (Książka pomocnicza). Opr.	3	50
	Ignacy Kranz, Trygonometrya kulista w zadaniach. Wyd. 2. Kraków 1907.	.	36
	Ignacy Kranz, Logarytmy, Kraków 1900. Opr.	1	20
	Mikołaj Czajkowski i Włodz. Kuczer, Czterocyfrowe tablice logarytmów i funkcyi trygonometrycznych (w druku).	.	.
Historya naturalna	M. J. Łomnicki, Mineralogia i geologia. Wyd. 7. Lwów 1913.	2	80
	Dr. Tadeusz Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 3. Lwów 1912.	3	.
Fizyka	A. M. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 3. i 4. Kraków 1906. Opr.	3	40
	Solecki, Wykład nauki fizyki, Wyd. 2. Lwów 1892. Opr.	3	60
Geometrya i rysunki geometryczne	Łazarski, Zasady geometryi wykreślnej (z atlasem). Wyd. 4. Lwów 1914. Opr.	3	40

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada.